ครม. ให้ความเห็นชอบ
เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2568

EEC
เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
เชื่อมโลก ให้ไทยแล่น

แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

พ.ศ. 2566-2570

สำนักงานคณะกรรมการนโยบาย
เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
พฤษภาคม 2567

คำนำ

แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2566 - 2570 เป็นการทบทวนต่อเนื่องจากแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาฯ พ.ศ. 2560 - 2565 มีสถานะเป็นแผนระดับที่ 3 ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการแปลงยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และนโยบายรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงใช้เป็นกรอบสำหรับการจัดทำแผนปฏิบัติการรายสาขาให้การดำเนินงานของภาคีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก สามารถสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามกรอบระยะเวลาที่คาดหวังไว้ในระยะเวลา 5 ปี ครอบคลุมปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 - 2570

การทบทวนแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาฯ ได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ สถานการณ์ที่ผ่านมาและแนวโน้มที่คาดว่าจะเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงผลการดำเนินงานและผลการพัฒนาตามแผนภาพรวมฯ ที่ผ่านมา เพื่อใช้กำหนดทิศทางการพัฒนาในระยะ 5 ปีต่อจากนี้ ซึ่งการพัฒนาพื้นที่อีอีซี ในช่วงแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาฯ พ.ศ. 2560 - 2565 ได้มุ่งเน้นพัฒนาระบบนิเวศที่เอื้อต่อการลงทุน โดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งทางบก ทางราง ทางน้ำ และทางอากาศ การเตรียมความพร้อมด้านพื้นที่ ระบบสาธารณูปโภค เพื่อรองรับต่อการลงทุนและสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน รวมถึงรองรับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

การพัฒนาในระยะ 5 ปีต่อจากนี้ (พ.ศ. 2566 - 2570) เป็นการต่อยอดจากการพัฒนาช่วงที่ผ่านมา โดยมีเป้าหมายทำให้เกิดเม็ดเงินจากการลงทุนในพื้นที่เพิ่มขึ้น และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ด้วยการพัฒนาระบบนิเวศเพื่อรองรับการเติบโตในทุกมิติ การสร้างมาตรการพิเศษเพื่อชักจูงให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ รวมถึงการเชื่อมโยงผลประโยชน์จากการลงทุนสู่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งการขับเคลื่อนต้องอาศัยการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาทุก ๆ ด้าน เพื่อการยกระดับรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำ และการพัฒนาในทุกมิติอย่างยั่งยืน

แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2566 - 2570) ได้มีการประชุมระดมความคิดเห็นจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ทั้งในส่วนกลางและพื้นที่ 3 จังหวัด จำนวน 4 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมแสดงความเห็นมากกว่า 700 คน และได้นำข้อคิดเห็นมาปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์สอดคล้องกับบริบทการลงทุน พื้นที่ และรองรับกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการและการดำเนินงาน เพื่อขอรับงบประมาณ ต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

พฤษภาคม 2567

สารบัญ

หน้า

บทสรุปผู้บริหาร ..... (1)

บทที่ 1 บทนำ 1-1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ 1-1

1.2 กรอบแนวคิดในการพัฒนา 1-2

1.3 ผลการพัฒนาตามแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2560 - 2565 1-8

บทที่ 2 บริบทการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา 2-1

2.1 บริบทการเปลี่ยนแปลงของโลก 2-1

2.2 กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ 2-4

บทที่ 3 บริบทการพัฒนาพื้นที่อีอีซี 3-1

3.1 สถานการณ์ภาพรวมและแนวโน้มในพื้นที่อีอีซี ด้านเศรษฐกิจ 3-1

3.2 สถานการณ์ภาพรวมและแนวโน้มในพื้นที่อีอีซี ด้านสังคม 3-14

3.3 สถานการณ์ภาพรวมและแนวโน้มในพื้นที่อีอีซี ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม 3-18

3.4 สถานการณ์ภาพรวมและแนวโน้มในพื้นที่อีอีซี ด้านทรัพยากรน้ำ 3-21

3.5 สถานการณ์ภาพรวมและแนวโน้มในพื้นที่อีอีซี ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค 3-28

3.6 สถานการณ์ภาพรวมและแนวโน้มในพื้นที่อีอีซี ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน 3-33

3.7 บทวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมของพื้นที่อีอีซี 3-37

บทที่ 4 แผนภาพรวมการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2566 - 2570) 4-1

4.1 กรอบทิศทางการพัฒนาพื้นที่อีอีซี 4-1

4.2 วิสัยทัศน์ 4-1

4.3 วัตถุประสงค์ 4-1

4.4 เป้าหมายการพัฒนา 4-2

4.5 ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายในพื้นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก 4-2

4.6 แนวทางการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2566 - 2570) 4-3

4.7 แผนงาน/โครงการ ที่สำคัญ 4-11

บทที่ 5 การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Implementation) 5-1

5.1 กระบวนการขับเคลื่อนแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก สู่การปฏิบัติ 5-1

5.2 การติดตามและประเมินผลความสำเร็จ 5-2

5.3 เงื่อนไขต่อความสำเร็จ 5-2

สารบัญ

หน้า

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก บทวิเคราะห์แนวโน้ม ศักยภาพ และโอกาส ของอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่อีอีซี ก-1
ภาคผนวก ข ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2566 - 2570 .....ข-1
ภาคผนวก ค ตัวชี้วัด และเป้าหมายของแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ.2566 - 2570..... ค-1
ภาคผนวก ง พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561..... ง-1

สารบัญรูป

หน้า

รูปที่ 1- 1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และความเชื่อมโยงกับแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาพื้นที่อีอีซี (พ.ศ. 2566 - 2570) 1-2

รูปที่ 1- 2 กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทย 20 ปี และความเชื่อมโยงกับแผนภาพรวม เพื่อการพัฒนาพื้นที่อีอีซี (พ.ศ. 2566 - 2570) 1-3

รูปที่ 1- 3 ผลการดำเนินงานตามแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 - 2565 1-8

รูปที่ 1- 4 ผลการพัฒนาตามแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานฯ อีอีซี ปี 2560 - 2565 1-11

รูปที่ 1- 5 สถานะโครงการโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในพื้นที่อีอีซี 1-11

รูปที่ 1- 6 สถิติการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่อีอีซี ปี 2561 – 2565 1-13

รูปที่ 1- 7 เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่อีอีซี 1-13

รูปที่ 1- 8 แผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอีอีซี 1-16

รูปที่ 1- 9 แผนปฏิบัติการการพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย และเทคโนโลยี พ.ศ. 2560 - 2565 1-18

รูปที่ 1- 10 การพัฒนาเมืองใหม่อัจฉริยะน่าอยู่ มหานครการบินภาคตะวันออกและศูนย์กลางการเงิน 1-20

รูปที่ 1- 11 แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล 1-21

รูปที่ 2- 1 ความริเริ่มแถบเศรษฐกิจและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) 2-5

รูปที่ 2- 2 ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (RCEP) 2-6

รูปที่ 2- 3 ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (CPTPP) 2-6

รูปที่ 2- 4 ความร่วมมือความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอล (BIMSTEC) 2-7

รูปที่ 2- 5 กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) 2-8

รูปที่ 2- 6 ความร่วมมือกับกลุ่มประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม (CLMV) 2-9

รูปที่ 3- 1 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของพื้นที่อีอีซี ปี 2555 - 2564 3-2

รูปที่ 3- 2 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดในพื้นที่อีอีซี ปี 2555 - 2564 3-2

รูปที่ 3- 3 สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ปี 2564 3-2

รูปที่ 3- 4 ความเชื่อมโยงของ 12 อุตสาหกรรมเป้าหมาย 3-6

รูปที่ 3- 5 สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมด้านอุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัด ปี 2564 3-7

รูปที่ 3- 6 สถิติผู้มาเยี่ยมเยือนรายจังหวัดในพื้นที่อีอีซี ปี 2557 - 2562 3-11

รูปที่ 3- 7 สถิติรายได้จากการท่องเที่ยวรายจังหวัด ในพื้นที่อีอีซี ปี 2557 - 2562 3-11

รูปที่ 3- 8 สถิติผู้มาเยี่ยมเยือนรายจังหวัดในพื้นที่อีอีซีปี 2562 - 2565 3-12

รูปที่ 3- 9 สถิติรายได้จากการท่องเที่ยวรายจังหวัดในพื้นที่อีอีซี ปี 2562 - 2565 3-12

สารบัญรูป

หน้า

รูปที่ 3- 10 แผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและ ระบบสาธารณูปโภค พื้นที่อีอีซี 3-34
รูปที่ 3- 11 แผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อีอีซี 3-36
รูปที่ 4- 1 แนวทางการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2566 - 2570) 4-3
รูปที่ 5- 1 กระบวนการขับเคลื่อนแผนภาพรวมฯ (2566 - 2570) สู่การปฏิบัติ 5-1

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3- 1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ปี 2564 3-4
ตารางที่ 3- 2 อุตสาหกรรม 5 อันดับแรกที่มีมูลค่าเงินลงทุนสูงที่สุดในพื้นที่อีอีซี ณ เดือนธันวาคม ปี 2565 .. 3-8
ตารางที่ 3- 3 ข้อมูลประเภทของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อีอีซี 3-11
ตารางที่ 3- 4 จำนวนประชากรจำแนกตามกลุ่มอายุ ปี 2560 - 2565 3-15
ตารางที่ 3- 5 ค่าดัชนีความไม่เสมอภาคของรายได้ (Gini coefficient) และสัดส่วนคนจน วัดด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค 3-16
ตารางที่ 3- 6 สรุปสถานการณ์และแนวโน้มในพื้นที่อีอีซี ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3-20
ตารางที่ 3- 7 ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางรวม 23 อ่างในพื้นที่อีอีซี 3-22
ตารางที่ 3- 8 การคาดการณ์ปริมาณความต้องการใช้น้ำในภาพรวมทั้งระบบในพื้นที่อีอีซี ปี 2560 - 2580 .. 3-23
ตารางที่ 3- 9 แหล่งเก็บกักน้ำหลักที่สำคัญในพื้นที่อีอีซี ที่มีระบบสูบ/ผันน้ำ/โครงข่ายการเชื่อมโยงต่าง ๆ ที่เป็นการเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน 3-25
ตารางที่ 3- 10 ความต้องการใช้น้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำหลักในพื้นที่อีอีซี ปี 2566 2570 และ 2575 3-26
ตารางที่ 3- 11 กำลังการผลิตติดตั้งของโรงไฟฟ้าในพื้นที่อีอีซี จำแนกตามประเภทเชื้อเพลิงหลัก ปี 2561 - 2565 3-31
ตารางที่ 3- 12 ปริมาณการใช้ไฟฟ้าในพื้นที่อีอีซี ปี 2561 - 2565 3-32
ตารางที่ 3- 13 เปรียบเทียบการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อีอีซี ปี 2560 และ 2564 3-35

บทสรุปผู้บริหาร

แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2566 - 2570 จัดทำขึ้นตามมาตรา 29 ของพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 โดยเป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2560 - 2565 ที่ได้มุ่งเน้นการพัฒนาระบบนิเวศที่เอื้อต่อการลงทุน โดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งทางบก ทางราง ทางน้ำ และทางอากาศ การเตรียมความพร้อมด้านพื้นที่ ระบบสาธารณูปโภค เพื่อรองรับต่อการลงทุนและสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน รวมถึงรองรับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยการพัฒนาในช่วงระยะ 5 ปีต่อจากนี้ (ปี 2566 - 2570) ***มุ่งเน้นการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนในทุกมิติทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้ทันต่อสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว*** และมีความพร้อมต่อการรองรับการลงทุนในอุตสาหกรรมขั้นสูงและอุตสาหกรรมแห่งอนาคตที่หลากหลาย รวมถึงภาคบริการที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กับการเติบโตของเศรษฐกิจท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ด้วยการเร่งดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย และการยกระดับเศรษฐกิจ และสังคมให้ประชาชนและชุมชน โดยสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1. กรอบแนวคิดในการพัฒนา

แผนภาพรวมฯ พ.ศ. 2566 - 2570 ได้นำเอาหลักการและแนวคิดของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) และนโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาพื้นที่อีอีซี

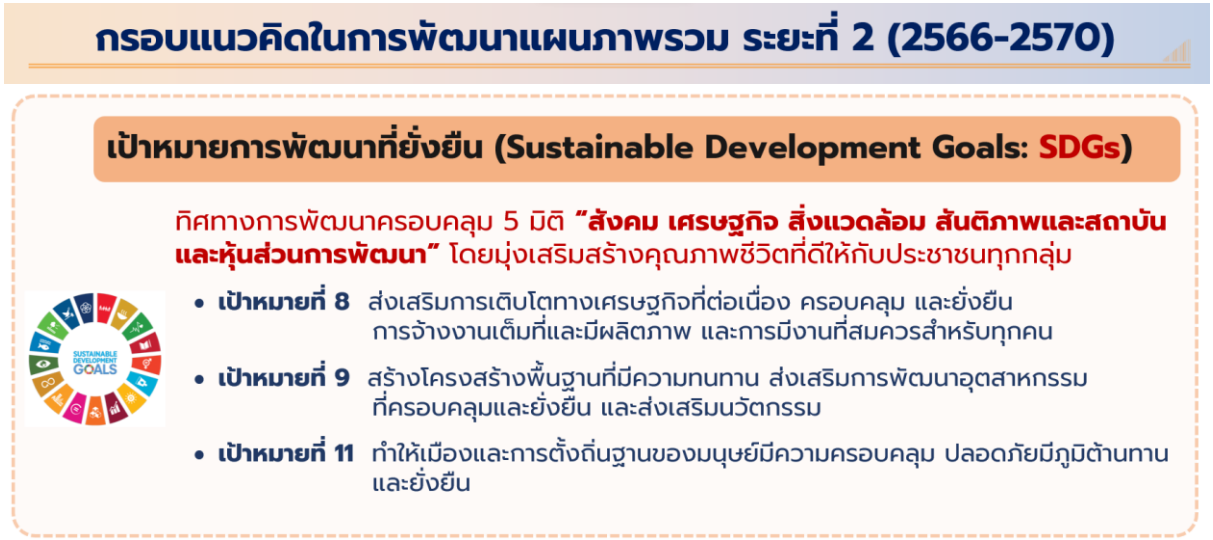

2. ผลการพัฒนาตามแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาฯ พ.ศ. 2560 - 2565

2.1 ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

แผนภาพรวมฯ พ.ศ. 2560 - 2565 ได้กำหนดเป้าหมายการลงทุนในทุกด้านไว้ไม่ต่ำกว่า 1.5 ล้านล้านบาท ใน 5 ปีแรก เพื่อให้เกิดฐานเทคโนโลยีใหม่ของประเทศและเกิดการพัฒนาคน ความรู้และเทคโนโลยีให้ก้าวทันโลกอนาคต ซึ่งผลการดำเนินงานเกินกว่าเป้าหมายโดยมีมูลค่าอนุมัติการลงทุนประมาณ 2 ล้านล้านบาท ประกอบด้วย (1) มูลค่าการลงทุนระหว่างรัฐและเอกชนในโครงสร้างพื้นฐานหลัก 4 โครงการ 661,012 ล้านบาท (2) มูลค่าการออกบัตรส่งเสริมการลงทุนโดย BOI 1,250,305 ล้านบาท และ (3) งบประมาณภาครัฐ (งบบูรณาการอีอีซี) 70,271 ล้านบาท

2.2 ผลการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนา 6 แนวทาง ดังนี้

<u>แนวทางที่ 1</u> พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค ผลการพัฒนาตามแผนปฏิบัติการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2560 - 2565 มีโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมและสาธารณูปโภค เพื่อส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ 168 โครงการ เป็นโครงการดำเนินการแล้วเสร็จ 83 โครงการ อยู่ระหว่างการดำเนินงาน 38 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 72 ของโครงการทั้งหมด และโครงการยกเลิก/ย้ายไปแผนอื่น 12 โครงการ และยังไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 35 โครงการ

- **ปัญหาและอุปสรรคสำคัญ** ความล่าช้าในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลัก (EEC Project List) ที่มีเอกชนร่วมลงทุน จากผลกระทบของการแพร่ระบาดโควิด-19 ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการเชื่อมโยงโครงข่ายระบบคมนาคมขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ ทางราง และทางอากาศอย่างไร้รอยต่อ (Seamless Operation) รวมถึงการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะระดับรอง

- **แนวทางการแก้ไขปัญหาในระยะต่อไป** เร่งรัดการแก้ปัญหาโครงการโครงสร้างพื้นฐานหลักให้แล้วเสร็จ เร่งพัฒนาความเชื่อมโยงโครงข่ายเส้นทางขนส่งสินค้าและระบบโลจิสติกส์ ทั้งทางบก ทางน้ำ ทางราง และทางอากาศ ให้เชื่อมต่อกันอย่างไร้รอยต่อ รวมถึงกำหนดมาตรการส่งเสริมในเปลี่ยนรูปแบบการเดินทางและการขนส่งสินค้าให้ใช้ประโยชน์จากระบบขนส่งสาธารณะ โดยเฉพาะระบบรางเพิ่มขึ้น

<u>แนวทางที่ 2</u> การพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและนวัตกรรม ผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย การลงทุนยังคงกระจุกตัวอยู่ในภาคอุตสาหกรรมเดิมที่แข็งแรงของพื้นที่อีอีซี อาทิ อุตสาหกรรมปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมยานยนต์ การพัฒนาวิสาหกิจเริ่มต้น (Start-up) และการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายอยู่ระหว่างดำเนินการ จึงยังไม่เกิดการสร้างอุตสาหกรรมใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ส่งผลให้การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในพื้นที่เติบโตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 1.0 ต่อปี อย่างไรก็ตาม การพัฒนาวิสาหกิจ SMEs ในพื้นที่อีอีซี เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.92 ต่อปี และมีการพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะและความชำนาญอย่างเป็นรูปธรรม แต่ยังมีปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการ

สำหรับผลการดำเนินโครงการ มีโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ 12 โครงการ อยู่ระหว่างดำเนินการ 5 โครงการ ยกเลิก/ย้ายไปแผนอื่น 8 โครงการ และไม่สามารถติดตามผล 46 โครงการ ทั้งนี้ ผลการส่งเสริมการลงทุนทำให้มีมูลค่าออกบัตรส่งเสริมการลงทุน BOI รวม 1,250,305 ล้านบาท และได้จัดเตรียมพื้นที่เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่อรองรับการลงทุนไว้ 2 ประเภทคือ (1) เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกิจการพิเศษ จำนวน 7 เขต พื้นที่รวมประมาณ 18,314 ไร่ สามารถรองรับการลงทุนรวมประมาณ 848,656 ล้านบาท และ (2) เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย จำนวน 28 เขต พื้นที่รวมประมาณ 96,892 ไร่ สามารถรองรับการลงทุนรวมประมาณ 1.61 ล้านล้านบาทในระยะต่อไป

- **ปัญหาและอุปสรรคสำคัญ** มูลค่าอนุมัติการลงทุนยังไม่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของอีอีซี ขาดความพร้อมของปัจจัยดึงดูดการลงทุน อาทิ ระบบโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค โดยเฉพาะปริมาณน้ำและปริมาณพลังงานสะอาด ระบบบริการภาครัฐเบ็ดเสร็จ มาตรการสิทธิประโยชน์และกำลังแรงงานที่เพียงพอและตรงตามอุตสาหกรรมเป้าหมาย ขาดแผนการดึงดูดการลงทุนเชิงรุกแบบมุ่งเป้า รวมถึงราคาที่ดินในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมและเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษค่อนข้างสูง และขาดข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของนักลงทุน

- **แนวทางการแก้ไขปัญหาในระยะต่อไป** พัฒนามาตรการและกลไกด้านสิทธิประโยชน์โดยเฉพาะที่เร่งรัดให้เกิดการลงทุนโดยเร็ว รวมถึงกำหนดสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมให้แก่อุตสาหกรรมต้นน้ำที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง วางแผนส่งเสริมการลงทุนโดยมุ่งเน้นทำการตลาดเชิงรุกแบบมุ่งเป้า พัฒนาเครื่องมือสนับสนุนการลงทุนและระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนให้มีประสิทธิภาพและสะดวกต่อการเข้าถึง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสนับสนุนการตัดสินใจ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน รวมถึงส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางเทคโนโลยี (Technology transfer) และการวิจัยและพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อยกระดับการผลิตสู่มูลค่าสูง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันต่อไป

<u>แนวทางที่ 3</u> การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว มีเป้าหมาย คือ จำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่อีอีซีเพิ่มขึ้น 1.5 เท่า และรายได้เพิ่มขึ้น 1.8 เท่า รวมถึงนักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกรวดเร็วในการเดินทางและความปลอดภัย ผลการดำเนินงานต่ำกว่าเป้าหมาย โดยจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยลดลงร้อยละ 4.6 ต่อปี และรายได้เฉลี่ยลดลงร้อยละ 16.4 ต่อปี โดยมีสาเหตุมาจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยเฉพาะปี 2563-2564 ภาพรวมนักท่องเที่ยวมีจำนวนลดลงมากกว่า 20 ล้านคน เมื่อเทียบกับปี 2561 สำหรับผลการดำเนินโครงการมีโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ 25 โครงการ อยู่ระหว่างดำเนินการ 27 โครงการ และชะลอโครงการ 1 โครงการจาก 53 โครงการ ส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว

- **ปัญหาและอุปสรรคสำคัญ** ความล่าช้าในการพัฒนาโครงการ Flagship Project เพื่อให้เป็นแลนด์มาร์คแห่งใหม่ และเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมสู่แหล่งท่องเที่ยว จากผลกระทบของการแพร่ระบาดโควิด-19 รวมถึงโครงการให้บริการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น การบำบัดน้ำเสีย การกำจัดขยะ การป้องกันน้ำท่วม ที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ส่งผลต่อการยกระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว
- **แนวทางการแก้ไขปัญหาในระยะต่อไป** เร่งรัดการพัฒนาโครงการ Flagship Project เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับความต้องการใหม่ นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการความเสี่ยงและเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการและแรงงาน เพื่อสร้างความมั่นคงทางการท่องเที่ยว (Tourism Security) และให้พื้นที่ที่เป็นหมุดหมายการท่องเที่ยวหลักสามารถรองรับต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวคุณภาพสูง

<u>แนวทางที่ 4</u> การพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อผลิตกำลังคนให้มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมาย และเพื่อสนับสนุนการวิจัย การสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาเทคโนโลยี ซึ่งจะนำไปสู่การขับเคลื่อนอุตสาหกรรมเป้าหมายและการต่อยอดในเชิงพาณิชย์ โดยเป็นการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงแรงงาน สกพอ. และสถานประกอบการ โดยผลการดำเนินงานสามารถพัฒนาบุคลากรรวมประมาณ 226,200 คน ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ 232,150 คน พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ในการเตรียมผลิตและพัฒนาบุคลากร 8 ศูนย์ 1 สถาบัน ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ 10 ศูนย์ และพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน จำนวน 230 หลักสูตร สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ไม่น้อยกว่า 60 หลักสูตร

- **ปัญหาและอุปสรรคสำคัญ** ไม่สามารถจัดหลักสูตรหรือการอบรมต่าง ๆ ได้ตามกำหนด และการเคลื่อนย้ายของแรงงาน จากผลกระทบของการแพร่ระบาดโควิด-19 รวมถึงหลักสูตรที่สถานศึกษามีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการของอุตสาหกรรม และสถาบันการศึกษายังไม่มีเครือข่ายกับสถานประกอบการในพื้นที่
- **แนวทางการแก้ไขปัญหาในระยะต่อไป** พัฒนาฐานข้อมูลการจ้างงาน ทั้งด้านความต้องการความสามารถในการผลิตแรงงาน และแนวโน้มความต้องการในอนาคต เพื่อให้สามารถวางแผนและปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมให้มีความยืดหยุ่นรองรับความต้องการของบุคลากร และสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ รวมถึงเพิ่มการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้แนวคิดการพัฒนาบุคลากร EEC Model เพื่อเพิ่มเครือข่ายความร่วมมือ

<u>แนวทางที่ 5</u> การพัฒนาเมืองใหม่อัจฉริยะน่าอยู่ มหานครการบินภาคตะวันออกและศูนย์กลางการเงิน ได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านโครงการศูนย์ธุรกิจ EEC และเมืองใหม่น่าอยู่ (ครม.เห็นชอบเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2565) ซึ่งใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการฯ เพื่อมุ่งสู่การเป็น “ศูนย์กลางธุรกิจและการเงินระดับภูมิภาค” ให้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยแห่งอนาคต โดยคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้ใช้พื้นที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) 14,619 ไร่ บริเวณ ต.ห้วยใหญ่ จ.ชลบุรี คาดว่าจะรองรับประชากรได้ 350,00 คน สร้างงานทางตรง 200,000 คน รวมมูลค่าการลงทุน 1.34 ล้านล้านบาท

- **ปัญหาและอุปสรรคสำคัญ** ความล่าช้าในการพัฒนาแผนงานโครงการ และการทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ รวมถึงความเชื่อมั่นของนักลงทุนจากสถานการณ์เศรษฐกิจและนโยบายทางการเมือง
- **แนวทางการแก้ไขปัญหาในระยะต่อไป** เร่งรัดการดำเนินงานตามแผนงาน ทั้งการเจรจาและจ่ายเงินค่าชดเชยที่ดิน และเตรียมการก่อสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค รวมถึงการจัดทำแผนประชาสัมพันธ์โครงการเชิงรุก เพื่อเร่งสร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุน

<u>แนวทางที่ 6</u> : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล เป็นการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและบริการด้านดิจิทัลเพื่อให้สามารถรองรับการพัฒนาในพื้นที่อีอีซีได้อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ และรองรับอีอีซี ให้เป็นศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจของภูมิภาค โดยแผนการดำเนินการ 8 แผนงาน ดำเนินการแล้วเสร็จ 2 แผนงาน อยู่ระหว่างการดำเนินงาน 4 แผนงาน และยกเลิก/เปลี่ยนแปลง 2 แผนงาน

- **ปัญหาและอุปสรรคสำคัญ** การเข้าถึงและนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพ สร้างมูลค่าเพิ่มยังจำกัดอยู่ในธุรกิจขนาดใหญ่ ไม่เกิดการส่งผ่านเทคโนโลยีไปสู่การผลิตขั้นต้นและผู้ประกอบการรายเล็ก ขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะด้านดิจิทัลเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมถึงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานที่ซ้ำซ้อน และขาดการเชื่อมต่อข้อมูลที่เป็นประโยชน์ระหว่างรัฐและเอกชน
- **แนวทางการแก้ไขปัญหาในระยะต่อไป** เพิ่มการเข้าถึงและใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล ทั้งในภาคอุตสาหกรรม และ SMEs ให้กลายเป็นผู้ประกอบการที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเมือง คมนาคมและโลจิสติกส์ และความปลอดภัยสาธารณะ พัฒนาทักษะด้านดิจิทัลที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพและเพื่อการเป็นผู้เชี่ยวชาญสำหรับบุคลากรที่อยู่ในอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมถึงส่งเสริมให้มีการแบ่งปันการใช้โครงสร้างพื้นฐานและและข้อมูลร่วมกัน

3. บริบทการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา

3.1 บริบทการเปลี่ยนแปลงของโลก

สถานการณ์แนวโน้มโลกที่คาดว่าจะมีผลต่อการพัฒนาพื้นที่อีอีซี ได้แก่ (1) เศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มเผชิญกับถดถอยจากอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มสูงขึ้น ความไม่แน่นอนของนโยบายการคลังและการเงิน การปรับขึ้นดอกเบี้ย (2) การเปลี่ยนแปลงภูมิรัฐศาสตร์โลกและสงครามส่งผลต่อกระแสการโยกย้ายห่วงโซ่อุปทาน (3) ประชากรโลกมีแนวโน้มอายุยืนยาวขึ้นและเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (4) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอันเนื่องมาจากทรัพยากรธรรมชาติที่ลดลงอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ระบบนิเวศเสียสมดุล (5) เทคโนโลยีพลิกโฉมฉับพลัน (Disruptive Technology) ส่งผลกระทบต่อการผลิตและวิถีการดำเนินชีวิต

(6) แนวโน้มการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว (BCG Economy) และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero GHG emission) และ (7) สถานการณ์โรคอุบัติใหม่ ซึ่งสถานการณ์เหล่านี้ถือเป็นความท้าทายในการดึงดูดการลงทุนและการยกระดับอุตสาหกรรมไทยให้ปรับตัวให้ทันต่อเทคโนโลยีโลกที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว เพื่อนำประเทศเข้าสู่ห่วงโซ่มูลค่าโลกในเทคโนโลยีขั้นสูง ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ในการพัฒนาการค้าการลงทุน ผ่านการพัฒนาและเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจผ่านการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีการผลิตร่วมกัน ซึ่งจะเป็นการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน รวมถึงประเทศไทยให้สามารถแข่งขันกับประเทศต่างๆ ในโลกใหม่ได้อย่างยั่งยืน

3.2 บริบทการพัฒนาพื้นที่อีอีซี

3.2.1 สถานการณ์และแนวโน้มด้านเศรษฐกิจ

อีอีซีเป็นพื้นที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศ โดยในปี 2564 กลุ่มจังหวัดของพื้นที่อีอีซีมีผลิตภัณฑ์จังหวัด (Gross provincial cluster product : GPCP EEC) เท่ากับ 2.36 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 14.6 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ (GDP) ซึ่งสูงเป็นลำดับสองรองจากกรุงเทพมหานครและสูงที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มจังหวัดอื่น ๆ รายได้ผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อหัว 613,214 บาทต่อปี โดย จ.ระยอง มีรายได้ผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อหัวสูงสุดทั้งของพื้นที่และของประเทศ ในช่วงปี 2560 - 2564 การเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 1.0 ต่อปี สาเหตุหลักเป็นผลสืบเนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งช่วงก่อนการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (ปี 2560 - 2562) เศรษฐกิจอีอีซีมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.1 ต่อปี จากภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเป็นหลัก โดยศักยภาพของพื้นที่อีอีซี มีดังนี้

1) แหล่งผลิตอาหารและสินค้าเกษตรที่สำคัญ เพื่อการส่งออก การบริโภคในประเทศและเป็นวัตถุดิบให้กับอุตสาหกรรมต่อเนื่อง โดยปี 2564 มูลค่าผลิตภัณฑ์เกษตร 64,727 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.6 ของมูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรทั้งประเทศ ผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ทุเรียน มังคุด มะม่วงน้ำดอกไม้ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ไก่เนื้อ ไข่ไก่ สุกร กุ้ง และปลากระพง โดยการผลิตส่วนใหญ่ยังเป็นแบบดั้งเดิมที่เน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ ใช้พื้นที่และทรัพยากรในการผลิตมากแต่ได้ผลตอบแทนต่ำ ใช้สารเคมีในการทำเกษตรสูง พึ่งพาคนกลางในการทำตลาด ในขณะที่แรงงานภาคเกษตรกรรมมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่องจากการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคบริการและอุตสาหกรรม รวมถึงราคาสินค้าเกษตรยังคงมีความผันผวนตามความต้องการของตลาดโลก

2) แหล่งอุตสาหกรรมที่สำคัญ ในปี 2564 ผลิตภัณฑ์มวลรวมด้านอุตสาหกรรมมีมูลค่า 1.64 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 31.5 สูงเป็นอันดับ 1 ของภาคอุตสาหกรรมทั้งประเทศ โดยมูลค่าการผลิตสาขาอุตสาหกรรมมีสัดส่วนสูงที่สุดร้อยละ 54.6 ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากการกลั่นปิโตรเลียม การผลิตยานยนต์ รถพ่วงและรถกึ่งพ่วง และการผลิตเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี ทั้งนี้ในปี 2565 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 10,302 โรงงาน มีแรงงานรวมทั้งสิ้น 657,778 คน ซึ่งภาคอุตสาหกรรมที่สำคัญยังคงกระจุกตัวใน จ.ระยอง และ จ.ชลบุรี โดยการส่งเสริมการลงทุนมุ่งเน้น

อุตสาหกรรมเป้าหมาย 5 คลัสเตอร์ ได้แก่ คลัสเตอร์การแพทย์แบบแม่นยำและสุขภาพ คลัสเตอร์นวัตกรรมดิจิทัลและเทคโนโลยี 5G คลัสเตอร์ยานยนต์สมัยใหม่ คลัสเตอร์เศรษฐกิจ BCG และคลัสเตอร์บริการ

3) การท่องเที่ยวยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างรายได้ เป็นธุรกิจหลักในภาคบริการที่ช่วยขับเคลื่อนกลุ่มผู้ประกอบการรายเล็กถึงรายใหญ่ โดยในพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ซึ่งมีจุดขายสำคัญของการท่องเที่ยว คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ชายหาด หมู่เกาะ และอุทยานแห่งชาติ ส่วนใหญ่ร้อยละ 70 เป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ และยังคงกระจุกตัวอยู่ในเมืองพัทยาเป็นหลัก

3.2.2 สถานการณ์ด้านสังคม

1) ประชากรกระจุกตัวหนาแน่นในเขตพื้นที่เมืองเศรษฐกิจ ในปี 2561 - 2565 มีประชากรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 0.9 ต่อปี ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นในลักษณะช้า ๆ โดยปี 2565 มีประชากรรวม 3.06 ล้านคน มีความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 232 คน/ตร.กม. ซึ่งร้อยละ 52.7 ของประชากรอาศัยอยู่ในพื้นที่เมือง โดย จ.ชลบุรี มีประชากรมากที่สุด 1.6 ล้านคน และมีประชากรแฝงที่เข้ามาอาศัยและทำงานอีกประมาณ 1.31 ล้านคน ทั้งนี้ ในปี 2580 มีการคาดการณ์แนวโน้มจำนวนประชากรจะเพิ่มสูงขึ้นเป็น 6 ล้านคน โดยมีประชากรแฝงคิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 46.3 ซึ่งจะส่งผลให้พื้นที่เมืองมีความหนาแน่นของประชากรสูงมากขึ้นและอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

2) ประชากรมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยอย่างสมบูรณ์ ในปี 2565 ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 71.6 อยู่ในวัยทำงาน ตามด้วยวัยเด็กร้อยละ 18.1 และวัยสูงอายุร้อยละ 10.3 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ของการเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย ในขณะที่อัตราการแจ้งเกิดมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2558 โดยปัจจุบัน (ปี 2565) มีการแจ้งเกิดอยู่ในระดับต่ำกว่า 10 คนต่อประชากร 1,000 คน ตามการแต่งงานที่ช้าและความไม่ต้องการมีบุตรที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ อัตราการพึ่งพิงของประชากรในวัยเด็กและวัยสูงอายุเท่ากับ 40 คนต่อประชากรวัยแรงงาน 100 คน ใกล้เคียงกับประเทศ (41 คนต่อประชากรวัยแรงงาน 100 คน) ซึ่งหากแนวโน้มอัตราการพึ่งพิงของประชากรเพิ่มขึ้น อาจส่งผลต่อความสามารถในการรับภาระค่าใช้จ่ายและประสิทธิภาพในการออมเงินของกำลังแรงงานที่เป็นกำลังผลิตสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

3) ความยากจนและความเหลื่อมล้ำต่ำกว่าประเทศ สัดส่วนคนจนเมื่อวัดจากรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคในพื้นที่อีอีซี มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2560 โดยในปี 2564 อยู่ในอัตราต่ำกว่าร้อยละ 1 และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ โดยจังหวัดชลบุรี มีสัดส่วนคนจนน้อยที่สุด อย่างไรก็ดีเมื่อพิจารณาดัชนีความเหลื่อมล้ำ (Gini coefficient) ด้านรายได้ในพื้นที่อีอีซี พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 0.326 ในปี 2554 เป็น 0.353 ในปี 2564 แต่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (0.430) ซึ่งหมายถึงการกระจายรายได้ในพื้นที่อีอีซี ดีกว่าประเทศ

4) กำลังแรงงานส่วนใหญ่อยู่ในภาคบริการ แรงงานทักษะสูงมีไม่เพียงพอ กำลังแรงงานรวมเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2560 - 2565 เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.5 ต่อปี ส่วนใหญ่เป็นแรงงานในภาคบริการ (ร้อยละ 51.0) ทั้งนี้ ในปี 2570 แนวโน้มความต้องการแรงงานของพื้นที่อีอีซีจะเพิ่มขึ้นเป็น 1.96 ล้านคน โดยเป็นแรงงานภาคบริการมากที่สุด ร้อยละ 49.8 ภาคการผลิต ร้อยละ 35.2 และภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 15.0 ตามลำดับ

โดยมากกว่าร้อยละ 70 ต้องการแรงงานที่มีระดับทักษะฝีมือต่ำ ส่วนที่เหลือประมาณร้อยละ 30 ต้องการแรงงานที่มีทักษะฝีมือในการทำงาน (ระดับการศึกษาอาชีวะขึ้นไป) อย่างไรก็ตาม **สถาบันการศึกษาในพื้นที่ยังไม่สามารถผลิตบุคลากรให้รองรับความต้องการแรงงานได้อย่างเพียงพอ** โดยสามารถผลิตบุคลากรได้เพียงร้อยละ 1.5 ของความต้องการรวม และแรงงานที่มีทักษะสูงในระดับอาชีวศึกษาและสูงกว่า ซึ่งเป็นความต้องการของอุตสาหกรรมแห่งอนาคต สามารถผลิตได้เพียงร้อยละ 4.3 ของความต้องการ

5) สถานศึกษากระจายตัวครอบคลุมทุกระดับชั้นทั่วพื้นที่ มีสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา 79 แห่ง และมหาวิทยาลัย 12 แห่ง จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15-59 ปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีจากปี 2560 เฉลี่ย 9.68 ปีเป็น 10.39 ปี ในปี 2564 การพัฒนาบุคลากร การศึกษา วิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมในพื้นที่อีอีซีได้นำร่องด้วยหลักการ Demand Driven โดยผลิตและพัฒนากำลังคนทุกระดับตั้งแต่ขั้นพื้นฐานจนถึงอุดมศึกษา รวมถึงยกระดับผู้ที่อยู่ในตลาดแรงงานด้วยการ Up-skill และ Re-skill ให้ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการและภาคอุตสาหกรรม อย่างไรก็ดีภาคศึกษายังต้องได้รับการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการผลิตแรงงานที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเป้าหมาย

6) การบริการสาธารณสุขกระจุกตัวในเขตเมือง การให้บริการสาธารณสุขยังคงกระจุกอยู่ในพื้นที่เทศบาลและพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ และการให้บริการไม่เพียงพอกับจำนวนประชากรในพื้นที่ โดยมีอัตราส่วนประชากร 1,631 คน/แพทย์หนึ่งคน ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข (1:1500 คน) นอกจากนี้ยังต้องเผชิญกับความท้าทายที่มากขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุและประชากรแฝงที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้แนวทางการพัฒนาด้านสาธารณสุขในพื้นที่มีเป้าหมายการให้บริการประชาชนอย่างเพียงพอและทั่วถึง ลดการส่งต่อผู้ป่วยออกนอกพื้นที่ด้วยบริการที่ครบวงจร รวมถึงขยายบริการให้มีบริการสำหรับประชากรสูงอายุและประชากรที่เคลื่อนย้ายเข้ามาทำงาน

3.2.3 สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

1) ทรัพยากรป่าไม้มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย จากการขยายตัวของเมืองและการนำพื้นที่ไปใช้ทางเกษตรกรรม **ความหลากหลายทางชีวภาพมีการกระจายตัวของชนิดพันธุ์หายาก**กระจายอยู่ตามเขตพื้นที่ชุ่มน้ำ เขตป่าชายเลน เขตป่าต้นน้ำ พื้นที่อนุรักษ์ รวมทั้งแนวชายฝั่งและทะเลมีสถานะใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง **ทรัพยากรดินมีสภาพเสื่อมโทรมสูง** โดยพื้นที่เกษตรมากกว่าร้อยละ 70 ของพื้นที่อีอีซี มีปัญหาดินเสื่อมสภาพระดับความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ซึ่งเกิดจากการใช้สารเคมีในภาคเกษตร การเผาเตรียมพื้นที่ทางการเกษตร รวมถึงการปลูกพืชซ้ำซากและพืชเชิงเดี่ยวเป็นเวลานาน

2) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ป่าชายเลนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แหล่งหญ้าทะเลมีแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงสมบูรณ์ขึ้น และการกัดเซาะชายฝั่งมีแนวโน้มลดลง พื้นที่ป่าชายเลนคงสภาพมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและแหล่งหญ้าทะเลเปลี่ยนแปลงสมบูรณ์ขึ้นจากการทำเขตพิทักษ์รักษ์สัตว์น้ำ การจัดทำแนวคูแพรกและการปลูกป่าเพิ่มเติม ด้านการกัดเซาะชายฝั่งทะเลมีแนวโน้มลดลงเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของพื้นที่ดำเนินการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะโดยการปลูกป่าไม้คลุมดินให้เหมาะสมลดการพังทลายของชายฝั่ง และ

การลดความรุนแรงของกระแสคลื่นกระทบพื้นที่ชายฝั่ง สำหรับทรัพยากรน้ำบาดาลปี 2563 มีปริมาณการใช้น้ำบาดาลทั้งหมด 124 ล้าน ลบ.ม. และมีแนวโน้มการใช้น้ำบาดาลสูงขึ้นจากการขยายตัวของการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างรวดเร็ว รวมถึงการรับมือกับภัยแล้งที่เป็นต้องมีการจัดหาแหล่งน้ำเพิ่มมากขึ้น

3) การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงสุดในภาคพลังงาน ปี 2562 มีปริมาณ 50.27 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 13.61 ของก๊าซเรือนกระจกทั้งประเทศ โดยภาคพลังงานมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 49.76 ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิพื้นผิวโลกและการเกิดภาวะอากาศสุดขั้วที่รุนแรงขึ้น

4) คุณภาพสิ่งแวดล้อมและมลพิษของพื้นที่อีอีซียังต้องปรับปรุง ปี 2565 พบว่ามีค่าฝุ่น PM10 PM2.5 และ O3 เกินค่ามาตรฐานเล็กน้อย ค่าสารอินทรีย์ระเหยง่ายในบรรยากาศ (VOCs) มีค่าเกินมาตรฐาน ด้านคุณภาพเสียงอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน **คุณภาพน้ำผิวดินส่วนใหญ่เสื่อมโทรมและเสื่อมโทรมมาก**จากการทิ้งน้ำเสียจากกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งชุมชน เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม โดยพบค่าโลหะหนักเกินมาตรฐาน ด้าน**คุณภาพน้ำใต้ดินและน้ำบาดาลพบการปนเปื้อนเกินเกณฑ์อนุโลมสูงสุดบริเวณพื้นที่อุตสาหกรรม** และด้าน**คุณภาพน้ำทะเลและชายฝั่งส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีแต่พบคุณภาพเสื่อมโทรมถึงเสื่อมโทรมมากในบางบริเวณ**จากการประกอบกิจกรรมทางเศษฐกิจและการเป็นแหล่งรับน้ำเสียจากกรุงเทพมหานคร

น้ำเสียชุมชนมีระบบบำบัดน้ำเสียไม่เพียงพอต่อน้ำเสียที่เกิดขึ้น โดยปี 2564 มีปริมาณน้ำเสียที่ได้รับการบำบัดคิดเป็นร้อยละ 40.4 ของปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้น และปริมาณน้ำเสียมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการจัดการน้ำเสียคือระบบรวบรวมน้ำเสียไม่มีประสิทธิภาพ และการเชื่อมท่อน้ำเสียจากบ้านเรือนเข้าสู่ระบบรวบรวมน้ำเสียไม่ครอบคลุม ด้าน**ขยะมูลฝอยชุมชนมีการจัดการดีขึ้น** โดยปี 2564 มีปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้นร้อยละ 46.57 กำจัดไม่ถูกต้องลดลงร้อยละ 50.53 และถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.08 ขยะมูลฝอยตกค้างรวม 913,856 ตัน ด้าน**ขยะทะเลมีอัตราลดลง**ร้อยละ 43.30 ในช่วงปี 2564 - 2565 และ**กากอุตสาหกรรมมีปริมาณลดลง**จากการนำกากของเสียอุตสาหกรรมไปกำจัดอย่างถูกต้องมากขึ้น แต่ยังพบการลักลอบทิ้งกากของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรม

3.2.4 สถานการณ์ด้านทรัพยากรน้ำ

ในปี 2560 พื้นที่อีอีซีมีปริมาณน้ำต้นทุนรวม 2,539 ล้าน ลบ.ม. แบ่งเป็นปริมาณน้ำต้นทุนจากอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลาง 23 อ่าง ประมาณร้อยละ 55 ของปริมาณน้ำต้นทุน และจากลุ่มน้ำเจ้าพระยา แม่น้ำปราจีนบุรี แม่น้ำนครนายก และน้ำบาดาล ประมาณร้อยละ 45 ของปริมาณน้ำต้นทุน โดยการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ เป็นการบริหารผ่านโครงข่ายท่อที่มีการก่อสร้างและบริหารจัดการโดยหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐ เช่น กรมชลประทาน การประปาส่วนภูมิภาค การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน เป็นต้น ทั้งนี้ ในปี 2570 และปี 2580 คาดว่าจะมีความต้องการใช้น้ำในพื้นที่รวม 2,888 ล้าน ลบ.ม. และ 3,089 ล้าน ลบ.ม. ตามลำดับ ซึ่งหากไม่มีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อรองรับการเติบโตจะส่งผลให้ปี 2570 ขาดแคลนน้ำประมาณ 348 ล้าน ลบ.ม. และปี 2580 ขาดแคลนน้ำประมาณ 550 ล้าน ลบ.ม.

การเตรียมการรองรับการขาดแคลนน้ำ มีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำและการจัดการทรัพยากรน้ำรวม 38 โครงการ ประกอบด้วยโครงการเพิ่มแหล่งน้ำต้นทุน โครงการเชื่อมโยงโครงข่ายน้ำและโครงการศึกษาการผลิตน้ำทะเลเป็นน้ำจืด ซึ่งเมื่อโครงการแล้วเสร็จจะส่งผลให้**ปริมาณน้ำเพียงพอต่อความต้องการ** โดยปี 2580 จะมีปริมาณน้ำต้นทุนเพิ่มขึ้น 872.67 ล้าน ลบ.ม. รวมปริมาณน้ำต้นทุน 3,412.13 ล้าน ลบ.ม. ซึ่งมากกว่าความต้องการที่ประมาณการ อย่างไรก็ดีถึงแม้จะทำให้มีน้ำเพียงพอต่อการพัฒนา แต่โครงการส่วนใหญ่ยังเป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนที่คาดการณ์ตามสภาพภูมิอากาศปกติ ซึ่งหากปริมาณฝนในพื้นที่น้อยกว่าเกณฑ์ปกติมีแนวโน้มจะเกิดภาวะน้ำแล้ง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนและแหล่งน้ำทางเลือก โดยเร่งรัดการขับเคลื่อนโครงการการพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนให้เป็นไปตามแผน ผลักดันการผลิตน้ำจืดจากน้ำทะเล (Desalination) และจัดทำบัญชีน้ำ (Water Accounting) ทั้งอุปทานน้ำ อุปสงค์น้ำ

3.2.5 สถานการณ์ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

1) ระบบโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมขนส่ง มีโครงข่ายที่เชื่อมโยงกันทั้งทางบก ทางน้ำ ทางราง และทางอากาศ ตามแผนการพัฒนาให้เชื่อมโยงกันแบบไร้รอยต่อ (Seamless Operation) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการลงทุน

2) การคมนาคมขนส่งทางบก มีระบบโครงข่ายถนนสายหลักเชื่อมโยงพื้นที่ภาคตะวันออกเข้ากับกรุงเทพมหานคร เชื่อมโยงระหว่างกลุ่มจังหวัด รวมถึงเชื่อมโยงท่าเรือ แหล่งอุตสาหกรรม และพื้นที่ชายแดนที่เป็นจุดยุทธศาสตร์ด้านการค้าการลงทุน

3) การคมนาคมขนส่งทางน้ำ มีการขนส่งสินค้า การประมง การเดินเรือ และการท่องเที่ยวทางทะเล โดยมีท่าเทียบเรือสำคัญ ได้แก่ (1) ท่าเรือแหลมฉบัง (2) ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด และ (3) ท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ

4) การคมนาคมขนส่งทางอากาศ มีสนามบินอู่ตะเภาเป็นสนามบินนานาชาติ โดยตั้งเป้าหมายในการพัฒนาให้เป็น “สนามบินนานาชาติเชิงพาณิชย์หลักแห่งที่ 3” ซึ่งสามารถรองรับผู้โดยสารสูงสุดไม่ต่ำกว่า 60 ล้านคนต่อปี

5) การคมนาคมขนส่งทางราง มีแผนการพัฒนาเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิการขนส่งทางราง ทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มความจุ และเชื่อมต่อโครงข่ายทางรางกับประเทศเพื่อนบ้าน

6) ระบบขนส่งทางท่อ มีท่อขนส่งน้ำมันจากในพื้นที่อีอีซีไปสู่กรุงเทพมหานครและพื้นที่ภาคกลาง

7) ระบบขนส่งสาธารณะ มีบริการขนส่งมวลชน ประกอบด้วย ระบบขนส่งสาธารณะสายหลัก ทำหน้าที่เชื่อมโยงการเดินทางระหว่างจังหวัดและแหล่งกิจกรรมสำคัญภายในภูมิภาค ระบบขนส่งสาธารณะสายรอง เชื่อมโยงการเดินทางภายในจังหวัดและแหล่งกิจกรรมสำคัญภายในเขตเมือง และระบบขนส่งสาธารณะสายเสริม เชื่อมโยงแหล่งกิจกรรมย่อยในเขตเมือง

8) ระบบโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม ในพื้นที่อีอีซี ปี 2565 มีความครอบคลุมของสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ในพื้นที่ที่มีผู้พักอาศัย ร้อยละ 99 ในขณะที่การให้บริการเทคโนโลยี 5G ครอบคลุมพื้นที่อีอีซี ประมาณร้อยละ 95

9) การบริหารจัดการพลังงานไฟฟ้า ปี 2565 มีปริมาณการใช้พลังงานไฟฟ้ารวม 30,391.2 ล้าน kWh คิดเป็นร้อยละ 15.5 ของพลังงานไฟฟ้าที่ใช้ทั้งหมดในประเทศ โดย จ.ชลบุรี มีปริมาณการใช้ไฟฟ้ามากที่สุด ร้อยละ 45.7 และเป็นการใช้ไฟฟ้าในภาคอุตสาหกรรมมากกว่าร้อยละ 76 โครงสร้างพื้นฐานการผลิตพลังงานไฟฟ้าในอีอีซีมีกำลังผลิตติดตั้ง 16,600.3 MW แบ่งเป็นการผลิตไฟฟ้าที่เชื่อมต่อกับโครงข่ายระบบสายส่งกำลังไฟฟ้า 12,841.7 MW และการผลิตไฟฟ้าเพื่อใช้เองและจำหน่ายโดยตรงหรือบริการให้ผู้ใช้ไฟฟ้าอื่น ๆ โดยไม่ขายเข้าระบบการไฟฟ้า 3,758.6 MW มีสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้าร้อยละ 2.9 ทั้งนี้อีอีซีกำหนดสัดส่วนการใช้พลังงานจากพลังงานทดแทนต่อพลังงานเชื้อเพลิงฟอสซิลในการผลิตไฟฟ้าเป็น 30:70

3.2.6 สถานการณ์ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

แผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ได้วางแผนผังรองรับการพัฒนาพื้นที่ในอนาคตในระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2580) เพื่อให้การใช้ที่ดินเป็นไปอย่างเหมาะสมกับสภาพและศักยภาพของพื้นที่ และช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งได้กำหนดกรอบประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินของปี 2580 ไว้ 4 กลุ่ม 11 ประเภท โดยสถานการณ์การใช้ประโยชน์ที่ดินในปี 2564 ยังอยู่ในกรอบพื้นที่ที่กำหนดไว้ในปี 2580

4. ศักยภาพ โอกาส ข้อจำกัด และประเด็นท้าทาย

4.1 ด้านศักยภาพ

1) โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมและสาธารณูปโภคของพื้นที่อีอีซีมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีระบบโครงข่ายการขนส่งทางบก ทางราง ทางน้ำ (ท่าเรือแหลมฉบัง และมาบตาพุด) และทางอากาศ (ท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา) เป็นจุดเชื่อมโยงไปสู่นานาชาติ ประกอบกับอยู่ระหว่างเร่งรัดการพัฒนาโครงการโครงสร้างพื้นฐานสำคัญให้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดเพื่อสามารถรองรับการเติบโตของประชากร สินค้า และการท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมถึงมีแผนในการพัฒนาให้มีโครงข่ายคมนาคมเชื่อมโยงกันแบบไร้รอยต่อ ซึ่งจะทำให้ระบบโครงข่ายคมนาคมสามารถเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกประเทศได้อย่างครบวงจร

2) เป็นศูนย์โครงข่ายเคเบิลใต้น้ำระหว่างประเทศที่เชื่อมโยงได้ทั่วโลก มีโครงข่ายโทรคมนาคมครอบคลุมทั้งในรูปแบบมีสาย (Wireline) และไร้สาย (Wireless) โดยมีโครงข่ายเคเบิลใต้น้ำระหว่างประเทศ (International Submarine Cable Network) ที่เชื่อมต่อโดยตรงไปยังประเทศต่าง ๆ ที่เป็นศูนย์กลางการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (Internet Hub) ที่สำคัญของโลก นอกจากนี้ยังมีศูนย์ข้อมูล (Data Center) เพื่อรองรับการใช้งานในระบบคลาวด์และ Big Data ในพื้นที่ ส่งผลให้มีระบบนิเวศที่เหมาะสมต่อการลงทุนอุตสาหกรรมนวัตกรรม บริการ และพัฒนากำลังคนในพื้นที่

3) แหล่งอุตสาหกรรมที่สำคัญ ที่เหมาะแก่การลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรมสูงเป็นอันดับ 1 ของประเทศ และเป็นที่ตั้งของเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมพิเศษที่

สนับสนุนการลงทุนอุตสาหกรรมเป้าหมาย ประกอบกับนโยบายรัฐบาลที่สนับสนุนและส่งเสริมให้พื้นที่อีอีซีเป็นต้นแบบในการส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมเป้าหมาย และมีสิทธิประโยชน์และมาตรการสนับสนุนแก่นักลงทุน

4) แหล่งผลิตอาหารและสินค้าเกษตรที่สำคัญ ทั้งผลไม้ ปศุสัตว์ และประมงเพาะเลี้ยงที่มีคุณภาพและชื่อเสียง รวมทั้งเป็นที่ตั้งของเขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi) ที่เป็นแหล่งศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งสนับสนุนการพัฒนาการเกษตรตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทานนโยบายส่งเสริมโมเดลเศรษฐกิจ BCG

5) แหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย มีชื่อเสียงทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ชายหาด หมู่เกาะ ที่เป็นแม่เหล็กสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างชาติ นอกจากนี้ยังเป็นที่อยู่อาศัยชั้นดีสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มรายได้สูงและสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย

6) มีแผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดิน มีการกำหนดผังการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างชัดเจน ซึ่งนำไปสู่การส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สาธารณูปโภค สาธารณูปการ การคมนาคมและการขนส่ง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่รองรับการพัฒนาเมืองและประกอบการอุตสาหกรรมเป้าหมาย

4.2 ด้านโอกาส

1) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นโอกาสในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการดำเนินชีวิต ช่วยประหยัดการใช้ทรัพยากร และลดปริมาณของเสียและมลพิษ

2) การเข้าสู่สังคมสูงวัย กระแสในการดูแลรักษาสุขภาพ และความนิยมในธรรมชาติ เป็นโอกาสสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประชาชน วิสาหกิจชุมชน อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจรอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว กลุ่มรายได้ดี และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

3) แนวโน้มการพัฒนาโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG Economy) และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero GHG emission) เป็นโอกาสในการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขัน (Competitive Advantage) รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพให้กับผู้ผลิตขั้นต้นและ SMEs ในการผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มสูง (Value Creation) เกิดการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชน

4) นโยบายทางการทูตเศรษฐกิจเชิงรุกเพื่อเปิดประตูการค้าของรัฐบาล จะเพิ่มโอกาสให้กับสินค้าและบริการที่คิดและผลิตจากฝีมือของคนไทย รวมถึงการเดินทางเพื่อเจรจาการค้าลงทุนระหว่างประเทศให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น

4.3 ข้อจำกัด

1) การขาดแคลนแรงงานในทุกภาคการผลิตและทุกระดับแรงงาน การเข้าสู่สังคมสูงวัย อัตราการเกิดที่ลดลง และค่านิยมในการทำงานอิสระไม่ชอบทำงานในระบบ ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงานทั้งแรงงานฝีมือและแรงงานไร้ฝีมือ

2) ปริมาณน้ำต้นทุนไม่สอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของเศรษฐกิจและการขยายตัวของเมือง ความต้องการใช้น้ำของพื้นที่อีอีซี มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จากการขยายตัวของเศรษฐกิจทั้งด้านการผลิตในภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการการท่องเที่ยว ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงน้ำ ซึ่งเป็นมูลเหตุสำคัญต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และเป็นผลกระทบโดยตรงต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน

4.4 ประเด็นความท้าทาย

1) สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนจากสถานการณ์ความไม่แน่นอนและการถดถอยของเศรษฐกิจโลก นอกเหนือจากการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษี แต่จะรวมถึงการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านกำลังแรงงานให้มีความเพียงพอและมีทักษะความสามารถตามความต้องการของตลาด โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม ด้านระบบดิจิทัล ระบบสาธารณูปโภคและปริมาณน้ำต้นทุน และระบบการอำนวยความสะดวกในการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service: OSS)

2) การแข่งขันเพื่อดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศ ด้วยการทำการตลาดเชิงรุกแบบมุ่งเป้า เพื่อดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่เน้นการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูลการลงทุนในระดับพื้นที่ ซึ่งช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของนักลงทุน และเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการชักชวนนักลงทุน

3) เพิ่มการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะด้านดิจิทัลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดต้นทุนในการผลิตและบริการ ในอุตสาหกรรมเป้าหมายและ SMEs ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเมือง คมนาคมและโลจิสติกส์ และความปลอดภัยสาธารณะ รวมถึงการใช้โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลร่วมกัน (Infrastructure Sharing) เพื่อลดภาระการลงทุน รวมถึงการแบ่งปันข้อมูล (Data Sharing) ระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจและกลุ่มสตาร์ทอัพ เพื่อใช้ในการต่อยอดพัฒนาธุรกิจ

4) เพิ่มความคล่องตัวในการเดินทางในเขตเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญ จากปริมาณการคมนาคมขนส่งในพื้นที่ที่เพิ่มมากขึ้น รวมถึงส่งเสริมการนำระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมาตรการเชิงรุกมาใช้ในการบริหารจัดการระบบคมนาคมขนส่ง

5) เพิ่มโอกาสและขีดความสามารถของบริษัทท้องถิ่นไทย (Local Firm) ให้เข้าไปอยู่ในห่วงโซ่การผลิต (Supply Chain) ของอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยปรับเปลี่ยนให้บริษัท SMEs ไทยไปสู่การผลิตอุตสาหกรรมขั้นสูงที่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทันสมัย และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน

6) เพิ่มการกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพื่อลดการกระจุกตัวของประชากรในพื้นที่เมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ เพื่อคุณภาพความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในพื้นที่ ทั้งด้านการศึกษา ระบบสาธารณสุข สภาพแวดล้อม การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย และการบริการด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ

7) การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้วยการส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาด การบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรและการจัดการของเหลือทิ้งจากการผลิตที่จะเกิดขึ้นตามแนวทางของ BCG Model ที่มุ่งเน้นการหมุนเวียนใช้ทรัพยากรและพลังงานให้มีปริมาณของเสียน้อยที่สุด (Zero Waste) และการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สรุป อีอีซีเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพเนื่องจากเป็นแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมที่สำคัญเหมาะแก่การลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย และยังมีศักยภาพในการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรชั้นดีที่เริ่มนำเทคโนโลยีทางด้านการเกษตรเข้ามาประยุกต์ใช้ในการผลิต เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายมีชื่อเสียงทั้งในระดับชาติและนานาชาติที่เหมาะต่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพรายได้สูง มีโครงข่ายการคมนาคมขนส่งที่ครอบคลุมทั้งทางบก ทางราง ทางน้ำ และทางอากาศที่สามารถเชื่อมโยงกับภูมิภาคในประเทศและต่างประเทศได้อย่างสะดวก เป็นศูนย์โครงข่ายเคเบิลใต้น้ำระหว่างประเทศที่เชื่อมโยงได้ทั่วโลก อย่างไรก็ตามยังมีประเด็นท้าทายที่สำคัญที่มีผลต่อการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมด้านกำลังแรงงานที่มีคุณภาพให้เพียงพอ การเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนและการบริหารจัดสรรน้ำให้เพียงพอต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและเมือง การกำหนดมาตรการจูงใจให้ประชาชนมาใช้ขนส่งสาธารณะ และการพัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารจัดการระบบคมนาคมขนส่งเพื่อลดต้นทุน

5. แผนภาพรวมการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2566 - 2570)

5.1 กรอบทิศทางการพัฒนาพื้นที่ อีอีซี

การพัฒนาพื้นที่อีอีซีในระยะต่อไป มุ่งเน้นการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนในทุกมิติทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้ทันต่อสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และมีความพร้อมต่อการรองรับการลงทุนในอุตสาหกรรมขั้นสูงและอุตสาหกรรมแห่งอนาคตที่หลากหลาย รวมทั้งภาคบริการที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กับการเติบโตของเศรษฐกิจท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยมีกรอบทิศทางการพัฒนาพื้นที่อีอีซี ดังนี้

5.1.1 Ecosystem การพัฒนาระบบนิเวศรองรับการเติบโตในทุกมิติ ให้เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม การลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย การประกอบธุรกิจ รวมถึงการพัฒนาเมือง และการยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนอย่างยั่งยืน

5.1.2 Exclusive: กำหนดสิทธิประโยชน์และมาตรการพิเศษในการชักชวนการลงทุนที่มีลักษณะเฉพาะตัว โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ประเทศจะได้รับจากโครงการการลงทุนนั้น ๆ

5.1.3 Collaborative บูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ในการทำให้การลงทุนเกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน

5.2 วิสัยทัศน์

เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นต้นแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สมบูรณ์แบบ เป็นเป้าหมายของนักลงทุน ช่วยผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

5.3 วัตถุประสงค์

1) เพื่อส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทันสมัยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

2) เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์สำหรับการดึงดูดการลงทุน

3) เพื่อให้มีโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบโดยสมบูรณ์ เพิ่มการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะ เพิ่มการขนส่งทางรางและทางน้ำให้มีความทันสมัย และเพิ่มประสิทธิภาพระบบสาธารณูปโภคให้เพียงพอ

4) เพื่อพัฒนาเมืองให้น่าอยู่ มีความทันสมัยระดับนานาชาติ เหมาะสมต่อการอยู่อาศัยอย่างสะดวกปลอดภัยเข้าถึงได้โดยทั่วหน้า

5) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งด้านเทคโนโลยี ดิจิทัล ภัยธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ และพฤติกรรมของคนในสังคมที่เปลี่ยนไป

5.4 เป้าหมายการพัฒนา

1) การลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเพิ่มขึ้น

2) ประชากรในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

5.5 ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

1) จำนวนเงินการลงทุนจริงในพื้นที่ ระหว่างปี 2566 - 2570 เพิ่มขึ้น รวม 500,000 ล้านบาท (เฉลี่ย 100,000 ล้านบาทต่อปี)

2) ผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Gross Provincial Cluster Product : GPCP EEC) ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 6.3

3) ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index) ในพื้นที่ ได้แก่ (1) ดัชนีย่อยด้านชีวิตการงาน และ (2) ดัชนีย่อยด้านเศรษฐกิจ มีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายปี 2566-2570
1. จำนวนเงินการลงทุนจริงในพื้นที่เพิ่มขึ้น (ล้านบาท)	500,000
2. ผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Gross Provincial Cluster Product : GPCP EEC) ขยายตัวเฉลี่ย (ร้อยละ)	6.3
3. ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index)	
(1) ดัชนีย่อยด้านชีวิตการงาน มีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ย (ร้อยละ) ประกอบด้วย • อัตราการว่างงาน • อัตราการทำงานต่ำระดับ • แรงงานที่มีหลักประกันทางสังคม	2

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายปี 2566-2570
• อัตราการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน	
(2) ดัชนีย่อยด้านเศรษฐกิจ มีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ย (ร้อยละ) ประกอบด้วย • ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว • สัดส่วนประชากรยากจน • ครัวเรือนที่มีหนี้สินเพื่อการอุปโภคบริโภค • ดัชนีความไม่เสมอภาคด้านรายจ่าย	2

5.6 แนวทางการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2566 - 2570)

การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2566 - 2570) ประกอบด้วย 5 แนวทาง ดังนี้

<u>แนวทางที่ 1</u> ส่งเสริมให้เกิดการลงทุนอุตสาหกรรมเป้าหมายและบริการแห่งอนาคตในพื้นที่อีอีซี โดยมุ่งเน้นพัฒนาระบบนิเวศ และโครงสร้างพื้นฐาน เพื่ออำนวยความสะดวก ลดความซ้ำซ้อนและต้นทุนในการประกอบธุรกิจ (Ease of doing business) สร้างปัจจัยดึงดูดการลงทุนต่อเนื่องและการลงทุนใหม่ ทั้งด้านภาษีในรูปแบบเฉพาะราย (Tailored made) และมิใช่ภาษี พัฒนามาตรการและกลไกด้านสิทธิประโยชน์โดยเฉพาะที่เร่งรัดให้เกิดการลงทุนโดยเร็ว รวมถึงมุ่งเน้นทำการตลาดเชิงรุกแบบมุ่งเป้า เพื่อดึงดูดการลงทุน มีกลยุทธ์ในการพัฒนา ได้แก่ **(1) พัฒนาความพร้อมของพื้นที่เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ** ด้วยการกำหนดพื้นที่ที่มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมถึงจัดเตรียมระบบสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการที่จำเป็นต่อการประกอบกิจการอุตสาหกรรม **(2) พัฒนากฎระเบียบและข้อบังคับให้เอื้อต่อการลงทุน** โดยศึกษา ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง **(3) พัฒนามาตรการส่งเสริมการลงทุนและยกระดับสิ่งอำนวยความสะดวก** ทั้งด้านภาษีในรูปแบบเฉพาะราย (Tailored made) และมิใช่ภาษี พัฒนาศูนย์กลางการเงินและตลาดทุน พัฒนาระบบการอำนวยความสะดวกในการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service: OSS) รวมถึงทำการตลาดเชิงรุกแบบมุ่งเป้า เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการลงทุนและดึงดูดให้เกิดการลงทุน และ **(4) สร้างปัจจัยในการลงทุนต่อเนื่องและ**

การลงทุนใหม่ โดยส่งเสริมการวิจัยในเทคโนโลยีและนวัตกรรม ให้สอดรับกับความต้องการในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ขับเคลื่อนการลงทุนอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงยกระดับขีดความสามารถของผู้ประกอบการไทยให้เข้มแข็ง และพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

<u>แนวทางที่ 2</u> เพิ่มประสิทธิภาพและการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค โดยมุ่งเน้นพัฒนาโครงข่ายคมนาคม ระบบโลจิสติกส์ ระบบขนส่งสาธารณะ ให้เชื่อมโยงกันอย่างไร้รอยต่อ ปลอดภัย ทั่วถึง และโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลให้มีความต่อเนื่องและทันสมัย รวมถึงส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดต้นทุนในการผลิตและบริการ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และขีดความสามารถของพื้นที่ EEC ให้สามารถรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมสมัยใหม่ เมืองใหม่ และกิจกรรมการท่องเที่ยว มีกลยุทธ์ในการพัฒนา ได้แก่ **(1) เร่งรัดโครงการโครงสร้างพื้นฐานหลัก 4 โครงการ** ให้แล้วเสร็จตามกำหนด **(2) พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมขนส่ง** ให้มีโครงข่ายที่เชื่อมโยงกันทั้งทางบก ทางน้ำ ทางราง และทางอากาศ อย่างไร้รอยต่อ (Seamless Operation) **(3) พัฒนาระบบโลจิสติกส์ให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูง** เพื่อลดต้นทุนโลจิสติกส์เพิ่มขีดความสามารถของธุรกิจ **(4) พัฒนาระบบขนส่งระดับรองเชื่อมโยงการขนส่งหลัก** ด้วยการกำหนดมาตรการเชิงรุกในการเปลี่ยนรูปแบบการเดินทาง และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ **(5) พัฒนาและส่งเสริมระบบสาธารณูปโภคให้มีคุณภาพและเพียงพอ** โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาไฟฟ้าพลังงานสะอาดเพื่อลดผลกระทบกับสิ่งแวดล้อม และระบบสาธารณูปโภคให้สามารถรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และ **(6) ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล** (Digital Infrastructure) โดยเพิ่มประสิทธิภาพโครงสร้างพื้นฐานให้มีความต่อเนื่อง ทันสมัย และครอบคลุมพื้นที่ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ด้านดิจิทัลในภาคอุตสาหกรรมและ SMEs ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเมือง การคมนาคมและโลจิสติกส์ และความปลอดภัยสาธารณะ รวมถึงแบ่งปันการใช้โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลร่วมกัน (Infrastructure Sharing) และข้อมูล (Data Sharing) ระหว่างกันอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย เพื่อลดภาระการลงทุน

<u>แนวทางที่ 3</u> ยกระดับทักษะแรงงานให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยมุ่งเน้นพัฒนากำลังคนและแรงงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของอุตสาหกรรม ผ่านการบูรณาการกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งผู้ประกอบการ สถาบันการศึกษา และศูนย์ฝึกอบรมที่มีศักยภาพ ในการจัดหลักสูตรระยะสั้นพัฒนาทักษะสำคัญ รวมถึงผลักดันการทดลองนวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ เพื่อพัฒนาทักษะแรงงานให้สามารถก้าวทันต่อเทคโนโลยีและนวัตกรรม รองรับการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจสมัยใหม่ มีกลยุทธ์ในการพัฒนา ได้แก่ **(1) พัฒนาฐานข้อมูลการจ้างงาน** โดยจัดทำฐานข้อมูลแรงงานของอุตสาหกรรมเป้าหมาย ทั้งด้านความต้องการและความสามารถในการผลิตแรงงาน **(2) พัฒนาผลิตภาพแรงงานของอุตสาหกรรมหลัก** โดยการยกระดับทักษะเดิม และปรับเปลี่ยนทักษะที่มีอยู่ให้ตรงกับความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ (New skill/Upskill/Reskill) และ **(3) ขยายผลและต่อยอดการยกระดับทักษะบุคลากรและการศึกษาในพื้นที่อีอีซีตามหลัก Demand Driven** เพื่อเพิ่มทักษะและประสิทธิภาพของแรงงานให้สามารถทำงานร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่

<u>แนวทางที่ 4</u> พัฒนาเมืองให้มีความทันสมัย น่าอยู่อาศัย และเหมาะสมกับการประกอบอาชีพ โดยมุ่งเน้นเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมและสอดคล้องกับแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน ยกระดับการบริการด้านสาธารณสุขให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนทุกกลุ่มในพื้นที่ ส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ตลอดจนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทุกมิติ เพื่อรองรับการขยายตัวของประชากรในเขตเมือง กระจายความเจริญ และยกระดับรายได้และความเป็นอยู่ของประชาชน มีกลยุทธ์ในการพัฒนา ได้แก่ **(1) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน** โดยการจัดทำผังเมืองที่สนับสนุนการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่อย่างยั่งยืนด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนและใช้ประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลักอย่างเต็มประสิทธิภาพ **(2) ส่งเสริมการพัฒนาเมืองน่าอยู่ให้เอื้อต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีสมดุล** โดยพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นเมืองสังคมคาร์บอนต่ำ มุ่งใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่ากระทบสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด และนำเทคโนโลยีระบบอัจฉริยะทั้ง 7 ด้านและนวัตกรรมที่ทันสมัยมาเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการและบริหารจัดการเมือง **(3) เพิ่มขีดความสามารถด้านสาธารณสุขในพื้นที่** โดยมุ่งเน้นการขับเคลื่อนระบบสาธารณสุขในพื้นที่ให้มีศักยภาพ ยกระดับโรงพยาบาลชุมชนให้เป็นโรงพยาบาลทั่วไป **(4) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลและยั่งยืน** โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการด้วยการส่งเสริมให้มีระบบกำจัดขยะ น้ำเสียและการควบคุมกำกับจัดการมลพิษ ด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสมตามรูปแบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และ **(5) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ** โดยเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน ด้วยการจัดหาแหล่งน้ำดิบ และส่งเสริมการบริหารจัดสรรทรัพยากรน้ำให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำ

<u>แนวทางที่ 5</u> เชื่อมโยงประโยชน์จากการลงทุนสู่ความยั่งยืนของชุมชน โดยมุ่งเน้นยกระดับและเชื่อมโยงผู้ประกอบการในพื้นที่ ให้สามารถเชื่อมโยงเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานของกิจกรรมทางเศรษฐกิจจากการลงทุน ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนภาคบริการ และภาคการเกษตรในพื้นที่อีอีซี ให้สามารถใช้ประโยชน์จากต้นทุนและทรัพยากรในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง สร้างโอกาสในการเพิ่มรายได้ และลดความเหลื่อมล้ำ มีกลยุทธ์ในการพัฒนา ได้แก่ **(1) พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่อีอีซี ให้เข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น** ด้วยการยกระดับและพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน มีความทันสมัย และมีมูลค่าเพิ่มสูง เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด **(2) พัฒนาภาคเกษตรให้เข้าถึงเทคโนโลยีและผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและมาตรฐานที่ตลาดต้องการ** โดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเพื่อยกระดับผลผลิตและผลิตภัณฑ์การเกษตรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน สามารถเชื่อมโยงไปสู่ภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่อง **(3) ยกระดับการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่และชุมชนที่มีอัตลักษณ์ให้ได้มาตรฐาน รองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มรายได้สูง** โดยพัฒนาต่อยอดแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องในพื้นที่ และบริหารจัดการคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์และปลอดภัย และ **(4) ส่งเสริมการพัฒนาทักษะอาชีพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน** โดยสร้างเสริมทักษะอาชีพ

ที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวัตถุดิบในพื้นที่ ให้สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและเกิดรายได้จริง

6. แผนงาน/โครงการที่สำคัญ

แผนงาน/โครงการที่สำคัญภายใต้แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2566 - 2570 จำแนกตามแนวทางการพัฒนา สรุปได้ดังนี้

แผนงาน/โครงการ ที่สำคัญ	หน่วยงานหลัก
แนวทางที่ 1 ส่งเสริมให้เกิดการลงทุนอุตสาหกรรมเป้าหมายและบริการแห่งอนาคต	
1. โครงการพัฒนากฎระเบียบและข้อบังคับให้เอื้อต่อการลงทุน	สกพอ./กค./มท.
2. โครงการพัฒนามาตรการส่งเสริมการลงทุนและยกระดับสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการลงทุน	สกพอ.
3. โครงการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จครบวงจร EEC OSS	สกพอ.
4. โครงการพัฒนาเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล (EECd)	สกพอ./ดศ.
5. โครงการพัฒนาเขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi)	อว.
6. โครงการพัฒนาความพร้อมพื้นที่เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ	สกพอ./กนอ./อก./อว./มท./ภาคเอกชน
แนวทางที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพและการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค	
1. แผนงานเร่งรัดโครงการโครงสร้างพื้นฐานหลัก 4 โครงการ	คค./ทร./สกพอ.
2. โครงการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง	คค./ยผ.
3. โครงการพัฒนาระบบขนส่งระดับรองเชื่อมโยงการขนส่งหลัก	คค./สกพอ.
4. โครงการพัฒนาทางหลวงและทางหลวงชนบทรองรับอีอีซี	คค.
5. โครงการพัฒนาและส่งเสริมระบบสาธารณูปโภคให้มีคุณภาพและเพียงพอ	กฟภ./กปภ.
6. โครงการทบทวนแผนปฏิบัติการโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล เพื่อรองรับอีอีซี	ดศ./สกพอ.
7. โครงการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มความจุทางรถไฟ ช่วงหัวหมาก-ฉะเชิงเทรา-ศรีราชา และโครงการรถไฟทางคู่ ช่วงศรีราชา-มาบตาพุด	คค.
8. โครงการรถไฟทางคู่สายใหม่ ช่วงศรีราชา-ระยอง	คค.
9. โครงการรถไฟความเร็วสูง ระยอง-จันทบุรี-ตราด ช่วงอู่ตะเภา-ระยอง	คค.
10. โครงการพัฒนาท่าเรือเชิงพาณิชย์ (ท่าเรือสัตหีบ)	ทร.
11. โครงการจัดหาพลังงานไฟฟ้า (พลังงานสะอาด) ในพื้นที่อีอีซี	กฟภ.
แนวทางที่ 3 ยกระดับทักษะแรงงานให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและนวัตกรรม	
1. โครงการทบทวนแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาบุคลากรในพื้นที่อีอีซี	สกพอ./อว./ศธ./รง.
2. โครงการขยายผลและต่อยอดการยกระดับทักษะบุคลากรและการศึกษาในพื้นที่อีอีซีตามหลัก Demand Driven	ศธ./อว./รง./สกพอ.
3. โครงการพัฒนาผลิตภาพแรงงานของอุตสาหกรรมหลัก	อว./ศธ./รง./สกพอ.
4. โครงการพัฒนาฐานข้อมูลการจ้างงาน (Demand and Supply)	อว./ศธ./รง./สกพอ.
แนวทางที่ 4 : พัฒนาเมืองให้มีความทันสมัย น่าอยู่อาศัย และเหมาะสมกับการประกอบอาชีพ	
1. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ยผ./สกพอ.

แผนงาน/โครงการ ที่สำคัญ	หน่วยงานหลัก
2. โครงการส่งเสริมการพัฒนาเมืองน่าอยู่	มท./สกพอ.
3. โครงการเพิ่มขีดความสามารถด้านสาธารณสุขในพื้นที่	สธ./สกพอ.
4. แผนงาน/โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพิ่มน้ำต้นทุนในพื้นที่อีอีซี	ชป./กปภ.
5. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลและยั่งยืน	ทส./มท.
6. โครงการศูนย์ธุรกิจอีอีซี และเมืองใหม่น่าอยู่อัจฉริยะ	สกพอ.
7. โครงการบริหารจัดการน้ำเสียในพื้นที่อีอีซี	มท./ทส.
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจร	มท./ทส.
9. โครงการพัฒนายกระดับการให้บริการการแพทย์ฉุกเฉินในพื้นที่นำร่องเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	สธ./สกพอ.
แนวทางที่ 5 เชื่อมโยงประโยชน์จากการลงทุนสู่ความยั่งยืนของชุมชน	
1. โครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่อีอีซี ให้เข้าสู่ Supply Chain ของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	มท./สกพอ.
2. โครงการพัฒนาภาคเกษตรให้เข้าถึงเทคโนโลยีและผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและมาตรฐานที่ตลาดต้องการ	กษ./พณ./สกพอ.
3. โครงการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่และชุมชนที่มีอัตลักษณ์ให้ได้มาตรฐานรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มรายได้สูง	กก./สกพอ.
4. โครงการส่งเสริมการพัฒนาทักษะอาชีพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	มท./สกพอ.
5. โครงการยกระดับรายได้ชุมชนจากการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว	กก./มท.
6. โครงการพัฒนาการเกษตรเพื่อเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวอย่างครบวงจร	กษ./กก./มท.
7. โครงการพัฒนาการเกษตรเพื่อเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอย่างครบวงจร	กษ./อว./ภาคเอกชน
8. โครงการพัฒนาฐานข้อมูลพื้นที่และชุมชน	สกพอ./มท./อพท./ภาคเอกชน

7. การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Implementation)

การนำแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกไปดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายจะต้องอาศัยความร่วมมือในการขับเคลื่อนจากหลายภาคส่วนเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบภายใต้ พ.ร.บ. เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ที่ได้กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ทำหน้าที่เป็นองค์กรขับเคลื่อน ประสานงานกับหน่วนงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการ รวมถึงกำกับและติดตามการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และรับผิดชอบในงานธุรการและงานวิชาการของคณะกรรมการนโยบาย ตลอดจนผลักดันให้เกิดการทำงานอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงาน และสนับสนุนการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่จะให้เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเป็น **“ต้นแบบพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สมบูรณ์แบบ เป็นเป้าหมายของนักลงทุน ช่วยผลักดัน**

การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน” ดังนั้น กระบวนการในการขับเคลื่อนหรือกลไกในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติรวมถึงการติดตามประเมินผลจะเป็นปัจจัยสำคัญในการนำไปสู่ความสำเร็จ

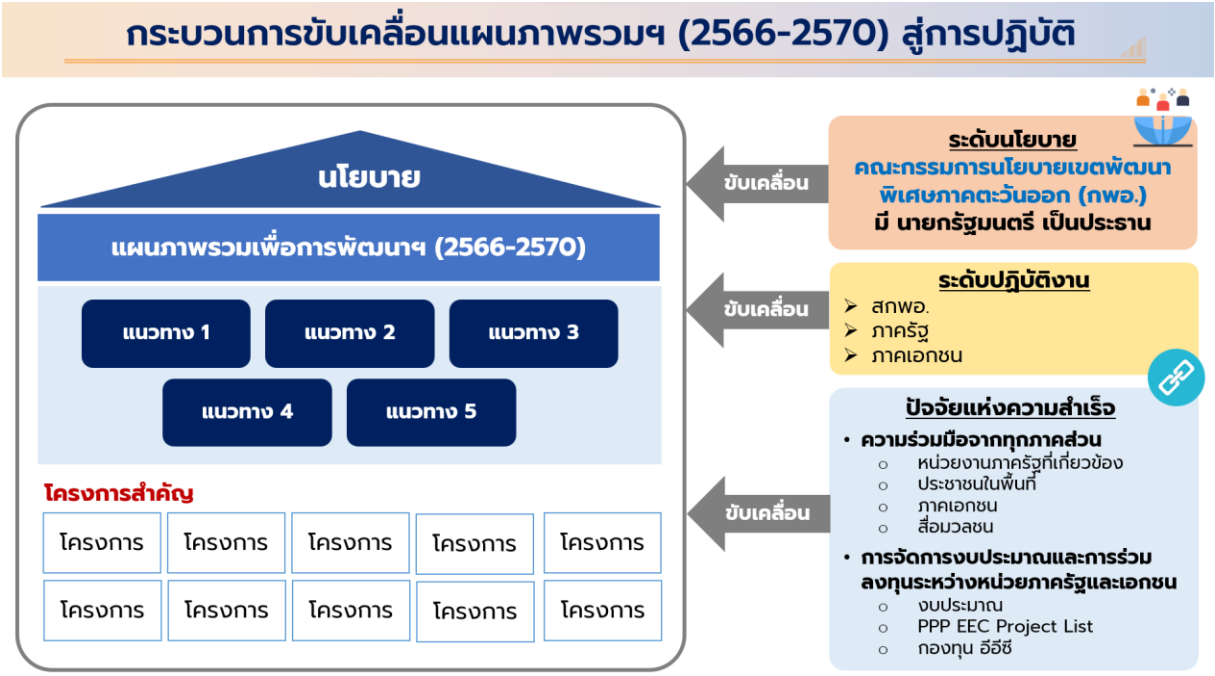

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

จากผลสำเร็จของการดำเนินโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard Development Project: ESB) ที่ริเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ทำให้รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญของการใช้ยุทธวิธีการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วย**การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ** เพื่อให้ประเทศไทยหลุดพ้นจาก “กับดักรายได้ปานกลาง” (Middle Income Trap) จึงเกิดเป็นนโยบายโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) หรือ อีอีซี ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของรัฐบาลในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย 4.0” สำหรับเป็นพื้นที่เศรษฐกิจชั้นนำและเมืองที่น่าอยู่ของเอเชีย โดยมีจังหวัดเป้าหมายสามจังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์สำคัญของภูมิภาคเอเชีย เชื่อมโยงการขนส่งกับประเทศกัมพูชา ลาว เวียดนาม จีนตอนใต้ และประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจของโลก อาทิ จีน อินเดีย และญี่ปุ่น และเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศ เช่น อุตสาหกรรมปิโตรเคมีและพลังงานที่บริเวณมาบตาพุด ตลอดจนอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และยานยนต์ในเขตชลบุรี เป็นต้น อีอีซีจะต่อยอดการพัฒนา โดยเน้นการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อมอื่นเพื่ออำนวยความสะดวกในการลงทุนและส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมเป้าหมายที่สำคัญแห่งอนาคต (New S-Curve) เพื่อสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบสินค้าและการสะสมเทคโนโลยี โดยจะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Growth engine) ของไทยเติบโตได้ในระยะยาว

ตั้งแต่ปี 2563 ประเทศไทยและทั่วโลกประสบกับสถานการณ์**การแพร่ระบาดของโควิด-19** ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมไม่สามารถดำเนินได้ตามปกติ ในขณะเดียวกันรัฐบาลต้องใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานและช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ ทำให้ไทยสูญเสียรายได้ไปมากกว่า 3 ล้านล้านบาท ส่งผลให้เป้าหมายการยกระดับไปสู่การเป็นประเทศรายได้สูงต้องล่าช้าออกไป และประชากรประสบปัญหาความยากจนเพิ่มขึ้น ซึ่งในปี 2566 เป็นต้นไป ประเทศไทยต้องเร่งขยายการลงทุนใหม่เพิ่มเติมเพื่อชดเชยผลกระทบที่เกิดขึ้น ผ่านการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมเพื่อเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงกระจายศูนย์กลางทางเศรษฐกิจออกนอกกรุงเทพมหานครไปสู่ภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ และเร่งส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมทั้งเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนามากขึ้น ซึ่งตรงกับเป้าหมายและกรอบการพัฒนาในพื้นที่อีอีซี

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2561 เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้เป็นไปตามรูปแบบการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง โดยมีการสร้างรายได้ควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน มีการเตรียมการเฝ้าระวังผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการรักษาสมดุลทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและสังคมในพื้นที่ให้เติบโตและยั่งยืนควบคู่กันไป โดยพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 มาตรา 29 กำหนดให้

สกพอ. จัดทำนโยบายและแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 สกพอ. ได้จัดทำแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2560 - 2565 ที่เน้นการดำเนินโครงการโครงสร้างพื้นฐานให้เชื่อมโยงกันอย่างไร้รอยต่อ เพื่อเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการลงทุนของภาคเอกชนและความสะดวกของประชาชน มีการพัฒนาบุคลากรตรงตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม การวางผังเมืองเพื่อรองรับการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายการพัฒนาอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ให้ประชาชน ตลอดจนเตรียมการด้านการพัฒนาเมืองใหม่น่าอยู่อัจฉริยะเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน และในช่วงปี 2566 - 2570 ซึ่งเป็นช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 สกพอ. จึงได้ทบทวนแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2566 - 2570 เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศและทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

1.2 กรอบแนวคิดในการพัฒนา

แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2566 - 2570 ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนา เพื่อให้ “เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นต้นแบบพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สมบูรณ์แบบ เป็นเป้าหมายของนักลงทุน ช่วยผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน” ได้อาศัยหลักการและแนวคิด ดังนี้

1.2.1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) กำหนดทิศทางการพัฒนาอยู่บนพื้นฐานที่มุ่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งในมิติการพัฒนาเศรษฐกิจที่ทันสมัยและมีนวัตกรรม การมีโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพและครอบคลุม การเพิ่มประสิทธิการใช้ทรัพยากร การใช้เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมที่สะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี และการมุ่งส่งต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีไปยังคนรุ่นต่อไป

รูปที่ 1- 1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และความเชื่อมโยงกับแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาพื้นที่อีอีซี (พ.ศ. 2566 - 2570)

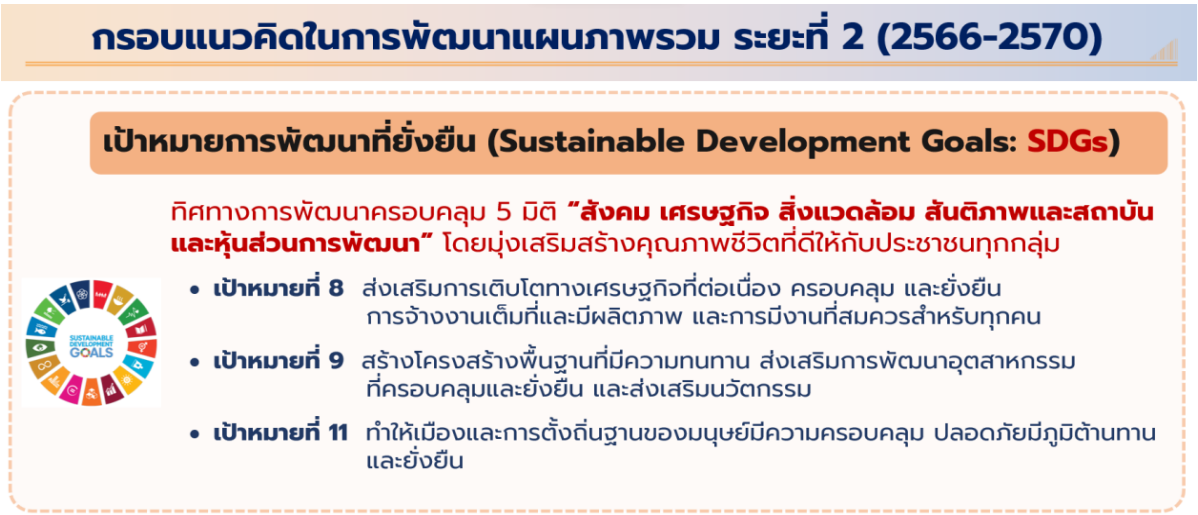

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)

โดยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่นำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่สำคัญ ได้แก่

- **เป้าหมายที่** 8 ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่สมควรสำหรับทุกคน
- **เป้าหมายที่** 9 สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม
- **เป้าหมายที่** 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทาน และยั่งยืน

1.2.2 ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และนโยบายรัฐบาล แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มีความสอดคล้องกับบริบทและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะยาว อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ประเด็นความสามารถในการแข่งขัน คุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งเป็นแผนการพัฒนาเชิงเป้าหมายในระยะยาว แผนแม่บทภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต การท่องเที่ยว พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ และการเติบโตอย่างยั่งยืน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และนโยบายรัฐบาล ซึ่งแปลงยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

รูปที่ 1- 2 กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทย 20 ปี และความเชื่อมโยงกับแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาพื้นที่อีอีซี (พ.ศ. 2566 - 2570)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)

1) ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอพียง” โดยมีเป้าหมายคือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” ภายในปี 2580 ซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายระยะยาวในการพัฒนาประเทศและใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) ด้านความมั่นคง (2) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (3) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (4) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (5) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (6) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยยุทธศาสตร์ชาติที่สำคัญและสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกในการขับเคลื่อนการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานหลักและผลักดันการลงทุนอุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่พื้นฐานร่วมกับชุมชนอย่างมีส่วนร่วมในทุกมิติ ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ คือ **(1) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (2) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และ (3) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม**

2) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

เป็นแผนที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นตามยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่าง ๆ มี 23 ประเด็น **โดยประเด็นที่สอดคล้องในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก** ที่สำคัญได้แก่

ประเด็นที่ 9 เขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นการพัฒนาเขตเศรษฐกิจของประเทศไทย เพื่อดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและยกระดับรายได้ของประชากรในประเทศ โดยพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ เพื่อให้เศรษฐกิจการค้าในพื้นที่มีความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยมี**แผนย่อยการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก** มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นต้นแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สมบูรณ์แบบช่วยผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ให้ประเทศไทยก้าวสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วโดยเร็วที่สุด ซึ่งมีแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สำคัญ ในการส่งเสริมการเพิ่มผลิตภาพและสร้างมูลค่าเพิ่ม รวมทั้งการปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการในปัจจุบันไปสู่ภาคการผลิตและบริการแห่งอนาคตที่มีศักยภาพ

ประเด็นที่ 4 อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต มีเป้าหมายเพื่อให้ประเทศมีการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลิตภาพการผลิตของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเพิ่มขึ้น ด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตที่เป็นการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม และปรับเปลี่ยนจากการให้บริการพื้นฐานเป็นบริการที่ต้องใช้ทักษะและเทคโนโลยีขั้นสูง รวมทั้งสนับสนุนให้อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตเติบโตเป็นเสาหลักของเศรษฐกิจไทย สร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมของตนเอง ลดการพึ่งพาเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากต่างประเทศ และเป็นผู้นำของอุตสาหกรรมและบริการที่ประเทศไทยมีศักยภาพในระดับภูมิภาคและ

ระดับโลก โดยกำหนดแผนย่อยไว้ 6 แผนย่อย ดังนี้ (1) อุตสาหกรรมชีวภาพ (2) อุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ครบวงจร (3) อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ (4) อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการพัฒนาระบบคมนาคม (5) อุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ และ (6) การพัฒนาระบบนิเวศอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต

ประเด็นที่ 5 การท่องเที่ยว มีเป้าหมายเพื่อยกระดับความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้น ทันต่อกระแสของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไปสู่เมืองรอง เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายสูงสุดของการท่องเที่ยวในการเป็นเครื่องมือในการลดความเหลื่อมล้ำของสังคมไทย โดยกำหนดแผนย่อยไว้ 6 แผนย่อย ดังนี้ (1) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม (2) การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ (3) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย (4) การท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ (5) การท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค และ (6) การพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยว

ประเด็นที่ 6 พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ มีเป้าหมาย (1) ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น เกิดศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมในทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (2) ประเทศไทยมีพื้นที่ที่มีแผนผังภูมินิเวศเพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืน และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวมทั้งผังพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี และ (3) ช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ลดลง ด้วยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเมืองให้มีประสิทธิภาพสูงสุดในทุกมิติ โดยกำหนดแผนย่อยไว้ 2 แผนย่อย ดังนี้ (1) การพัฒนาเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ และ (2) การพัฒนาเมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่มีการบริหารจัดการตามแผนผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน

ประเด็นที่ 18 การเติบโตอย่างยั่งยืน มีเป้าหมายเพื่อปรับสภาพแวดล้อมของประเทศให้มีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน สนับสนุนการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ผ่านการอนุรักษ์และฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางบกและทางทะเล รวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน โดยกำหนดแผนย่อยไว้ 5 แผนย่อย ดังนี้ (1) การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว (2) การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล (3) การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ (4) การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และ (5) การยกระดับกระบวนทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

3) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)

เป็นแผนที่กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ โดยน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักนำทางในการขับเคลื่อนและวางแผนการพัฒนาประเทศ ประกอบด้วยมิติการพัฒนา 4 ด้าน 13 หมุดหมายการพัฒนา โดยมีหมุดหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก คือ **หมุดหมายที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญ**

ของภูมิภาค โดยพัฒนาประเทศไทยมีระบบนิเวศที่สนับสนุนการค้าการลงทุนสามารถเป็นฐานการค้าการลงทุนที่สำคัญของภูมิภาคเพิ่มผลิตภาพและโอกาสของผู้ประกอบการไทยให้สามารถเชื่อมโยงกับห่วงโซ่มูลค่าระดับภูมิภาคและระดับโลก และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศทั้งภาคการผลิตและบริการสำคัญ และ**หมุดหมายที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน** ซึ่งมีเป้าหมายในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคและการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษขยายตัวเพิ่มขึ้นและลดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ลง รวมถึงการพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่อย่างยั่งยืน มีความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึง

โดยมีหมุดหมายที่สนับสนุน ได้แก่ (1) ประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง (2) จุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน (3) ฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก (4) ศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง (6) ศูนย์กลางด้านดิจิทัลและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของอาเซียน (7) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ (9) ความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม (10) ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ (11) ลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (12) กำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต และ (13) ภาครัฐทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

4) นโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา

ตามที่คณะรัฐมนตรีของรัฐบาล นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาให้ทราบถึงเจตนารมณ์ ยุทธศาสตร์ และนโยบายของรัฐบาล เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2566 ซึ่งประกอบไปด้วยนโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะเร่งด่วน นโยบายที่จะส่งผลกระทบระยะกลางและระยะยาว ตลอดจนนโยบายเพื่อขยายโอกาส และสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในทุกภาคส่วน โดยมีนโยบายที่สอดคล้องและสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ดังนี้

นโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะเร่งด่วน คือ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างการใช้พลังงานของประเทศ โดยวางแผนความต้องการและสนับสนุนการจัดหาแหล่งพลังงานอย่างเหมาะสม ส่งเสริมการผลิตและการใช้พลังงานสะอาดและพลังงานหมุนเวียนให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน สำรวจแหล่งพลังงานเพิ่มเติม รวมถึงการสนับสนุนให้เกิดการจัดหาแหล่งพลังงานใหม่ ๆ ภายใต้กลไกตลาดเพื่อให้มั่นใจว่าประเทศไทยจะมีความมั่นคงทางพลังงานที่จะขับเคลื่อนประเทศต่อไป รวมถึงการผลักดันการพัฒนาการบริหารจัดการทุกขั้นตอนการบริการที่เป็นประตูสู่ประเทศไทย เช่นการปรับปรุงระบบคมนาคมทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ โดยจะปรับปรุงสนามบินและจัดการเที่ยวบินของสนามบินทั่วประเทศให้มีประสิทธิภาพ เพิ่มปริมาณเที่ยวบินให้สามารถนำนักท่องเที่ยวมาสู่ประเทศไทยได้มากขึ้น เป็นต้น

นโยบายที่จะส่งผลกระทบระยะกลางและระยะยาว สร้างชีวิตที่ดีกว่าให้กับประชาชนคนไทยในหลายมิติด้วยกัน ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การสร้างรายได้ สร้างโอกาส สร้างคุณภาพชีวิต และคืนศักดิ์ศรีของการเป็นคนไทย โดยการดำเนินนโยบาย ดังต่อไปนี้

- **แนวทางที่จะสร้างรายได้** โดยการใช้การทูตเศรษฐกิจเชิงรุกเพื่อเปิดประตูการค้าสู่ตลาดใหม่ ๆ ให้กับสินค้าและบริการของประเทศไทย อาทิ กลุ่มสหภาพยุโรป กลุ่มประเทศในตะวันออกกลาง อินเดีย แอฟริกา อเมริกาใต้ รวมถึงการให้ความสำคัญกับตลาดเดิมที่รวมถึงประเทศบ้านใกล้เรือนเคียง โดยการออกไปพบผู้นำประเทศต่าง ๆ เพื่อชักชวนให้มาค้าขายสินค้าและบริการของกันและกัน ซึ่งจะเพิ่มโอกาสให้กับสินค้าและบริการที่คิดและผลิตจากฝีมือของคนไทยมากขึ้น เร่งการเจรจากรอบความร่วมมือทางการค้าระหว่างประเทศ (FTA) ปรับปรุงกระบวนการพิจารณาอนุมัติโครงการลงทุนผ่านสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เพื่อดึงดูดการลงทุนที่จะช่วยเพิ่มความสามารถทางการผลิต สร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า และวางรากฐานให้เศรษฐกิจในระยะยาว
- **การพัฒนาเศรษฐกิจใหม่** อาทิ เศรษฐกิจดิจิทัล อุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง อุตสาหกรรมสีเขียว และอุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ รวมทั้งการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในประเทศเพื่อให้เป็นเครื่องยนต์ใหม่ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และยกระดับศักยภาพการแข่งขันของประเทศ รวมไปถึงการพัฒนาต่อยอดเขตเศรษฐกิจพิเศษ และระเบียงเศรษฐกิจทั้ง 4 ภาค ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดจนการพัฒนาพื้นที่และเมือง ให้เป็นไปตามผังเมืองที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เพื่อให้เกิดการกระจายความเจริญและกิจกรรมทางเศรษฐกิจไปสู่ภูมิภาค
- **การเปิดรับแรงงานต่างด้าวและกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศที่เข้ามาทำงาน** สร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการทรัพยากรบุคคลและแรงงานทั้งภาคการผลิต ภาคบริการ ภาคการพัฒนาเทคโนโลยี ที่แรงงานกลุ่มดังกล่าวยังมีความจำเป็นในการสนับสนุนการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้ รัฐบาลจะส่งเสริมการเปิดกว้างและเปิดรับความหลากหลายทางอัตลักษณ์ ความเชื่อ และทางความคิดจากผู้คนที่อยู่อาศัยเดิมอยู่แล้ว ผู้คนที่เดินทางเข้ามาทำงาน ท่องเที่ยว หรือย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่อาศัย ผู้คนที่มาจากวัฒนธรรม มีขนบธรรมเนียมประเพณีหรือความเชื่อที่แตกต่างกัน เพื่อให้ประเทศไทยเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางของผู้คนที่มีความเป็นเลิศด้านต่าง ๆ ให้เข้ามาเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศร่วมกัน และทำให้ประเทศไทยเป็นบ้านที่ทำให้ทุกคนรู้สึกปลอดภัย สบายกาย สบายใจ และสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข
- **การสานต่อนโยบาย Carbon Neutrality** เพื่อให้ประเทศไทยเป็นผู้นำของอาเซียนในด้านการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่ชั้นบรรยากาศ การพัฒนาที่ยั่งยืนจะเปิดประตูบานใหญ่สู่การค้าโลก ซึ่งเป็นโอกาสสำคัญของประเทศไทยและสร้างข้อได้เปรียบให้ผู้ผลิตสินค้าและบริการในประเทศ ทำให้รัฐบาลสามารถเจรจาการค้าระหว่างประเทศภายใต้กฎกติกาใหม่ที่ให้ความสำคัญต่อการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และรัฐบาลจะใช้การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศทั้งในภาคการผลิต ภาคบริการ และภาคการเงินต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับโมเดลเศรษฐกิจ BCG ที่เป็นแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวมที่ประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน ได้แก่ **(1) เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy)** มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพและผลผลิตทางเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเน้นการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง **(2) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)** การนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดกลับมาใช้

หมุนเวียนและเกิดโอกาสใหม่ ๆ และ **(3) เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)** การใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และสร้างความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม

1.3 ผลการพัฒนาตามแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2560 - 2565

การพัฒนาและขับเคลื่อนแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2560 - 2565 เน้นการยกระดับการลงทุนในทุกด้านตั้งแต่การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค ดิจิทัล การค้นคว้าวิจัย การดึงดูดอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อให้เกิดฐานเทคโนโลยีใหม่ของประเทศ และเกิดการพัฒนาคน ความรู้และเทคโนโลยีให้ก้าวทันโลกอนาคต รวมทั้งเตรียมพื้นที่รองรับการขยายตัวของเมืองใหม่ที่ทันสมัยน่าอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มและนักลงทุน มี 6 แนวทางการพัฒนา ได้แก่ **แนวทางที่ 1** พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค **แนวทางที่ 2** การพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและนวัตกรรม **แนวทางที่ 3** การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกสู่การท่องเที่ยวระดับโลกอย่างยั่งยืน **แนวทางที่ 4** การพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม **แนวทางที่ 5** การพัฒนาเมืองใหม่อัจฉริยะน่าอยู่มหานครการบินภาคตะวันออก และศูนย์กลางการเงิน **แนวทางที่ 6** การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล โดยเป็นการดำเนินการพัฒนาและขับเคลื่อนร่วมกันระหว่าง สกพอ. และภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งผลการดำเนินงานในภาพรวม ดังนี้

1) ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย โดยในแผนภาพรวมฯ พ.ศ. 2560 – 2565 ได้กำหนดเป้าหมายการลงทุนในทุกด้านไม่ต่ำกว่า 1.5 ล้านล้านบาท ใน 5 ปีแรก เพื่อให้เกิดฐานเทคโนโลยีใหม่ของประเทศ และเกิดการพัฒนาคน ความรู้และเทคโนโลยี ให้ก้าวทันโลกอนาคต

รูปที่ 1- 3 ผลการดำเนินงานตามแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 - 2565

หมายเหตุ : การลงทุนจากภาครัฐและเอกชนประกอบด้วย 1) โครงการร่วมลงทุนรัฐ-เอกชน 4 โครงการโครงสร้างพื้นฐานหลัก 2) การออกบัตรส่งเสริมการลงทุน โดย BOI และ 3) งบบูรณาการอีอีซี 2561 – 2565

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)

ซึ่งผลการดำเนินงานมีมูลค่าอนุมัติการลงทุนเกินกว่าเป้าหมาย มูลค่าประมาณ 2 ล้านล้านบาท ประกอบด้วย (1) มูลค่าการลงทุนระหว่างรัฐและเอกชนในโครงสร้างพื้นฐานหลัก 4 โครงการ 661,012 ล้านบาท (2) มูลค่าการออกบัตรส่งเสริมการลงทุนโดย BOI 1,250,305 ล้านบาท และ (3) งบประมาณภาครัฐ (งบบูรณาการ EEC) 70,271 ล้านบาท

2) ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการรายสาขา ประกอบด้วย 6 แนวทางการพัฒนา ได้แก่

<u>แนวทางที่ 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค</u> ผลการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมตามแผนปฏิบัติการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ในช่วงปี พ.ศ. 2560 - 2565 มีโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมและสาธารณูปโภค เพื่อส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ 168 โครงการ **ดำเนินการแล้วเสร็จและอยู่ระหว่างดำเนินการ มากกว่าร้อยละ 72** โดยมีโครงการดำเนินการแล้วเสร็จ 83 โครงการ อยู่ระหว่างการดำเนินงาน 38 โครงการ ยกเลิก/ย้ายไปแผนอื่น 12 โครงการ และยังไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 35 โครงการ สำหรับโครงการสำคัญที่**สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย** อาทิ ก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองหมายเลข 7 ช่วงพัทยา-มาบตาพุด การจัดทำแผนแม่บทท่าอากาศยานอู่ตะเภา กำหนดเส้นทางเดินรถโดยสารประจำทางรองรับท่าอากาศยานอู่ตะเภา ระบบจองคิวรถบรรทุกท่าเรือแหลมฉบัง (แทนโครงการศึกษาความเหมาะสมการพัฒนาลานจัดคิวรถบรรทุกเข้าท่าเรือแหลมฉบัง) ก่อสร้างสถานีรถไฟอู่ตะเภา พัฒนาท่าเทียบเรือจุกเสม็ด พัฒนาท่าเทียบเรือชายฝั่ง (ท่าเทียบเรือ A) ก่อสร้างอาคารผู้โดยสารเรือเฟอร์รี่ (Ferry Terminal) พัฒนาเส้นทางเดินเรือ Ferry ให้รองรับผู้โดยสารและรถยนต์ จัดทำแผนแม่บทระบบขนส่งมวลชนอีอีซี ขยายเขตไฟฟ้าให้บริการครัวเรือน และการสรรหาและคัดเลือกเอกชนร่วมลงทุน (PPP EEC Track) โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งสำคัญ (EEC Project List) จำนวน 4 โครงการ จากจำนวน 5 โครงการ ที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการ ได้แก่ โครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน (ดอนเมือง-สุวรรณภูมิ-อู่ตะเภา) โครงการพัฒนาท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา โครงการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ 3 และโครงการพัฒนาท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ 3 ที่ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนา และคาดว่าจะเริ่มทยอยเปิดบริการตั้งแต่ปี 2569 เป็นต้นไป นอกจากนี้ยังมีการดำเนินโครงการพัฒนาและขยายศักยภาพระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่งให้เกิดความเชื่อมโยงทั้งภายในพื้นที่และระหว่างพื้นที่ เพื่อรองรับความต้องการลงทุนและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การพัฒนาและเชื่อมต่อระบบคมนาคมทางถนน รวม 669.41 กิโลเมตร การแก้ไขปัญหาจุดตัด/สะพานลอยข้ามแยก ก่อสร้างสถานีรถไฟอู่ตะเภา พัฒนาท่าเทียบเรือจุกเสม็ด พัฒนาท่าเทียบเรือชายฝั่ง (ท่าเทียบเรือ A) ก่อสร้างอาคารผู้โดยสารเรือเฟอร์รี่ (Ferry Terminal) พัฒนาเส้นทางเดินเรือ Ferry ให้รองรับผู้โดยสารและรถยนต์ จัดทำแผนแม่บทระบบขนส่งมวลชน EEC และขยายเขตไฟฟ้าให้บริการครัวเรือน

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลัก (EEC Project List) ที่มีเอกชนร่วมลงทุน **ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนา** จากผลกระทบของการแพร่ระบาดโควิด-19 ซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจ สมมติฐานทางการเงินและประมาณการจำนวนผู้โดยสารของโครงการที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยยะสำคัญ นอกจากนี้ความล่าช้า

ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลักได้ส่งผลต่อความสามารถในการเชื่อมโยงโครงข่ายระบบคมนาคมขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ ทางราง และทางอากาศอย่างไร้รอยต่อ (Seamless Operation) รวมถึงการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะระดับรองในการเชื่อมต่อระบบขนส่งหลัก โดยสรุปได้ ดังนี้

1) โครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน (ดอนเมือง-สุวรรณภูมิ-อู่ตะเภา) การเจรจาปรับร่างสัญญาฯ เงื่อนไขการจ่ายเงินร่วมลงทุนเดิม การแบ่งชำระค่าสิทธิร่วมลงทุนเพื่อเข้าบริหารโครงการแอร์พอร์ตเรลลิงก์ (ARL) และปัญหาโครงสร้างโยธาทับซ้อนกับโครงการรถไฟความเร็วสูงไทย-จีน ยังไม่ได้ข้อยุติ รวมถึงปัญหาการขอสนับสนุนการลงทุนของเอกชนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (บีโอไอ) ได้ส่งผลต่อเงื่อนไขในการส่งมอบหนังสือให้เริ่มต้นงาน (Notice to Proceed: NTP) ยังไม่ครบถ้วน

2) โครงการพัฒนาท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา ความล่าช้าในการดำเนินการทางวิ่งและทางขับที่ 2 และการจัดทำแผนการก่อสร้างโครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน ในพื้นที่โครงการสนามบินอู่ตะเภา ซึ่งเป็นงานตามเงื่อนไขในการส่งมอบหนังสือให้เริ่มต้นงานยังไม่ครบถ้วน

3) โครงการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 3 การดำเนินการโครงสร้างพื้นฐานท่าเรือ (งานถมทะเล) ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด

4) โครงการศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยานอู่ตะเภา (Maintenance Repair and Overhaul : MRO) ยังไม่มีการดำเนินการ สาเหตุจากการบินไทยในฐานะหน่วยงานเจ้าของโครงการ ได้พ้นจากสภาพการเป็นรัฐวิสาหกิจ จึงไม่อยู่ในฐานะหน่วยงานเจ้าของโครงการตามประกาศ EEC Track

แนวทางการแก้ไขปัญหาในระยะต่อไป

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดการแก้ปัญหา โครงการโครงสร้างพื้นฐานหลักให้แล้วเสร็จ เร่งพัฒนาความเชื่อมโยงโครงข่ายเส้นทางขนส่งสินค้าและระบบโลจิสติกส์ ทั้งทางบก ทางน้ำ ทางราง และทางอากาศให้เชื่อมต่อกันอย่างไร้รอยต่อ มุ่งเน้นการยกระดับโครงข่ายคมนาคมด้วยมาตรการสนับสนุนและเทคโนโลยีเชิงรุกและแก้ไขรอยต่อระหว่างระบบรางและโครงข่ายการขนส่งสินค้าทางน้ำ เพื่อลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ รวมถึงกำหนดมาตรการส่งเสริมในการเปลี่ยนรูปแบบการเดินทางและการขนส่งสินค้าของภาคประชาชน และผู้ประกอบการให้ใช้ประโยชน์จากระบบขนส่งสาธารณะ โดยเฉพาะระบบรางเพิ่มขึ้น เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน และลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงการยกระดับระบบสาธารณูปโภคให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยสรุปได้ ดังนี้

1) โครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน (ดอนเมือง-สุวรรณภูมิ-อู่ตะเภา) เร่งรัดการเจรจาสามฝ่าย ระหว่าง รฟท. สกพอ. และเอกชน เกี่ยวกับเงื่อนไขการจ่ายเงินร่วมลงทุน การแบ่งชำระค่าสิทธิร่วมลงทุนโครงการแอร์พอร์ตเรลลิงก์ (ARL) และปัญหาโครงสร้างโยธาทับซ้อนกับโครงการรถไฟความเร็วสูงไทย-จีน ให้ได้ข้อยุติ และปรับร่างสัญญาฯ ฉบับแก้ไขให้แล้วเสร็จ รวมถึงเร่งรัดให้เอกชนดำเนินการส่งเอกสารเพิ่มเติมเพื่อขอสนับสนุนการลงทุนจากบีโอไอ ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขในการส่งมอบหนังสือให้เริ่มต้นงาน

2) โครงการสนามบินอู่ตะเภา เร่งรัดการดำเนินการทางวิ่งและทางขับที่ 2 ด้วยการเจรจาเงื่อนไขเงินกู้ขอรับงบประมาณสมทบในการก่อสร้าง ออกประกาศจัดซื้อจัดจ้าง และจัดทำแผนการก่อสร้างโครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน ในพื้นที่โครงการสนามบินอู่ตะเภาซึ่งเป็นงานตามเงื่อนไขในการ NTP ให้แล้วเสร็จ

3) โครงการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 3 จัดทำแผนเร่งรัดการก่อสร้าง โดยกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของงาน (KPI) เพื่อกำกับดูแลผู้รับจ้างเป็นรายวัน และรายงานปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขเป็นประจำทุกเดือน

4) โครงการศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยานอู่ตะเภา หารือและติดตามความคืบหน้าของการบินไทยในการฟื้นฟูกิจการและการจ้างที่ปรึกษาเพื่อทบทวนรูปแบบการลงทุนโครงการศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยานอู่ตะเภาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

รูปที่ 1- 4 ผลการพัฒนาตามแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานฯ อีอีซี ช่วงปี 2560 - 2565

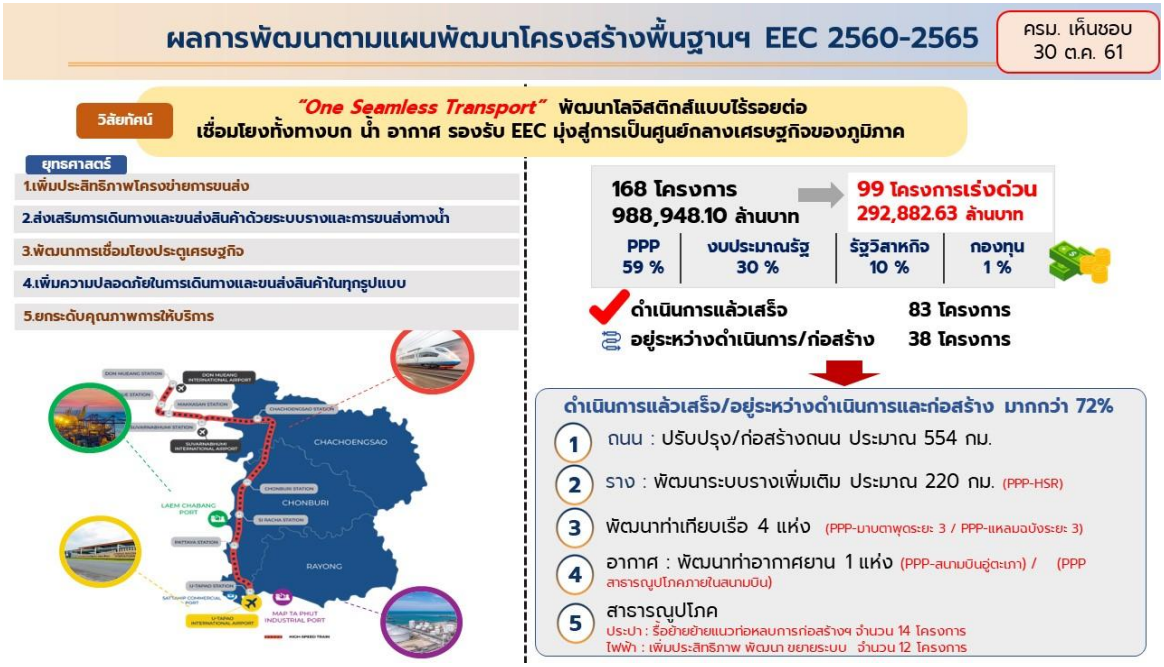

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)

รูปที่ 1- 5 สถานะโครงการโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในพื้นที่อีอีซี

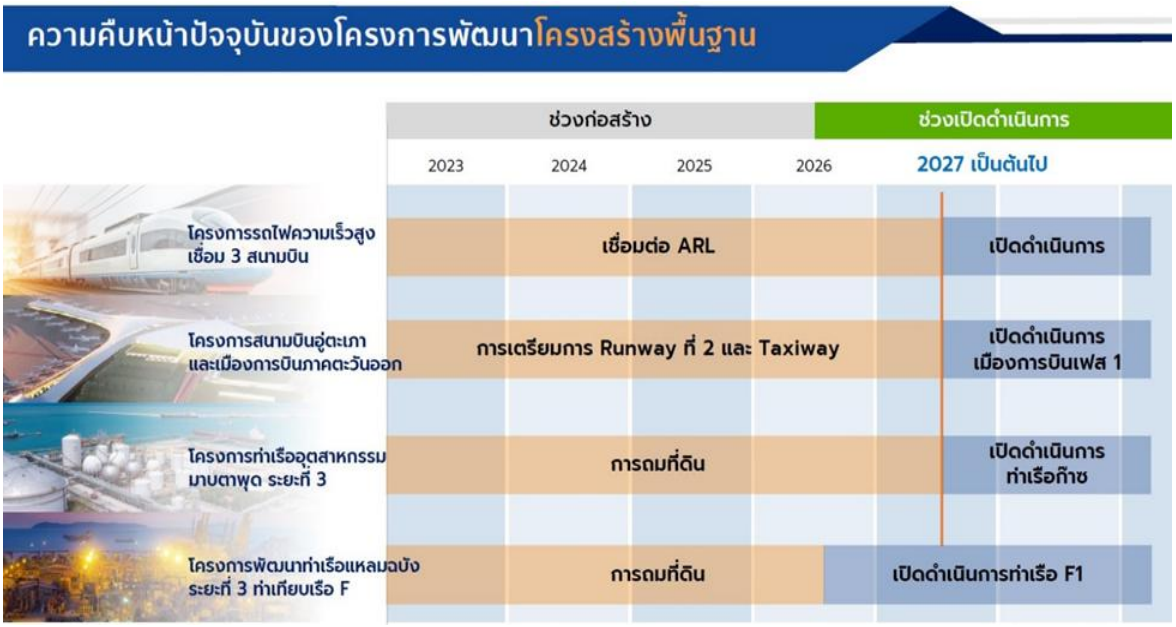

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ข้อมูล ณ มกราคม 2566

<u>แนวทางที่ 2 การพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและนวัตกรรม</u> ผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย การลงทุนยังคงกระจุกตัวอยู่ในภาคอุตสาหกรรมเดิมที่แข็งแรงของพื้นที่ อีอีซี อาทิ อุตสาหกรรมปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมยานยนต์ โดยสัดส่วนการลงทุนของโรงงานเคมีภัณฑ์และปิโตรเคมีในจังหวัดระยองเพิ่มขึ้นจากปี 2561 ที่ร้อยละ 24.25 เป็นร้อยละ 27.36 ในปี 2565 และการผลิตยานพาหนะและอุปกรณ์ในจังหวัดฉะเชิงเทราเพิ่มขึ้นจากปี 2561 ที่ร้อยละ 15.59 เป็นร้อยละ 23.31 ในปี 2565 การพัฒนาวิสาหกิจเริ่มต้น (Start-up) และการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายอยู่ระหว่างดำเนินการจึงยังไม่เกิดการสร้างอุตสาหกรรมใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ส่งผลให้การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในพื้นที่เติบโตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 1.0 ต่อปี อย่างไรก็ตาม การพัฒนาวิสาหกิจ SMEs ในพื้นที่อีอีซีเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.92 ต่อปี และมีการพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะและความชำนาญอย่างเป็นรูปธรรม แต่ยังมีปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการ

สำหรับผลการดำเนินโครงการ ในช่วงปี 2560 - 2565 มีโครงการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายรวม 71 โครงการ **มีโครงการดำเนินการแล้วเสร็จและอยู่ระหว่างดำเนินการรวมร้อยละ 24** โดยเป็นโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ 12 โครงการ อยู่ระหว่างดำเนินการ 5 โครงการ ยกเลิก/ย้ายไปแผนอื่น 8 โครงการ และไม่สามารถติดตามผลการดำเนินงานได้ 46 โครงการ สำหรับโครงการสำคัญที่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย อาทิ โครงการเมืองนวัตกรรมอาหาร (Food Innopolis) โครงการพัฒนาผลิตสินค้าเกษตรและการค้าผลไม้ภาคตะวันออก และโครงการยกระดับมาตรฐานสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาระบบนิเวศอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ ยังมีโครงการสำคัญที่อยู่แผนการดำเนินงานในระยะต่อไป อาทิ การพัฒนาเครื่องมือสนับสนุนการลงทุนด้านภาษีในรูปแบบเฉพาะราย และการจัดทำกรอบสิทธิประโยชน์นอกเหนือจาก BOI

อย่างไรก็ตามผลจากการส่งเสริม การชักจูง และสร้างบรรยากาศให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2561 - 2565)[1] พบว่าจากสถิติการออกบัตรส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) มีการออกบัตรส่งเสริมการลงทุนรวมมูลค่า 1,250,305 ล้านบาท เป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมเดิม (First S-Curve) ร้อยละ 36.9 อุตสาหกรรมใหม่ (New S-Curve) ร้อยละ 35.2 และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ร้อยละ 27.9

[1] สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ณ วันที่ 24 มกราคม 2566

รูปที่ 1- 6 สถิติการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่อีอีซี ปี 2561 – 2565

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ข้อมูล ณ วันที่ 30 เมษายน 2566 ประมวลโดย สกพอ.

โดยการดำเนินงาน สกพอ. ได้จัดเตรียมพื้นที่เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ 2 ประเภทคือ (1) เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกิจการพิเศษ จำนวน 7 เขต ได้แก่ เขตส่งเสริมเมืองการบินภาคตะวันออก (EECa) เขตส่งเสริมรถไฟความเร็วสูงเชื่อมสามสนามบิน (EECh) เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล (EECd) เขตส่งเสริมนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi) เขตส่งเสริมศูนย์นวัตกรรมการแพทย์ครบวงจร ธรรมศาสตร์ (พัทยา) (EECmd) เขตส่งเสริมการแพทย์จีโนมิกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) (EECg) และเขตส่งเสริมศูนย์นวัตกรรมดิจิทัลและเทคโนโลยีขั้นสูงบ้านฉาง (EEC Tech Park) บนพื้นที่รวมประมาณ 18,314 ไร่ สามารถรองรับการลงทุนรวมประมาณ 848,656 ล้านบาท และ (2) เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย ได้ประกาศจัดตั้งแล้ว 28 เขต บนพื้นที่รวมประมาณ 96,892 ไร่ สามารถรองรับการลงทุนรวมประมาณ 1.61 ล้านล้านบาท รวมทั้งการกำหนดมาตรการสิทธิประโยชน์เบื้องต้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุน

รูปที่ 1- 7 เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่อีอีซี

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

1) มูลค่าอนุมัติการลงทุน ประกอบด้วย มูลค่าการอนุมัติการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานหลัก 4 โครงการ และมูลค่าการออกบัตรส่งเสริมการลงทุน ยังไม่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของอีอีซีอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากความล่าช้าและปัญหาของการดำเนินงานโครงการโครงสร้างพื้นฐานหลักและการลงทุนในอุตสาหกรรมจะเกิดขึ้นจริงในระยะอีก 2-3 ปีภายหลังจากได้รับการส่งเสริมการลงทุน

2) ขาดแผนการดึงดูดการลงทุนเชิงรุก โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเป้าหมาย และข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของนักลงทุน ซึ่งพื้นที่เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกิจการพิเศษ ปัจจุบันมีผู้ประกอบการเอกชนเข้ามาร่วมลงทุนน้อยราย

3) การพัฒนาโครงการโครงสร้างพื้นฐานหลักและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ยังไม่แล้วเสร็จจึงส่งผลกระทบต่อการลงทุนทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

4) ราคาที่ดินพื้นที่อีอีซี โดยเฉพาะในพื้นที่เศรษฐกิจ นิคมอุตสาหกรรม และเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ ค่อนข้างสูง และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

5) กฎหมาย/กฎระเบียบ มาตรการส่งเสริม และการให้บริการภาครัฐ บางส่วนยังเป็นอุปสรรคในการลงทุน อาทิ กฎหมายแรงงาน กฎหมายเกี่ยวกับคนต่างด้าว กฎหมายภาษีอากร และการขออนุมัติอนุญาต

6) ปริมาณน้ำ ปริมาณพลังงานสะอาด และแรงงานไม่เพียงพอต่อความต้องการ

แนวทางการแก้ไขปัญหาในระยะต่อไป

1) พัฒนามาตรการและกลไกด้านสิทธิประโยชน์ โดยเฉพาะที่เร่งรัดให้เกิดการลงทุนโดยเร็ว รวมถึงกำหนดสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมให้แก่อุตสาหกรรมต้นน้ำที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง และอุตสาหกรรมเป้าหมาย เพื่อส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่และการเติบโตของเศรษฐกิจในระยะยาว

2) จัดทำแผนการดำเนินงานการส่งเสริมการลงทุน ที่มุ่งเน้นทำการตลาดเชิงรุกแบบมุ่งเป้าโดยเฉพาะในพื้นที่เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษและอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมถึงการประชาสัมพันธ์ชักชวนกลุ่มนักลงทุนเป้าหมาย

3) ทบทวนกฎหมาย/กฎระเบียบ และมาตรการส่งเสริมการลงทุนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงพัฒนาเครื่องมือสนับสนุนการลงทุน อาทิ ศูนย์กลางการเงินและตลาดทุน และระบบการอำนวยความสะดวกในการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service: OSS) เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการลงทุน

4) พัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนให้มีประสิทธิภาพและสะดวกต่อการเข้าถึงเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน อาทิ ข้อมูลผู้ประกอบการที่จำแนกประเภทอุตสาหกรรม ข้อมูลปริมาณความต้องการสินค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ และข้อมูลที่เชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานและห่วงโซ่มูลค่าตั้งแต่การผลิตถึงตลาด

5) เร่งรัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลักให้แล้วเสร็จ รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ด้วยการจัดหาแหล่งน้ำดิบ และวางแผนการบริหารจัดสรรทรัพยากรน้ำให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงส่งเสริมสนับสนุนการผลิตพลังงานสะอาด เพื่อให้สอดคล้องกับ SDGs

6) จัดเตรียมพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อรองรับอุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้นใหม่

7) พัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน ด้วยการเสริมสร้างทักษะใหม่ ยกระดับทักษะเดิม และปรับเปลี่ยนทักษะที่มีอยู่ให้ตรงกับความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ (New skill/Upskill/Reskill) รวมทั้งสนับสนุนการจ้างงานผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ มีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคอุตสาหกรรม

<u>แนวทางที่ 3 การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ผลการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว</u>

ตามแผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งมีเป้าหมาย คือ จำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่อีอีซี เพิ่มขึ้น 1.5 เท่า และรายได้เพิ่มขึ้น 1.8 เท่า รวมถึงนักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกรวดเร็วในการเดินทาง และความปลอดภัย ซึ่งช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2561 - 2565) มี**ผลการดำเนินงานต่ำกว่าเป้าหมาย** โดยจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยลดลงร้อยละ 4.6 ต่อปี รายได้เฉลี่ยลดลงร้อยละ 16.4 ต่อปี สาเหตุจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยเฉพาะปี 2563 - 2564 ในภาพรวมนักท่องเที่ยวลดลงมากกว่า 20 ล้านคน เมื่อเทียบกับปี 2561 สำหรับผลการดำเนินโครงการ มีโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ 25 โครงการ อยู่ระหว่างดำเนินการ 27 โครงการ และชะลอโครงการ 1 โครงการ จาก 53 โครงการ ส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว สำหรับแผนงานหรือโครงการขนาดใหญ่ที่ดำเนินการแล้วเสร็จ สามารถกระตุ้นให้เกิดรายได้และกิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น คือ โครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่าชายเลน เจดีย์กลางน้ำ จังหวัดระยอง ซึ่งกลายเป็นแลนด์มาร์คแห่งใหม่ของจังหวัดระยอง ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวและหน่วยงานต่าง ๆ ในการเข้าไปจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก และโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ จังหวัดระยอง ที่พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย สำหรับโครงการอื่นๆ ที่ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนงาน ส่วนใหญ่จะเป็นโครงการเล็กๆ ในลักษณะของการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน เช่น โครงการปรับภูมิทัศน์ท่าเรือ ปรับปรุงถนน ขยายช่องจราจร และพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่กระจายอยู่ตามจุดที่เป็นแหล่งชุมชนหรือแหล่งท่องเที่ยวเดิมในพื้นที่ 3 จังหวัด

รูปที่ 1- 8 แผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอีอีซี

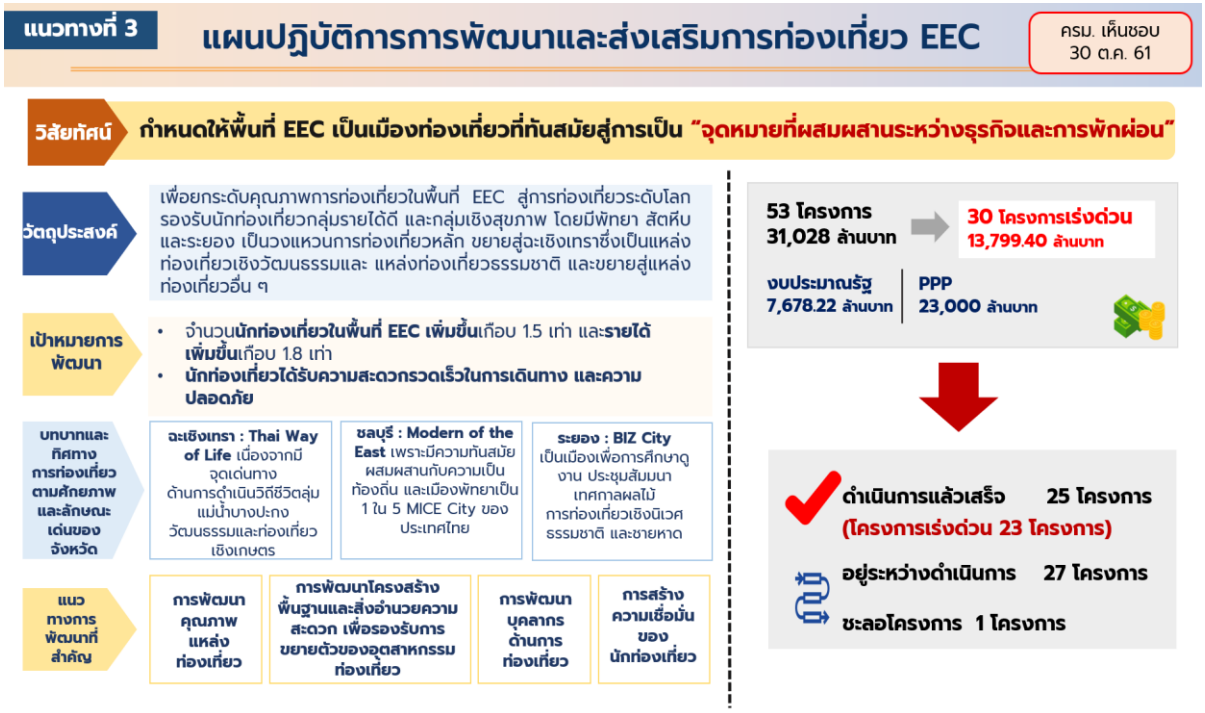

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

1) การแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อการหยุดชะงักและหดตัวลงของนักท่องเที่ยว ต่อเนื่องถึงรายได้ของภาคการท่องเที่ยวในอีอีซี ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

2) รูปแบบความต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลง ส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยว

3) ขาดแคลนแรงงานภาคการท่องเที่ยว จากการเคลื่อนย้ายแรงงานกลับสู่ถิ่นฐาน หรือย้ายสาขาการทำงาน

4) ความไม่ชัดเจนของโครงการ และปัญหาพื้นที่ในการดำเนินโครงการ ส่งผลให้การขับเคลื่อนโครงการ Flagship Project หรือโครงการขนาดใหญ่ในพื้นที่อีอีซียังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น การเชื่อมเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศ การเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมหลักไปสู่แหล่งท่องเที่ยวในอีอีซี การพัฒนารถไฟรางเบา (Tram) การพัฒนาท่าเทียบเรือสำราญ (Cruise Terminal) การพัฒนาท่าเรือ Ferry และการพัฒนาโครงการ Pattaya on pier

5) ความล่าช้าในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลัก ทั้งโครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน และโครงการสนามบินอู่ตะเภาที่ยังไม่สามารถเปิดดำเนินการได้ตามแผน ส่งผลให้การท่องเที่ยวยังคงกระจุกตัวอยู่ภายในแหล่งท่องเที่ยวเดิม และยังไม่มีแรงดึงดูดทางการท่องเที่ยวใหม่ๆ ในพื้นที่

6) ปัญหางบประมาณด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับกับการเติบโตของการท่องเที่ยวยังไม่ได้รับการแก้ไข อาทิ การบำบัดน้ำเสีย การป้องกันน้ำท่วม และการกำจัดขยะ ปัจจุบันเป็นภาระของหน่วยงานท้องถิ่นซึ่งงบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ และส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยว

แนวทางการแก้ไขปัญหาในระยะต่อไป

การท่องเที่ยวมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อการเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศและอีอีซีอย่างมีนัยยะสำคัญ ดังนั้น การกลับมาฟื้นตัวของจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จะส่งผลต่อเศรษฐกิจในภาคส่วนต่างๆ อาทิ ตลาดแรงงาน ตลาดสินค้าและบริการ รวมทั้งส่งผลต่อการใช้จ่ายและการบริโภคภาคเอกชน และการจัดเก็บรายได้จากภาษีมูลค่าเพิ่มของภาครัฐ โดยแนวทางระยะต่อไปที่สำคัญ ดังนี้

1) การสร้างความมั่นคงทางการท่องเที่ยว (Tourism Security) โดยการพัฒนาทักษะของผู้ประกอบการและแรงงาน ให้สามารถบริหารจัดการความเสี่ยง สร้างการรับรู้ และพัฒนาระบบบริหารสถานที่ท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ ด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ อาทิ สร้างเนื้อหาการท่องเที่ยว จัดการการจองและจัดการเส้นทาง และการชำระเงิน ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกและสามารถบริหารจัดการนักท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพแหล่งใหม่ ที่กระจายนักท่องเที่ยวสู่เมืองรองหรือชุมชนท้องถิ่น ทำให้เกิดเมืองน่าอยู่และน่าเที่ยวไปพร้อมกัน

2) เร่งรัดการขับเคลื่อนโครงการ Flagship Project ด้านการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับความต้องการใหม่ที่จะเกิดขึ้น ด้วยการกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ฉะเชิงเทราและระยอง เพื่อลดความแออัดในพื้นที่ท่องเที่ยวเดิม พร้อมทั้งเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลักกับการท่องเที่ยวชุมชน (Local Tourism) เพื่อกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวให้เข้าถึงท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

3) ยกระดับศักยภาพของพื้นที่ที่เป็นหมุดหมายการท่องเที่ยวหลักให้สามารถรองรับต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวคุณภาพสูง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวในกลุ่ม MICE และ Medical Tourism ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีกำลังจ่ายสูง เป้าหมายการเดินทางชัดเจน และมีแนวโน้มที่จะพักอาศัยในระยะปานกลาง-ยาว

<u>แนวทางที่ 4 การพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม</u> สกพอ. ได้จัดทำแผนปฏิบัติการการพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย และเทคโนโลยี (พ.ศ 2560 - 2565) วัตถุประสงค์เพื่อผลิตกำลังคนให้มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมาย และเพื่อสนับสนุนการวิจัย การสร้างนวัตกรรม และการพัฒนาเทคโนโลยี ซึ่งจะนำไปสู่การขับเคลื่อนอุตสาหกรรมเป้าหมายและการต่อยอดในเชิงพาณิชย์ โดยเป็นการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงแรงงาน สกพอ. และสถานประกอบการ มี 8 แนวทางการพัฒนา ได้แก่ (1) ผลิตครูหรือวิทยากรต้นแบบ (2) พัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ หุ่นยนต์ ระบบอัตโนมัติ และระบบสารสนเทศ (3) ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกร (4) พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ในการเตรียมผลิตและพัฒนาบุคลากร (5) พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน (6) อบรมหลักสูตรระยะสั้นให้แก่บุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชน (7) ผลิตกำลังคนอาชีวะรองรับ EEC และ (8) พัฒนาบุคลากรตามรูปแบบ EEC Model โดยผลการดำเนินงานสามารถพัฒนาบุคลากรรวมประมาณ 226,200 คน ต่ำกว่าเป้าหมาย

ที่กำหนดไว้ 232,150 คน พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ในการเตรียมผลิตและพัฒนาบุคลากร 8 ศูนย์ 1 สถาบัน ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ 10 ศูนย์ และพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน จำนวน 230 หลักสูตร สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ไม่น้อยกว่า 60 หลักสูตร สรุปได้ดังนี้

1) ผลิตครูหรือวิทยากรต้นแบบ รวม 3,908 คน จากเป้าหมาย 150 คน

2) พัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ หุ่นยนต์ ระบบอัตโนมัติ และระบบสารสนเทศรวม 65,861 คน จากเป้าหมาย 40,000 คน

3) ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกร รวม 4,405 คน จากเป้าหมาย 10,000 ราย

4) พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ในการเตรียมผลิตและพัฒนาบุคลากร รวม 8 ศูนย์ 1 สถาบัน จากเป้าหมาย 10 ศูนย์

5) พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน รวม 230 หลักสูตร จากเป้าหมาย 60 หลักสูตร

6) อบรมหลักสูตรระยะสั้นให้แก่บุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชน รวม 65,869 คน จากเป้าหมาย 42,000 คน

7) ผลิตกำลังคนอาชีวะรองรับ EEC รวม 34,991 คน จากเป้าหมาย 40,000 คน

8) พัฒนาบุคลากรตามรูปแบบ EEC Model รวม 51,166 คน จากเป้าหมาย 100,000 คน

ทั้งนี้ สกพอ. ได้จัดตั้งคณะทำงานประสานงานด้านการพัฒนาบุคลากรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Human Resources Development Center of EEC : EEC-HDC) เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาด้านบุคลากรในอีอีซี โดยใช้แนวคิดการพัฒนาการศึกษาแบบ EEC Model ที่เป็นการผลิตกำลังคนตามความต้องการของนายจ้าง (Demand Driven) ซึ่งการดำเนินงานตาม EEC Model Type A และ Type B ส่งผลให้นักศึกษาที่จบออกมา สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ทันที และมีโอกาสได้รับค่าตอบแทนที่มากกว่า นอกจากนี้ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการยังได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เช่น สิทธิประโยชน์ในการลดหย่อนภาษี

รูปที่ 1- 9 แผนปฏิบัติการการพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย และเทคโนโลยี พ.ศ. 2560 - 2565

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

1) การผลิตและพัฒนาบุคลากร ยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย จากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งส่งผลให้สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่สามารถจัดให้มีหลักสูตรหรือการอบรมต่าง ๆ และสถานประกอบการรับนักศึกษาหรือแรงงานน้อยลง

2) การเคลื่อนย้ายแรงงานกลับสู่ถิ่นฐาน ย้ายสาขาการทำงาน และไม่ได้กลับเข้ามาในพื้นที่ภายหลังจากสถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายลง

3) หลักสูตรที่สถานศึกษามีอยู่ไม่ตรงตามความต้องการของอุตสาหกรรม และสถาบันการศึกษายังขาดเครือข่ายหรือการเข้าถึงกับสถานประกอบการในพื้นที่

4) การเบิกจ่ายงบประมาณที่ล่าช้าซึ่งส่งผลต่อการจัดหลักสูตรอบรม รวมถึงช่วงเวลาในการจัดอบรมไม่สอดคล้องกับภารกิจในวันทำงานของบุคลากร

5) ผู้เข้าร่วมอบรมบางส่วนไม่เข้าทำงานกับสถานประกอบการตามสัญญา ทำให้สถานประกอบการขาดความเชื่อมั่นต่อโครงการ

แนวทางการแก้ไขปัญหาในระยะต่อไป

1) พัฒนาฐานข้อมูลการจ้างงาน ด้วยการสำรวจข้อมูลแรงงานของอุตสาหกรรมเป้าหมายทั้งด้านความต้องการ ความสามารถในการผลิตแรงงาน และแนวโน้มความต้องการในอนาคต เพื่อให้สถาบันการศึกษาทั้งระดับอุดมศึกษาและระดับอาชีวศึกษา สามารถวางแผนการเรียนการสอน และปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

2) ปรับหลักสูตรการฝึกอบรมให้มีความยืดหยุ่นรองรับความต้องการของบุคลากร อาทิ การอบรมผ่านระบบ Online เพื่อลดข้อจำกัด ทั้งระยะเวลาในการเดินทาง และภาระค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม

3) ประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ทั้งในส่วนของสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการให้เข้าใจถึงแนวคิดการพัฒนาบุคลากร EEC Model เพื่อเพิ่มเครือข่ายความร่วมมือให้มีความครอบคลุมในแต่ละอุตสาหกรรม

<u>แนวทางที่ 5 การพัฒนาเมืองใหม่อัจฉริยะน่าอยู่ มหานครการบินภาคตะวันออก และศูนย์กลางการเงิน</u> ได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านโครงการศูนย์ธุรกิจ EEC และเมืองใหม่น่าอยู่อัจฉริยะ (ครม. เห็นชอบเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2565) เพื่อมุ่งสู่การเป็น “ศูนย์กลางธุรกิจและการเงินระดับภูมิภาค” แหล่งที่อยู่อาศัยแห่งอนาคต โดยธรรมชาติมนุษย์ และเทคโนโลยีอยู่ร่วมกัน มุ่งสู่เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว พื้นที่แห่งนวัตกรรม และคุณภาพชีวิตระดับสากลของประเทศไทย เป็นเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ 1 ใน 10 ของโลกในปี 2580 โดยคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้ใช้พื้นที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) 14,619 ไร่ บริเวณตำบลห้วยใหญ่จังหวัดชลบุรี คาดว่าจะรองรับประชากรได้ 350,000 คน สร้างงานทางตรง 200,000 คน รวมมูลค่าการลงทุน 1.34 ล้านล้านบาท การพัฒนาโครงการฯ แบ่งเป็น 3 ระยะ (พ.ศ. 2566 - 2575) **ระยะที่ 1** (พ.ศ. 2566 - 2570) พื้นที่ 5,795 ไร่ (ร้อยละ 40 ของพื้นที่โครงการ) พัฒนาย่านศูนย์กลางธุรกิจและศูนย์กลางการเงิน ย่านสำนักงานภูมิภาค สถานที่ราชการ ที่อยู่อาศัย

ศูนย์การแพทย์แม่นยำและการแพทย์เพื่ออนาคต โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค **ระยะที่ 2** (พ.ศ. 2571 - 2572) พื้นที่ 4,254 ไร่ (ร้อยละ 29 ของพื้นที่โครงการ) พัฒนาส่วนต่อขยายย่านศูนย์ธุรกิจเฉพาะด้าน ศูนย์การแพทย์แม่นยำและการแพทย์เพื่ออนาคต ศูนย์การศึกษาวิจัยและพัฒนาระดับนานาชาติ ที่อยู่อาศัย โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค และ**ระยะที่ 3** (พ.ศ. 2573 - 2575) พื้นที่ 4,570 ไร่ (ร้อยละ 31 ของพื้นที่โครงการ) พัฒนาพื้นที่ผสมผสานเชิงพาณิชย์และที่อยู่อาศัย และกิจการเป้าหมายต่อเนื่องจนเต็มพื้นที่โครงการ ปัจจุบันเกษตรกรได้ลงนามรับค่าชดเชยแล้ว จำนวน 2,466 ไร่

รูปที่ 1- 10 การพัฒนาเมืองใหม่อัจฉริยะน่าอยู่ มหานครการบินภาคตะวันออกและศูนย์กลางการเงิน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

1) ความล่าช้าในการดำเนินงาน เนื่องจากเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่ยังไม่เคยมีการดำเนินงานมาก่อนในประเทศไทย และเป็นการพัฒนาเมืองบนพื้นที่ว่างเปล่า จึงมีความจำเป็นต้องทำการศึกษาถึงศักยภาพและโอกาศของพื้นที่ในการพัฒนาระยะยาว รวมถึงรับฟังความเห็นของชุมชนและประชาชนในพื้นที่อย่างรอบด้าน เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ให้ความเห็นชอบและยินยอม

2) ความเชื่อมั่นในการลงทุน จากสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ไม่แน่นอน และการสานต่อโครงการขนาดใหญ่ของรัฐบาล จากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในประเทศ

แนวทางการแก้ไขปัญหาในระยะต่อไป

1) เร่งรัดการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานของระยะที่ 1 ให้มีความพร้อมต่อการรองรับการลงทุน อาทิ การเจรจาและจ่ายเงินค่าชดเชยที่ดินให้ครอบคลุมพื้นที่ระยะที่ 1 และดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถเริ่มการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคส่วนกลาง

2) ประชาสัมพันธ์โครงการเชิงรุก เพื่อเร่งสร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุน และชักจูงให้เกิดการลงทุนในกลุ่มธุรกิจเป้าหมายของโครงการ อาทิ กลุ่มธุรกิจการแพทย์แห่งอนาคต กลุ่มสถาบันการศึกษานานาชาติ และกลุ่มธุรกิจแห่งอนาคต รวมถึงสร้างความเข้าใจและการยอมรับจากชุมชนโดยรอบอย่างต่อเนื่อง

3) ส่งเสริมการพัฒนาเมืองใหม่น่าอยู่อัจฉริยะให้เอื้อต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีสมดุล โดยพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นเมืองสังคมคาร์บอนต่ำ มุ่งใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าและกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เพื่อรองรับการเติบโตได้อย่างยั่งยืน

<u>แนวทางที่ 6 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล</u> เป็นการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและบริการด้านดิจิทัลเพื่อให้สามารถรองรับการพัฒนาในพื้นที่อีอีซี ได้อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ และรองรับอีอีซี ให้เป็นศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจของภูมิภาค โดยมีแผนการดำเนินการ 8 แผนงาน ดำเนินการแล้วเสร็จ 2 แผนงาน อยู่ระหว่างการดำเนินงาน 4 แผนงาน และยกเลิก/เปลี่ยนแปลง 2 แผนงาน สำหรับโครงการสำคัญที่**สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย** ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน IoT และการสร้างศูนย์ทดสอบ 5G และเตรียมโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่นำร่อง ซึ่งจะเพิ่มศักยภาพโครงข่ายดิจิทัลรองรับการพัฒนาอาทิ เมืองอัจฉริยะ ห่วงโซ่อุปทานด้านโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมการเกษตร ระบบโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคสมัยใหม่ การแพทย์ทางไกล การศึกษา รวมไปถึงการค้าขาย

รูปที่ 1- 11 แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล

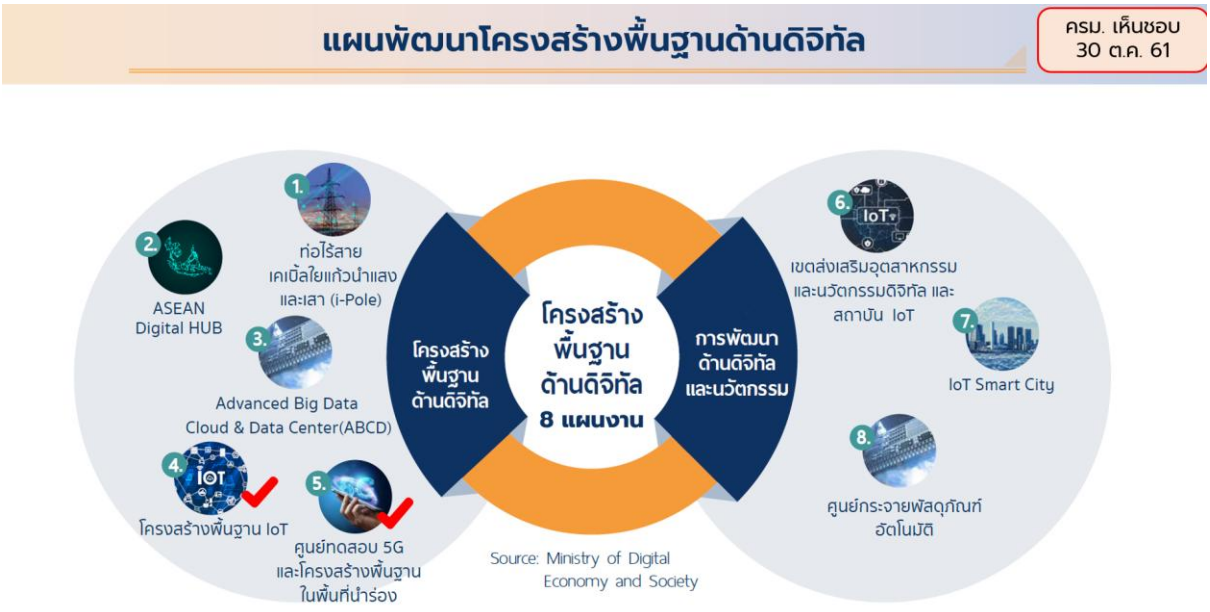

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลยังมีความเหลื่อมล้ำระหว่างโครงข่ายอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์แบบมีสายและแบบไร้สาย รวมถึงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานที่ซ้ำซ้อน ซึ่งไม่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นภาระต้นทุนส่วนเกินในการให้บริการ

2) การเข้าถึงและนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพ สร้างมูลค่าเพิ่ม และลดต้นทุนในภาคการผลิตและบริการยังมีจำกัดอยู่ในธุรกิจขนาดใหญ่ ไม่เกิดการส่งผ่านเทคโนโลยี (Technology diffusion) ไปสู่การผลิตขั้นต้น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และผู้ประกอบการรายเล็ก

3) หน่วยงานต่าง ๆ มีการเก็บข้อมูลแบบไซโล ตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน โดยไม่ได้มีการแบ่งปันและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน

4) ขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะด้านดิจิทัล อาทิ นักวิเคราะห์และพัฒนาซอฟต์แวร์และโปรแกรมประยุกต์ และนักวิเคราะห์และพัฒนาด้านฐานข้อมูลและเครือข่าย

5) กฎหมายและกฎระเบียบบางประการยังเป็นอุปสรรคต่อการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาในระยะต่อไป

1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลให้มีความต่อเนื่องและทันกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป อาทิ กิกะไฟเบอร์ (Giga Fiber) Smart Pole และ IoT Network รวมถึงส่งเสริมให้มีการแบ่งปันการใช้โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลร่วมกัน (Infrastructure Sharing) เพื่อลดภาระการลงทุน และให้เกิดการใช้โครงสร้างพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพ

2) เพิ่มการเข้าถึงและใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล ในภาคอุตสาหกรรม และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ โดยเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย ให้กลายเป็นผู้ประกอบการที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Digitalized Enterprise) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน เพิ่มคุณภาพสินค้าบริการ และการพัฒนาสินค้า บริการ หรือรูปแบบทางธุรกิจใหม่ ๆ รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเมือง การคมนาคมและโลจิสติกส์ และความปลอดภัยสาธารณะ

3) ส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงข้อมูล (Data Sharing) ระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย เพื่อสามารถนำข้อมูลไปช่วยในการตัดสินใจ และต่อยอดการพัฒนา

4) พัฒนาองค์ความรู้และทักษะทางดิจิทัลให้แก่ประชาชน โดยมุ่งเน้นพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล รวมถึงพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลเพื่อการเป็นผู้เชี่ยวชาญสำหรับบุคลากรที่อยู่ในอุตสาหกรรมเป้าหมาย

5) ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบให้เอื้อต่อการพัฒนาและนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ประโยชน์เพื่อสร้างระบบนิเวศที่สนับสนุนการลงทุนและสร้างความเชื่อมั่นนักลงทุน อาทิ กฎหมายและกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการขยายโครงข่ายสายใยแก้วนำแสง และการนำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้งาน

ทั้งนี้ ทั้ง 6 แนวทางจะต้องมีการดำเนินการต่อไปในช่วงปี 2566 - 2570 เพื่อต่อยอดการพัฒนาในระยะแรกให้มีแผนการพัฒนาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยการวิเคราะห์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อาทิ เศรษฐกิจโลก ภูมิรัฐศาสตร์ ประชากรโลก สภาพภูมิอากาศ และเทคโนโลยีพลิกโฉมฉับพลัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาอีอีซีสู่การเป็นพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษต้นแบบ และเป็นเป้าหมายของนักลงทุนไทยและต่างประเทศ

บทที่ 2
บริบทการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา

ตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ทั่วโลกได้เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงสำคัญต่าง ๆ ในบริบทโลกใหม่ ทั้งด้านเศรษฐกิจซึ่งได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 การเปลี่ยนแปลงและความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์โลก การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและระบบนิเวศ และความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2.1 บริบทการเปลี่ยนแปลงของโลก

2.1.1 เศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มเผชิญกับภาวะถดถอย ปัจจุบันสถานการณ์เศรษฐกิจโลก[2] กำลังเผชิญกับความท้าทายต่อความผันผวน และการถดถอยอย่างมาก ซึ่งมีสัญญาณจากอัตราเงินเฟ้อที่พุ่งสูงขึ้น ทำให้เกิดวิกฤติค่าครองชีพ ความไม่แน่นอนของนโยบายการคลังและการเงิน การปรับขึ้นดอกเบี้ยอาจก่อให้เกิดสภาวะการเงินตึงตัวในแทบทุกภูมิภาค สงครามยูเครนกับรัสเซีย และการชะลอตัวทางเศรษฐกิจของจีน รวมถึงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ยังคงมีอยู่ ล้วนส่งผลกระทบต่อการถดถอยของเศรษฐกิจโลก นอกจากนี้ สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน ในการกำหนดระเบียบเศรษฐกิจและการเมืองโลกใหม่ วิกฤติราคาพลังงานที่ปรับตัวสูงขึ้น และวิกฤติอาหารโลกที่เป็นผลจากเงินเฟ้อ รวมถึงแนวโน้มความตึงเครียดระหว่างจีนและอินเดีย ที่จีนพยายามขยายขอบเขตอิทธิพลทางเศรษฐกิจในภูมิภาคผ่านกรอบความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) และความตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (CTPPP) อาจส่งผลต่อภาพรวมเศรษฐกิจการค้าการลงทุนทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก[3] ซึ่งอาจเป็น**โอกาสของอาเซียนในการเป็นจุดยุทธศาสตร์ในการลงทุนของนักลงทุน**[4]

2.1.2 การเปลี่ยนแปลงภูมิรัฐศาสตร์โลกและสงคราม จีนเข้ามามีบทบาทในการกำหนดระเบียบเศรษฐกิจและการเมืองโลกมากขึ้น จนสร้างแรงกดดันให้กับขั้วอำนาจเดิมอย่างสหรัฐอเมริกา จึงก่อให้เกิดการดำเนินมาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างทั้งสองประเทศ อีกทั้งกรณีสงครามรัสเซีย-ยูเครน ซึ่งทั้งสองประเทศมีสินค้าโภคภัณฑ์ที่มีความสำคัญต่อห่วงโซ่อุปทาน อาทิ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ พัลลาเดียม ไททาเนียม นิกเกิล และเหล็กกล้า รวมถึงสินค้าทางการเกษตรสำคัญ อาทิ ข้าวสาลี ข้าวโพด ข้าวบาร์เลย์ เมล็ดทานตะวัน และปุ๋ย การขาดหายไปหรือกระจุกตัวของอุปทานสินค้าดังกล่าวส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าในตลาดโลก ทำให้เกิดวิกฤติพลังงาน อาหาร และโลจิสติกส์ นอกจากนี้ ความตึงเครียดระหว่างจีน

[2] กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund:IMF) เผยแพร่รายงานคาดการณ์เศรษฐกิจโลก World Economic Outlook

[3] World Economic Forum (2021), The Global Risk Report 2021 16th Edition. Available from: http://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Global_Risks_Report_2021.pdf

[4] https://www.setinvestnow.com/th/knowledge/article/225-tsi-8-significant-investment-trends-in-2023

กับไต้หวัน และประเทศแถบทะเลจีนใต้ ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยลบที่สร้างความเปราะบางแก่เศรษฐกิจโลกเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเซมิคอนดักเตอร์และชิปคอมพิวเตอร์ เนื่องจากไต้หวันเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก สัดส่วนมากกว่าร้อยละ 65 ของการผลิตทั่วโลก ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตสินค้า อาทิ สมาร์ทโฟน ยานยนต์ และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงการเดินเรือของประเทศโดยรอบทะเลจีนใต้และจีนตะวันออก ซึ่งมูลค่าการค้ากว่า 5 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือคิดเป็นมูลค่ากว่าร้อยละ 60 ของมูลค่าการค้าโลก อาจได้รับผลกระทบ โดยความขัดแย้งดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อปริมาณการค้าโลก โครงสร้างอุปทานการผลิตสินค้า การส่งออกและนำเข้า การจ้างงาน ตลอดจนการลงทุนของภาคเอกชนในภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะกระทบต่อการค้าการลงทุนในภูมิภาคอาเซียนและไทยในระยะข้างหน้า

2.1.3 ประชากรโลกมีแนวโน้มอายุยืนยาวขึ้นและเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์[5] ปี พ.ศ. 2593 (ค.ศ. 2050) คาดการณ์ว่าโครงสร้างทางสังคมโลกจะเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมแห่งผู้สูงอายุ (Aging Society) อย่างสมบูรณ์ และปี พ.ศ. 2643 (ค.ศ. 2100) จำนวนประชากรโลกอาจเพิ่มสูงเกือบ 1.1 หมื่นล้านคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 59.4 จากปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นจากอายุเฉลี่ยที่ยืนยาวขึ้น (อย่างน้อย 9 ปี) โดยประชากรที่เป็นวัยแรงงานอายุ 15 - 64 ปี จะเพิ่มขึ้นร้อยละ 33 ในขณะที่ประชากรอายุมากกว่า 65 ปี จะเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 18.1 และคาดว่าจะเป็นผู้ที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไปถึง 881 ล้านคน ในขณะที่มีอัตราการเกิดต่ำกว่าเกณฑ์ โดยเฉพาะประเทศพัฒนาแล้วอย่างญี่ปุ่นและประเทศในเครือสหภาพยุโรป ต่างกับประเทศกำลังพัฒนาที่มีประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และในอนาคตคาดว่าอินเดียจะกลายเป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในโลก ทั้งนี้ การเพิ่มขึ้น ลดลง หรืออายุเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นของประชากรโลก ล้วนมีผลกระทบต่อแนวทางการพัฒนาทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะด้านความเพียงพอของอาหาร น้ำ พลังงาน และแรงงาน

2.1.4 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลกมีแนวโน้มเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง[6] ปี 2563 พบว่าอุณหภูมิของโลกมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เนื่องจากปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งมากที่สุดมาจากภาคพลังงานและขนส่ง (ร้อยละ 56.9) รองลงมาคือภาคเกษตร (ร้อยละ 37.5) ภาคอุตสาหกรรมการผลิต (ร้อยละ 4) และภาคของเสีย (ร้อยละ 1.5) ตามลำดับ ในขณะที่**ทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ระบบนิเวศเสียสมดุล** ในช่วงปี 2553 - 2563 พบว่าพื้นที่ป่าไม้โลกมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2563 มีพื้นที่ป่าโลกเหลือเพียงร้อยละ 31 ของพื้นที่โลก และความหลากหลายทางชีวภาพของโลกก็ลดลงเช่นกัน เนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายตัวของเมือง การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และการใช้ทรัพยากรเกินสมดุล รวมทั้ง**ทรัพยากรน้ำมีแนวโน้มที่จะเผชิญกับการขาดแคลน และคุณภาพแหล่งน้ำที่เสื่อมโทรมจากการปนเปื้อนมลพิษ** เนื่องจากขาดการบริหารจัดการระบบสาธารณูปโภค และแหล่งน้ำใต้ดินขนาดใหญ่บนโลกมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากการสูบน้ำไปใช้เพื่อการชลประทาน อย่างไรก็ดีพบว่า **ความต้องการผลิต**

[5] องค์การสหประชาชาติ

[6] สำนักงานปกป้องสิ่งแวดล้อม (Environmental Protection Agency : EPA) ปี 2563

ไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนและพลังงานทางเลือก**มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น** จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี โดยเฉพาะแบตเตอรี่ จึงเป็นแรงขับเคลื่อนการพัฒนานวัตกรรมการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยในปี 2562 ต้นทุนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน มีแนวโน้มลดต่ำลงอยู่ในระดับที่เทียบเท่าหรือต่ำกว่าต้นทุนการผลิตไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงฟอสซิล ส่งผลให้ในปี 2563 การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนมีสัดส่วนการลงทุนเพื่อเพิ่มกำลังการผลิตถึง 3 ใน 4 ของการเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตไฟฟ้าทั้งหมดของโลก อีกทั้งยังพบว่า**แนวโน้มการใช้พลังงานในด้านคมนาคมขนส่งด้วยยานยนต์ไฟฟ้าของยานพาหนะส่วนบุคคลทั่วโลก ปี 2563 เติบโตสูงขึ้น**ถึงร้อยละ 40 ต่อปี และคาดว่ายานยนต์ไฟฟ้าจะมีส่วนแบ่งการตลาดเพิ่มขึ้นถึงประมาณ 1 ใน 3 ของโลกภายใน 10 ปีข้างหน้า และมีอย่างน้อย 18 ประเทศ/เขตปกครอง ที่มีแผนในการระงับการจำหน่ายยานยนต์ที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล และสนับสนุนให้ประชาชนเปลี่ยนมาใช้งานยานพาหนะทางเลือกอย่างยานยนต์ไฟฟ้าภายในปี 2593 เช่น นอร์เวย์ ญี่ปุ่น สวีเดน แคลิฟอร์เนีย ไต้หวัน และอิสราเอล เป็นต้น

2.1.5 เทคโนโลยีพลิกโฉมฉับพลัน (Disruptive Technology) มีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมโลก ความก้าวหน้าเทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างก้าวกระโดด อาทิ เทคโนโลยีทางกายภาพ ชีวภาพ ดิจิทัล และพลังงาน จะส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและสังคมหลากหลายมิติอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งในรูปแบบที่เป็นประโยชน์ต่อภาคส่วนต่าง ๆ และในรูปแบบที่ส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตและกิจกรรมที่แตกต่างไปจากเดิม เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการผลิตด้วยการใช้ระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์ขั้นสูง การกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างเฉพาะเจาะจงด้วยการใช้การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่และการใช้ปัญญาประดิษฐ์ การยกระดับภาคการเกษตรและบริการทางการแพทย์ด้วยการใช้เทคโนโลยีชีวภาพและอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง การลดความเหลื่อมล้ำของภาคการศึกษาด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนการปรับปรุงประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของภาครัฐด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นต้น **ภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบ**ที่อาจจะเกิดขึ้น พร้อมทั้งสร้างความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน โดยจำเป็นที่จะต้องพัฒนาไปสู่เศรษฐกิจกระแสใหม่และสังคมฐานความรู้ ซึ่งต้องอาศัยองค์ความรู้จากงานวิจัย วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรมมาใช้ในการขับเคลื่อน นอกจากนี้ สถานการณ์แรงงานโลกกำลังปรับตัวตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี แรงงานที่ต้องการในโลกอนาคตจำเป็นต้องมี “แรงงานทักษะสูง” รองรับการทำงานที่ควบคู่ไปกับเทคโนโลยีได้ โดย World Economic Forum คาดการณ์ว่า ภายในปี 2025 งานประมาณ 85 ล้านตำแหน่ง จะถูกทดแทนด้วยเครื่องจักร และจะมีตำแหน่งงานใหม่เกิดขึ้น 97 ล้านตำแหน่ง ส่วนใหญ่เป็นงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านวิเคราะห์ข้อมูล และด้านระบบอัตโนมัติ **ด้วยเหตุนี้** ทำให้นานาประเทศต่างต้องแสวงหาคนเก่งจากทั่วทุกมุมโลก ด้วยการผ่อนคลายกฎระเบียบเกี่ยวกับการนำเข้าแรงงานต่างชาติทักษะสูง การมีมาตรการเชิงรุก ทั้งการจูงใจทางภาษีและการให้เงินสนับสนุนเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศตนเอง

2.1.6 แนวโน้มการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว (BCG Economy) และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero GHG emission) เพื่อการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์ความหลากหลาย การลดความเหลื่อมล้ำ และการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ควบคู่กับการรักษาความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต การให้บริการและการบริโภคเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

2.1.7 สถานการณ์โรคติดต่ออุบัติใหม่ ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาการระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ได้เกิดขึ้นทั่วโลกอย่างต่อเนื่อง ทั้งโรคติดเชื้อชนิดใหม่ที่เพิ่งเคยค้นพบการระบาดในคน โรคติดเชื้อที่พบในพื้นที่ใหม่ รวมทั้งโรคที่เพิ่งเคยค้นพบการติดเชื้อในสัตว์แล้วมีแนวโน้มที่ติดต่อมายังคน อาทิ โรคติดเชื้อทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง หรือโรคซาร์ส โรคไข้หวัดนก โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ (H1N1) 2009 โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา โรคติดเชื้อไวรัสซิกา และโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ที่แพร่ระบาดในหลายประเทศทั่วโลกและส่งผลให้เศรษฐกิจโลกในปี 2563 มีการหดตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.5 ขณะที่เศรษฐกิจไทยหดตัวสูงถึงร้อยละ 6.1 การเกิดโรคติดต่ออุบัติใหม่เป็นผลจากหลายปัจจัย เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านประชากร การเปลี่ยนแปลงของเชื้อโรค การใช้ยาที่ไม่ถูกต้อง การเปลี่ยนแปลงด้านวิถีชีวิตและพฤติกรรมของมนุษย์ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการรบกวนธรรมชาติและระบบนิเวศวิทยา โดยภัยจากโรคติดต่ออุบัติใหม่จัดเป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่คุกคามต่อสุขภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งส่งผลต่อความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้าง ดังนั้นทุกประเทศทั่วโลกจึงมีความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมรับมือกับโรคติดต่ออุบัติใหม่ โดยประสานความร่วมมือกันในทุกระดับตั้งแต่ระดับประเทศ ภูมิภาค ตลอดจนระดับโลก ในการประเมินความเสี่ยงและแนวโน้มของการเกิดโรค รวมถึงพัฒนาเครื่องมือในการป้องกันและควบคุม เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับตอบโต้โรคติดต่ออุบัติใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

การเปลี่ยนแปลงภูมิรัฐศาสตร์โลก การจัดกลุ่มทางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศมหาอำนาจและการแข่งขันทางการค้าของสหรัฐอเมริกาและจีนที่ขยายวงกว้าง ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและการค้าการลงทุนในห่วงโซ่อุปทานโลก ซึ่งไทยและภูมิภาคจำเป็นต้องรักษาดุลยภาพในการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจเพื่อให้มีความมั่นคงและปลอดภัย ดังนั้น ทิศทางในอนาคตของไทยจึงควรเร่งปรับยุทธศาสตร์ต่างประเทศเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและกระจายความเสี่ยงในมิติของเศรษฐกิจโดยเฉพาะด้านการค้าการลงทุนและการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคอาเซียน และอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยเน้นสร้างความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน และให้ไทยเป็นประตูและทางเชื่อมในการสร้างดุลยภาพที่สร้างสรรค์ระหว่างประเทศและเศรษฐกิจ เพื่อความก้าวหน้าและมั่นคงของภูมิภาคร่วมกัน

1) ความริเริ่มแถบเศรษฐกิจและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) หรือที่รู้จักกันในนาม One Belt One Road เป็นยุทธศาสตร์ระดับโลกของประเทศจีนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเชื่อมโยงเศรษฐกิจของ

จีนกับทวีปเอเชีย ยุโรป และแอฟริกาเข้าด้วยกัน ผ่านการพัฒนาและเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานกับประเทศต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายถนน รถไฟ และท่าเรือ โดยมีจีนเป็นศูนย์กลางหลักของเส้นทางครอบคลุมพื้นที่มากกว่า 65 ประเทศทั่วโลก จำนวนประชากรรวมกันกว่า 4,500 ล้านคนซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือและการพัฒนาการค้า การสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจผ่านการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีการผลิตร่วมกัน นัยยะของนโยบายดังกล่าวจะส่งผลให้เศรษฐกิจเอเชียก้าวไปอยู่ในแนวหน้าของโลกอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเสมือนเป็นโอกาสสำหรับประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางรากฐานในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไม่ว่าจะเป็นทางถนน รถไฟ รถไฟฟ้าความเร็วสูง ท่าเรือ สนามบิน ให้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วเอเชีย อาทิ ไทย-อาเซียน ไทย-จีน และไทย-อินเดีย

รูปที่ 2- 1 ความริเริ่มแถบเศรษฐกิจและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI)

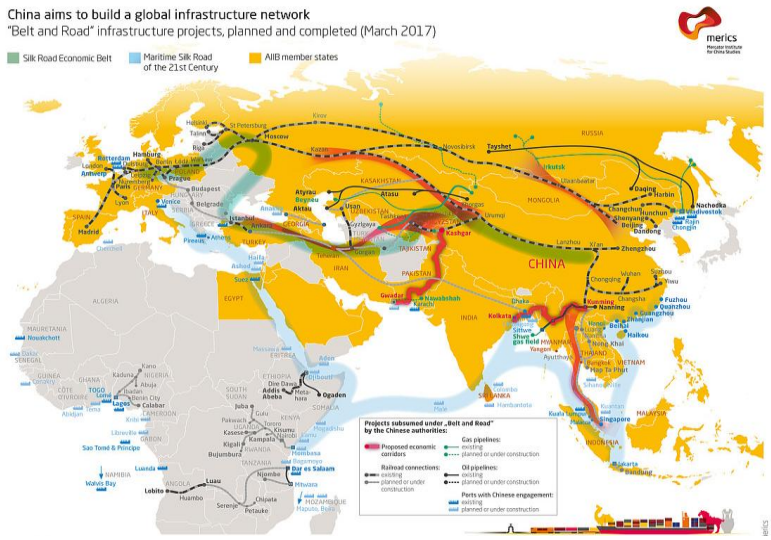

ที่มา : MERICS

2) ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership : RCEP) เป็นเขตการค้าเสรีที่ใหญ่ที่สุดของโลก มีมูลค่าทางเศรษฐกิจคิดเป็นร้อยละ 30 ของ GDP โลก ประกอบด้วยประเทศสมาชิก 15 ประเทศ 10 ชาติอาเซียน ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา ลาว สิงคโปร์ ไทย เวียดนาม ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และเมียนมา และอีก 5 ประเทศ ออสเตรเลีย จีน ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ และเกาหลีใต้ **โดยความตกลงจะส่งเสริมการค้าการลงทุนด้วยข้อผูกพันทางภาษี** ซึ่งประเทศสมาชิกจะได้รับสิทธิยกเว้นอากรและลดอัตราอากรศุลกากร การยกเลิกมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (NTB) การอำนวยความสะดวกด้านพิธีศุลกากร รวมถึงกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าที่ครอบคลุมทั้งภูมิภาค เปรียบเสมือนการปรับเขตการค้าเสรี (Free Trade Area) ของทวิภาคีแต่ละคู่ประเทศให้มาอยู่บนมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งมีความครอบคลุมและทันสมัยยิ่งขึ้น ภายใต้ข้อตกลง RCEP ประเทศในอาเซียน โดยเฉพาะกัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม จะได้รับประโยชน์จากการเป็นห่วงโซ่อุปทานของโลกมากขึ้น โดยไทยมีโอกาสดึงดูดการลงทุนเพื่อต่อยอดการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีดั้งเดิมอย่างฮาร์ดดิสก์ วงจรคอมพิวเตอร์ และยานยนต์ เพื่อก้าวไปสู่อุตสาหกรรม S-Curve รวมถึงการส่งออกสินค้า

ไทยที่มากกว่าร้อยละ 90 จะไม่ถูกเก็บภาษีนำเข้าจากประเทศสมาชิก ซึ่งจะเพิ่มโอกาสการส่งออกของผู้ประกอบการ SMEs และภาคการเกษตรไปยังตลาดสำคัญ อาทิ จีน เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น

รูปที่ 2- 2 ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (RCEP)

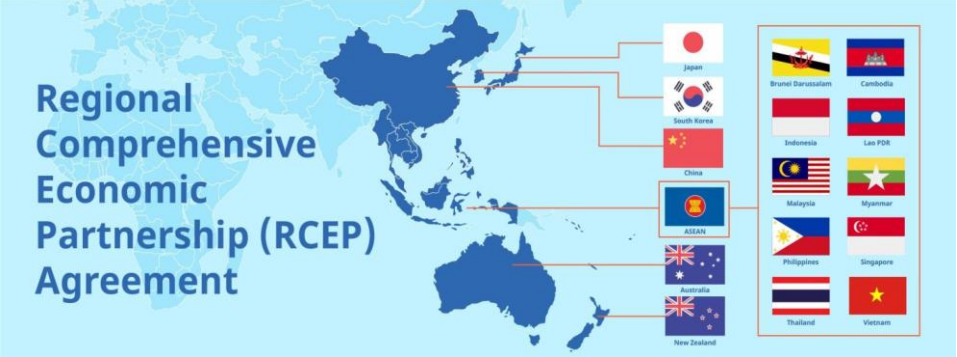

ที่มา : The European Chamber of Commerce and Industry in Lao PDR (ECCIL)

3) ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (CPTPP) ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership : CPTPP) **เป็นความตกลงการค้าเสรีที่ครอบคลุมเรื่องการค้า การบริการ และการลงทุน เพื่อสร้างมาตรฐานและกฎระเบียบร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก** เช่น การค้าดิจิทัล การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา มาตรการการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี ความสอดคล้องของกฎระเบียบ มาตรฐานแรงงาน มาตรฐานสินค้าการเกษตรและอุตสาหกรรม กฎหมายสิ่งแวดล้อม ตลอดจนกลไกการแก้ไขข้อพิพาทระหว่างรัฐบาลและนักลงทุนต่างชาติ เป็นต้น ปัจจุบันมีประเทศสมาชิก 11 ประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น แคนาดา เม็กซิโก เปรู ชิลี ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน และเวียดนาม โดยประชากรประเทศสมาชิกรวมกันมากกว่า 500 ล้านคน และมี GDP คิดเป็นร้อยละ 13 ของโลก ปัจจุบันไทยอยู่ระหว่างพิจารณาเข้าร่วมเจรจาความตกลงดังกล่าว ซึ่ง**หากไทยเข้าร่วมคาดว่าจะได้รับประโยชน์ในการเข้าสู่ตลาดการค้าใหม่ และดึงดูดการลงทุนเพื่อเป็นฐานการผลิตสินค้า**

รูปที่ 2- 3 ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (CPTPP)

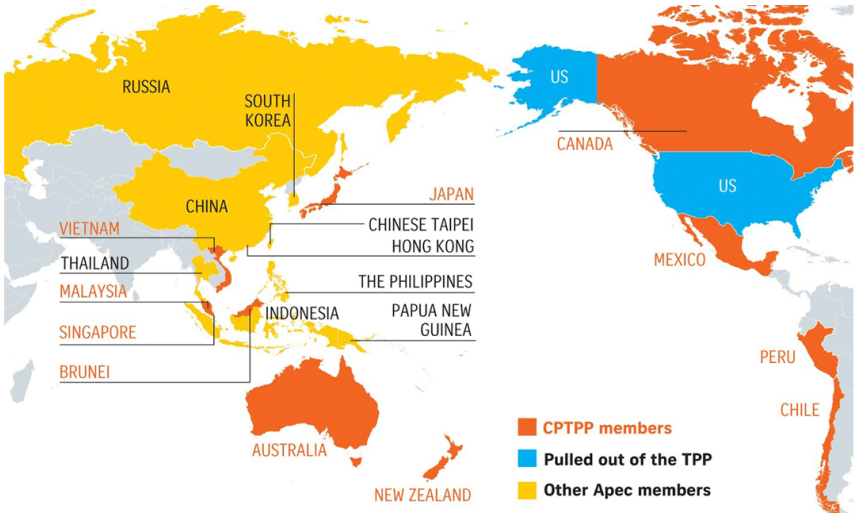

ที่มา : More Than Shipping

4) ความร่วมมือความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอล (BIMSTEC) ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอล สำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขา ทางวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative for Multi - Sectoral Technical and Economic Cooperation : BIMSTEC) **เป็นกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับเอเชียใต้**ใน 7 ประเทศ ได้แก่ ประเทศบังคลาเทศ ภูฏาน อินเดีย เมียนมา เนปาล ศรีลังกา และไทย โดยมีสาขาความร่วมมือหลัก 14 สาขา ประกอบด้วย การค้าและการลงทุน เทคโนโลยีคมนาคม พลังงาน ท่องเที่ยว ประมง เกษตร สาธารณสุข การจัดการสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติ การต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ การลดความยากจน วัฒนธรรม ปฏิสัมพันธ์ในระดับประชาชน และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อพัฒนาเป็นเขตการค้าเสรี ตลอดจนการพัฒนาพื้นที่ตามแนวเส้นทางเชื่อมตะวันออก-ตะวันตกที่มีศักยภาพร่วมกัน โดยไทยสามารถใช้ข้อได้เปรียบทางยุทธศาสตร์ในการเป็นสะพานเชื่อมโยงอนุภูมิภาคทั้งสองและเป็นกลไกหนึ่งที่ไทยสามารถขยายความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอินเดีย ซึ่งมีแหล่งวัตถุดิบและทรัพยากรที่สำคัญ อาทิ ก๊าซธรรมชาติ

รูปที่ 2- 4 ความร่วมมือความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอล (BIMSTEC)

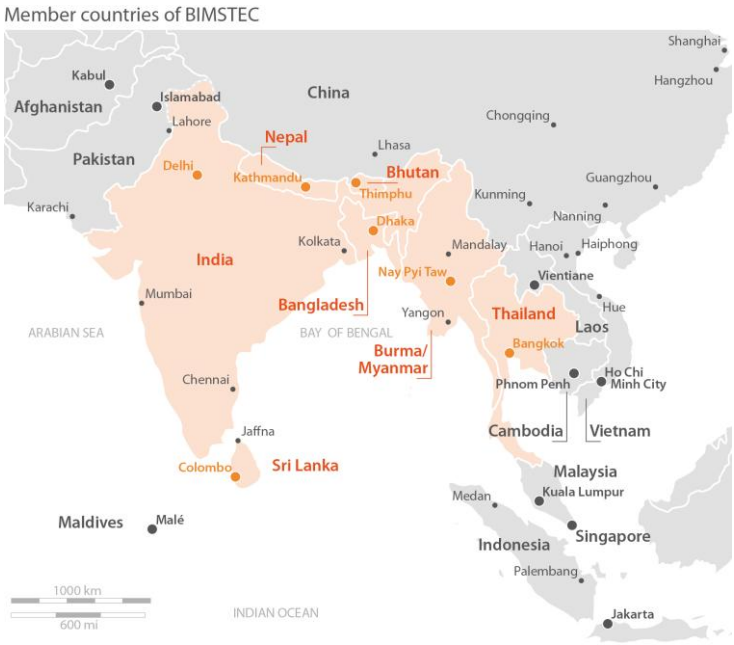

ที่มา : European Parliamentary Research Service (EPRS)

5) กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion Economic Cooperation: GMS) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง เป็นความร่วมมือของ 6 ประเทศ ได้แก่ ไทย พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีนตอนใต้ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่เกื้อกูลกันบนพื้นฐานของการมีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมร่วม โดยมีธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) เป็นผู้ให้การสนับสนุนหลักทางวิชาการและจัดหาเงินทุน กรอบความร่วมมือในระยะแรกครอบคลุม 9 สาขา ได้แก่ คมนาคมขนส่ง โทรคมนาคม พลังงาน การอำนวยความสะดวกทางการค้า การลงทุน การเกษตร สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดย**มีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ 3 ด้าน (3 Cs) คือ สร้างความเชื่อมโยง**

(Connectivity) เสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน (Competitiveness) และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน (Community) ซึ่งได้กำหนดพื้นที่ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ 3 แนวพื้นที่ ได้แก่ (1) แนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) เชื่อมโยงพม่า-ไทย-ลาว-เวียดนาม ระยะทาง 1,500 กิโลเมตร (2) แนวเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor: NSEC) 2 เส้นทางหลัก ได้แก่ เชื่อมโยงจีน-พม่า/ลาว-ไทย และจีน-เวียดนาม และ (3) แนวตอนใต้ (Southern Economic Corridor: SEC) เชื่อมโยงไทย-กัมพูชา-เวียดนาม 3 เส้นทาง โดยหากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงสามารถเชื่อมต่อกันอย่างไร้รอยต่อและมีประสิทธิภาพ ไทยและประเทศในภูมิภาคจะได้รับประโยชน์จากการค้าการลงทุนข้ามพรมแดน การท่องเที่ยว ความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนการเพิ่มขีดความสามารถและโอกาสทางเศรษฐกิจในเวทีการค้าโลก

รูปที่ 2- 5 กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS)

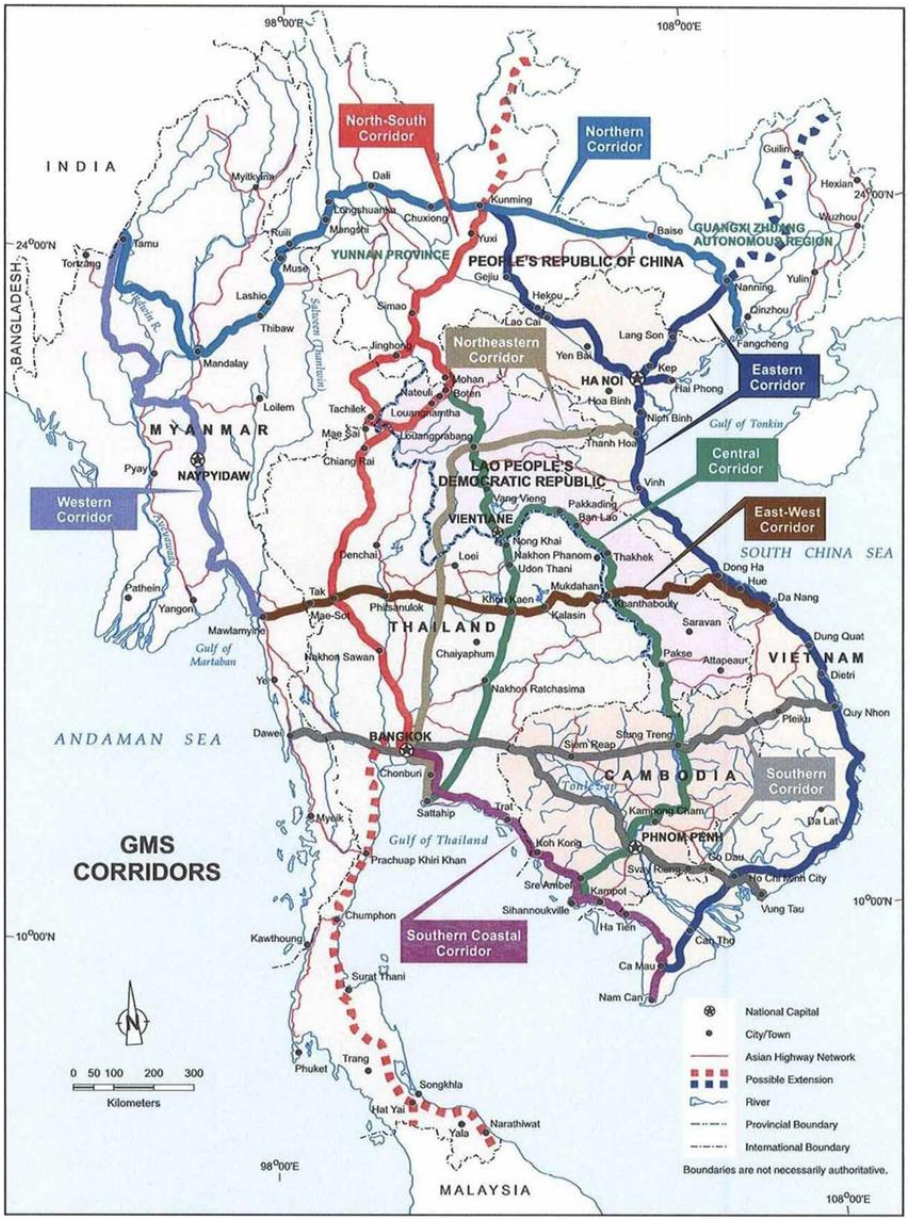

ที่มา : Asian Development Bank, 2011

6) ความร่วมมือกับกลุ่มประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม (CLMV) ความร่วมมือระหว่างไทยกับกลุ่มประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม (Cambodia-Laos-Myanmar-Vietnam: CLMV) ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2547 ถึงปัจจุบัน โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อการเปลี่ยนความขัดแย้งในอดีตให้กลายเป็นความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและสังคมในกลุ่มประเทศ CLMV ด้วยการสนับสนุนการลงทุนของประเทศไทยในกลุ่มประเทศ CLMV ในด้านเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนต่างๆ ได้แก่ ด้านการนำเข้าส่งออกสินค้าและบริการ ด้านการท่องเที่ยว ด้านการบริการทางการเงิน ด้านธุรกิจแฟรนไชส์ และด้านความเชื่อมโยงระบบคมนาคม

แผนความร่วมมือในการลงทุนของธุรกิจไทยในกลุ่มประเทศ CLMV พบว่าในช่วงที่ผ่านมามีแนวโน้มที่สูงและสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยข้อได้เปรียบหลักใน**การลงทุนของไทยใน CLMV คือ ทำเลที่ตั้งและความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด ส่งผลให้มีความเข้าใจในตลาดที่ดีกว่ากลุ่มประเทศอื่น ๆ รวมถึงมีต้นทุนขนส่งต่าง ๆ ที่ต่ำกว่าด้วย จึงเป็นผลให้ผู้ประกอบการไทยนิยมเข้าไปลงทุนใน CLMV ในภาคการผลิตและภาคการเงินเป็นสำคัญ** โดยมากกว่าร้อยละ 50 ของธุรกิจภาคการผลิตดังกล่าว คือหมวดการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม ในทางกลับกัน กลุ่ม CLMV มีความสามารถในการส่งออกสินค้าค่อนข้างสูง เช่น กัมพูชา-เครื่องนุ่งห่ม สปป. ลาว และเมียนมา-เชื้อเพลิงที่ได้จากแร่ น้ำมันแร่ และผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นแร่และน้ำมัน เวียดนาม-เครื่องจักรไฟฟ้าและเครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า เป็นต้น รวมทั้งความเชื่อมโยงระบบคมนาคมระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โดยโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หรือ อีอีซี ที่มีโครงการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภาและเมืองการบินภาคตะวันออก เพื่อส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ทางอากาศในภูมิภาค หรือโครงการรถไฟทางคู่ ที่จะเชื่อมโยงไทย กัมพูชา สปป. ลาว และจีน เพื่อการขนส่งสินค้าแบบไร้รอยต่อ ซึ่งโครงการเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมศักยภาพของไทยในการคว้าโอกาสทางเศรษฐกิจนี้ได้เร็วและมากกว่าประเทศอื่น

รูปที่ 2- 6 ความร่วมมือกับกลุ่มประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม (CLMV)

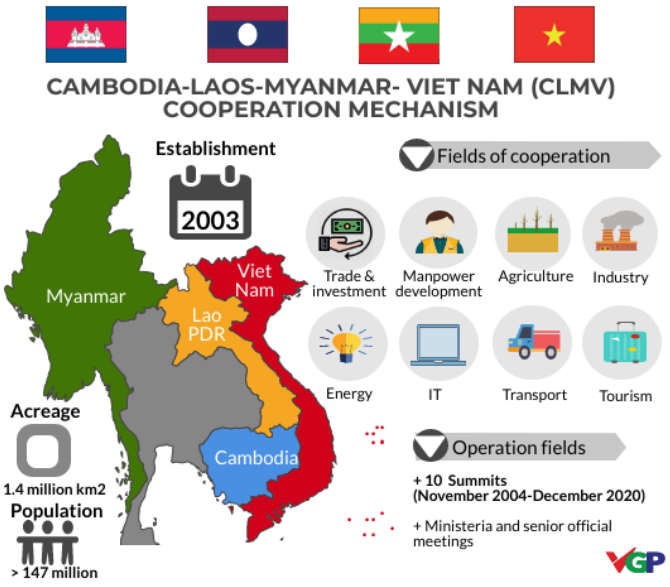

ที่มา : VGP News Vietnam

บทที่ 3
บริบทการพัฒนาพื้นที่อีอีซี

การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคมโลก และประเทศ มีผลต่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม ความไม่แน่นอนของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) การเปลี่ยนแปลงของห่วงโซ่อุปทานโลก (Global Supply Chain Disruption) และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ล้วนส่งผลต่อการสถานการณ์ ศักยภาพและแนวโน้มของการพัฒนาพื้นที่อีอีซี ซึ่งสรุปได้ดังนี้

3.1 สถานการณ์ภาพรวมและแนวโน้มในพื้นที่อีอีซีด้านเศรษฐกิจ

3.1.1 อีอีซีเป็นพื้นที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศ[7] เมื่อพิจารณาศักยภาพด้านเศรษฐกิจของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกจากผลิตภัณฑ์จังหวัด พบว่า ปี 2564 กลุ่มจังหวัดของพื้นที่อีอีซีมีผลิตภัณฑ์จังหวัด (Gross provincial cluster product : GPCP EEC) เท่ากับ 2.36 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 14.6 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) ซึ่ง**สูงเป็นลำดับสองรองจากกรุงเทพมหานคร** (ร้อยละ 33.2 ของ GDP) และสูงที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มจังหวัดอื่น ๆ รายได้ผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อหัว 613,214 บาทต่อปี โดยจังหวัดระยองเป็นจังหวัดที่มีรายได้ผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อหัวสูงสุดทั้งของพื้นที่และของประเทศ คือ 904,857 บาทต่อคนต่อปี โดยช่วงปี 2560 - 2564 การเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 1.0 ต่อปี สาเหตุหลักเป็นผลสืบเนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งช่วงก่อนการแพร่ระบาดของโควิด-19 (ปี 2560 - 2562) เศรษฐกิจอีอีซีมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง (เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.1 ต่อปี) จากภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเป็นหลัก โดยเฉพาะภาคบริการด้านการท่องเที่ยวที่มีรายได้เพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดด จากรายได้ 2.79 แสนล้านบาทในปี 2560 เพิ่มเป็น 3.18 แสนล้านบาทในปี 2562 หรือเฉลี่ยเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 9.7 ต่อปี

สำหรับปี 2563 มีการแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้เศรษฐกิจของอีอีซีหดตัวลงร้อยละ 7.1 เมื่อเทียบกับปี 2562 ซึ่งมากกว่าการหดตัวของประเทศ (ร้อยละ 6.1) และมากที่สุดในรอบ 10 ปี หลังจากที่เกิดวิกฤติน้ำท่วมใหญ่ โดยเฉพาะภาคบริการที่หดตัวลงถึงร้อยละ 11.2 จากผลกระทบของมาตรการปิดเมือง (ล็อคดาวน์) ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 คลี่คลาย ปี 2564 เศรษฐกิจอีอีซีขยายตัวร้อยละ 6.1 เมื่อเทียบกับปี 2563 ซึ่งขยายตัวมากกว่าการขยายตัวของประเทศ (ร้อยละ 1.5) โดยเป็นการขยายตัวจากภาคอุตสาหกรรมและบริการ สืบเนื่องจากการกลับมาของความเชื่อมั่นของนักลงทุนและการท่องเที่ยวภายในประเทศที่ได้อานิสงค์จากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ อาทิ โครงการเราเที่ยวด้วยกัน ในขณะที่ภาคเกษตรเป็นการขยายตัวจากความต้องการสินค้าเกษตรที่เพิ่มขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากตัวเลขการส่งออกไทยในปี 2564 ขยายตัวจากปี 2563

[7] สถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. 2564 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ร้อยละ 19.3[8] โดยผลไม้ส่งออกที่สำคัญ คือ ทุเรียน ซึ่งได้รับความนิยมและความต้องการที่เพิ่มสูงขึ้นจากผู้บริโภคชาวจีน รวมถึงสินค้าเกษตรที่เกี่ยวกับสุขภาพ

รูปที่ 3- 1 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของพื้นที่อีอีซี ปี 2555 - 2564

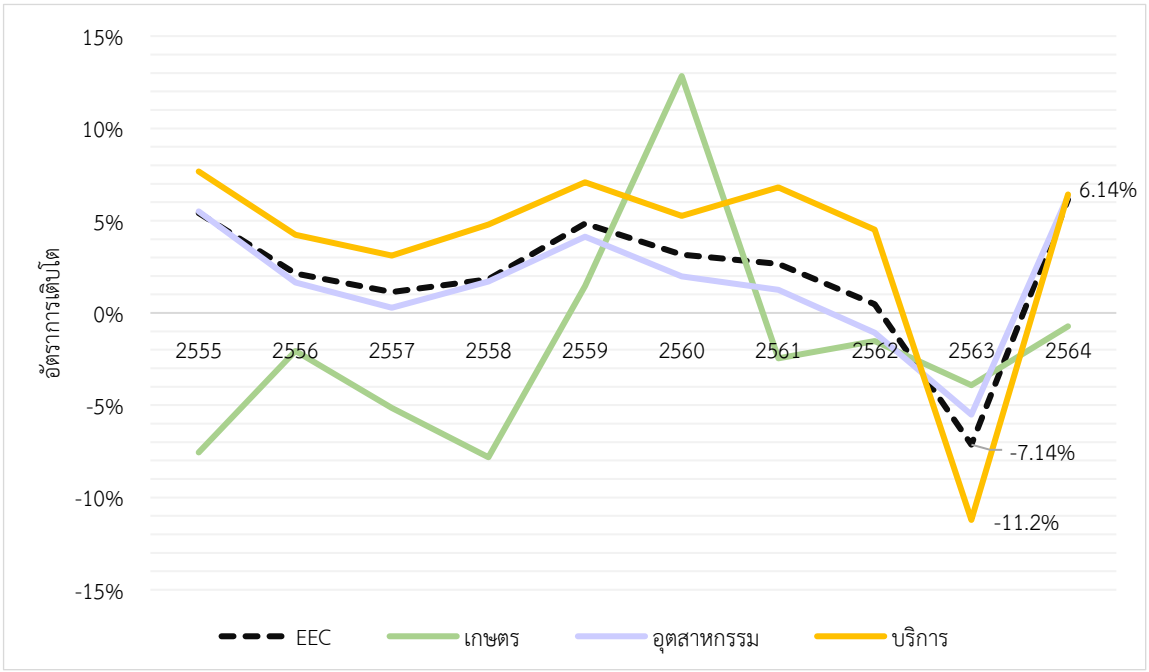

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประมวลโดย สกพอ.

รูปที่ 3- 2 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดในพื้นที่อีอีซี ปี 2555 - 2564

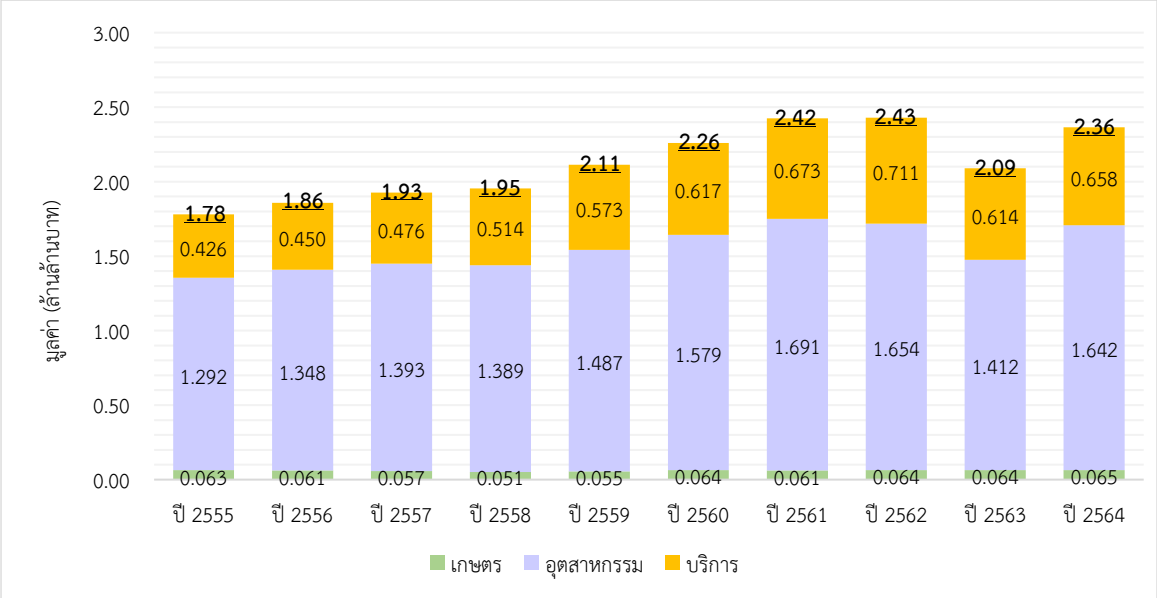

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประมวลโดย สกพอ.

รูปที่ 3- 3 สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ปี 2564

[8] ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

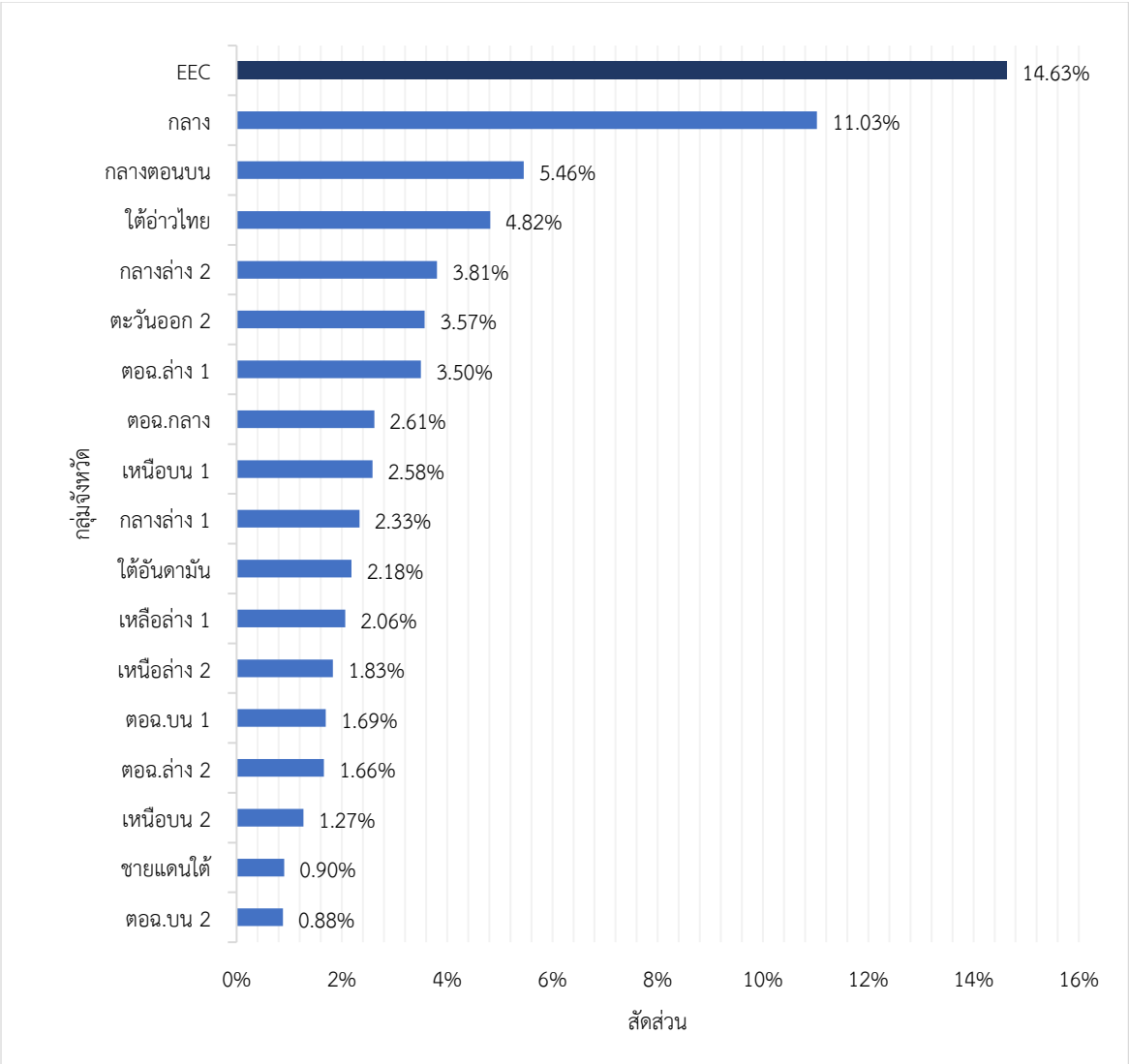

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประมวลโดย สกพอ.

หมายเหตุ : ไม่รวมกรุงเทพมหานคร

ภาพรวมของจังหวัดในพื้นที่อีอีซีมีขนาดและศักยภาพทางเศรษฐกิจที่โดดเด่นแตกต่างกัน

ปี 2564 เมื่อเปรียบเทียบกับเศรษฐกิจของประเทศและของพื้นที่อีอีซีจะเห็นว่า **จังหวัดชลบุรี** มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด 1,009,363 ล้านบาท มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นลำดับที่ 2 ของประเทศ รองจากกรุงเทพมหานคร โดยมีรายได้ผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อหัว 524,002 บาทต่อปี (ลำดับ 3 ของประเทศ) มีศักยภาพการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการโดยเฉพาะการท่องเที่ยว **จังหวัดระยอง** มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด 955,119 ล้านบาท มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นลำดับ 3 ของประเทศ โดยมีรายได้ผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อหัว 904,857 บาทต่อปี (ลำดับ 1 ของประเทศ) มีศักยภาพการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรเป็นสำคัญ และ**จังหวัดฉะเชิงเทรา** มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด 400,385 ล้านบาท มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นลำดับ 8 ของประเทศ รายได้ผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อหัว 457,736 บาทต่อปี (ลำดับ 6 ของประเทศ) มีศักยภาพการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรเป็นสำคัญ (รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3-1)

ตารางที่ 3- 1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ปี 2564

รายการ	ประเทศ	อีอีซี	จ.ชลบุรี	จ.ระยอง	จ.ฉะเชิงเทรา
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (ล้านบาท)	**16,166,598**	**2,364,867**	**1,009,363**	**955,119**	**400,385**
ภาคเกษตร	1,407,848	64,727	19,188	25,883	19,656
ภาคอุตสาหกรรม	5,218,502	1,642,344	605,204	756,007	281,133
ภาคบริการ	9,540,248	657,795	384,971	173,229	99,595
โครงสร้างเศรษฐกิจ (%)	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
ภาคเกษตร	8.7	2.7	1.9	2.7	4.9
ภาคอุตสาหกรรม	32.3	69.4	60.0	79.2	70.2
ภาคบริการ	59.0	27.8	38.1	18.1	24.9
สัดส่วน/GDP (%)		**14.6**	**6.2**	**5.9**	**2.5**
ภาคเกษตร		4.6	1.4	1.8	1.4
ภาคอุตสาหกรรม		31.5	11.6	14.5	5.4
ภาคบริการ		6.9	4.0	1.8	1.0
สัดส่วน/GDP EEC (%)			**42.7**	**40.4**	**16.9**
ภาคเกษตร			29.6	40.0	30.4
ภาคอุตสาหกรรม			36.9	46.0	17.1
ภาคบริการ			58.5	26.3	15.1
อัตราการเติบโตเฉลี่ย/ปี (2560-2564) (%)	**1.1**	**1.0**	**1.2**	**0.2**	**2.1**
ภาคเกษตร	1.7	0.7	1.0	0.2	1.1
ภาคอุตสาหกรรม	0.5	0.5	1.3	-0.7	2.0
ภาคบริการ	1.4	2.1	1.1	4.3	2.6

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประมวลโดย สกพอ.

3.1.2 พื้นที่อีอีซีทั้ง 3 จังหวัดถือเป็นแหล่งผลิตอาหารและสินค้าเกษตรที่สำคัญ เพื่อการส่งออก การบริโภคในประเทศ และการเป็นวัตถุดิบให้กับอุตสาหกรรมต่อเนื่อง โดยปี 2564 มูลค่าผลิตภัณฑ์เกษตร 64,727 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.6 ของมูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรทั้งประเทศ อัตราการขยายตัวหดตัวลงร้อยละ 0.7 ซึ่งดีขึ้นจากปี 2563 (หดตัวร้อยละ 3.9) ผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ทุเรียน มังคุด มะม่วงน้ำดอกไม้ ไก่เนื้อ ไข่ไก่ สุกร กุ้ง และปลากระพง โดยการผลิตส่วนใหญ่ยังเป็นแบบดั้งเดิม ที่เน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ ใช้พื้นที่และทรัพยากรในการผลิตมากแต่ได้ผลตอบแทนต่ำ ใช้สารเคมีในการทำเกษตรสูง พึ่งพาคนกลางในการทำตลาด ในขณะที่แรงงานภาคเกษตรกรรมมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่องจากการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคบริการและอุตสาหกรรม รวมถึงราคาสินค้าเกษตรยังคงมีความผันผวนตามความต้องการของตลาดโลก โดยจังหวัดฉะเชิงเทรา มีพื้นที่เกษตรและพื้นที่ชลประทานมากที่สุด และจังหวัดชลบุรีน้อยที่สุด แต่การสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรกลับเป็นจังหวัดระยองมากที่สุด เนื่องจากผลผลิตส่วนใหญ่คือผลไม้ (ทุเรียน) ซึ่งมีแนวโน้มราคาสูงขึ้น

แนวโน้มและโอกาสในการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อีอีซี ในอนาคตจะมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมผู้สูงอายุ และเกิดกระแสการรักษาสุขภาพและความนิยมธรรมชาติ ซึ่งการทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรคุณภาพ และเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวจะเป็นแนวโน้มที่จะตอบโจทย์ความต้องการดังกล่าว รวมทั้งนโยบายส่งเสริมโมเดลเศรษฐกิจ BCG เศรษฐกิจชีวภาพ นโยบายการพัฒนาเกษตรกรเพื่อรองรับการพัฒนาเทคโนโลยี นโยบายการรวมกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจทั้งในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค และการลดก๊าซเรือนกระจก จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการผลิตและการตลาดที่ต้องใช้ตลาดนำการผลิตด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมทำให้สินค้าเกษตรมีคุณภาพมากขึ้น เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตและรายได้สูงขึ้น ซึ่งปัจจุบันเกษตรกรบางกลุ่มที่มีศักยภาพเริ่มมีการปรับตัวแล้ว อาทิ กลุ่มชาวสวนทุเรียน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจัดการสมุนไพร

ข้อจำกัดด้านการเกษตร พบว่า พื้นที่อีอีซี มีข้อจำกัดด้านเกษตรที่คล้ายคลึงกับข้อจำกัดของประเทศ ได้แก่ ความขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ความเชี่ยวชาญการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรยังมีจำกัด ขาดฐานข้อมูลเพื่อการวางแผนการผลิต ผลผลิตทางการเกษตรขาดการเชื่อมโยงในห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) และขาดการนำผลงานวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรมาต่อยอดหรือสร้างมูลค่าเพิ่ม พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเกษตรลดลงและดินเสื่อมโทรม พื้นที่ชลประทานมีน้อย สถาบันการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรมีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการและมีราคาค่าตรวจสอบมาตรฐานค่อนข้างสูง นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดด้านมาตรการกีดกันที่ไม่ใช่ภาษีเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ความไม่มีเสถียรภาพของกลไกราคาในตลาดสินค้าเกษตร และความผันผวนของเศรษฐกิจโลก

3.1.3 การลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายมีทิศทางเป็นบวก เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมุ่งส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย 12 สาขา ซึ่ง**อุตสาหกรรมเป้าหมายเดิมที่มีศักยภาพ (S-Curve)** ได้แก่ (1) อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ (Next - Generation Automotive) (2) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (Smart Electronics) (3) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Affluent, Medical and Wellness Tourism) (4) การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (Agriculture and Biotechnology) และ (5) อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร (Food for the Future) **ควบคู่กับอุตสาหกรรมเป้าหมายแห่งอนาคต (New S-Curve)** ได้แก่ (6) อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ (Robotics) (7) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (Aviation and Logistics) (8) อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (Biofuels and Biochemicals) (9) อุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital) (10) อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร (Medical Hub) (11) อุตสาหกรรมการป้องกันประเทศ (Defenses) และ (12) อุตสาหกรรมพัฒนาคนและการศึกษา (Education and Human Development) ซึ่งการชักจูงหรือส่งเสริมให้เกิดการลงทุนจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพขององค์กรและบุคลากรของภาคอุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มผลิตภาพ มูลค่า และมาตรฐาน ที่จะทำให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันได้ในทุกระดับ

รูปที่ 3- 4 ความเชื่อมโยงของ 12 อุตสาหกรรมเป้าหมาย

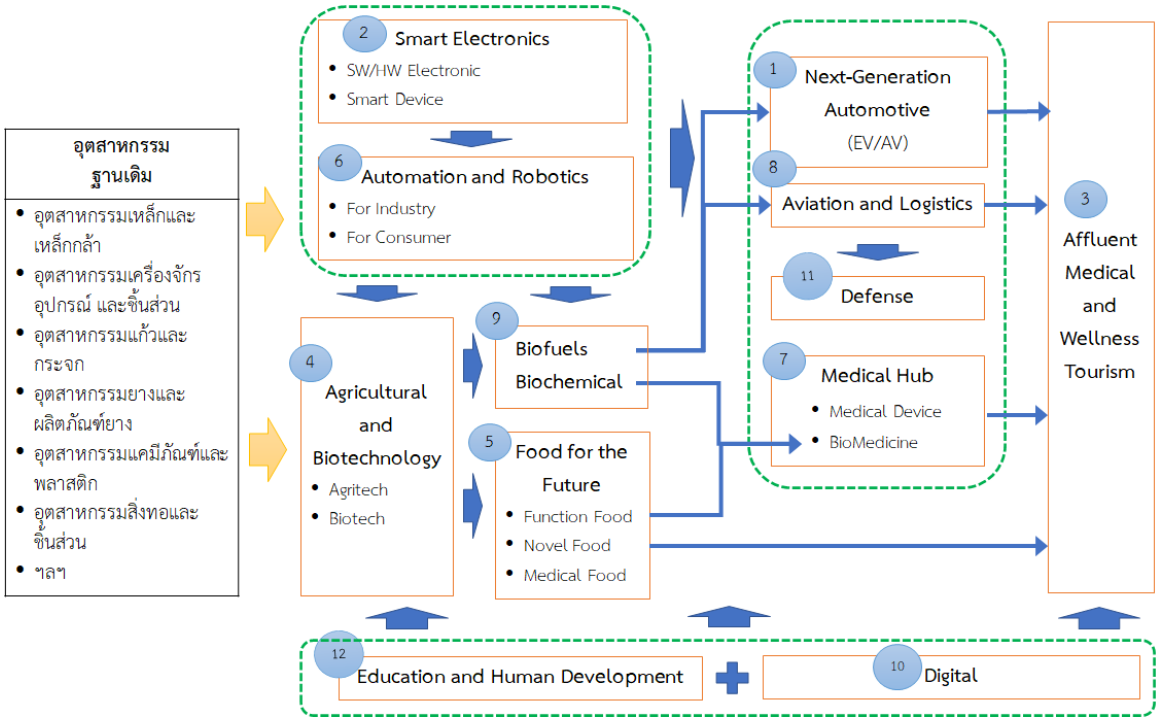

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)

การดำเนินงานที่ผ่านมาในพื้นที่อีอีซี ได้สอดรับกับยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะ 20 ปี ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การปฏิรูปภาคอุตสาหกรรมไทยสู่อุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยปัญญา ด้วยการจัดตั้งเขตส่งเสริมเพื่อกิจการพิเศษเพื่อรวมกลุ่มคลัสเตอร์ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การปฏิรูปนิเวศอุตสาหกรรมรองรับอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยปัญญา ด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่อีอีซี เพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรม ทั้งโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ และด้านดิจิทัล รวมทั้งระบบสาธารณูปโภคที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการสร้างบรรยากาศที่ดีในการประกอบกิจการด้วยการจัดให้มีการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร (One Stop Service) และยุทธศาสตร์ที่ 3 การเชื่อมโยงอุตสาหกรรมไทยกับเศรษฐกิจโลก ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการกิจการทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้ามาประกอบอุตสาหกรรมในพื้นที่ เชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตของโลกด้วยการชักชวนบริษัทชั้นนำระดับโลกให้มาลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ทั้งนี้ การประกาศจัดตั้งเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย ประกอบด้วย 2 ประเภท คือ **(1) เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกิจการพิเศษ** เพื่อส่งเสริมด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่มีประสิทธิภาพ จำนวน 7 เขต พื้นที่รวมประมาณ 18,314 ไร่ สามารถรองรับการลงทุนได้ประมาณ 848,656 ล้านบาท ประกอบด้วย เขตส่งเสริมเมืองการบินภาคตะวันออก (EECa) เขตส่งเสริมรถไฟความเร็วสูงเชื่อมสามสนามบิน (EECh) เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล (EECd) เขตส่งเสริมนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor of Innovation: EECi) เขตส่งเสริมศูนย์นวัตกรรมการแพทย์ครบวงจร ธรรมศาสตร์ (พัทยา) (EECmd) เขตส่งเสริมการแพทย์จีโนมิกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) (EECg) และเขตส่งเสริมศูนย์นวัตกรรมดิจิทัลและเทคโนโลยีขั้นสูงบ้านฉาง (EEC Tech Park)

และ (2) **เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่ออุตสาหกรรมเป้าหมาย**ในรูปแบบนิคมอุตสาหกรรม ได้ประกาศจัดตั้งแล้ว 28 เขต บนพื้นที่รวมประมาณ 96,892 ไร่ สามารถรองรับการลงทุนรวมประมาณ 1.61 ล้านล้านบาท รวมทั้งการกำหนดมาตรการสิทธิประโยชน์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุน

รูปที่ 3- 5 สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมด้านอุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัด ปี 2564

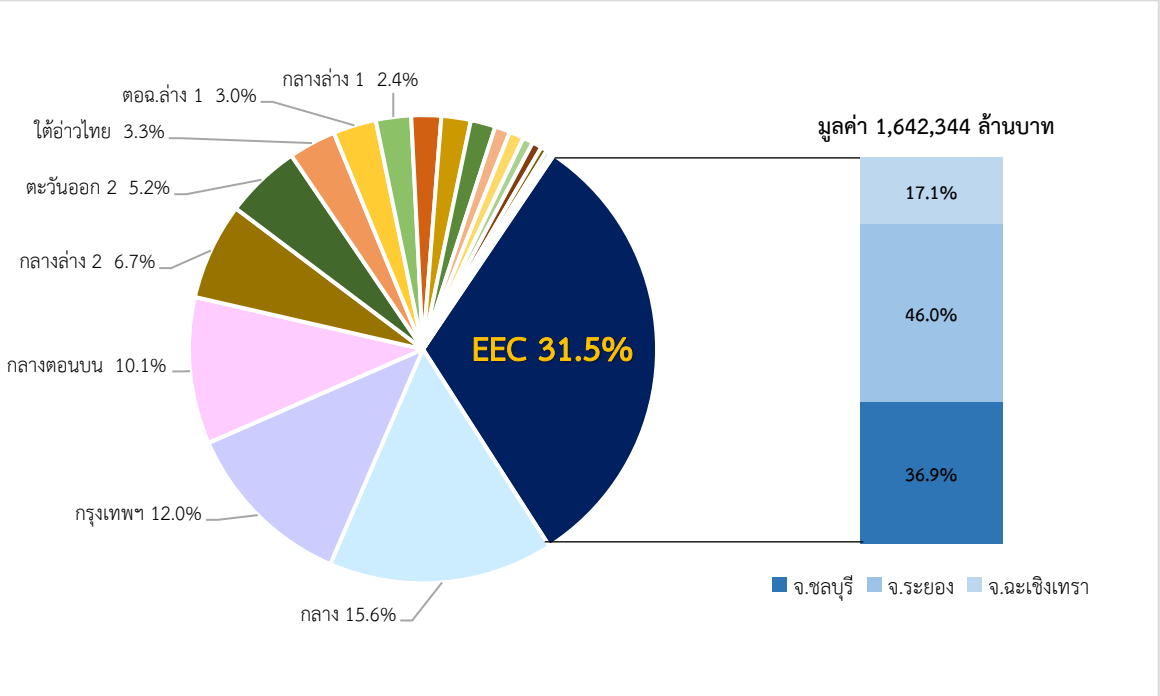

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประมวลโดย สกพอ.

มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรม ประกอบด้วย สาขาอุตสาหกรรม สาขาเหมืองแร่ สาขาการไฟฟ้าฯ และสาขาการประปาฯ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 54.6 9.4 4.7 และ 0.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมอีอีซี (GPCP EEC) ตามลำดับ โดยปี 2564 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์รวม 1.64 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 31.5 สูงเป็นอันดับ 1 ของภาคอุตสาหกรรมทั้งประเทศ ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.3 จากปี 2563 ที่หดตัวลงร้อยละ 5.5 เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้การส่งสินค้าออกลดลง อาทิ อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมยาง และอุตสาหกรรมการกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม ทำให้ปี 2561 - 2564 ขยายตัวเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.5 ต่อปี

มูลค่าการผลิตสาขาอุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากการกลั่นปิโตรเลียม การผลิตยานยนต์ รถพ่วงและรถกึ่งพ่วง และการผลิตเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี ในช่วงปี 2561 - 2564 ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 1.7 ต่อปี โดยปี 2564 ขยายตัวร้อยละ 9.3 เร่งขึ้นจากปี 2562 และ 2563 ที่หดตัวลงร้อยละ 2.2 และ 3.7

แหล่งผลิตของภาคอุตสาหกรรมที่สำคัญของพื้นที่อีอีซี ยังคงกระจุกตัวในจังหวัดระยองและจังหวัดชลบุรี โดยปี 2564 **จังหวัดระยอง** มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรม 756,007 ล้านบาท ซึ่งสูงที่สุดในประเทศไทย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.5 ของอุตสาหกรรมทั้งประเทศ หรือร้อยละ 46.0 ของภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อีอีซี อุตสาหกรรมที่สำคัญ คือ อุตสาหกรรมผลิตก๊าซธรรมชาติ และอุตสาหกรรม

ผลิตภัณฑ์จากการกลั่นปิโตรเลียม รองลงมาคือ **จังหวัดชลบุรี** มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรม 605,204 ล้านบาท สูงเป็นลำดับ 3 รองจากกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 11.6 ของอุตสาหกรรมทั้งประเทศ หรือร้อยละ 36.9 ของภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อีอีซี อุตสาหกรรมที่สำคัญ คือ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากการกลั่นปิโตรเลียม การผลิตเครื่องจักรและเครื่องมือ และการผลิตผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์อิเล็กทรอนิกส์ **จังหวัดฉะเชิงเทรา** มีมูลค่า 281,133 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 5.4 ของอุตสาหกรรมทั้งประเทศ หรือร้อยละ 17.1 ของภาคอุตสาหกรรม ในพื้นที่อีอีซี อุตสาหกรรมที่สำคัญ คือ อุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์ รถพ่วงและรถกึ่งพ่วง และอุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้า และจังหวัดที่มีสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาอุตสาหกรรมสูงที่สุด คือ จังหวัดชลบุรี ร้อยละ 43.3 รองลงมาคือ จังหวัดระยอง ร้อยละ 36.0 และจังหวัดฉะเชิงเทรา ร้อยละ 20.7 ตามลำดับ

ในปี 2565 พื้นที่อีอีซีมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการทั้งสิ้น 10,302 โรงงาน[9] แบ่งเป็นโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม 30 แห่ง 2,965 โรงงาน อยู่ในจังหวัดชลบุรี 14 นิคม ส่วนใหญ่เป็นนิคมอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน และอุปกรณ์ไฟฟ้า จังหวัดระยอง 12 นิคม ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมปิโตรเลียมและเคมีภัณฑ์ และในจังหวัดฉะเชิงเทรา 4 นิคม ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมการเกี่ยวกับชิ้นส่วนยานยนต์ และโรงงานนอกนิคมอุตสาหกรรมอีก 7,337 โรงงาน มีแรงงานรวมทั้งสิ้น 657,778 คน โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2561 - 2565)[10] สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) มีการออกบัตรส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มูลค่ารวม 1,250,305 ล้านบาท เป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมเดิม (First S-Curve) ร้อยละ 36.9 อุตสาหกรรมใหม่ (New S-Curve) ร้อยละ 35.2 และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ร้อยละ 27.9 โดยการออกบัตรส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมเป้าหมาย 3 อันดับแรก ได้แก่ อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน และอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ไทยมีศักยภาพและพื้นฐานที่แข็งแรงอยู่แล้ว จากสถิติมูลค่าการลงทุนของกรมโรงงานอุตสาหกรรมแต่ละจังหวัดในพื้นที่อีอีซี พบว่า จังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรี อุตสาหกรรมผลิตยานพาหนะและอุปกรณ์รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์ มีมูลค่าเงินลงทุนสูงสุด ส่วนจังหวัดระยองอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมีมีมูลค่ามากที่สุด (รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3-2)

ตารางที่ 3- 2 อุตสาหกรรม 5 อันดับแรกที่มีมูลค่าเงินลงทุนสูงที่สุดในพื้นที่อีอีซี ณ เดือนธันวาคม ปี 2565

รายการ	เงินลงทุน (ล้านบาท)	สัดส่วน (%)
จ.ฉะเชิงเทรา		
ผลิตยานพาหนะและอุปกรณ์รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์	78,099.00	23.31%
ผลิตภัณฑ์พลาสติก	34,893.73	10.41%
เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์	32,358.44	9.66%
ผลิตภัณฑ์โลหะ	32,016.24	9.55%
ผลิตภัณฑ์จากพืช	18,372.30	5.48%

[9] ข้อมูลโรงงานที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการ ณ สิ้นปี 2565 โดยกรมโรงงานอุตสาหกรรม

[10] สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ณ วันที่ 24 มกราคม 2566

ตารางที่ 3- 2 อุตสาหกรรม 5 อันดับแรกที่มีมูลค่าเงินลงทุนสูงที่สุดในพื้นที่อีอีซี ณ เดือนธันวาคม ปี 2565

รายการ	เงินลงทุน (ล้านบาท)	สัดส่วน (%)
จ.ชลบุรี		
ผลิตยานพาหนะและอุปกรณ์รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์	176,249.68	19.04%
ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์	100,633.31	10.87%
ผลิตเครื่องจักรและเครื่องกล	87.420.96	9.44%
ผลิตภัณฑ์โลหะ	71,087.38	7.68%
อุตสาหกรรมอาหาร	65,707.66	7.10%
จ.ระยอง		
เคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี	431,784.56	27.36%
ผลิตยานพาหนะและอุปกรณ์รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์	199,043.67	13.33%
ผลิตโลหะขั้นมูลฐาน	132,124.16	8.37%
ผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม	102,800.69	6.51%
ผลิตภัณฑ์โลหะ	94,430.20	5.98%

ที่มา : สถิติโรงงานอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม

หมายเหตุ : จัดลำดับโดยไม่รวมหมวดการผลิตอื่น ๆ

สำหรับแนวทางการส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่อีอีซี ได้จัดแบ่งกลุ่มคลัสเตอร์ที่มีโอกาสและมีศักยภาพ สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ 13 นโยบายรัฐบาล และความต้องการของตลาด 5 คลัสเตอร์หลัก ประกอบด้วย

1) คลัสเตอร์การแพทย์แบบแม่นยำและสุขภาพ โดยจัดเตรียมพื้นที่เขตส่งเสริมศูนย์นวัตกรรมการแพทย์ครบวงจร ธรรมศาสตร์ (พัทยา) (EECmd) และเขตส่งเสริมการแพทย์จีโนมิกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) (EECg) เพื่อรองรับอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องโดยมีกลุ่มอุตสาหกรรมที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทาน ได้แก่ อุตสาหกรรมยาและผลิตภัณฑ์ทางการรักษา อุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์และอุปกรณ์สุขภาพส่วนบุคคลที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อุปกรณ์ดิจิทัลที่เกี่ยวกับการแพทย์ทางไกล และอุตสาหกรรมการวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวกับสุขภาพและการรักษาเฉพาะทาง และเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

2) คลัสเตอร์นวัตกรรมดิจิทัลและเทคโนโลยี 5G มีความสำคัญต่อการพัฒนาต่อยอดในห่วงโซ่อุปทานและห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง โดยการต่อยอดและพัฒนาโครงข่าย โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล และส่งเสริมการลงทุนจากธุรกิจดิจิทัลระดับโลก รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านดิจิทัลในระดับผู้ประกอบการ เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในภาคอุตสาหกรรม

3) คลัสเตอร์ยานยนต์สมัยใหม่ เพื่อตอบโจทย์ความต้องการของตลาดโลก และสอดรับกับแนวทางการส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าของไทย ตามนโยบายการส่งเสริมการใช้รถยานยนต์ไฟฟ้า โดยให้ความสำคัญกับการต่อยอดจากอุตสาหกรรมยานยนต์เดิมสู่อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปสู่อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมหุ่นยนต์ ที่เป็นตัวแปรสำคัญของ

การพัฒนายานยนต์ไฟฟ้า นอกจากนี้ยังมีอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องอีกมากมาย เช่น อุตสาหกรรมแบตเตอรี่ อุตสาหกรรมชิ้นส่วนรถยนต์ โดยมีเขตส่งเสริมเพื่อยานยนต์สมัยใหม่ กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์อนาคต บ้านโพธิ์ และโครงการนิคมอุตสาหกรรมฉะเชิงเทรา บลูเทค ซิตี้ เป็นต้น

4) คลัสเตอร์เศรษฐกิจ BCG สอดคล้องกับการพัฒนาของโลกที่มุ่งเน้นโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG Economy) และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero GHG emission) โดยเน้นการลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพเพิ่มมูลค่าสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรด้วยการวิจัยและนวัตกรรม ต่อยอดการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารสู่อาหารแห่งอนาคต พร้อมทั้งเชื่อมโยงการพัฒนาไปยังอุตสาหกรรมปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ให้มุ่งสู่การผลิตบนฐานเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (BCG) โดยการส่งเสริมการผลิตที่มีประสิทธิภาพทั้งกระบวนการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมอุตสาหกรรมคาร์บอนต่ำ โดยมีเขตส่งเสริมนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi) เป็นศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนา เพื่อยกระดับความสามารถของผู้ประกอบการไทยให้มีความเข้มแข็งด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงการขยายผลงานวิจัยสู่เชิงพาณิชย์ และการพัฒนาต่อยอดเพื่อปรับปรุงเทคโนโลยีจากต่างประเทศให้มีความเหมาะสมกับการใช้งาน

5) คลัสเตอร์บริการ โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ รองรับการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวและภาคธุรกิจหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 ด้วยการเชื่อมการเดินทางอย่างไร้รอยต่อเชื่อมไทยสู่อาเซียนจากโครงการเมืองการบินภาคตะวันออก รวมถึงการพัฒนากิจการซ่อมบำรุงอากาศยาน (MRO) และผลิตชิ้นส่วนอากาศยาน รองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมการบิน และต่อยอดการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวรายได้ดีและท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่อีอีซีที่มีศักยภาพ เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของประเทศไทยและของโลก ทั้งนี้ การส่งเสริมอุตสาหกรรมการพัฒนาบุคลากรและการศึกษา โดยการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน (Up-skill) และการเปลี่ยนหรือเพิ่มทักษะใหม่ (Re-skill) เพื่อให้แรงงานปรับตัวต่อเทคโนโลยีและความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมายหรือความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลงไปก็เป็นอีกส่วนสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่อีอีซี

3.1.4 การท่องเที่ยวยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างรายได้ในพื้นที่ สถานการณ์ภาคบริการในพื้นที่อีอีซี ขึ้นอยู่กับภาคการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นธุรกิจหลักที่ช่วยขับเคลื่อนกลุ่มผู้ประกอบการรายเล็กถึงรายใหญ่ในพื้นที่ โดยพื้นที่อีอีซี มีจำนวนแหล่งท่องเที่ยวถึง 539 แห่ง ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวประเภทกิจกรรมและความสนใจพิเศษมากที่สุด 225 แห่ง รองลงมาคือประเภทธรรมชาติ 157 แห่ง ประเภทประวัติศาสตร์โบราณคดี ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม 109 แห่ง และประเภทมนุษย์สร้างขึ้น 48 แห่ง จังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด คือ จังหวัดชลบุรี รองลงมาคือ จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามลำดับ โดยจุดขายสำคัญของภาคการท่องเที่ยวในพื้นที่อีอีซี คือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ชายหาด หมู่เกาะ และอุทยานแห่งชาติ ซึ่งพบมากที่จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง

ตารางที่ 3- 3 ข้อมูลประเภทของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อีอีซี

จังหวัด	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว								รวม	
	ธรรมชาติ		ประวัติศาสตร์ โบราณคดีฯ		มนุษย์สร้างขึ้น		กิจกรรมและความสนใจพิเศษ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จ.ฉะเชิงเทรา	3	2.0	10	9.3	4	8.3	15	6.8	32	6.0
จ.ชลบุรี	78	49.6	73	66.9	40	83.4	136	60.4	327	60.6
จ.ระยอง	76	48.4	26	23.8	4	8.3	74	32.8	180	33.4
รวม	**157**	**100**	**109**	**100**	**48**	**100**	**225**	**100**	**539**	**100**

ที่มา : สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

1) สถานการณ์การท่องเที่ยวในพื้นที่อีอีซี ช่วงก่อนการแพร่ระบาดของโควิด-19

สถานการณ์การท่องเที่ยวของพื้นที่อีอีซีในภาพรวม ด้านจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนช่วงปี 2557 - 2562 ก่อนการแพร่ระบาดของโควิด-19 ดังรูปที่ 3-6 มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 8.64 ต่อปี แสดงให้เห็นถึงการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของผู้มาเยี่ยมเยือนและมีอัตราการขยายตัวที่สูงกว่าภาพรวมของประเทศไทย โดยผู้เยี่ยมเยือนในภาพรวมของอีอีซี แบ่งเป็นชาวไทยร้อยละ 65 และชาวต่างชาติร้อยละ 35 โดยในปี 2562 นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อีอีซี 5 อันดับแรก ได้แก่ จีน รัสเซีย เกาหลี อินเดีย และไต้หวัน ตามลำดับ ด้านรายได้จากการท่องเที่ยวในภาพรวมของอีอีซี ในช่วงปี 2557 - 2562 ดังรูปที่ 3-7 มีอัตราการเติบโตเฉลี่ย ร้อยละ 18.38 ต่อปี สูงกว่าภาพรวมของประเทศไทยเช่นเดียวกันกับจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือน โดยรายได้จากการท่องเที่ยวในภาพรวมของอีอีซี แบ่งเป็นรายได้จากชาวไทยร้อยละ 30 และชาวต่างชาติสูงถึงร้อยละ 70

รูปที่ 3- 6 สถิติผู้มาเยี่ยมเยือนรายจังหวัดในพื้นที่อีอีซี ปี 2557 - 2562

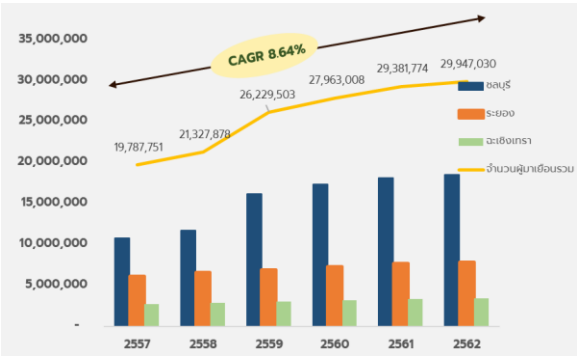

รูปที่ 3- 7 สถิติรายได้จากการท่องเที่ยวรายจังหวัดในพื้นที่อีอีซี ปี 2557 - 2562

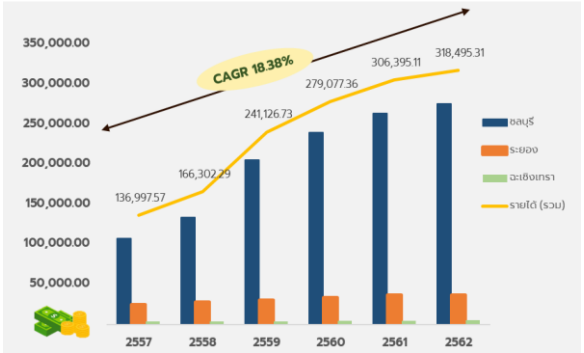

ที่มา : กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2565

จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวของอีอีซี แม้จะมีสัดส่วนของผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยมากกว่าชาวต่างชาติเกือบเท่าตัว แต่รายได้ส่วนใหญ่มาจากชาวต่างชาติ โดยข้อมูลจากกรมการท่องเที่ยว (ปี 2563) พบว่าประมาณร้อยละ 75 ของชาวต่างชาติที่มาเยี่ยมเยือนพื้นที่อีอีซีท่องเที่ยวอยู่ในเมืองพัทยา ซึ่งเป็นศูนย์กลางของวงแหวนการท่องเที่ยวหลักตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่อีอีซี ระยะที่ 1 (ปี 2560 - 2564)

2) สถานการณ์การท่องเที่ยวในพื้นที่อีอีซี ช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19

สืบเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งเริ่มตั้งแต่ช่วงเดือนธันวาคม 2562 ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวไทยและการท่องเที่ยวโลกอย่างมาก นานาประเทศเริ่มดำเนินมาตรการปิดเมืองหรือปิดประเทศ (Lockdown) ส่งผลให้การเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศหยุดชะงัก รวมถึงประเทศไทยได้ปิดการเดินทางเข้า-ออกราชอาณาจักรทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และงดการเดินทางข้ามจังหวัดโดยไม่จำเป็น ส่งผลกระทบโดยตรงต่อจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยและพื้นที่อีอีซี

รูปที่ 3- 8 สถิติผู้มาเยี่ยมเยือนรายจังหวัดในพื้นที่อีอีซีปี 2562 - 2565

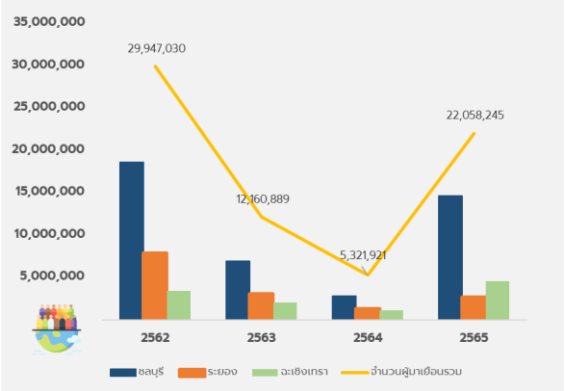

รูปที่ 3- 9 สถิติรายได้จากการท่องเที่ยวรายจังหวัดในพื้นที่อีอีซี ปี 2562 - 2565

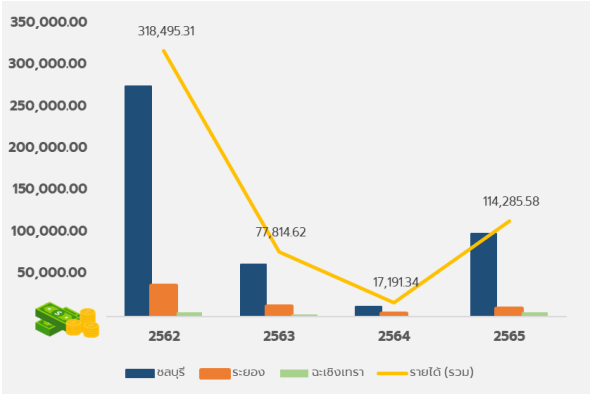

ที่มา : กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2565

สำหรับภาคการท่องเที่ยวในพื้นที่อีอีซี พบว่า จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่ สะสมระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม ปี 2563 มีจำนวน 12.1 ล้านคน ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2562 ซึ่งอยู่ที่ประมาณ 29.9 ล้านคน หรือหดตัวประมาณร้อยละ 59.4 และเมื่อเทียบกับปี 2564 ซึ่งเป็นช่วงที่ผลกระทบรุนแรงที่สุด พบว่า มีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนสะสมอยู่ที่ 5.3 ล้านคน กล่าวคือ หดตัวประมาณร้อยละ 82.2 เทียบกับปี 2562 ส่งผลถึงความสามารถในการสร้างรายได้จากผู้มาเยี่ยมเยือนที่ลดลงเป็นอย่างมาก โดยรายได้สะสมในช่วงปี 2563 และ 2564 มีรายได้อยู่ที่ 77,814 ล้านบาท และ 17,191 ล้านบาท ตามลำดับ หรือลดลงร้อยละ 75.6 และ 94.60 เมื่อเทียบกับรายได้ในช่วงเวลาเดียวกันของปี 2562

อย่างไรก็ตาม ในช่วงของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ภาครัฐได้ผลักดันมาตรการและนโยบายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีโครงการสำคัญ คือ โครงการเราเที่ยวด้วยกัน ซึ่งเป็นการกระตุ้นการใช้จ่ายภาคประชาชนผ่านการท่องเที่ยวภายในประเทศ ช่วยเพิ่มสภาพคล่องให้ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมและธุรกิจที่เกี่ยวเนื่อง สนับสนุนการสร้างงานและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศในองค์รวม โดยเริ่มโครงการตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2563 (เฟส 1) จนถึงปัจจุบัน (เฟส 5)

สำหรับผู้ประกอบการ พบว่า หลายโรงแรมมีการปรับตัวเพื่อรองรับรูปแบบของนักท่องเที่ยวในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยออกโปรแกรม Workcation สำหรับพนักงานออฟฟิตที่ต้องทำงานแบบ Work from Home ให้มีโอกาสได้ออกมาใช้ชีวิตและเปลี่ยนบรรยากาศ

ในการทำงาน โดยส่วนใหญ่จะเป็นโรงแรมขนาดใหญ่หรือโรงแรมขนาดกลางในพัทยาที่มีความสามารถในการปรับตัว รวมถึงการปรับราคาห้องพักลง การขายห้องพักแบบระยะยาว เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ เนื่องจากเมืองพัทยาเป็นเมืองท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร ทำให้มีโอกาสในการฟื้นตัวสูงและนักท่องเที่ยวเดินทางไปสะดวก โรงแรมจึงมีการเปิดให้บริการอยู่ตลอดแม้ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในช่วงปี 2562 - 2565 **จังหวัดชลบุรีและฉะเชิงเทรา** มีการเติบโตของจำนวนผู้เยี่ยมเยือนของชาวไทย มากกว่าในช่วงปี 2562 และปีก่อนหน้า โดยข้อมูลจากกองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา ระบุว่าปี 2565 มีผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย จังหวัดชลบุรี 12.8 ล้านคน และจังหวัดฉะเชิงเทรา 4.6 ล้านคน เทียบกับช่วงก่อนการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในปี 2562 ที่จังหวัดชลบุรีมีผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย 8.6 ล้านคน และจังหวัดฉะเชิงเทรา 3.4 ล้านคน หรือคิดเป็นจำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยในพื้นที่จังหวัดชลบุรีและฉะเชิงเทราเพิ่มขึ้นร้อยละ 32.7 และ 25.6 ตามลำดับ

จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยในข้างต้น สอดคล้องกับแนวโน้มการฟื้นตัวจากชาวไทย (Domestic Tourists) ซึ่งจะเน้นการเดินทางพื้นที่ที่เข้าถึงได้ง่าย หรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยงน้อย อาทิ จังหวัดฉะเชิงเทรา หรือพื้นที่ที่มีความเปิดโล่ง ชายหาด มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน มีโรงแรมที่พร้อมให้บริการหลากหลายรูปแบบ ซึ่งต้องสนองความต้องการของคนทุกกลุ่ม เช่น จังหวัดชลบุรี (พัทยา) เป็นต้น ประกอบกับนโยบายการกระตุ้นภาคการท่องเที่ยวของภาครัฐ “โครงการเราเที่ยวด้วยกัน” และการปรับราคาห้องพักที่ลดลงของโรงแรมขนาดใหญ่ในพัทยา ถือเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความต้องการการท่องเที่ยวให้เข้าสู่พื้นที่พัทยา

3) สถานการณ์การท่องเที่ยวในพื้นที่อีอีซี ช่วงหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19

สำหรับปี 2565 ถึงแม้จะเริ่มด้วยการแพร่ระบาดของโควิด-19 สายพันธุ์โอมิครอนตั้งแต่ต้นปี แต่มีหลายประเทศที่ทยอยเปิดประเทศต้อนรับชาวต่างชาติในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2565 โดยประเทศไทยประกาศยกเลิกระบบ Test & Go และเริ่มต้นเปิดประเทศอย่างเต็มรูปแบบสำหรับผู้เดินทางที่ได้รับวัคซีนครบตามเกณฑ์ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2565 ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวกว่า 4 แสนคนเดินทางเข้าประเทศไทยในเดือนพฤษภาคม และนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าประเทศไทยโดยไม่ต้องกักตัวนับตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2565 เป็นต้นไป ซึ่งถือเป็นการเปิดประเทศอย่างสมบูรณ์

ถึงแม้ในช่วงครึ่งปีหลังของปี 2565 และต้นปี 2566 หลายประเทศทั่วโลกเริ่มกลับมาเปิดรับนักท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ ประชาชนเริ่มเดินทางท่องเที่ยวในต่างประเทศ แต่ปัญหาภายหลังจากการเปิดประเทศ คือ อัตราค่าเดินทางต่างประเทศที่พุ่งสูงขึ้น จากสภาวะเศรษฐกิจและการกลับมาของภาคธุรกิจและบริการ เช่น สายการบินต่าง ๆ ยังไม่กลับไปเท่ากับช่วงก่อนการแพร่ระบาดของโควิด-19 บางกิจการต้องปิดตัวลง รวมถึงปัญหาใหญ่ในภาคธุรกิจโรงแรมและบริการ คือ การขาดแคลนแรงงานภาคบริการ สอดคล้องกับเสียงจากธุรกิจโรงแรมในประเทศไทยที่นายกสมาคมโรงแรมไทยได้ออกมาชี้ว่าการที่ผู้ประกอบการปิดธุรกิจลงชั่วคราวและเลิกจ้างพนักงานไปกว่าร้อยละ 50 ในช่วงการแพร่ระบาดของ

โควิด-19 ทำให้การหาพนักงานกลับเข้ามาในระบบไม่ใช่เรื่องง่าย ซึ่งคาดว่าพนักงานบางส่วน อาจหวนคืนไปยังภาคการเกษตร ซึ่งประเด็นนี้จึงเป็นอีกปัจจัยที่ภาครัฐต้องหันมาทบทวนและสร้างความเชื่อมั่นต่อไป

แนวโน้มการท่องเที่ยวในพื้นที่อีอีซี ยังคงเป็นที่นิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย การเดินทางที่สะดวก และค่าครองชีพที่ไม่สูง จะเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ประกอบกับในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ผ่านมา โรงแรมหรือสถานประกอบการหลายแห่งในภาคการท่องเที่ยวได้ทำการปรับปรุง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการแก่กลุ่มนักท่องเที่ยว อาทิ การขอรับรองมาตรฐาน SHA การฝึกอบรมพนักงานและบุคลากร เพื่อเพิ่มศักยภาพ รวมถึงเมืองพัทยาได้มีการเปิดตัวสวนน้ำแห่งใหม่ ได้แก่ โคลัมเบีย พิคเจอร์ส อควาเวิร์ส ซึ่งเป็นธีมพาร์คโคลัมเบีย พิคเจอร์ส แห่งแรกของโลก เพื่อเตรียมความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ

3.2 สถานการณ์ภาพรวมและแนวโน้มในพื้นที่อีอีซีด้านสังคม

3.2.1 ประชากรกระจุกตัวหนาแน่นในเขตพื้นที่เมืองเศรษฐกิจ จากข้อมูลประชากรของกระทรวงมหาดไทย ปี 2561 - 2565 พื้นที่อีอีซีมีประชากรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยเพียงร้อยละ 0.9 ต่อปี ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นในลักษณะช้า ๆ โดยปี 2565 มีประชากรรวม 3.06 ล้านคน แบ่งเป็นชาย 1.5 ล้านคน และเป็นหญิง 1.56 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 4.6 ของประชากรประเทศ เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 0.08 ความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 232 คน/ตร.กม. ซึ่งร้อยละ 52.7 ของประชากรอีอีซี อาศัยอยู่ในพื้นที่เมือง โดยจังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุด 1.6 ล้านคน อยู่อันดับที่ 6 ของประเทศ มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 342 คน/ตร.กม. (อันดับที่ 10 ของประเทศ) หนาแน่นมากที่สุดที่เทศบาลเมืองศรีราชา (5,766 คน/ตร.กม.) และเทศบาลเมืองชลบุรี (5,211 คน/ตร.กม.) จังหวัดระยองมีประชากร 0.76 ล้านคน หนาแน่นเฉลี่ย 214 คน/ตร.กม. หนาแน่นมากที่เทศบาลเมืองระยอง (3,568 คน/ตร.กม.) และเทศบาลตำบลบ้านปลวกแดง (1,928 คน/ตร.กม.) และจังหวัดฉะเชิงเทรามีประชากร 0.7 ล้านคน หนาแน่นเฉลี่ย 134 คน/ตร.กม. หนาแน่นมากที่เทศบาลตำบลบางปะกง (4,606 คน/ตร.กม.) และเทศบาลตำบลดอนฉิมพลี (4,005 คน/ตร.กม.) ซึ่งพื้นที่ที่มีความหนาแน่นประชากรสูงส่วนใหญ่เป็นพื้นที่อุตสาหกรรม พื้นที่ย่านการค้า และพื้นที่ท่องเที่ยว นอกจากประชากรตามทะเบียนราษฎร์ที่กล่าวมาแล้ว พื้นที่อีอีซียังมีประชากรแฝงที่เข้ามาอาศัยและทำงานอีกประมาณ 1.31[11] ล้านคน ซึ่งหากรวมประชากรแฝงด้วยแล้วยิ่งจะทำให้พื้นที่เมืองเศรษฐกิจมีความหนาแน่นของประชากรสูงมากขึ้น และอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยปี 2580 สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษได้คาดการณ์แนวโน้มจำนวนประชากรในพื้นที่ประมาณ 6 ล้านคน เป็นประชากรแฝงถึงร้อยละ 46.3 ซึ่งการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ จะช่วยบรรเทาหรือขจัดปัญหาความแออัดของประชากรในพื้นที่เขตเมืองได้

[11] แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2560 - 2565

3.2.2 ประชากรมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยอย่างสมบูรณ์ ช่วงปี 2560 - 2565 เมื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของประชากรระหว่างปี 2560 และปี 2565 พบว่า ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป มีจำนวนเพิ่มขึ้น 42,048 คน (ร้อยละ 15.4 จากปี 2560) และประชากรในวัยทำงานอายุระหว่าง 15 - 64 ปี เพิ่มขึ้น 107,007 คน (ร้อยละ 5.1 จากปี 2560) ในขณะที่ประชากรวัยเด็กอายุ 0 - 14 ปี มีจำนวนลดลง 20,392 คน (ลดลงร้อยละ 3.5 จากปี 2560) โดยปี 2565 ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 71.6 อยู่ในวัยทำงาน ตามด้วยวัยเด็กร้อยละ 18.1 และวัยสูงอายุร้อยละ 10.3 ซึ่งสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุ (65 ปีขึ้นไป) คิดเป็นร้อยละ 10.3 ของประชากรในอีอีซี ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ของการเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย ในขณะที่อัตราการแจ้งเกิดมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2558 โดยปัจจุบัน (ปี 2565) มีการแจ้งเกิดเด็กทารกเพียง 67,838 คน คิดเป็นสัดส่วนการเกิดที่อยู่ในระดับต่ำกว่า 10 คนต่อประชากร 1,000 คน ตามการแต่งงานที่ช้าและความไม่ต้องการมีบุตรที่เพิ่มขึ้น **อัตราการพึ่งพิง**ของประชากรในวัยเด็กและวัยสูงอายุเท่ากับ 40 คนต่อประชากรวัยแรงงาน 100 คน ใกล้เคียงกับประเทศ (41 คนต่อประชากรวัยแรงงาน 100 คน) ซึ่งหากแนวโน้มอัตราการพึ่งพิงของประชากรเพิ่มขึ้น อาจส่งผลต่อความสามารถในการรับภาระค่าใช้จ่ายและประสิทธิภาพในการออมเงินของกำลังแรงงานที่เป็นกำลังผลิตสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

ตารางที่ 3- 4 จำนวนประชากรจำแนกตามกลุ่มอายุ ปี 2560 - 2565

กลุ่มอายุ	จำนวนประชากรในพื้นที่อีอีซี (คน)					
	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
วัยเด็ก (0-14)	575,599	576,919	573,672	566,139	555,912	555,207
วัยทำงาน (15-64)	2,085,903	2,114,809	2,141,181	2,159,252	2,186,532	2,192,910
วัยสูงอายุ (ตั้งแต่ 65)	273,868	287,146	298,919	307,196	319,258	315,916
ประชากรในอีอีซี	**2,935,370**	**2,978,874**	**3,013,772**	**3,032,587**	**3,061,702**	**3,064,033**
อัตราพึ่งพิง (%)	41	41	41	40	40	40
สัดส่วนผู้สูงอายุต่อ ปชก.อีอีซี (%)	9.33	9.64	9.92	10.13	10.43	10.31

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ประมวลโดย สกพอ.

3.2.3 ความยากจนและความเหลื่อมล้ำต่ำกว่าประเทศ สัดส่วนคนจนเมื่อวัดจากรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคในพื้นที่อีอีซี มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2560 โดยในปี 2564 อยู่ในอัตราต่ำกว่าร้อยละ 1 และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ โดยจังหวัดชลบุรีมีสัดส่วนคนจนน้อยที่สุด ร้อยละ 0.0 จังหวัดระยอง ร้อยละ 0.1 และจังหวัดฉะเชิงเทรา ร้อยละ 0.5 ตามลำดับ อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาดัชนีความเหลื่อมล้ำ (Gini coefficient) ด้านรายได้ในพื้นที่อีอีซี พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 0.326 ในปี 2554 เป็น 0.353 ในปี 2564 โดยมีค่า Gini ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (0.430) นั่นหมายถึง การกระจายรายได้ในพื้นที่อีอีซีดีกว่าประเทศ

ตารางที่ 3- 5 ค่าดัชนีความไม่เสมอภาคของรายได้ (Gini coefficient) และสัดส่วนคนจนวัดด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค

จังหวัด	ค่าสัมประสิทธิ์ Gini รายได้						สัดส่วนคนจน (%)				
	ปี 2554	ปี 2556	ปี 2558	ปี 2560	ปี 2562	ปี 2564	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
ชลบุรี	0.299	0.280	0.309	0.320	0.350	0.338	2.12	0.45	1.17	0.04	0.00
ฉะเชิงเทรา	0.353	0.380	0.362	0.351	0.346	0.361	0.97	2.21	5.38	1.40	0.54
ระยอง	0.343	0.382	0.380	0.360	0.337	0.360	1.88	1.60	0.76	0.47	0.12
พื้นที่อีอีซี	**0.326**	**0.334**	**0.346**	**0.340**	**0.352**	**0.353**					
ประเทศไทย	**0.484**	**0.465**	**0.445**	**0.453**	**0.429**	**0.430**	**7.83**	**8.30**	**6.26**	**6.83**	**6.32**

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

หมายเหตุ : 1) สัดส่วนคนจน หมายถึง ร้อยละของประชากรที่มีรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยต่อคนต่อเดือนต่ำกว่าเส้นความยากจน

2) ค่าสัมประสิทธิ์ของความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายได้ หมายถึง ค่าที่แสดงความแตกต่างของรายได้ของครัวเรือน มีค่าระหว่าง 0 - 1 โดย 0 แสดงว่า ไม่มีความแตกต่างของรายได้ 1 แสดงว่า มีความแตกต่างของรายได้มากที่สุด

3.2.4 กำลังแรงงานส่วนใหญ่อยู่ในภาคบริการ แรงงานทักษะสูงมีไม่เพียงพอ จากข้อมูลกำลังแรงงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2560 - 2565 ในพื้นที่อีอีซี กำลังแรงงานรวมเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.5 ต่อปี ปี 2565 พื้นที่อีอีซี มีกำลังแรงงานรวม[12] 2.3 ล้านคน โดยจังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีกำลังแรงงานมากที่สุด 1.09 ล้านคน จังหวัดระยอง 0.68 ล้านคน และจังหวัดฉะเชิงเทรา 0.53 ล้านคน ตามลำดับ ส่วนใหญ่เป็นแรงงานในภาคบริการมากที่สุดร้อยละ 51.0 ภาคการผลิตร้อยละ 37.3 และภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 11.7 ตามลำดับ เช่นเดียวกับแรงงานต่างด้าวในจังหวัดชลบุรีมีจำนวน 190,537 คน สูงสุดในพื้นที่อีอีซี รองลงมา คือ จังหวัดระยอง 96,350 คน และจังหวัดฉะเชิงเทรา 58,701 คน ส่วนใหญ่เป็นแรงงานในภาคบริการและภาคเกษตรกรรมตามฤดูกาลเก็บเกี่ยว โดยในปี 2562 อัตราการเติบโตของแรงงานต่างด้าวอยู่ที่ร้อยละ 62.4 จากปีก่อน สืบเนื่องจากการขยายตัวของภาคบริการ โดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยว ในปี 2563 และ 2564 แรงงานต่างด้าวขยายตัวลดลงร้อยละ 9.0 และ 5.7 ตามลำดับ เนื่องจากภาคการท่องเที่ยวหดตัวอย่างรุนแรงและการชะงักงันของภาคผลิตทั้งอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม รวมถึงมาตรการจำกัดการเคลื่อนย้ายแรงงานในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 อย่างไรก็ตามในปี 2565 แรงงานต่างด้าวกลับมาขยายตัวอีกครั้งที่ร้อยละ 31.9 จากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ

ในปี 2570 กระทรวงแรงงาน ได้คาดการณ์แนวโน้มความต้องการแรงงานของพื้นที่อีอีซี 1.96 ล้านคน โดยจังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีความต้องการแรงงานมากที่สุด 0.98 ล้านคน จังหวัดระยอง 0.55 ล้านคน และจังหวัดฉะเชิงเทรา 0.43 ล้านคน ซึ่งเป็นแรงงานภาคบริการมากที่สุด ร้อยละ 49.8 ภาคการผลิต ร้อยละ 35.2 และภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 15.0 ตามลำดับ และมากกว่าร้อยละ 70 ต้องการแรงงาน

[12] บุคคลที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งในสัปดาห์แห่งการสำรวจมีงานทำหรือว่างงาน หรือเป็นผู้ถูกจัดจำแนกอยู่ในประเภทกำลังแรงงานที่รอฤดูกาล

ที่มีระดับทักษะฝีมือต่ำ ส่วนที่เหลือไม่ถึงร้อยละ 30 เป็นความต้องการแรงงานที่มีทักษะฝีมือในการทำงาน (ระดับการศึกษาอาชีวะขึ้นไป) อย่างไรก็ตาม**สถาบันการศึกษาในพื้นที่ยังไม่สามารถผลิตบุคลากรให้รองรับความต้องการแรงงานได้อย่างเพียงพอ** โดยสามารถผลิตบุคลากรได้เพียงร้อยละ 1.5 ของความต้องการรวม และแรงงานที่มีทักษะสูงในระดับอาชีวศึกษาและสูงกว่า ซึ่งเป็นความต้องการของอุตสาหกรรมแห่งอนาคต สามารถผลิตได้เพียงร้อยละ 4.3 ของความต้องการ

3.2.5 สถานศึกษากระจายตัวครอบคลุมทุกระดับชั้นทั่วพื้นที่ โดยมีสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา 79 แห่ง และมหาวิทยาลัย 12 แห่ง จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 - 59 ปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีจากปี 2560 เฉลี่ย 9.68 ปี เป็น 10.39 ปี ในปี 2564 ทั้งนี้ ตามแนวทางการพัฒนาบุคลากรการศึกษา การวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม ในพื้นที่อีอีซี ได้นำร่องดำเนินการด้วยหลักการ Demand Driven โดยผลิตและพัฒนากำลังคนทุกระดับตั้งแต่ขั้นพื้นฐานจนถึงอุดมศึกษา รวมถึงยกระดับผู้ที่อยู่ในตลาดแรงงาน ด้วยการ Upskill และ Reskill ให้ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการและภาคอุตสาหกรรม รวมถึงการมีระบบนิเวศที่สนับสนุนการศึกษาและการวิจัยพัฒนานวัตกรรม อาทิ ห้องปฏิบัติการวิจัย ห้องทดลองภาคสนาม ศูนย์วิเคราะห์และโรงงานต้นแบบที่ภาคเอกชน มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัย และภาครัฐร่วมกันจัดตั้งขึ้น อย่างไรก็ดีภาคศึกษายังต้องได้รับการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการผลิตแรงงานที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเป้าหมาย อาทิ ภาคบริการสมัยใหม่ (เทคโนโลยีทางการเงิน บริการสุขภาพ) การวิจัยและพัฒนา การผลิตที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง เกษตรอัจฉริยะ และอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

3.2.6 การบริการสาธารณสุขกระจุกตัวในเขตเมือง สัดส่วนแพทย์ต่อประชากรยังต่ำกว่ามาตรฐาน การให้บริการสาธารณสุขยังคงกระจุกอยู่ในพื้นที่เทศบาลและพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ และการให้บริการไม่เพียงพอกับจำนวนประชากรในพื้นที่ โดยพื้นที่อีอีซีมีอัตราส่วนประชากร 1,631 คน/แพทย์หนึ่งคน ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข (1:1500 คน) โดยจังหวัดฉะเชิงเทราและระยองเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนประชากรต่อแพทย์ต่ำกว่ามาตรฐาน นอกจากนี้ยังต้องเผชิญกับความท้าทายที่มากขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ดังนั้นการเตรียมความพร้อมด้วยการวางยุทธศาสตร์ด้านสาธารณสุขอย่างเป็นระบบจะเป็นการยกระดับคุณภาพการให้บริการให้มีมาตรฐานเพิ่มขึ้น ซึ่งปัจจุบันพื้นที่อีอีซีมีสถานพยาบาลที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน JCI[13] จำนวน 5 แห่ง ส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดชลบุรี 4 แห่ง และจังหวัดระยอง 1 แห่ง ทั้งนี้ ตามแนวทางการพัฒนาด้านสาธารณสุขในพื้นที่อีอีซี ได้ดำเนินการยกระดับการบริการทางการแพทย์ภายใต้แผนยกระดับบริการสาธารณสุข โดยมีเป้าหมายการให้บริการประชาชนอย่างเพียงพอและทั่วถึง ลดการส่งต่อผู้ป่วยออกนอกพื้นที่ด้วยบริการที่ครบวงจร ขยายบริการให้มีบริการสำหรับประชากรสูงอายุและประชากรที่เคลื่อนย้าย

[13] มาตรฐาน JCI อยู่ในการกำกับดูแลของ The Joint Commission ซึ่งเป็นสถาบันของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล ให้การรับรองสถานพยาบาลที่มีคุณภาพ มุ่งเน้นให้ผู้ป่วยได้รับบริการที่มีคุณภาพและปลอดภัยที่สุด โรงพยาบาลมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้ป่วยเป็นสำคัญ

เข้ามาทำงาน อาทิ การยกระดับโรงพยาบาลปลวกแดง 2 และพัฒนาศักยภาพโรงพยาบาลเดิมในพื้นที่ให้เป็นศูนย์การแพทย์ครบวงจร อาทิ โรงพยาบาลแกลง และโรงพยาบาลพุทธโสธร รวมถึงยกระดับโรงพยาบาลสู่ศูนย์บริการสุขภาพนานาชาติ (Medical Service Hub) รองรับนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

3.3 สถานการณ์ภาพรวมและแนวโน้มในพื้นที่อีอีซีด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

3.3.1 ทรัพยากรธรรมชาติของอีอีซี ทรัพยากรป่าไม้มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย ในปี 2565 มีพื้นที่ป่าไม้ 1.03 ล้านไร่ (คิดเป็นร้อยละ 12.3 ของพื้นที่ทั้งหมด) โดยในช่วงปี 2557 - 2565 พื้นที่ป่าไม้มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยร้อยละ 0.4 จากการขยายตัวของเมือง การรุกล้ำพื้นที่ป่า และการนำพื้นที่ไปใช้ทางเกษตรกรรม **ความหลากหลายทางชีวภาพ มีการกระจายตัวของชนิดพันธุ์หายาก** พบชนิดพันธุ์สัตว์และพืชที่มีสถานะตั้งแต่ใกล้ถูกคุกคาม ถูกคุกคาม ใกล้สูญพันธุ์ กระจายอยู่ตามเขตพื้นที่ชุ่มน้ำ เขตป่าชายเลน เขตป่าต้นน้ำ พื้นที่อนุรักษ์ รวมทั้งแนวชายฝั่งและทะเล มีสถานะใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง **ทรัพยากรดินมีสภาพเสื่อมโทรมสูงโดยเฉพาะปัญหาดินเปรี้ยว** ปี 2565 พื้นที่ส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้ประโยชน์ทางเกษตรกรรมมากที่สุดจำนวน 5.33 ล้านไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 64 โดยพื้นที่เกษตรมากกว่าร้อยละ 70 ของพื้นที่อีอีซี มีปัญหาดินเสื่อมสภาพ ระดับความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ซึ่งเกิดจากการใช้สารเคมีในภาคเกษตร การเผาเตรียมพื้นที่ทางการเกษตร การปลูกพืชซ้ำซากพืชเชิงเดี่ยวเป็นเวลานาน รวมถึงมีปัญหาดินเปรี้ยวที่เกิดจากธรรมชาติ โดยจังหวัดฉะเชิงเทราพบปัญหาดินตื้นมากที่สุดจำนวน 953,871.6 ไร่ และดินเปรี้ยว 433,050.1 ไร่ จังหวัดชลบุรีพบปัญหาดินรวม 979,567.29 ไร่ เป็นดินตื้นร้อยละ 38.6 และปัญหาดินทรายร้อยละ 38.6 และในจังหวัดระยองพบดินปัญหา 711,727.24 ไร่ ประกอบด้วยปัญหาพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน ดินตื้น และดินทรายเป็นส่วนมาก

3.3.2 ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ป่าชายเลนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แหล่งหญ้าทะเลมีแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงสมบูรณ์ขึ้น และการกัดเซาะชายฝั่งมีแนวโน้มลดลง ในปี 2563 มี**พื้นที่ป่าชายเลน**คงสภาพ 31,846.30 ไร่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 21 เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลปี 2561 จากการดำเนินงานของภาครัฐ อาทิ การจัดทำเขตพิทักษ์ การเฝ้าระวังการบุกรุก การจัดทำเขตพิทักษ์รักษ์สัตว์น้ำ การจัดทำแนวคูแพรก และการปลูกป่าเพิ่มเติม สำหรับ**แหล่งหญ้าทะเล** ในปี 2564 จังหวัดระยองมีแหล่งหญ้าทะเล 2,520 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในสถานภาพสมบูรณ์ดี-ดีมาก (ร้อยละ 59) จังหวัดชลบุรีมีแหล่งหญ้าทะเล 4,992 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในสถานภาพสมบูรณ์ปานกลาง (ร้อยละ 49) โดยมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสมบูรณ์ขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2561 ส่วน**การกัดเซาะชายฝั่งทะเล** ปี 2563 พบพื้นที่กัดเซาะชายฝั่ง (กัดเซาะปานกลาง) ที่จังหวัดระยอง 1.16 กิโลเมตร เนื่องจากการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงที่ชายฝั่งจังหวัดระยอง ทำให้ตะกอนเคลื่อนย้ายไม่สมดุล ส่วนจังหวัดชลบุรีและจังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่พบปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งตั้งแต่ปี 2562 เนื่องมาจากการดำเนินการแก้ไขการกัดเซาะ โดยการปลูกป่าไม้คลุมดินให้เหมาะสมลดการพังทลายของชายฝั่ง และการลดความรุนแรงของกระแสคลื่นกระทบพื้นที่ชายฝั่งโดยใช้โครงสร้างสลายพลังคลื่นที่เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น ใช้ไม้ไผ่หัก เขื่อนหินทิ้ง (ฉะเชิงเทรา) เป็นต้น

3.3.3 การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงสุดในภาคพลังงาน ปี 2562 พื้นที่อีอีซีมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกประมาณ 50.27 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 13.5 ของก๊าซเรือนกระจกทั้งประเทศ (372.12 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า[14]) โดยภาคพลังงานมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50.33 รองลงมา คือ ภาคการขนส่งร้อยละ 33.32 ภาคกระบวนการอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ร้อยละ 9.74 ภาคการจัดการของเสียร้อยละ 4.8 ภาคเกษตร ร้อยละ 1.62 และภาคการใช้ประโยชน์ที่ดิน และป่าไม้ร้อยละ 0.19 ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิพื้นผิวโลก การเกิดภาวะอากาศสุดขั้วที่รุนแรงขึ้น เช่น ฝนตกหนัก พายุไซโคลนที่รุนแรง อุณหภูมิมหาสมุทรที่สูงขึ้น การเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเล หรือ การเกิดคลื่นความร้อน น้ำท่วม หรือภัยแล้ง รวมถึงการลดลงของผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น

3.3.4 คุณภาพสิ่งแวดล้อมและมลพิษของพื้นที่อีอีซียังต้องปรับปรุง ปี 2565 พบว่ามีค่าฝุ่น PM10 PM2.5 และ O3 เกินค่ามาตรฐานเล็กน้อย ในบางพื้นที่ของจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดระยอง โดยเฉพาะเดือนธันวาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ สำหรับค่าสารอินทรีย์ระเหยง่ายในบรรยากาศ (VOCs) ในบริเวณมาบตาพุด จังหวัดระยอง พบว่ามีค่า Benzene 1,3-Butadiene และ 1,2-Dichloromethane เกินค่ามาตรฐาน สำหรับคุณภาพเสียง มีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน **คุณภาพน้ำผิวดินส่วนใหญ่มีคุณภาพน้ำที่เสื่อมโทรม และเสื่อมโทรมมาก** จากการทิ้งน้ำเสียจากกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งชุมชน เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม โดยพบค่าโลหะหนักเกินมาตรฐาน ได้แก่ แมงกานิส ปรอท ทองแดง และนิกเกิล **คุณภาพน้ำใต้ดินและคุณภาพน้ำบาดาลยังคงพบการปนเปื้อนเกินเกณฑ์อนุโลมสูงสุดบริเวณพื้นที่อุตสาหกรรม** ปี 2564 พบพารามิเตอร์ที่ ได้แก่ ปริมาณเหล็ก แมงกานิส ซัลเฟส และฟลูออไรด์ มีปริมาณสูงเกินมาตรฐาน และพบปริมาณสารหนู มีค่า 0.05-0.22 มิลลิกรัมต่อลิตร และตะกั่ว 0.80 มิลลิกรัมต่อลิตร บริเวณแหล่งฝังกลบขยะมูลฝอยในอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี อำเภอปลวกแดงและอำเภอเมือง จังหวัดระยอง และตำบลบางพระ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา **คุณภาพน้ำทะเลและชายฝั่งในปี 2565 ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี จะพบคุณภาพเสื่อมโทรมถึงเสื่อมโทรมากในบางบริเวณ** ได้แก่ บริเวณท่าเรือสัตหีบ อ่าวชลบุรี แหลมฉบังตอนใต้ ตลาดนาเกลือ อ่าวอุดม จังหวัดชลบุรี จากการประกอบธุรกิจตลาดและการท่องเที่ยว ในพื้นที่ปากคลองชากหมาก จังหวัดระยอง จากเหตุการณ์พบน้ำมันรั่วไหล และในพื้นที่ปากแม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จากการเป็นแหล่งรับน้ำเสียจากกรุงเทพมหานคร

น้ำเสียชุมชนมีระบบบำบัดน้ำเสียไม่เพียงพอต่อน้ำเสียที่เกิดขึ้น ปี 2564 มีปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นทั้งหมด 454,370 ลบ.ม./วัน โดยมีปริมาณน้ำเสียที่ได้รับการบำบัด 183,564 ลบ.ม./วัน หรือคิดเป็นร้อยละ 40.4 ของปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้น และปริมาณน้ำเสียมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นถึง 900,957 ลบ.ม./วัน ในปี 2580 ซึ่งปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการจัดการน้ำเสียคือระบบรวบรวมน้ำเสียไม่มีประสิทธิภาพและการเชื่อมท่อน้ำเสียจากบ้านเรือนเข้าสู่ระบบรวบรวมน้ำเสียไม่ครอบคลุม **ขยะมูลฝอยชุมชนมีการจัดการดีขึ้น** ปี 2564 ขยะชุมชนมีปริมาณ 4,607 ตัน/วัน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 5.4 โดยมีปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้นร้อยละ 46.6 กำจัดไม่ถูกต้องลดลง

[14] รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2566 โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)

ร้อยละ 50.5 และถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.1 ขยะมูลฝอยตกค้างรวม 913,856 ตัน เฉพาะในจังหวัดชลบุรีที่ร้อยละ 90 โดยการคาดการณ์ว่า ปี 2580 จะมีปริมาณขยะ 6,827 ตัน/วัน **สำหรับขยะทะเล** ปี 2564 - 2565 พบว่า ปริมาณขยะทะเลมีแนวโน้มลดลงโดยมีอัตราลดลงร้อยละ 43.3 ส่วนขยะติดเชื้อ ปี 2563 มีปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ 2,056.91 ตัน/ปีคาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 5,483 ตัน ในปี 2565 ซึ่งการดำเนินการในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 จังหวัดระยองกำจัดขยะติดเชื้อด้วยระบบเตาเผาได้มาตรฐานตามหลักวิชาการ ขนาด 3.6 ตัน/วัน และนำมูลฝอยติดเชื้อที่เหลือไปกำจัดโดยบริษัทเอกชน บางส่วนของจังหวัดชลบุรีนำไปกำจัดด้วยระบบเตาเผาของโรงไฟฟ้าในนิคมอุตสาหกรรมเป็นการชั่วคราว และ**กากอุตสาหกรรม** ปี 2563 มีปริมาณ 3.7 ล้านตัน/ปี ลดลงเหลือ 2.98 ล้านตัน ในปี 2565 จากการนำกากของเสียอุตสาหกรรมไปกำจัดอย่างถูกต้องมากขึ้น แต่ยังพบการลักลอบทิ้งกากของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรม ดังนั้น จึงควรส่งเสริมการจัดการกากของเสียอุตสาหกรรมตามแนวทางของ BCG Model โดยเฉพาะหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ที่มุ่งเน้นการหมุนเวียนใช้ทรัพยากรและพลังงานให้มีปริมาณของเสียน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย (Zero Waste) (รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3-6)

ตารางที่ 3- 6 สรุปสถานการณ์และแนวโน้มในพื้นที่อีอีซี ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์/ประเด็นปัญหา	แนวโน้มเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา	สาเหตุ
ทรัพยากรธรรมชาติ		
1. ทรัพยากรป่าไม้	ลดลง ↓	การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการรุกล้ำป่าไม้
2. ความหลากหลายทางชีวภาพ	ลดลง ↓	การเพิ่มขึ้นและความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้ การอนุรักษ์ และการควบคุมผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ
3. ทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน	เพิ่มขึ้น ↑	การใช้ประโยชน์มากขึ้น ดินเสื่อมสภาพจากการปนเปื้อนของดิน มีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตรจำนวนมาก
4. ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง - ป่าชายเลน/แหล่งหญ้าทะเล - การกัดเซาะชายฝั่ง	เพิ่มขึ้น ↑ ลดลง ↓	การขยายตัวและการเพิ่มขึ้นของพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและที่อยู่อาศัย การเพิ่มขึ้นของพื้นที่ดำเนินการแก้ไขการกัดเซาะ การสร้างแนวป้องกันชะลอความรุนแรงของคลื่นลม รวมถึงมีการแก้ไขการกัดเซาะ อาทิ การปลูกพืชคลุมดิน
5. ทรัพยากรน้ำและน้ำบาล (ความต้องการ)	เพิ่มขึ้น ↑	ปริมาณน้ำต้นทุนมีจำกัดไม่สอดคล้องกับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม และการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร
การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ		
1. การปล่อยก๊าซเรือนกระจก	เพิ่มขึ้น ↑	การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม และการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร
คุณภาพสิ่งแวดล้อม		
1. คุณภาพอากาศ	ลดลง ↓	ฝุ่นละออง PM2.5 และ PM10 ตามฤดูกาล กระบวนการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมที่ขาดการควบคุมการปล่อย

ตารางที่ 3- 6 สรุปสถานการณ์และแนวโน้มในพื้นที่อีอีซี ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์/ประเด็นปัญหา	แนวโน้มเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา	สาเหตุ
		สารมลพิษ และการขยายตัวด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และบริการอย่างรวดเร็ว รวมถึงการขาดการเฝ้าระวังปัญหามลพิษทางอากาศในบางพื้นที่
2. คุณภาพน้ำผิวดิน	ลดลง ⬇	การทิ้งน้ำเสียจากกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งชุมชนเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม
3. คุณภาพน้ำใต้ดินและคุณภาพน้ำบาดาล	ลดลง ⬇	การลักลอบทิ้งขยะอุตสาหกรรม การฝังกลบขยะมูลฝอย หรือการรั่วไหลของของเหลวอุตสาหกรรมปิโตรเคมี
4. คุณภาพน้ำทะเลและชายฝั่ง	ลดลง ⬇	การปนเปื้อนของคราบน้ำมัน แหล่งชุมชนหนาแน่นขึ้น และแหล่งท่องเที่ยวหนาแน่นขึ้น
5. น้ำเสียชุมชน	เพิ่มขึ้น ⬆	การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร และระบบรวบรวมน้ำเสียไม่สามารถรวบรวมน้ำเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเชื่อมท่อน้ำเสียไม่ครอบคลุม
6. ขยะมูลฝอยและขยะทะเล	เพิ่มขึ้น ⬆	การขยายตัวของชุมชน และการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม อย่างไรก็ดี การจัดการมูลฝอยมีแนวโน้มดีขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา
7. กากของเสียอุตสาหกรรม	ลดลง ⬇	กำจัดกากของเสียอุตสาหกรรมอย่างถูกต้องมากขึ้น แม้ว่ายังพบการลักลอบทิ้งผิดวิธี

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)

หมายเหตุ : ⬆ การเพิ่มขึ้นในทางที่ดีขึ้น ⬆ การเพิ่มขึ้นในทางที่แย่ลง
⬇ การลดลงในทางที่ดีขึ้น ⬇ การลดลงในทางที่แย่ลง

3.4 สถานการณ์ภาพรวมและแนวโน้มในพื้นที่อีอีซีด้านทรัพยากรน้ำ

3.4.1 การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำรองรับอีอีซี มีอ่างเก็บน้ำทั้งสิ้น จำนวน 23 อ่าง แบ่งเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ (ความจุมากกว่า 100 ล้าน ลบ.ม.) จำนวน 5 อ่าง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำคลองสียัด จังหวัดฉะเชิงเทรา อ่างเก็บน้ำบางพระ อ่างเก็บน้ำคลองหลวงรัชชโลทร จังหวัดชลบุรี และอ่างเก็บน้ำประแสร์ อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล จังหวัดระยอง มีความจุที่ระดับน้ำเก็บกักปกติ[15] รวม 1,121.33 ล้าน ลบ.ม. และอ่างขนาดกลางอีก 18 อ่าง มีความจุระดับน้ำเก็บกักปกติรวม 274.76 ล้าน ลบ.ม. รวมความจุของแหล่งเก็บกักน้ำทั้งสิ้น 1,396.09 ล้าน ลบ.ม. เป็นปริมาณน้ำใช้งานร้อยละ 92.8 หรือ 1,295.61 ล้าน ลบ.ม.

[15] จากรายงานวิจัยของกรมชลประทาน ระบุความหมายของระดับเก็บกักน้ำ ดังนี้:

- ระดับเก็บกักน้ำสูงสุด คือ ระดับเก็บกักน้ำสูงสุดที่ยอมให้เกิดขึ้นในอ่างเก็บน้ำในช่วงเวลาที่มีน้ำท่วมขนาดใหญ่เคลื่อนตัวเข้าสู่อ่างเก็บน้ำ
- ระดับเก็บกักปกติ คือ ระดับเก็บกักสูงสุดของอ่างในการใช้ปฏิบัติงานตามปกติ
  ระดับเก็บกักต่ำสุด คือ ระดับต่ำสุดซึ่งสามารถนำน้ำจากอ่างไปใช้ได้
  ปริมาตรใช้การ = ปริมาตรเก็บกักที่อยู่ระหว่างระดับน้ำเก็บกักต่ำสุดและระดับเก็บกักปกติ

ตารางที่ 3- 7 ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางรวม 23 อ่างในพื้นที่อีอีซี

โครงการ	ที่ตั้ง	ความจุที่ระดับน้ำเก็บกักสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำเก็บกักปกติ (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำเก็บกักต่ำสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาตรน้ำใช้การ (ล้าน ลบ.ม.)
อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ 5 อ่าง					
1.อ่างเก็บน้ำบางพระ	อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี	127.00	117.00	13.00	104.00
2.อ่างเก็บน้ำคลองหลวงรัชชโลทร	อ.เกาะจันทร์ จ.ชลบุรี	125.58	125.58	2.95	122.63
3.อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล	อ.ปลวกแดง จ.ระยอง	205.85	163.75	13.00	150.75
4.อ่างเก็บน้ำประแสร์	อ.วังจันทร์ จ.ระยอง	322.00	295.00	20.00	275.00
5.อ่างเก็บน้ำคลองสียัด	อ.ท่าตะเกียบ จ.ฉะเชิงเทรา	450.00	420.00	30.00	390.00
อ่างขนาดกลาง 18 อ่าง	3 จังหวัดอีอีซี	-	274.76	21.53	253.23
รวมอ่างเก็บน้ำ 23 อ่าง			1,396.09	100.48	1,295.61

ที่มา : กรมชลประทาน ประมวลโดย สกพอ.

นอกจากการใช้น้ำผิวดินในพื้นที่แล้ว ยังมีการนำน้ำจากลุ่มน้ำเจ้าพระยา แม่น้ำปราจีนบุรี และแม่น้ำนครนายก รวมทั้งการใช้น้ำจากน้ำบาดาลมาใช้ในพื้นที่ด้วย โดยการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่เป็นการบริหารผ่านโครงข่ายท่อที่มีการก่อสร้างและบริหารจัดการโดยหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐ อาทิ กรมชลประทาน การประปาส่วนภูมิภาค การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน เช่น บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) บริษัท วงศ์สยามก่อสร้าง จำกัด และบริษัท อินดัสเตรียล วอเตอร์ รีซอร์ส แมนเนจเม้นท์ จำกัด (IWRM) เป็นต้น

3.4.2 แนวโน้มความต้องการใช้น้ำในภาพรวมทั้งระบบในพื้นที่อีอีซี จากการศึกษาความต้องการใช้น้ำของสำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) พบว่า พื้นที่อีอีซีมีความเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ โดยเฉพาะด้านการอุปโภคบริโภค จากการเพิ่มของจำนวนประชากร และการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อาทิ อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว รวมถึงความเสี่ยงขาดแคลนน้ำสำหรับการเกษตร เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 65 ของพื้นที่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม โดยการศึกษาได้คาดการณ์ความต้องการใช้น้ำ ใน**ปี 2570 ว่ามีปริมาณความต้องการใช้น้ำรวม 2,888 ล้าน ลบ.ม.** เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 19.4 เป็นความต้องการใช้น้ำภาคเกษตรกรรมมากที่สุด รองลงมา คือ ภาคอุตสาหกรรม และการอุปโภคบริโภค ตามลำดับ โดยจังหวัดฉะเชิงเทรามีความต้องการน้ำมากที่สุดรวม 1,583 ล้าน ลบ.ม. รองลงมาได้แก่จังหวัดระยอง และจังหวัดชลบุรี ที่มีความต้องการใช้น้ำรวม 682 ล้าน ลบ.ม. และ 623 ล้าน ลบ.ม. **ปี 2580 มีปริมาณความต้องการใช้น้ำรวม 3,089 ล้าน ลบ.ม.** เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 27.7 คิดเป็นร้อยละ 53.5

ของความต้องการใช้น้ำทั้งภาคตะวันออก (5,775.12 ล้าน ลบ.ม) โดยเพิ่มขึ้นตามการคาดการณ์แนวโน้มประชากรที่เพิ่มขึ้น (6 ล้านคนในปี 2580) จากการส่งเสริมการลงทุนของภาคอุตสาหกรรม ภาคการท่องเที่ยว และภาคเกษตรกรรม และการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเป็นความต้องการใช้น้ำภาคเกษตรกรรมมากที่สุด (1,832 ล้าน ลบ.ม.) ร้อยละ 59.3 ของปริมาณความต้องการใช้น้ำในพื้นที่อีอีซี ภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 28.0 (865 ล้าน ลบ.ม.) และการอุปโภคบริโภค ร้อยละ 12.7 (392 ล้าน ลบ.ม.) โดยเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2560 พบว่า ความต้องการเพื่ออุปโภคบริโภค เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 55.9 ภาคอุตสาหกรรม เพิ่มขึ้นร้อยละ 42.8 และภาคเกษตรกรรม เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.3 สำหรับจังหวัดที่มีความต้องการใช้น้ำเพิ่มขึ้นตามลำดับ คือ จังหวัดชลบุรีเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.9 จากภาคอุตสาหกรรมเป็นหลัก จังหวัดระยองเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.8 และจังหวัดฉะเชิงเทราเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.1 จากภาคอุปโภคบริโภคเป็นหลัก

โดยสรุป จากการประเมินความต้องการใช้น้ำในพื้นที่อีอีซี ในปี 2570 และปี 2580 คาดว่ามีความต้องการใช้น้ำ 2,888 ล้าน ลบ.ม. และ 3,089 ล้าน ลบ.ม. ตามลำดับ มีปริมาณน้ำต้นทุน 2,539 ล้าน ลบ.ม. หากไม่มีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อรองรับการเจริญเติบโตจะส่งผลให้ปี 2570 ขาดแคลนน้ำรวมประมาณ 348 ล้าน ลบ.ม. และปี 2580 ขาดแคลนน้ำรวมประมาณ 550 ล้าน ลบ.ม. เมื่อคิดจากปริมาณน้ำต้นทุน (รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3-8)

ตารางที่ 3- 8 การคาดการณ์ปริมาณความต้องการใช้น้ำในภาพรวมทั้งระบบในพื้นที่อีอีซี ปี 2560 - 2580

รายการใช้น้ำ	ปริมาณความต้องการใช้น้ำ (ล้าน ลบ.ม.)			การเปลี่ยนแปลง (%)	
	ปี 2560	ปี 2570	ปี 2580	ปี 2560-70	ปี 2560-80
ปริมาณน้ำต้นทุน	**2,539**	**2,539**	**2,539**		
ปริมาณน้ำที่ขาดแคลน		**348**	**550**		
รวม 3 จังหวัด	**2,419**	**2,888**	**3,089**	**19.39**	**27.70**
อุปโภคบริโภค	251	309	392	22.79	55.96
% ต่อปริมาณรวม 3 จังหวัด	(10.39%)	(10.69%)	(12.69%)		
อุตสาหกรรม	606	748	865	23.50	42.82
% ต่อปริมาณรวม 3 จังหวัด	(25.04%)	(25.90%)	(28.00%)		
เกษตรกรรม	1,562	1,831	1,832	17.23	17.29
% ต่อปริมาณรวม 3 จังหวัด	(64.57%)	(63.41%)	(59.31%)		
จ.ฉะเชิงเทรา	**1,456**	**1,583**	**1,638**	**8.76**	**11.09**
อุปโภคบริโภค	42	52	75	23.68	44.12
% ต่อปริมาณของฉะเชิงเทรา	(2.88%)	(3.27%)	(4.58%)		
อุตสาหกรรม	109	134	165	22.96	33.80
% ต่อปริมาณของฉะเชิงเทรา	(7.48%)	(8.46%)	(10.05%)		
เกษตรกรรม	1,305	1,397	1,398	7.09	0.02
% ต่อปริมาณของฉะเชิงเทรา	(89.64%)	(88.27%)	(85.37%)		
จ.ชลบุรี	**469**	**623**	**703**	**32.65**	**12.94**

ตารางที่ 3- 8 การคาดการณ์ปริมาณความต้องการใช้น้ำในภาพรวมทั้งระบบในพื้นที่อีอีซี ปี 2560 - 2580

รายการใช้น้ำ	ปริมาณความต้องการใช้น้ำ (ล้าน ลบ.ม.)			การเปลี่ยนแปลง (%)	
	ปี 2560	ปี 2570	ปี 2580	ปี 2560-70	ปี 2560-80
อุปโภคบริโภค	148	177	208	19.80	17.68
% ต่อปริมาณของชลบุรี	(31.43%)	(28.38%)	(29.57%)		
อุตสาหกรรม	204	265	314	29.85	18.39
% ต่อปริมาณของชลบุรี	(43.44%)	(42.53%)	(44.58%)		
เกษตรกรรม	118	181	181	53.54	0.18
% ต่อปริมาณของชลบุรี	(25.13%)	(29.09%)	(25.80%)		
จ.ระยอง	**494**	**682**	**749**	**38.09**	**9.79**
อุปโภคบริโภค	62	80	109	29.23	35.59
% ต่อปริมาณของระยอง	(8.81%)	(11.73%)	(14.55%)		
อุตสาหกรรม	293	349	387	19.29	10.75
% ต่อปริมาณของชลบุรี	(41.62%)	(51.17%)	(51.67%)		
เกษตรกรรม	139	253	253	81.48	0.34
% ต่อปริมาณของชลบุรี	(49.57%)	(37.10%)	(33.78%)		

ที่มา : สำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.), 2562 ประมวลโดย สกพอ.

3.4.3 การบริหารจัดการน้ำผ่านระบบโครงข่ายท่อในพื้นที่อีอีซี เมื่อพิจารณาเฉพาะแหล่งเก็บกักน้ำหลักที่สำคัญในพื้นที่อีอีซี ที่มีระบบสูบ/ผันน้ำ/โครงข่ายการเชื่อมโยงต่าง ๆ ที่เป็นการเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน ซึ่งมีผลต่อการบริหารจัดการแหล่งเก็บกักน้ำหลักดังกล่าว ในข้อ 3.4.1 จะพบว่า มีแหล่งเก็บกักน้ำที่สามารถบริหารจัดการในระดับลุ่มน้ำได้รวม 14 แห่ง (รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3-9) รวมความจุเก็บกักหลังปรับปรุงทั้งสิ้น 954.71 ล้าน ลบ.ม. โดยมีแหล่งเก็บกักน้ำที่ดำเนินการปรับปรุงเพิ่มความจุเก็บกักไปแล้ว 4 แห่ง รวมความจุที่ได้ทำการปรับปรุงเพิ่มเติม 110.10 ล้าน ลบ.ม.และอยู่ระหว่างการปรับปรุงเพิ่มความจุอีก 1 แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำคลองบางไผ่ ซึ่งจะมีการเพิ่มความจุอีก 12.22 ล้าน ลบ.ม. โดยจะแล้วเสร็จในปี 2568/2569

ปัจจุบันระบบสูบ/ผันน้ำ เชื่อมโยงเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนให้กับแหล่งเก็บกักน้ำหลักของระบบ 3 แหล่ง รวมปริมาณน้ำที่สามารถสูบหรือผันมาเพิ่มเติม 150 ล้าน ลบ.ม. ในกรณีน้ำน้อย และจะเพิ่มขึ้นเป็น 240 ล้าน ลบ.ม. ในกรณีน้ำปานกลาง และสามารถนำน้ำมาเติมได้รวม 337 ล้าน ลบ.ม. ในกรณีน้ำมาก โดยจำแนกตามแหล่งเก็บกักน้ำได้ดังนี้

1) อ่างเก็บน้ำบางพระ มีระบบเชื่อมโยงเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนมาจาก 3 แหล่ง คือ คลองพระองค์ไชยานุชิต แม่น้ำบางปะกง และคลองพานทอง (ในส่วนของคลองพานทอง ระบบอยู่ในระหว่างการก่อสร้าง โดยตามแผนคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2567) โดยมีปริมาณน้ำที่สูบหรือผันมาเพิ่มเติมตามความสามารถของระบบได้รวมทั้งสิ้น 50 ล้าน ลบ.ม. ในกรณีน้ำน้อย และจะเพิ่มขึ้นเป็น 85 ล้าน ลบ.ม. ในกรณีน้ำปานกลาง และสามารถนำน้ำมาเติมได้รวม 130 ล้าน ลบ.ม. ในกรณีน้ำมาก

2) อ่างเก็บน้ำประแสร์ มีระบบเชื่อมโยงเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน 2 แหล่ง คือ คลองสะพานเส้นที่ 1 และคลองวังโตนดเส้นที่ 1 (สูบผันได้เมื่ออ่างฯ วังโตนด ก่อสร้างเสร็จ) โดยมีปริมาณน้ำที่สูบหรือผันมาเพิ่มเติมตามความสามารถของระบบได้รวมทั้งสิ้น 80 ล้าน ลบ.ม. ในกรณีน้ำน้อย (จะเพิ่มขึ้นเป็น 120 ล้าน ลบ.ม. ในกรณีน้ำปานกลาง และสามารถนำน้ำมาเติมได้รวม 160 ล้าน ลบ.ม. ในกรณีน้ำมาก)

3) สระทับมา (อยู่ในความรับผิดชอบ บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน)) มีระบบเชื่อมโยงเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนจากคลองทับมา ทำให้สามารถสูบหรือผันมาเพิ่มเติมตามความสามารถของระบบได้รวมทั้งสิ้น 20 ล้าน ลบ.ม. ในกรณีน้ำน้อย (จะเพิ่มขึ้นเป็น 35 ล้าน ลบ.ม. ในกรณีน้ำปานกลาง และสามารถนำน้ำมาเติมได้รวม 47 ล้าน ลบ.ม. ในกรณีน้ำมาก) โดยโครงการปรับปรุงคลองพานทองเพื่อผันน้ำไปอ่างเก็บน้ำบางพระ จังหวัดชลบุรี เครือข่ายน้ำอ่างเก็บน้ำคลองหลวง-หนองค้อ และโครงการปรับปรุงอ่างเก็บน้ำคลองบางไผ่ (อยู่ในความรับผิดชอบของกองทัพเรือ) ปัจจุบันยังอยู่ในระหว่างการดำเนินการ คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2568

ตารางที่ 3- 9 แหล่งเก็บกักน้ำหลักที่สำคัญในพื้นที่อีอีซี ที่มีระบบสูบ/ผันน้ำ/โครงข่ายการเชื่อมโยงต่าง ๆ ที่เป็นการเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน

แหล่งน้ำ	ความจุเก็บกัก (ล้าน ลบม.)			น้ำท่าไหลเข้าตามธรรมชาติ (ล้าน ลบม.)			ระบบเชื่อมโยงเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน (ล้าน ลบม.)			
	เดิม	เพิ่มความจุ	ความจุปรับปรุง	น้อย	ปานกลาง	มาก	ระบบเชื่อมโยง	ปริมาณน้ำท่าสูบ/ผันมาเพิ่ม		
								น้อย	ปานกลาง	มาก
อ่างฯบางพระ	117.0	-	117.00	18.36	25.44 - 32.22	44.29	พระองค์-บางพระ บางปะกง-บางพระ คลองพานทอง-บางพระ (กำลังดำเนินการแล้วเสร็จปี 2566)	20 20 10	40 30 15	70 40 20
อ่างฯหนองค้อ	21.1	-	21.10	9.72	14.29 - 16.76	22.92				
อ่างฯคลองหลวง	98.01	27.59	125.58	76.08	111.89 - 125.18	151.03				
5 อ่างพัทยา	40.34	-	40.34	14.04	19.79 - 22.49	33.38				
อ่างฯดอกกราย	79.41	-	79.41	58.86	68.41 - 86	109.28				
อ่างฯหนองปลาไหล	163.76	23.97	187.73	78.46	105.07 - 121.27	162.95	ประแสร์-หนองปลาไหล คลองใหญ่-หนองปลาไหล	ใช้น้ำจากอ่างประแสร์ ใช้น้ำจากอ่างประแสร์		
อ่างฯคลองใหญ่	40.1	10.95	51.05	43.80	52.07 - 60.31	77.93	ประแสร์-คลองใหญ่	ใช้น้ำจากอ่างประแสร์		
อ่างฯประแสร์	248.0	47.5	295.50	202.72	269.43 - 306.53	380.31	ระบบสูบน้ำคลองสะพาน เส้นที่ 1 ระบบสูบน้ำคลองวังโตนด เส้นที่ 1	30 50	50 70	70 90
อ่างฯคลองบางไผ่	12.78	12.22	25.00	17.24	21.03 - 25.37	29.99				
สระทับมา	12.0		12.00				ระบบสูบน้ำเพิ่มจากคลองทับมา	20	35	47
รวม	**832.5**	**122.23**	**954.71**	**623.98**	**693.46 - 825.11**	**989.05**		**150**	**240**	**337**

ที่มา : ข้อมูลความจุเก็บกัก ปริมาณน้ำท่า และปริมาณน้ำสูบ/ผันมาเพิ่ม รวบรวมทบทวนโดยคณะทำงานศึกษาแนวทางการกำหนดต้นทุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อีอีซี

หมายเหตุ : ระบบเชื่อมโยงคลองพานทอง-บางพระ กำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการจะแล้วเสร็จในปี 2566 (ล่าช้ากว่าแผน กำหนดในแผนหลักแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2564)

เมื่อพิจารณาเฉพาะแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางของกรมชลประทานในพื้นที่อีอีซี พบว่า แหล่งเก็บกักน้ำมีจำนวนรวม 8 แห่ง รวมความจุเก็บกักปัจจุบัน 917.71 ล้าน ลบ.ม. มีปริมาตรใช้การรวม 863.98 ล้าน ลบ.ม.

3.4.4 แนวโน้มความต้องการใช้น้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำหลักในพื้นที่อีอีซี จากผลการศึกษาปริมาณความต้องการใช้น้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำหลักที่ใช้น้ำจากแหล่งเก็บกักน้ำหลักและระบบเชื่อมโยงดังกล่าว กรณีมีการพัฒนาตามนโยบาย พบว่า ในปัจจุบัน ปี 2566 มีความต้องการใช้น้ำรวม 657.73 ล้าน ลบ.ม. แบ่งเป็น เพื่อการอุปโภคบริโภคในเขต กปภ. 216.83 ล้าน ลบ.ม. (32.97%) เพื่อการอุตสาหกรรม (ตามแนวท่อส่งน้ำหลักและข้างเคียง) 308.98 ล้าน ลบ.ม. (46.98%) และเพื่อการเกษตรในเขตชลประทาน 131.92 ล้าน ลบ.ม. (20.06%) (รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3-10)

ตารางที่ 3- 10 ความต้องการใช้น้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำหลักในพื้นที่อีอีซี ปี 2566 2570 และ 2575

กิจกรรมการใช้น้ำ	ความต้องการใช้น้ำ (ล้าน ลบ.ม./ปี)		
	ปี 2566	ปี 2570	ปี 2575
การอุปโภคบริโภคในเขต กปภ.			
กปภ.สาขาชลบุรี แหลมฉบัง ศรีราชา	103.80	123.05	144.15
กปภ.สาขาพัทยา (รวมเมืองใหม่)	60.15	74.06	116.05
กปภ.สาขาระยอง	27.88	31.49	35.70
กปภ.สาขาพนัสนิคม (เฉพาะจากอ่างฯ คลองหลวง)	25.00	25.00	25.00
รวมอุปโภคบริโภคในเขต กปภ.	**216.83**	**253.60**	**320.90**
การอุตสาหกรรม (ตามแนวท่อส่งน้ำหลักและข้างเคียง)			
พื้นที่ระยอง-มาบตาพุด-สัตหีบ	198.13	203.08	210.91
พื้นที่ปลวกแดง-บ่อวิน	70.80	106.00	110.12
พื้นที่แหลมฉบัง-ชลบุรี	22.01	50.99	52.29
พื้นที่ฉะเชิงเทรา	18.05	26.15	27.38
รวมอุตสาหกรรมตามแนวท่อ	**308.99**	**386.22**	**400.70**
การเกษตรในเขตชลประทาน			
โครงการชลประทานบ้านค่าย	48.67	48.67	48.67
โครงการชลประทานบ้านค่ายขยาย	12.17	12.17	12.17
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาประแสร์	71.09	142.17	142.17
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาคลองหลวงรัชชโลทร	-	-	63.05
รวมการเกษตรในเขตชลประทาน	**131.93**	**203.01**	**266.06**
รวมทุกกิจกรรม	**657.73**	**842.83**	**987.65**

ที่มา : คณะทำงานศึกษาแนวทางการกำหนดต้นทุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อีอีซี, 2566

ปี 2570 จะมีปริมาณน้ำที่ต้องการจากระบบแหล่งน้ำหลักเพิ่มขึ้น ในส่วนที่เป็นน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคในเขต กปภ. การอุตสาหกรรม (ตามแนวท่อส่งน้ำหลักและข้างเคียง) และการเกษตรในเขตชลประทาน 36.77 77.24 และ 71.09 ล้าน ลบ.ม. ตามลำดับ ทำให้ในปี 2570 จะมีความต้องการใช้น้ำเพิ่มขึ้นจากระบบดังกล่าวอีก 185.10 ล้าน ลบ.ม. หรือคิดเป็นความต้องการใช้น้ำรวม 842.83 ล้าน ลบ.ม. (เพิ่มขึ้นร้อยละ 28.1 จากปี 2566)

ปี 2575 จะมีปริมาณน้ำที่ต้องการจากระบบแหล่งน้ำหลักเพิ่มขึ้นในส่วนที่เป็นน้ำ เพื่อการอุปโภคบริโภคในเขต กปภ. การอุตสาหกรรม (ตามแนวท่อส่งน้ำหลักและข้างเคียง) และการเกษตรในเขตชลประทาน 104.06 91.72 และ 134.14 ล้าน ลบ.ม. ตามลำดับ ทำให้ในปี 2575 จะมีความต้องการใช้น้ำเพิ่มขึ้นจากระบบดังกล่าวจากปัจจุบันอีก 329.92 ล้าน ลบ.ม. หรือคิดเป็นความต้องการใช้น้ำรวม 987.65 ล้าน ลบ.ม. (เพิ่มขึ้นร้อยละ 50.2 จากปี 2566) จึงมีความจำเป็นที่จะต้องวางแผนการพัฒนาระบบแหล่งน้ำให้เพียงพอกับความต้องการที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

3.4.5 การเตรียมการรองรับการขาดแคลนน้ำในพื้นที่อีอีซี สำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ได้จัดทำ**โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและการจัดการทรัพยากรน้ำรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ปี 2563 - 2580)** รวม 38 โครงการ ประกอบด้วย โครงการที่เพิ่มแหล่งน้ำต้นทุน โครงการเชื่อมโยงโครงข่ายน้ำ และโครงการศึกษาการผลิตน้ำทะเลเป็นน้ำจืด ประกอบด้วย ก่อสร้างแหล่งน้ำใหม่ 10 แห่ง (208.70 ล้าน ลบ.ม.) ปรับปรุงแหล่งน้ำเดิม 6 แห่ง (91.5 ล้าน ลบ.ม.) ก่อสร้างโครงข่ายน้ำใหม่ 10 แห่ง (155 ล้าน ลบ.ม.) ปรับปรุงโครงข่ายน้ำเดิม 3 แห่ง (20 ล้าน ลบ.ม.) ก่อสร้างระบบสูบกลับ 4 แห่ง (131.47 ลบ.ม.) ขุดลอกแก้มลิงพื้นที่ลุ่มต่ำ 2 แห่ง (207 ล้าน ลบ.ม.) ขุดบ่อบาดาลอุตสาหกรรม (12 ล้าน ลบ.ม.) สระเอกชน (47 ล้าน ลบ.ม.) และการผลิตน้ำจืดจากน้ำทะเล ซึ่งเมื่อโครงการแล้วเสร็จในปี 2580 จะส่งผลให้ปริมาณน้ำเพียงพอต่อความต้องการ โดยมีปริมาณน้ำต้นทุนเพิ่มขึ้น 872.67 ล้าน ลบ.ม. รวมปริมาณน้ำต้นทุน 3,412.13 ล้าน ลบ.ม. ซึ่งมากกว่าความต้องการที่ประมาณการอยู่ 323.13 ล้าน ลบ.ม. ซึ่งในปัจจุบัน (สิงหาคม 2566) มีโครงการที่ได้รับจัดสรรงบประมาณแล้ว 22 โครงการ แบ่งเป็น โครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ 15 โครงการ เพิ่มต้นทุนน้ำได้ 238.59 ล้าน ลบ.ม. ในขณะที่อีก 7 โครงการ ปริมาณน้ำต้นทุน 79.2 ล้าน ลบ.ม. คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2569 จะทำให้มีปริมาณน้ำต้นทุน 2,857.25 ล้าน ลบ.ม. หรือคิดเป็นร้อยละ 98.9 ของความต้องการใช้น้ำปี 2570 ส่วนโครงการที่ต้องขับเคลื่อนให้เป็นไปตามแผน 16 โครงการ แบ่งเป็น (1) กลุ่มโครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพิ่มน้ำต้นทุนอ่างเก็บน้ำประแสร์ จังหวัดระยอง และอ่างเก็บน้ำบางพระ จังหวัดชลบุรี 7 โครงการ ปริมาณน้ำต้นทุน 294.50 ล้าน ลบ.ม. มีกำหนดการแล้วเสร็จในปี 2572 มีแนวโน้มล่าช้า โดย 1 ใน 7 โครงการดังกล่าว คือ โครงการสร้างอ่างเก็บน้ำคลองวังโตนด จังหวัดจันทบุรี (ความจุระดับน้ำเก็บกัก 99.50 ล้าน ลบ.ม.) ซึ่งเป็นโครงการที่อยู่นอกพื้นที่อีอีซี ที่มีความสำคัญในการผันน้ำเข้าสู่พื้นที่อีอีซี ยังไม่สามารถคาดการณ์กำหนดการณ์แล้วเสร็จใหม่ได้ (2) กลุ่มโครงการเพิ่มน้ำต้นทุนอ่างคลองสียัด จังหวัดฉะเชิงเทรา 2 โครงการ ปริมาณน้ำต้นทุน 66.00 ล้าน ลบ.ม. กำหนดการแล้วเสร็จปี 2572 และ (3) กลุ่มโครงการเพิ่มน้ำต้นทุนในพื้นที่อีอีซี 7 โครงการ ปริมาณน้ำต้นทุน 293.87 ล้าน ลบ.ม. กำหนดการแล้วเสร็จปี 2571

ถึงแม้จะทำให้มีน้ำเพียงพอต่อการพัฒนาพื้นที่อีอีซี แต่โครงการส่วนใหญ่ยังเป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนที่คาดการณ์ตามสภาพภูมิอากาศปกติ ซึ่งความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศส่งผลต่อการกระจายตัวของฝนโดยตรง ทำให้ปริมาณฝนในพื้นที่อีอีซี น้อยกว่าเกณฑ์ปกติ และฝนไม่ตก

ในอ่างเก็บน้ำ มีแนวโน้มเกิดภาวะน้ำแล้งรุนแรงกว่าพื้นที่ส่วนอื่นของประเทศได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนและแหล่งน้ำทางเลือกโดย

1) เร่งรัดการขับเคลื่อนโครงการการพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนให้เป็นไปตามแผน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการอ่างเก็บน้ำคลองวังโตนด จังหวัดจันทบุรี

2) ผลักดันการผลิตน้ำจืดจากน้ำทะเล (Desalination) อย่างเร่งด่วน แบ่งเป็น (1) บริเวณพื้นที่มาบตาพุด ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และ (2) พื้นที่พัทยา โดยมีเมืองพัทยาเป็นหน่วยงานหลักดำเนินการ เพราะเป็นแหล่งน้ำทางเลือกที่ไม่ขึ้นกับสภาพภูมิอากาศ จึงช่วยสร้างความมั่นคงด้านน้ำ โดยควรแบ่งเขต (zoning) การใช้น้ำให้ภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ใกล้ชายฝั่งทะเลเป็นผู้ใช้น้ำหลักจาก Desalination

3) จัดทำบัญชีน้ำ (Water Accounting) ทั้งอุปทานน้ำ อุปสงค์น้ำ ความพร้อมของน้ำ เพื่อเป็นฐานข้อมูลการใช้น้ำภาคอุตสาหกรรม และภาคส่วนอื่น ๆ (เกษตร อุปโภค-บริโภค) เพื่อประกอบการกำหนดโครงสร้างราคาน้ำอุตสาหกรรม (Water Tariff/Water Pricing) ให้เหมาะสม และเพื่อพิจารณาทบทวนการอนุญาตให้ใช้น้ำที่มีอยู่เดิมจากแหล่งเก็บน้ำให้สอดคล้องกับการใช้น้ำจริงและนำไปสู่การลดข้อจำกัดด้านพื้นที่วางโครงข่ายท่อในพื้นที่อีอีซี

3.5 สถานการณ์ภาพรวมและแนวโน้มในพื้นที่อีอีซีด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

3.5.1 ระบบโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมขนส่ง ในพื้นที่อีอีซี มีโครงข่ายที่เชื่อมโยงกันทั้งทางบก ทางน้ำ ทางราง และทางอากาศ ตามแผนการพัฒนาให้เชื่อมโยงกันแบบไร้รอยต่อ (Seamless Operation) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการลงทุนที่จะเพิ่มขึ้น

1) การคมนาคมขนส่งทางบก มีระบบโครงข่ายถนนสายหลักเชื่อมโยงพื้นที่ภาคตะวันออกเข้ากับกรุงเทพมหานคร เชื่อมโยงระหว่างกลุ่มจังหวัด รวมถึงเชื่อมโยงท่าเรือ แหล่งอุตสาหกรรม และพื้นที่ชายแดนที่เป็นจุดยุทธศาสตร์ด้านการค้าการลงทุน อาทิ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองหมายเลข 7 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 315 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 331 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 344 นอกจากนี้ มีโครงข่ายถนนสายรองและสายย่อย เพื่อเชื่อมต่อพื้นที่เศรษฐกิจ ชุมชน และสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ อาทิ ทางหลวงชนบท สาย ฉช.3304 ชบ.3027 และ รย.4036 ซึ่งการพัฒนาโครงข่ายถนนสายหลักและรองได้ถูกบรรจุในแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอีอีซี เพื่อรองรับการเติบโตของประชากร สินค้า และการท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมทั้งเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมกันแบบไร้รอยต่อทั้งในพื้นที่เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมาย เขตส่งเสริมเพื่อกิจการพิเศษ แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ และเมืองใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2) การคมนาคมขนส่งทางน้ำ ประกอบด้วย การขนส่งสินค้า การประมง การเดินเรือ และการท่องเที่ยวทางทะเล โดยมีท่าเทียบเรือสำคัญ ได้แก่ (1) ท่าเรือแหลมฉบัง เป็นท่าเรือน้ำลึกหลักในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ มีความสามารถในการรองรับตู้สินค้าประมาณ 11 ล้านตู้ต่อปี และรองรับรถยนต์ได้ 2 ล้านคันต่อปี ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการพัฒนาระยะที่ 3 เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับตู้สินค้าเพิ่มขึ้นเป็น 18 ล้านตู้ต่อปี และรองรับรถยนต์เป็น 3 ล้านคันต่อปี (2) ท่าเรือ

อุตสาหกรรมมาบตาพุด เป็นท่าเรืออุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีความสามารถในการขนถ่ายก๊าซธรรมชาติ และสินค้าเหลว ในปริมาณ 16 ล้านตันต่อปี ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพัฒนาในระยะที่ 3 เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและความจุในการขนถ่ายอีก 19 ล้านตันต่อปี และ (3) ท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ มีศักยภาพรองรับเรือสินค้า เรือเฟอร์รี่ และเรือน้ำมัน โดยมีแผนในการพัฒนาขีดความสามารถในการรองรับเรือขนสินค้า น้ำมัน และท่องเที่ยวขนาดใหญ่ในอนาคต

3) การคมนาคมขนส่งทางอากาศ มีสนามบินอู่ตะเภาเป็นสนามบินนานาชาติ สามารถรองรับอากาศยานได้ 52 หลุมจอด (หากใช้ทางวิ่งได้เต็มศักยภาพ จะรองรับผู้โดยสารได้ 20 ล้านคนต่อปี) อาคารผู้โดยสารหลังที่ 1 รองรับผู้โดยสารทั้งในและระหว่างประเทศ ประมาณ 7 แสนคนต่อปี และอาคารผู้โดยสารหลังที่ 2 (หากเปิดใช้บริการ) จะมีขีดความสามารถรองรับผู้โดยสาร ได้ประมาณ 3 ล้านคนต่อปี ซึ่งปัจจุบันได้เซ็นสัญญาร่วมลงทุนกับเอกชน โดยตั้งเป้าหมายในการพัฒนาให้เป็น “สนามบินนานาชาติเชิงพาณิชย์หลัก แห่งที่ 3” ซึ่งสามารถรองรับผู้โดยสารสูงสุดไม่ต่ำกว่า 60 ล้านคนต่อปี และมีการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านธุรกิจและอุตสาหกรรมการบินในอนาคต

4) การคมนาคมขนส่งทางราง เป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่โลจิสติกส์ที่สำคัญที่สุดในแง่ของราคา เวลา และความปลอดภัยในการขนส่ง โดยแผนการพัฒนาเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิการขนส่งทางรางที่สำคัญ อาทิ การเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มความจุทางรถไฟ ช่วงหัวหมาก-ฉะเชิงเทรา-ศรีราชา และรถไฟทางคู่ช่วงชุมทางศรีราชา-ระยอง และช่วงมาบตาพุด-ระยอง-จันทบุรี-ตราด-คลองใหญ่ ซึ่งปัจจุบันพื้นที่อีอีซีมีแค่เส้นทางรถไฟสายตะวันออก เริ่มจากกรุงเทพมหานคร-จังหวัดฉะเชิงเทรา-จังหวัดชลบุรี นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง ไปสิ้นสุดที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง ระยะทางประมาณ 200 กิโลเมตร

5) ระบบขนส่งทางท่อ มีท่อขนส่งน้ำมันจากในพื้นที่อีอีซีไปสู่กรุงเทพมหานครและพื้นที่ภาคกลาง 2 โครงการ ได้แก่ (1) ท่อขนส่งน้ำมันจากอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ไปที่ช่องนนทรี กรุงเทพมหานคร และ (2) ท่อขนส่งน้ำมันจากอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผ่านอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี และสิ้นสุดที่จังหวัดสระบุรี

6) ระบบขนส่งสาธารณะ มีบริการขนส่งมวลชน ประกอบด้วย **ระบบขนส่งสาธารณะสายหลัก** ทำหน้าที่เชื่อมโยงการเดินทางระหว่างจังหวัดและแหล่งกิจกรรมสำคัญภายในภูมิภาค ได้แก่ <u>รถโดยสารประจำทางหมวด 2</u> ให้บริการรถบัสและรถตู้ เชื่อมระหว่างกรุงเทพมหานครกับจังหวัดอื่น ๆ จำนวน 29 สายทาง <u>รถโดยสารประจำทางหมวด 3</u> ให้บริการรถบัส รถตู้ และรถสองแถว เชื่อมระหว่าง 3 จังหวัดในพื้นที่อีอีซี จำนวน 16 สายทาง และ<u>รถไฟสายตะวันออก</u> เส้นทางฉะเชิงเทรา-บ้านพลูตาหลวง จำนวน 9 สถานี ให้บริการวันละ 2 เที่ยว **ระบบขนส่งสาธารณะสายรอง** เชื่อมโยงการเดินทางภายในจังหวัดและแหล่งกิจกรรมสำคัญภายในเขตเมือง ได้แก่ <u>รถโดยสารประจำทางหมวด 1</u> ให้บริการรถสองแถวเชื่อมแหล่งกิจกรรมสำคัญภายในเขตเมือง จำนวน 21 สายทาง และ <u>รถโดยสารประจำทางหมวด 4</u> ให้บริการรถสองแถว เชื่อมการเดินทางระหว่างอำเภอภายในเขตจังหวัด จำนวน 63 สายทาง **ระบบขนส่งสาธารณะสายเสริม** เชื่อมแหล่งกิจกรรมย่อยในเขตเมือง เชื่อมการเดินทางของประชาชนเข้าสู่ระบบหลักและระบบรอง โดยมีรูปแบบรถโดยสารที่ให้บริการ ได้แก่ รถแท็กซี่ รถสามล้อเครื่อง รถจักรยานยนต์

รับจ้าง รถจักรยานยนต์พ่วง ปัจจุบันการบริหารจัดการขนส่งสาธารณะมีกลุ่มสหกรณ์เป็นผู้จัดการเดินรถในรูปแบบรถโดยสารสองแถว รถยนต์ส่วนบุคคล และมอเตอร์ไซค์รับจ้าง ซึ่งขาดระเบียบ ขาดความปลอดภัย และความสะดวกสบายในการขนส่งผู้โดยสาร โดยทิศทางการพัฒนาต่อจากนี้จะพัฒนาให้ระบบขนส่งสาธารณะมีความคล่องตัว เข้าถึงได้ และมีความเชื่อมโยงเครือข่ายการขนส่งหลักอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นหนึ่งฟันเฟืองในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจโดยรวม และเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญที่จะผลักดันให้ทุกภาคส่วนของพื้นที่พัฒนาไปข้างหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ

3.5.2 ระบบโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม จากรายงานมูลค่าตลาดสื่อสารของประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ในช่วงปี 2562 - 2563 มีการลงทุนโครงข่ายโทรคมนาคมหลักลดลงจากผลกระทบการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในขณะที่ปริมาณความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นทั้งจากการประชุมออนไลน์ เรียนออนไลน์ และใช้โซเชียลมีเดียในการสื่อสาร ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ผู้ให้บริการมีการลงทุนเพื่อรักษาคุณภาพของโครงข่ายให้มีเสถียรภาพ และการลงทุนเพื่อรองรับความต้องการใช้งานที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ในปี 2565 มีการลงทุนโครงข่ายโทรคมนาคมหลักเพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 3.7 (มูลค่าประมาณ 75,960 ล้านบาท) โดยในพื้นที่อีอีซี ปี 2565 มีความครอบคลุมของสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ในพื้นที่ที่มีผู้พักอาศัยร้อยละ 99 ในขณะที่การให้บริการเทคโนโลยี 5G ผู้ให้บริการมีการลงทุนขยายโครงข่ายอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2563 ส่งผลให้ในปี 2565 โครงข่ายโทรคมนาคม 5G ครอบคลุมพื้นที่อีอีซี ประมาณร้อยละ 95 สูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศที่ร้อยละ 60 และต่ำกว่าเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่ครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 99 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบอัตราค่าบริการกับรายได้ประชาติต่อหัว (Price/GNI p.c.) ซึ่งสะท้อนความสามารถในการเข้าถึงบริการเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน 10 ประเทศ[16] พบว่าความสามารถในการเข้าถึงบริการโทรศัพท์เคลื่อน (Voice SMS และ Data)[17] ของประเทศไทยอยู่ที่ร้อยละ 2.9 (รายได้ 100 บาท จ่ายค่าบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ 2.92 บาท) อยู่ในอันดับ 6 ของอาเซียน ในขณะที่บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่[18] อยู่ที่ร้อยละ 3.5 (รายได้ 100 บาท จ่ายค่าบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง 3.45 บาท) อยู่ในอันดับ 4 ของอาเซียน

3.5.3 การบริหารจัดการพลังงานไฟฟ้า ในช่วงปี 2561 - 2565 โครงสร้างพื้นฐานพลังงานไฟฟ้าของอีอีซีมีกำลังผลิตติดตั้งเพิ่มขึ้นจาก 12,051.1 MW เป็น 16,600.3 MW หรือมีอัตราการเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 37.7 จากการลงทุนพัฒนาของภาครัฐและภาคเอกชน โดยในปี 2565 อีอีซีมีสัดส่วนการใช้พลังงานเชื้อเพลิงฟอสซิล (Fossil Fuel) ในการผลิตไฟฟ้าร้อยละ 97.1 ลดลงจาก 98.1 ในปี 2561 (รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3-11) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) การผลิตไฟฟ้าที่เชื่อมต่อกับโครงข่ายระบบสายส่งกำลังไฟฟ้า (Electrical Grid) มีกำลังผลิตติดตั้งรวม 12,841.7 MW จากผู้ผลิตไฟฟ้า 5 ประเภท คือ กฟผ. (EGAT) 1 แห่ง 3,248 MW

[16] จากข้อมูลสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ

[17] อัตราค่าบริการโทรศัพท์เคลื่อนแบบตะกร้าบริการ (บริการเสียง 140 min + 70 SMS + Data 2 GB)

[18] อัตราค่าบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแบบตะกร้าบริการ (5 GB)

กฟภ. (PEA) 1 แห่ง 3.3 MW ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายใหญ่ (IPP) 5 แห่ง 5,919.5 MW ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายเล็ก (SPP) 49 แห่ง 3,551 MW ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายเล็กมาก (VSPP) 157 แห่ง 119.9 MW โดยมีสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าระหว่างพลังงานเชื้อเพลิงฟอสซิลต่อพลังงานทดแทน เท่ากับ 98.7 : 1.3

โดยไฟฟ้าที่ผลิตได้จะถูกส่งต่อผ่านระบบส่งไฟฟ้าแบบโครงข่ายที่ส่งจ่ายไฟฟ้าไปยังระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งจะปรับลดระดับแรงดันไฟฟ้าก่อนส่งไปยังผู้ใช้ไฟฟ้าทุกภาคส่วนอย่างเหมาะสม ในพื้นที่อีอีซีมีระบบส่งไฟฟ้าแรงสูงขนาด 500 230 และ 115 กิโลโวลต์ สถานีไฟฟ้า 76 สถานี และสายส่งไฟฟ้าแรงสูง 115 กิโลโวลต์ ความยาวรวมทั้งสิ้น 1,348.3 กิโลเมตร นอกจากนี้ยังมีโครงการพัฒนาระบบส่งและจำหน่ายที่อยู่ในระหว่างการก่อสร้างแบ่งเป็นสถานีไฟฟ้า 32 สถานี และสายส่งไฟฟ้าแรงสูง 115 กิโลโวลต์ ความยาว 306.5 กิโลเมตร

2) การผลิตไฟฟ้าเพื่อใช้เองและจำหน่ายโดยตรงหรือบริการให้ผู้ใช้ไฟฟ้าอื่น ๆ โดยไม่ขายเข้าระบบการไฟฟ้า (Off-Grid System) มีกำลังผลิตติดตั้ง 3,758.6 MW จากผู้ผลิตรายเล็กภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจที่ผลิตไฟฟ้าเพื่อใช้ในกิจการของตนเอง (IPS) และผลิตเพื่อจำหน่ายโดยตรงระหว่างภาคเอกชน (Private PPA) โดยมีสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าระหว่างพลังงานเชื้อเพลิงฟอสซิลต่อพลังงานทดแทน เท่ากับ 91.6 : 8.4 ซึ่งผู้ผลิตไฟฟ้ากลุ่มนี้มีแนวโน้มเพิ่มจำนวนขึ้นสูงตามต้นทุนการผลิตที่ลดลง โดยเฉพาะการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ สอดคล้องกับความต้องการใช้ไฟฟ้าที่ขยายตัวสูงขึ้น รวมถึงนโยบายสนับสนุนการลงทุนภาครัฐตามแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศ (PDP) และแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก (AEDP)

ตารางที่ 3- 11 กำลังการผลิตติดตั้งของโรงไฟฟ้าในพื้นที่อีอีซี จำแนกตามประเภทเชื้อเพลิงหลัก ปี 2561 - 2565

โรงไฟฟ้าจำแนกตามประเภทเชื้อเพลิงหลัก	การผลิตไฟฟ้าที่เชื่อมต่อกับโครงข่ายระบบสายส่งกำลังไฟฟ้า				การผลิตไฟฟ้าเพื่อใช้เอง และจำหน่ายโดยตรง หรือบริการให้ผู้ใช้ไฟฟ้าอื่น ๆ โดยไม่ขายเข้าระบบการไฟฟ้า				รวม			
	ปี 2561		ปี 2565		ปี 2561		ปี 2565		ปี 2561		ปี 2565	
	MW	%	MW	%	MW	%	MW	%	MW	%	MW	%
พลังงานเชื้อเพลิงฟอสซิล (Fossil Fuel)												
ก๊าซธรรมชาติ, น้ำมันดีเซล	6,542.0	73.3	10,449.3	81.4	2,811.1	90.1	2,996.9	79.7	9,353.1	77.6	13,446.2	81.0
ถ่านหิน	2,241.0	25.1	2,231.5	17.4	167.1	5.4	131.6	3.5	2,408.1	20.0	2,363.1	14.2
อื่น ๆ (กากน้ำมัน ,ลมร้อนทิ้ง)					64.0	2.1	314.1	8.4	64.0	0.5	314.1	1.9
รวม	**8,783.0**	**98.4**	**12,680.8**	**98.7**	**3,042.2**	**97.5**	**3,442.6**	**91.6**	**11,825.2**	**98.1**	**16,123.4**	**97.1**
พลังงานทดแทน/พลังงานสะอาด (Renewable Energy)												
แสงอาทิตย์	59.9	0.7	60.0	0.5	36.5	1.2	288.4	7.7	96.5	0.8	348.5	2.1
ก๊าซชีวภาพ	6.6	0.1	6.6	0.1	4.8	0.2	5.8	0.2	11.3	0.1	12.4	0.1
ชีวมวล	78.0	0.9	70.0	0.5	37.7	1.2	21.8	0.6	115.7	1.0	91.8	0.6
ขยะ	2.4	0.0	24.3	0.2					2.4	0.0	24.3	0.1
รวม	**146.9**	**1.6**	**160.9**	**1.3**	**79.0**	**2.5**	**316.0**	**8.4**	**225.9**	**1.9**	**476.9**	**2.9**
รวมทุกประเภท	**8,929.9**	**100**	**12,841.7**	**100**	**3,121.2**	**100**	**3,758.6**	**100**	**12,051.1**	**100**	**16,600.3**	**100**

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน และ กระทรวงพลังงาน, 2566 , ประมวลผลโดย สกพอ.

สถานการณ์การใช้ไฟฟ้าในพื้นที่อีอีซี ในช่วงปี 2561 - 2565 มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ยกเว้นในปี 2563 ที่ได้รับผลกระทบของการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยปี 2565 อีอีซีมีปริมาณการใช้พลังงานไฟฟ้ารวม 30,391.2 ล้าน kWh คิดเป็นร้อยละ 15.5 ของการใช้ไฟฟ้าทั้งหมดในประเทศไทย และมีปริมาณเพิ่มขึ้นจากปี 2561 กว่า 2,348.6 ล้าน kWh ซึ่งความต้องการใช้ไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับทิศทางการขยายตัวของเมือง การเพิ่มขึ้นของประชากรและแรงงาน และการเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่ โดยในปี 2565 จังหวัดชลบุรีมีปริมาณการใช้ไฟฟ้ามากที่สุด 13,899.4 ล้าน kWh (ร้อยละ 45.7) รองลงมาคือจังหวัดระยอง 11,032.6 ล้าน kWh (ร้อยละ 36.3) และจังหวัดฉะเชิงเทรา 5,459.1 ล้าน kWh (ร้อยละ 18) สำหรับสาขาที่มีสัดส่วนการใช้พลังงานไฟฟ้ามากที่สุดคือ ภาคอุตสาหกรรม 23,303.7 ล้าน kWh (ร้อยละ 76.7) รองลงมาคือภาคครัวเรือน 4,220.5 ล้าน kWh (ร้อยละ 13.9) และภาคธุรกิจการค้า 2,651.7 ล้าน kWh (ร้อยละ 8.7) ตามลำดับ (รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3-12)

ตารางที่ 3- 12 ปริมาณการใช้ไฟฟ้าในพื้นที่อีอีซี ปี 2561 - 2565

การใช้พลังงานไฟฟ้า	ปริมาณการใช้ไฟฟ้า (ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง/ปี)										การเปลี่ยนแปลง (61/65) (%)
	ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563		ปี 2564		ปี 2565		
	ปริมาณ	%	ปริมาณ	%	ปริมาณ	%	ปริมาณ	%	ปริมาณ	%	
พื้นที่อีอีซี	**28,042.6**	**100.0**	**28,774.0**	**100.0**	**27,291.4**	**100.0**	**29,451.0**	**100.0**	**30,391.2**	**100.0**	**8.4**
การใช้พลังงานไฟฟ้าจำแนกรายสาขา											
ครัวเรือน	3,527.0	12.6	3,888.8	13.5	4,054.6	14.9	4,140.2	14.1	4,220.5	13.9	19.7
ธุรกิจการค้า	2,469.4	8.8	2,642.5	9.2	2,438.6	8.9	2,322.7	7.9	2,651.7	8.7	7.4
อุตสาหกรรม	21,827.1	77.8	22,003.3	76.5	20,563.3	75.3	22,772.2	77.3	23,303.7	76.7	6.8
เกษตรกรรม	17.8	0.1	30.6	0.1	27.3	0.1	12.4	0.0	21.5	0.1	20.6
อื่น ๆ	201.3	0.7	208.9	0.7	207.6	0.8	203.5	0.7	193.8	0.6	-3.7
การใช้พลังงานไฟฟ้าจำแนกรายจังหวัด											
จ.ฉะเชิงเทรา	5,082.8	18.1	5,183.4	18.0	4,962.2	18.2	5,309.7	18.0	5,459.1	18.0	7.4
จ.ระยอง	10,505.7	37.5	10,638.7	37.0	9,937.0	36.4	10,840.0	36.8	11,032.6	36.3	5.0
จ.ชลบุรี	12,454.0	44.4	12,951.9	45.0	12,392.2	45.4	13,301.3	45.2	13,899.4	45.7	11.6

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลพลังงานในประเทศไทย (THAI ENERGY DATA) กระทรวงพลังงาน, 2566

การเตรียมระบบไฟฟ้ารองรับความต้องการในอนาคต มุ่งเน้นการพัฒนาประสิทธิภาพ ความมั่นคงและความน่าเชื่อถือของระบบไฟฟ้าในการให้บริการ การจัดหาพลังงานไฟฟ้าให้เพียงพอต่อความต้องการ และการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน/พลังงานสะอาด (Renewable Energy) ในการผลิตไฟฟ้า โดยได้มีการคาดการณ์ปริมาณการใช้ไฟฟ้าในภาพรวม ภายใต้แผนการพัฒนาอีอีซีปี 2580 จำนวน 11,485 MW แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 1,679 MW (2) เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกิจการอุตสาหกรรม 4,237 MW (3) เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ 284 MW และ (4) เมืองใหม่และชุมชน 5,285 MW ทั้งนี้ พื้นที่อีอีซีกำหนดสัดส่วนการใช้พลังงานจากพลังงานทดแทน/พลังงานสะอาด (Renewable Energy) ต่อพลังงานเชื้อเพลิงฟอสซิล (Fossil Fuel) ในการผลิตไฟฟ้าเป็น 30:70

3.6 สถานการณ์ภาพรวมและแนวโน้มในพื้นที่อีอีซีด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

สถานการณ์การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อีอีซี ตามที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2561 เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการดำเนินการพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันออกในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) ให้มีความต่อเนื่อง เป็นระบบและสอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมถึงการใช้ที่ดินเป็นไปอย่างเหมาะสมกับสภาพและศักยภาพของพื้นที่อย่างแท้จริง และช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยรวม ทั้งนี้ พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ร่วมกับกรมโยธาธิการและผังเมือง และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง จัดทำรายละเอียดของแผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

การจัดทำแผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ได้วางแผนผังรองรับการพัฒนาพื้นที่ในอนาคตในระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2580) ครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา รวม 8,291,250 ไร่ โดยจังหวัดฉะเชิงเทรา 3,344,375 ไร่ (ร้อยละ 33.8) จังหวัดชลบุรี 2,029,525 ไร่ (ร้อยละ 27.5) และจังหวัดระยอง 2,043,182 ไร่ (ร้อยละ 38.7) ซึ่งแผนผังฯ ได้กำหนดกรอบประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินของปี 2580 ไว้ 4 กลุ่ม 11 ประเภท (รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3-13)

- **กลุ่มที่ 1 พื้นที่พัฒนาเมืองและชุมชน** มีพื้นที่รวม 1,097,391 ไร่ (13.23%) ประกอบด้วย 4 ประเภท ได้แก่ ประเภทศูนย์กลางพาณิชยกรรม (สีแดง) ประเภทชุมชนเมือง (สีส้ม) ประเภทรองรับการพัฒนาเมือง (สีส้มอ่อนมีจุดสีขาว) ประเภทชุมชนชนบท (สีเหลืองอ่อน) และประเภทเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกิจการพิเศษ (สีน้ำตาล)
- **กลุ่มที่ 2 พื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรม** มีพื้นที่รวม 424,854 ไร่ (5.12%) ประกอบด้วย 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่ออุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ (สีม่วง) ประเภทพัฒนาอุตสาหกรรม (สีม่วงอ่อนมีจุดสีขาว)
- **กลุ่มที่ 3 พื้นที่ชนบทและพัฒนาเกษตรกรรม** มีพื้นที่รวม 4,850,419 ไร่ (58.51%) ประกอบด้วย3 ประเภท ได้แก่ ประเภทชุมชนชนบท (สีเหลืองอ่อน) ประเภทส่งเสริมเกษตรกรรม (สีเขียวอ่อน) ประเภทที่พระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน (สีเหลืองมีเส้นทแยงสีเขียว)
- **กลุ่มที่ 4 พื้นที่อนุรักษ์พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** มีพื้นที่รวม 1,678,753 ไร่ (20.25%) ประกอบด้วย 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทอนุรักษ์ป่าไม้ (สีเขียวอ่อนมีเส้นทแยงสีขาว) และประเภทที่โล่งเพื่อการรักษาสภาพแวดล้อม (สีเขียวมีเส้นทแยงสีฟ้า) และ**ประเภทอื่นๆ** (เขตทหาร แหล่งน้ำ ถนน) รวม 239,833 ไร่ (2.89%)

รูปที่ 3- 10 แผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคพื้นที่อีอีซี

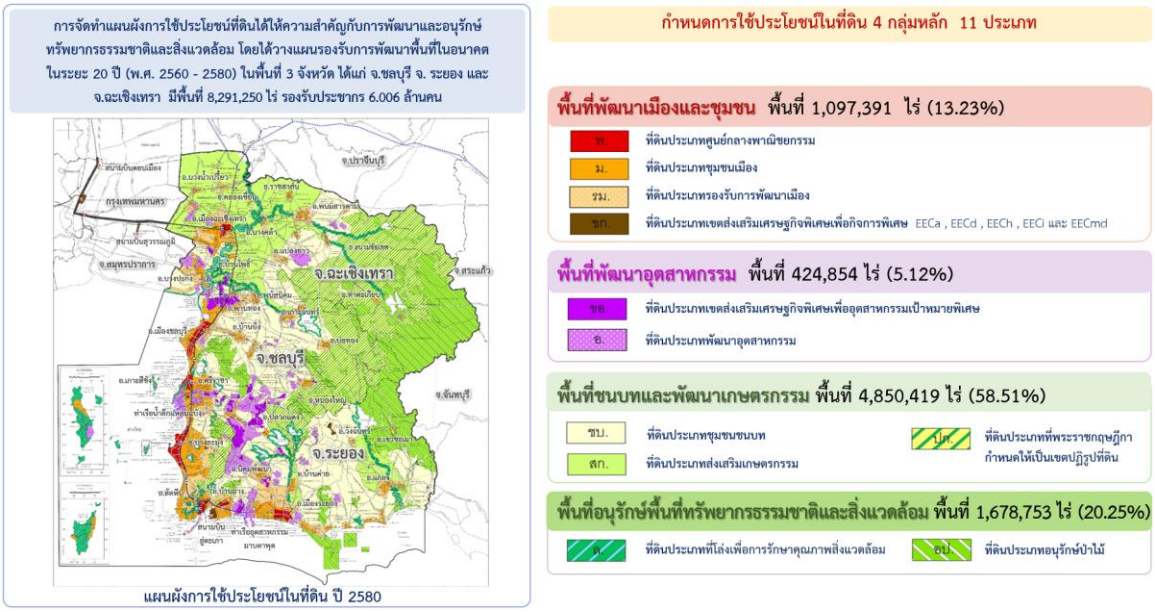

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง

สถานการณ์การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อีอีซี ปี 2564 มีสัดส่วนการใช้พื้นที่ไม่แตกต่างจากที่ผ่านมา โดยพื้นที่ส่วนใหญ่มากกว่าครึ่งยังคงเป็นพื้นที่ชนบทและพัฒนาเกษตรกรรม (ร้อยละ 64.3) รองลงมาเป็นพื้นที่อนุรักษ์พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 17.1) พื้นที่พัฒนาเมืองและชุมชน (ร้อยละ 11.7) และพื้นที่อุตสาหกรรม (ร้อยละ 3.4) หากเปรียบเทียบกับปี 2560 พบว่า **พื้นที่เพิ่มขึ้น** ได้แก่ **พื้นที่พัฒนาเมืองและชุมชนเพิ่มขึ้น** ร้อยละ 18.8 จากประชากรที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากการย้ายถิ่นฐานของแรงงาน ส่วนมากจะกระจุกตัวในพื้นที่ที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจหนาแน่น ได้แก่ ย่านศูนย์กลางทางการค้า ย่านนิคมอุตสาหกรรม ย่านแหล่งท่องเที่ยวริมชายฝั่งทะเล รวมถึงการขยายตัวของพื้นที่เมืองตามแนวแกนการพัฒนาเส้นทางคมนาคมและขนส่งสายหลักและสายรอง และการเพิ่มพื้นที่เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกิจการพิเศษ ส่งผลให้พื้นที่ว่างถูกนำมาใช้ประโยชน์และเกิดการพัฒนาเชิงพื้นที่เพื่อการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคขนาดใหญ่และการพัฒนาเขตส่งเสริมต่าง ๆ ซึ่งการพัฒนาเชิงพื้นที่ดังกล่าวดึงดูดการตั้งถิ่นฐานของเมืองและชุมชน ทั้งที่พักอาศัย ศูนย์การค้า และแหล่งงานเกิดขึ้นใกล้เคียงบริเวณพื้นที่เขตส่งเสริม **พื้นที่อื่น ๆ เพิ่มขึ้น** ร้อยละ 11.0 จากการเพิ่มพื้นที่ถนน และ**พื้นที่อุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น** ร้อยละ 10.0 เป็นผลสืบเนื่องมาจากการส่งเสริมการจัดตั้งพื้นที่เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่ออุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ ซึ่งทำให้พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมหลายแห่งขยายตัวเพิ่มมากขึ้น รวมถึงสิทธิด้านการลงทุนที่เป็นแรงจูงใจในการดึงดูดผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนตามอุตสาหกรรมเป้าหมายและผู้ประกอบการต่างชาติหลายรายย้ายฐานการผลิตเข้ามาในพื้นที่มากขึ้น **ส่วนพื้นที่ที่ลดลง** คือ พื้นที่ชนบทและเกษตรกรรม โดยเฉพาะจังหวัดชลบุรีและระยองที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง เป็นผลจากการขยายตัวของพื้นที่อุตสาหกรรมและพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้น และพื้นที่อนุรักษ์พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีผลมาจากการถอนสภาพพื้นที่ป่าไม้เพื่อใช้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมและ

ใช้เพื่อการปลูกสร้างอาคารหรือประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดยังอยู่ในกรอบพื้นที่ที่กำหนดไว้ในปี 2580

ตารางที่ 3- 13 เปรียบเทียบการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อีอีซี ปี 2560 และ 2564

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	กรอบการใช้ประโยชน์พื้นที่ ปี 2580		การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อีอีซี				การเปลี่ยนแปลงปี 60 -64 (%)
			ปี 2560		ปี 2564		
	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%	
1. พื้นที่พัฒนาเมืองและชุมชน	**1,097,391**	**13.24**	817,971	9.87	971,411	11.72	**18.76**
2. พื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรม	**424,854**	**5.12**	259,769	3.13	285,636	3.45	**9.96**
3. พื้นที่ชนบทและพัฒนาเกษตรกรรม	**4,850,419**	**58.50**	5,524,574	66.63	5,331,741	64.31	**-3.49**
4. พื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	**1,678,753**	**20.25**	1,435,526	17.31	1,421,176	17.14	**-1.00**
5. อื่น ๆ (เขตทหาร แหล่งน้ำ ถนน)	**239,833**	**2.89**	253,410	3.06	281,286	3.39	**11.00**
รวม	**8,291,250**	**100.00**	**8,291,250**	**100.00**	**8,291,250**	**100.00**	

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน และกรมโยธาธิการและผังเมือง

หมายเหตุ : กรอบพื้นที่ 3 - 5 คือ การใช้ประโยชน์ที่ดินได้ไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในกรอบปี 2580

รูปที่ 3- 11 แผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อีอีซี

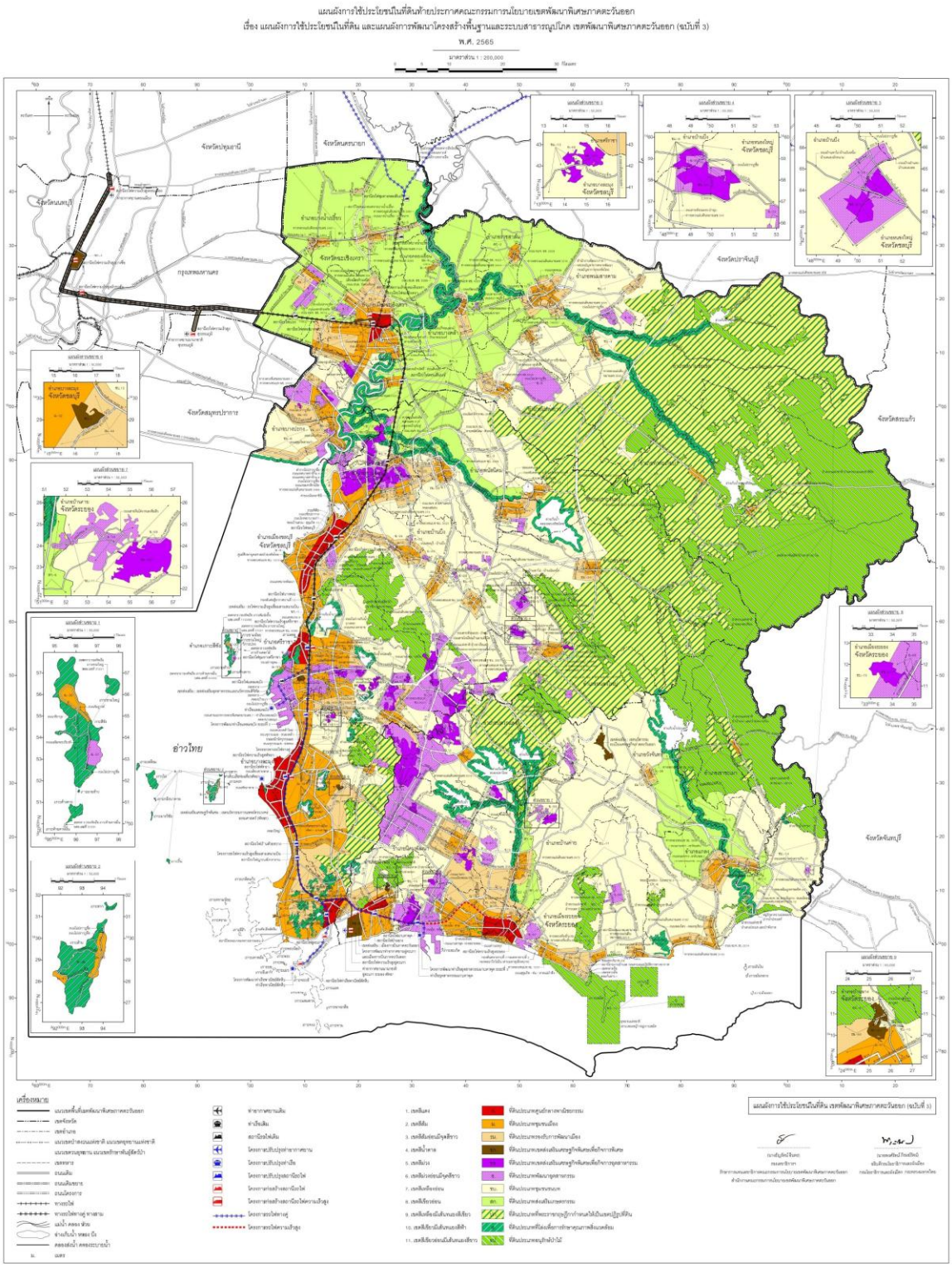

ที่มา : ประกาศแผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก กรมโยธาธิการและผังเมือง

3.7 บทวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมของพื้นที่อีอีซี

3.7.1 ด้านศักยภาพ

1) โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมและสาธารณูปโภคของพื้นที่อีอีซีมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีระบบโครงข่ายการขนส่งทางบก ทางราง ทางน้ำ (ท่าเรือแหลมฉบัง และมาบตาพุด) และทางอากาศ (ท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา) เป็นจุดเชื่อมโยงไปสู่นานาชาติ ประกอบกับอยู่ระหว่างเร่งรัดการพัฒนารถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน สนามบินอู่ตะเภา และท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 3 ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ 3 ให้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อสามารถรองรับการเติบโตของประชากร สินค้า และการท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมถึงมีแผนในการพัฒนารถไฟทางคู่ ทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองและระบบขนส่งสาธารณะรอง ฯลฯ ให้มีโครงข่ายคมนาคมเชื่อมโยงกันแบบไร้รอยต่อ ซึ่งจะทำให้ระบบโครงข่ายการคมนาคมสามารถเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกประเทศได้อย่างครบวงจร โดยเป็นการเชื่อมโยงการพัฒนาเชิงพื้นที่ของประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียแปซิฟิก และเป็นการสร้างโอกาสให้เกิดการลงทุนในพื้นที่

2) เป็นศูนย์โครงข่ายเคเบิลใต้น้ำระหว่างประเทศที่เชื่อมโยงได้ทั่วโลก ในพื้นที่อีอีซีมีโครงข่ายโทรคมนาคมครอบคลุมทั้งในรูปแบบมีสาย (Wireline) และไร้สาย (Wireless) โดยมีโครงข่ายเคเบิลใต้น้ำระหว่างประเทศ (International Submarine Cable Network) ที่เชื่อมต่อโดยตรงไปยังประเทศต่าง ๆ ที่เป็นศูนย์กลางการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (Internet Hub) ที่สำคัญของโลก ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาระบบห่วงโซ่อุปทาน นอกจากนี้ยังมีศูนย์ข้อมูล (Data Center) เพื่อรองรับการใช้งานในระบบคลาวด์และ Big Data ในพื้นที่ และเอกชนมีแผนการลงทุนเพิ่มอีกหลายแห่ง ส่งผลให้มีระบบนิเวศที่เหมาะสมต่อการลงทุนอุตสาหกรรม นวัตกรรม บริการ และพัฒนากำลังคนในพื้นที่

3) แหล่งอุตสาหกรรมที่สำคัญ ที่เหมาะแก่การลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรมสูงเป็นอันดับ 1 ของประเทศที่สำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์ การผลิตผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ การผลิตผลิตภัณฑ์จากการกลั่นปิโตรเลียม และอุตสาหกรรมอาหาร และเป็นที่ตั้งของเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมพิเศษที่สนับสนุนการลงทุนอุตสาหกรรมเป้าหมายเดิม (First S-curve) และอุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่ (New S-curve) ประกอบกับนโยบายรัฐบาลที่สนับสนุนและส่งเสริมให้พื้นที่อีอีซี เป็นต้นแบบในการส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มีมูลค่าการออกบัตรส่งเสริมการลงทุน 1.25 ล้านล้านบาท นอกจากนั้นยังมีสิทธิประโยชน์และมาตรการสนับสนุนแก่นักลงทุน ตามพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 อาทิ สิทธิประโยชน์ในด้านภาษี ด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน การอยู่อาศัยของชาวต่างชาติ

4) แหล่งผลิตอาหารและสินค้าเกษตรที่สำคัญ ทั้งผลไม้ ปศุสัตว์ และประมงเพาะเลี้ยงที่มีคุณภาพและชื่อเสียง โดยเฉพาะทุเรียน มะม่วงสุกน้ำดอกไม้ มะพร้าว ไข่ไก่ ไก่เนื้อ สุกร กุ้งขาวแวนาไม และปลากระพงขาว อีกทั้งยังมีศักยภาพในการพัฒนาแหล่งผลิตด้านการเกษตรต่อยอดสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมทั้งเป็นที่ตั้งของเขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi) ที่เป็นแหล่งศึกษา

วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งสนับสนุนการพัฒนาการเกษตรตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน นโยบายส่งเสริมโมเดลเศรษฐกิจ BCG การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร และการลดก๊าซเรือนกระจก จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการผลิตและการตลาด ที่ต้องใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมให้สินค้าเกษตร มีคุณภาพ มีมาตรฐานคงที่ เพื่อตอบโจทย์ความต้องการทางการตลาดมากขึ้น และเกษตรกร มีคุณภาพชีวิตและรายได้สูงขึ้น

5) แหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย มีชื่อเสียงทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดยเฉพาะท่องเที่ยวชายหาดและหมู่เกาะของจังหวัดชลบุรีและระยอง ที่เป็นแม่เหล็กสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างชาติ ได้แก่ พัทยา บางแสน เกาะล้าน และเกาะเสม็ด นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ อาทิ พื้นที่เกษตร โบราณสถาน ศิลปะและวัฒนธรรมของจังหวัดฉะเชิงเทราและระยอง ซึ่งมีภูมิอากาศและธรรมชาติที่เหมาะต่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพเชิงอนุรักษ์ เชิงวัฒนธรรม เชิงสุขภาพ เชิงเกษตร หรือเป็นที่อยู่อาศัยชั้นดี สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มรายได้สูงและสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวหลักที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6) มีแผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดิน มีการกำหนดผังการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างชัดเจน ซึ่งนำไปสู่การส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สาธารณูปโภค สาธารณูปการ การคมนาคมและการขนส่ง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่รองรับการพัฒนาเมือง และชุมชนในอนาคต เหมาะสมแก่การประกอบการอุตสาหกรรมเป้าหมาย

3.7.2 ด้านโอกาส

1) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นโอกาสในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการดำเนินชีวิต ทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีวัสดุ และนาโนเทคโนโลยี สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตสินค้าและบริการให้สอดรับกับความต้องการของผู้บริโภคที่มีความหลากหลาย โดยเทคโนโลยีจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตให้มีคุณภาพมาตรฐาน สะอาด ปลอดภัย ช่วยประหยัดการใช้ทรัพยากร ลดปริมาณของเสียและมลพิษได้มากขึ้น เช่น การใช้เทคโนโลยีหุ่นยนต์อัตโนมัติในภาคอุตสาหกรรม การใช้ IoT ตรวจวัดอุณหภูมิความชื้นในดินและอากาศของภาคการเกษตร และการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ในการกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจและการตลาด รวมทั้งเทคโนโลยีจะช่วยยกระดับการให้บริการทางการแพทย์ การศึกษา การท่องเที่ยว และการปรับปรุงประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของภาครัฐให้เกิดความสะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เป็นต้น

2) การเข้าสู่สังคมสูงวัย กระแสในการดูแลรักษาสุขภาพ และความนิยมในธรรมชาติ ส่งผลให้เกิดความต้องการอาหารเพื่อสุขภาพ บริการทางการแพทย์ การบริการด้านการดูแลผู้สูงอายุ และการท่องเที่ยวปลอดภัย อาทิ การบริการโรงแรมที่มีมาตรฐานสุขอนามัย ซึ่งจะเป็นโอกาสสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประชาชน วิสาหกิจชุมชน อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร อุตสาหกรรม

การท่องเที่ยว กลุ่มรายได้ดี และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อาทิ การดำเนินธุรกิจบริการสุขภาพและความงาม บริการทางการแพทย์ และศูนย์พักพิงผู้สูงอายุ

3) แนวโน้มการพัฒนาโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG Economy) และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero GHG emission) เป็นโอกาสในการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขัน (Competitive Advantage) โดยอาศัยฐานความเข้มแข็งของประเทศไทยและอีอีซี ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ และสินค้าโภคภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมเป้าหมาย อาทิ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมพลังงานและวัสดุ อุตสาหกรรมสุขภาพและการแพทย์ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ นอกจากนี้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมจะเข้าไปช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้กับผู้ผลิตขั้นต้น เช่น เกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และ SMEs ให้ผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มสูง (Value Creation) หรือนวัตกรรม เกิดการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำ ชุมชนเข้มแข็ง มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน

4) นโยบายทางการทูตเศรษฐกิจเชิงรุกเพื่อเปิดประตูการค้าของรัฐบาล การเร่งเจรจากรอบความร่วมมือทางการค้าระหว่างประเทศ (FTA) และเจรจาเพื่อยกระดับหนังสือเดินทางประเทศไทย (Passport) ให้สามารถเดินทางได้หลายประเทศโดยไม่จำเป็นต้องขอวีซ่า จะเพิ่มโอกาสให้กับสินค้าและบริการที่คิดและผลิตจากฝีมือของคนไทย รวมถึงการเดินทางเพื่อเจรจาการค้าลงทุนระหว่างประเทศให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น

3.7.3 ข้อจำกัด

1) การขาดแคลนแรงงานในทุกภาคการผลิตและทุกระดับแรงงาน การเข้าสู่สังคมสูงวัย อัตราการเกิดที่ลดลง และค่านิยมในการทำงานของแรงงานคนรุ่นใหม่ที่รักความเป็นอิสระไม่ชอบทำงานในระบบ ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงานทั้งแรงงานฝีมือและแรงงานไร้ฝีมือ โดยภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อีอีซี มุ่งเน้นการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ทำให้มีความต้องการแรงงานที่มีฝีมือ มีทักษะความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตและทำงาน ซึ่งผลการศึกษาของกรมการจัดหางานระบุว่าอุตสาหกรรมในพื้นที่อีอีซี มีความต้องการแรงงานในกลุ่มอาชีวศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นจึงต้องเร่งเตรียมกำลังแรงงานให้สอดรับกับทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ สำหรับภาคเกษตรและบริการ ส่วนใหญ่ต้องการแรงงานไร้ฝีมือ ซึ่งขาดแคลนมาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้ประกอบการในพื้นที่ต้องพึ่งพาแรงงานต่างชาติเป็นจำนวนมากเพื่อทดแทนแรงงานคนไทยที่ขาดแคลน

อย่างไรก็ดี ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา พื้นที่อีอีซี **มีความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนผลิตบุคลากรตามหลักการ Demand Driven** ด้วยแนวทางการพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยส่งเสริมสนับสนุนการปรับหลักสูตรการศึกษาตั้งแต่ขั้นพื้นฐานจนถึงอุดมศึกษา ให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และเสริมทักษะผู้ที่อยู่ในตลาดแรงงานด้วยการ Upskill และ Reskill รวมทั้งมีระบบนิเวศที่สนับสนุนการศึกษาและการวิจัยพัฒนานวัตกรรม อาทิ ห้องปฏิบัติการวิจัย

ห้องทดลองภาคสนาม ศูนย์วิเคราะห์และโรงงานต้นแบบที่ภาคเอกชน มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัย และภาครัฐ ร่วมกันจัดตั้งขึ้น

2) ปริมาณน้ำต้นทุนไม่สอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของเศรษฐกิจและการขยายตัวของเมือง ความต้องการใช้น้ำของพื้นที่อีอีซี มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จากการขยายตัวของเศรษฐกิจทั้งด้านการผลิตในภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการการท่องเที่ยว รวมถึงการเพิ่มขึ้นของแรงงาน และการเพิ่มขึ้นของชุมชนเมือง แต่ปริมาณแหล่งน้ำต้นทุนมีจำกัด ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงน้ำ ทำให้เกิดปัญหาการแย่งชิงน้ำและการจัดสรรน้ำระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งเป็นมูลเหตุสำคัญต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และเป็นผลกระทบโดยตรงต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน ซึ่งการกำหนดทิศทางในการดำเนินงานต่อไป จะต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการแหล่งน้ำ ราคาน้ำที่เหมาะสม และการจัดสรรน้ำอย่างเป็นระบบเพื่อลดความขัดแย้ง การจัดหาแหล่งน้ำเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน และการผลักดันให้เกิดโครงการ Desalination อย่างเร่งด่วน เพื่อเป็นแหล่งน้ำทางเลือกที่ไม่ขึ้นกับสภาพภูมิอากาศ ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นคงทางน้ำ รวมถึงเร่งรัดการพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนให้เป็นไปตามแผนการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่อีอีซี โดยเฉพาะโครงการสร้างอ่างเก็บน้ำคลองวังโตนด จังหวัดจันทบุรี (ความจุระดับน้ำเก็บกัก 99.50 ล้าน ลบ.ม.) ซึ่งเป็นโครงการที่อยู่นอกพื้นที่อีอีซี ที่มีความสำคัญในการผันน้ำเข้าสู่พื้นที่อีอีซี อีกทั้งการนำแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนและการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในกระบวนการการผลิต เพื่อลดการพึ่งพิงน้ำจากธรรมชาติและลดความเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง ตลอดจนการสร้างความเข้าใจและความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพื่อลดความขัดแย้งเรื่องน้ำ

3.7.4 ประเด็นความท้าทาย

1) สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนจากสถานการณ์ความไม่แน่นอนและการถดถอยของเศรษฐกิจโลก ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ สิ่งจำเป็นที่จะดึงดูดหรือกระตุ้นผู้ประกอบการและนักลงทุนทั้งชาวไทยและต่างชาติหันมาสนใจลงทุนในพื้นที่อีอีซี คือ การสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนที่ไม่ใช่แค่การให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านกำลังแรงงานให้มีความเพียงพอและมีทักษะความสามารถตามความต้องการของตลาด โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม ด้านระบบดิจิทัล ระบบสาธารณูปโภคและปริมาณน้ำต้นทุนให้มีความมั่นคงเพียงพอต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมถึงการเตรียมพื้นที่สำหรับการลงทุน และระบบการอำนวยความสะดวกในการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service: OSS) โดยสิ่งเหล่านี้พื้นที่อีอีซี ได้ให้ความสำคัญและเริ่มพัฒนาดำเนินโครงการในด้านต่าง ๆ สำหรับอำนวยความสะดวกให้แก่นักลงทุนแล้ว ซึ่งโครงการทั้งหมดอยู่ระหว่างการดำเนินงาน จึงต้องเร่งพัฒนาโครงการต่าง ๆ ให้แล้วเสร็จตามกำหนดระยะเวลาและมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่วางไว้

2) การแข่งขันเพื่อดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่จะส่งผลกระทบเชิงบวกต่อโครงสร้างเศรษฐกิจสูง มีความเข้มข้นมากขึ้นจากสถานการณ์สงครามการค้า

ซึ่งได้ส่งผลกระทบให้อุตสาหกรรมการผลิตในจีนย้ายฐานการผลิต และภายหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 คลี่คลาย โดยประเทศคู่แข่งสำคัญในอาเซียน ได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย เวียดนาม และฟิลิปปินส์ เร่งออกมาตรการดึงดูดการลงทุน รวมถึงเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการลงทุน อาทิ อินโดนีเซีย มีการดึงการลงทุนในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง โดยเฉพาะห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมรถยนต์ไฟฟ้า (EV) และสถานีชาร์จ เวียดนามได้ปรับปรุงกฎหมายและเตรียมขยายพื้นที่เขตเศรษฐกิจเพื่อรองรับการลงทุนจากต่างประเทศ โดยออกกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการเขตอุตสาหกรรม เพื่ออำนวยความสะดวกและลดขั้นตอนในการประกอบธุรกิจ ในขณะที่มาเลเซียได้มีแผนพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่เพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนสูง อาทิ เซมิคอนดักเตอร์ ชิปไฮเอนด์ประเภท GPU รวมถึงเร่งพิจารณาข้อตกลงการค้าทวิภาคีและพหุภาคีต่าง ๆ เพื่อรองรับการลงทุน ดังนั้น ไทยและอีอีซี จึงควรมุ่งเน้นทำการตลาดเชิงรุกแบบมุ่งเป้า เพื่อดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่เน้นการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับผู้ประกอบการในประเทศ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่และการเติบโตของเศรษฐกิจในระยะยาว รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูลการลงทุนในระดับพื้นที่ ซึ่งช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของนักลงทุน และเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการชักชวนนักลงทุน

3) เพิ่มการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดต้นทุนในการผลิตและบริการ โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล ซึ่งส่วนใหญ่ยังกระจุกตัวในกิจกรรมเพื่อนันทนาการ ขณะที่การประยุกต์ใช้ในการผลิตและบริการยังมีน้อย ทั้งภาคเกษตร และธุรกิจ SMEs ควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม อาทิ หุ่นยนต์ (Robotics) เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) Internet of Things (IoT) และ Augmented Reality (AR)/Virtual Reality (VR) มาใช้ในการเพิ่มขีดความสามารถการผลิตและการตลาด รวมถึงควรมีการส่งเสริมให้ภาครัฐและภาคเอกชนจัดเก็บข้อมูลบนระบบคลาวด์ และมีการแบ่งปันข้อมูล (Data Sharing) ระหว่างกันอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย เพื่อให้ภาครัฐ ภาคธุรกิจ และกลุ่มสตาร์ทอัพ สามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปต่อยอดพัฒนาธุรกิจ เช่น E-Commerce การท่องเที่ยว สาธารณสุข และการแพทย์ เป็นต้น ทั้งนี้ นอกจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย มีการกระจายอย่างทั่วถึง และทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงได้ จำเป็นต้องส่งเสริมให้มีการแบ่งปันการใช้โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลร่วมกัน (Infrastructure Sharing) เพื่อลดภาระการลงทุนที่ซ้ำซ้อน รวมถึงการพัฒนาทักษะ ความรู้ และการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลให้กับผู้ประกอบการ แรงงาน และประชาชน เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิต และรูปแบบธุรกิจให้ทันสมัยสามารถปรับตัวได้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืน

4) เพิ่มความคล่องตัวในการเดินทางในเขตเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญ จากการพัฒนาพื้นที่ส่งผลให้มีการเติบโตของเศรษฐกิจและการขยายตัวของเมืองที่เพิ่มขึ้น ทำให้ปริมาณการจราจรเกิดปัญหาติดขัดในเขตเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญ สาเหตุหลักมาจากปริมาณการขนส่งสินค้าเข้าพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการขนส่งเพื่อการส่งออกหรือการขนส่งเพื่อกระจายไปยังสถานที่ต่าง ๆ และการเพิ่มขึ้นของปริมาณการเดินทางของนักท่องเที่ยวไทยที่นิยมเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว เนื่องจาก

ไม่ได้รับความสะดวกจากการขนส่งสาธารณะในพื้นที่ ซึ่งการใช้ประโยชน์จากโครงข่ายทั้งทางรางและทางน้ำที่มีอยู่ และนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้บริหารจัดการคมนาคมขนส่ง รวมถึงการพัฒนาระบบโครงข่ายขนส่งสาธารณะที่มีประสิทธิภาพจะเป็นหนึ่งฟันเฟืองในการเพิ่มความคล่องตัว (Mobility) ในการขนส่งและเดินทางได้ ดังนั้นการพัฒนาในระยะต่อไปนี้จำเป็นต้องเร่งรัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโครงการสำคัญที่อยู่ระหว่างการก่อสร้างให้แล้วเสร็จ และพัฒนาระบบโครงข่ายรองเพื่อเชื่อมต่อกับพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ และนิคมอุตสาหกรรม พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญ อาทิ TOD ท่าเรือบก (Dry Port) และศูนย์โลจิสติกส์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและโอกาสในการใช้ประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางรางและทางน้ำที่มีอยู่ในพื้นที่ให้มากขึ้น และนำระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมาตรการเชิงรุกมาใช้ในการบริหารจัดการระบบคมนาคมขนส่ง รวมทั้งพัฒนาระบบการขนส่งสาธารณะให้เกิดความสะดวก ตรงต่อเวลา และเกิดโครงข่ายความเชื่อมโยงอย่างไร้รอยต่อ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว และการเข้ามาของแรงงานในพื้นที่จากการส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ รวมถึงการขนส่งสินค้าให้มีต้นทุนที่ต่ำลง

5) เพิ่มโอกาสและขีดความสามารถของบริษัทท้องถิ่นไทย (Local Firm) ให้เข้าไปอยู่ในห่วงโซ่การผลิต (Supply Chain) ของอุตสาหกรรมเป้าหมาย การปรับเปลี่ยนให้บริษัท SMEs ไทยไปสู่การผลิตอุตสาหกรรมขั้นสูงที่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทันสมัย และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน โดยมีประเด็นท้าทาย คือ การส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมต่อในห่วงโซ่การผลิตและห่วงโซ่มูลค่าของบริษัทที่ใช้เทคโนโลยีเข้มข้น (Technology-intensive) เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางเทคโนโลยี (Technology Transfer) สร้างโอกาสในการเรียนรู้ และยกระดับทักษะความสามารถให้กับแรงงานและบริษัทฯ อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมให้การผลิตสินค้ามีคุณภาพมีมาตรฐานในระดับสากล ทำให้อุตสาหกรรมไทยสามารถเปลี่ยนจากการรับจ้างผลิต (Original Equipment Manufacturer: OEM) ไปเป็นการผลิตสินค้ามูลค่าสูง มีเอกลักษณ์ และสามารถกำหนดราคาได้ (Original Design Manufacturer: ODM)

6) เพิ่มการกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพื่อลดการกระจุกตัวของประชากรในพื้นที่เมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ เพื่อคุณภาพความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในพื้นที่ พื้นที่อีอีซี เป็นแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ มีประชากรแฝง แรงงานต่างชาติและต่างด้าว ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และส่วนใหญ่จะอาศัยหนาแน่นในพื้นที่อุตสาหกรรม พื้นที่ย่านการค้า และพื้นที่ท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลต่อขีดความสามารถการให้บริการ ทั้งเรื่องคุณภาพมาตรฐาน ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ความครอบคลุมในการให้บริการทั้งด้านสภาพแวดล้อม ด้านการจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย และบริการด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้เพียงพอต่อการเติบโตของพื้นที่ รวมถึงความทั่วถึงและเป็นธรรมของระบบสาธารณสุข การศึกษา ที่คนในเมืองและพื้นที่ชนบทควรได้รับบริการขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมและเพียงพอ ฉะนั้นการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน จำเป็นต้องยกระดับรายได้และความเป็นอยู่ตั้งแต่ระดับฐานรากให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและเมืองที่จะเกิดขึ้น ด้วยการพัฒนาระบบการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน การพัฒนาระบบสาธารณสุขเพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย

(Public Health and Aging Society) ระบบการแพทย์ฉุกเฉินเพื่อรองรับอุบัติเหตุและอุบัติภัยที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวของเศรษฐกิจและแรงงานที่เข้ามาทำงานในพื้นที่ รวมถึงการส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนให้เกิดความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับบริบทและแนวทางการพัฒนาที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสมและสมดุลกับวิถีชีวิตเดิม

7) การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน คุณภาพสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ ถือเป็นประเด็นท้าทายที่มีผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อีอีซี แม้นโยบายจะมุ่งเน้นการดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมขั้นสูง และใช้พลังงานสะอาด แต่ยังมีผลกระทบจากการเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ทั้งปริมาณก๊าซเรือนกระจก และฝุ่นละออง PM 2.5 PM 10 ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และปัญหาการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรม อีกทั้งในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ยังพบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยสะสมและน้ำเสียชุมชนยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าโดยรวมได้มีการพัฒนาส่งเสริมให้เกิดการจัดการอย่างถูกวิธีก็ตาม ดังนั้น การพัฒนาพื้นที่อีอีซี ในระยะถัดไป จึงต้องคำนึงถึงกิจกรรมเศรษฐกิจและทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดการพัฒนาอย่างความสมดุล ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการส่งเสริมการบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรและการจัดการของเหลือทิ้งจากการผลิตที่จะเกิดขึ้นตามแนวทางของ BCG Model โดยเฉพาะหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ที่มุ่งเน้นการหมุนเวียนใช้ทรัพยากรและพลังงานให้มีปริมาณของเสียน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย (Zero Waste) และการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นจากการส่งเสริมพัฒนาพื้นที่ รวมถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพิ่มมากยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุป พื้นที่อีอีซี เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเป็นแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมที่สำคัญเหมาะแก่การลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย และยังมีศักยภาพในการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรชั้นดีที่เริ่มนำเทคโนโลยีทางด้านการเกษตรเข้ามาประยุกต์ใช้ในการผลิต เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายมีชื่อเสียงทั้งในระดับชาติและนานาชาติที่เหมาะต่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพรายได้สูง มีโครงข่ายการคมนาคมขนส่งที่ครอบคลุมทั้งทางถนน ทางราง ทางทะเล และทางอากาศที่สามารถเชื่อมโยงกับภูมิภาคในประเทศและต่างประเทศได้อย่างสะดวก เป็นศูนย์โครงข่ายเคเบิลใต้น้ำระหว่างประเทศที่เชื่อมโยงได้ทั่วโลก อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นท้าทายที่สำคัญที่มีผลต่อการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมด้านกำลังแรงงานที่มีคุณภาพให้เพียงพอสามารถสอดรับกับทิศทางการพัฒนาและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป การเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนและการบริหารจัดสรรน้ำให้เพียงพอต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและเมือง การกำหนดมาตรการจูงใจให้ประชาชนมาใช้ขนส่งสาธารณะ และการพัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารจัดการระบบคมนาคมขนส่งเพื่อลดต้นทุน

บทที่ 4
แผนภาพรวมการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2566 - 2570)

แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2566 - 2570) เกิดจากกระบวนการสังเคราะห์วิเคราะห์แนวโน้ม สถานการณ์ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นทั้งในระดับพื้นที่ ระดับประเทศ และระดับโลก เป็นกลไกที่นำไปสู่การพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่ชัดเจน สามารถระบุทิศทางและแนวทางในการพัฒนาที่ต้องให้ความสำคัญและมุ่งดำเนินการในช่วงระยะเวลา 5 ปี เพื่อให้พื้นที่อีอีซีเป็นต้นแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สมบูรณ์แบบ เป็นเป้าหมายของนักลงทุนนานาชาติ ช่วยผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

4.1 กรอบทิศทางการพัฒนาพื้นที่อีอีซี

การพัฒนาพื้นที่อีอีซีในระยะต่อไป **มุ่งเน้นการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนในทุกมิติทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้ทันต่อสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว** และมีความพร้อมต่อการรองรับการลงทุนในอุตสาหกรรมขั้นสูงและอุตสาหกรรมแห่งอนาคตที่หลากหลาย รวมทั้งภาคบริการที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กับการเติบโตของเศรษฐกิจท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ด้วยการเร่งดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย และการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมให้ประชาชนและชุมชน โดยมีกรอบทิศทางการพัฒนาพื้นที่อีอีซี ดังนี้

4.1.1 Ecosystem การพัฒนาระบบนิเวศรองรับการเติบโตในทุกมิติ ให้เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม การลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย การประกอบธุรกิจ รวมถึงการพัฒนาเมืองและการยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนอย่างยั่งยืน

4.1.2 Exclusive กำหนดสิทธิประโยชน์และมาตรการพิเศษในการชักชวนการลงทุนที่มีลักษณะเฉพาะตัว โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ประเทศจะได้รับจากโครงการการลงทุนนั้น ๆ

4.1.3 Collaborative บูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ในการทำให้การลงทุนเกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน

4.2 วิสัยทัศน์

เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นต้นแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สมบูรณ์แบบ เป็นเป้าหมายของนักลงทุน ช่วยผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

4.3 วัตถุประสงค์

1) เพื่อส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทันสมัย เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

2) เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และเป็นประโยชน์สำหรับการดึงดูดการลงทุน

3) เพื่อให้มีโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบโดยสมบูรณ์ เพิ่มการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะ เพิ่มการขนส่งทางรางและทางน้ำให้มีความทันสมัย และเพิ่มประสิทธิภาพระบบสาธารณูปโภคให้เพียงพอ

4) เพื่อพัฒนาเมืองให้น่าอยู่ มีความทันสมัยระดับนานาชาติ เหมาะสมต่อการอยู่อาศัยอย่างสะดวกปลอดภัยเข้าถึงได้โดยทั่วหน้า

5) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งด้านเทคโนโลยี ดิจิทัล ภัยธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ และพฤติกรรมของคนในสังคมที่เปลี่ยนไป

4.4 เป้าหมายการพัฒนา

1) การลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเพิ่มขึ้น

2) ประชากรในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

4.5 ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายในพื้นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

1) จำนวนเงินการลงทุนจริงในพื้นที่ ระหว่างปี 2566 - 2570 เพิ่มขึ้น รวม 500,000 ล้านบาท (เฉลี่ย 100,000 ล้านบาทต่อปี)

2) ผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Gross Provincial Cluster Product : GPCP EEC) ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 6.3

3) ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index) ในพื้นที่ ได้แก่ (1) ดัชนีย่อยด้านชีวิตการงาน และ (2) ดัชนีย่อยด้านเศรษฐกิจ มีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายปี 2566-2570
1. จำนวนเงินการลงทุนจริงในพื้นที่เพิ่มขึ้น (ล้านบาท)	500,000
2. ผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Gross Provincial Cluster Product : GPCP EEC) ขยายตัวเฉลี่ย (ร้อยละ)	6.3
3. ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index)	
(1) ดัชนีย่อยด้านชีวิตการงาน มีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ย (ร้อยละ) ประกอบด้วย • อัตราการว่างงาน • อัตราการทำงานต่ำระดับ • แรงงานที่มีหลักประกันทางสังคม • อัตราการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน	2
(2) ดัชนีย่อยด้านเศรษฐกิจ มีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ย (ร้อยละ) ประกอบด้วย • ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว • สัดส่วนประชากรยากจน • ครัวเรือนที่มีหนี้สินเพื่อการอุปโภคบริโภค • ดัชนีความไม่เสมอภาคด้านรายจ่าย	2

4.6 แนวทางการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2566 - 2570)

การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2566 - 2570) ประกอบด้วย 5 แนวทาง ดังนี้

รูปที่ 4- 1 แนวทางการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2566 - 2570)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)

แนวทางที่ 1 ส่งเสริมให้เกิดการลงทุนอุตสาหกรรมเป้าหมายและบริการแห่งอนาคต โดยมุ่งเน้นพัฒนาระบบนิเวศ และโครงสร้างพื้นฐาน เพื่ออำนวยความสะดวก ลดความซ้ำซ้อนและต้นทุนในการประกอบธุรกิจ (Ease of doing business) สร้างปัจจัยดึงดูดการลงทุนต่อเนื่องและการลงทุนใหม่ ทั้งด้านภาษีในรูปแบบเฉพาะราย (Tailored made) และมิใช่ภาษี พัฒนามาตรการและกลไกด้านสิทธิประโยชน์โดยเฉพาะที่เร่งรัดให้เกิดการลงทุนโดยเร็ว รวมถึงทำการตลาดเชิงรุกแบบมุ่งเป้า เพื่อดึงดูดการลงทุน มีตัวชี้วัดค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์ ดังนี้

เป้าหมาย : การลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายและบริการแห่งอนาคตเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570
1.1 มูลค่าความตกลงสิทธิประโยชน์ (ล้านบาท)	1,300,000				
1.2 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเป้าหมายเฉลี่ยเพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	6				
1.3 สัดส่วนรายได้ของธุรกิจ SME อุตสาหกรรมเป้าหมายต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในพื้นที่อีอีซี ภายในปี 2570 ไม่น้อยกว่า (ร้อยละ)	7				
1.4 จำนวนผู้ประกอบการ SME ในอุตสาหกรรมเป้าหมายเฉลี่ยเพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	3.5				

หมายเหต : มูลค่าความตกลงสิทธิประโยชน์ หมายถึง มูลค่าที่ภาคเอกชนตกลงจะมาลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่อีอีซี ประกอบด้วย มูลค่าความตกลงสิทธิประโยชน์ที่ออกโดย สกพอ. และมูลค่าการออกบัตรส่งเสริมการลงทุนโดย สกท.

กลยุทธ์ 1.1 พัฒนาความพร้อมของพื้นที่เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ โดยกำหนดพื้นที่ที่มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก รวมถึงจัดเตรียมระบบสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการที่จำเป็นต่อการประกอบกิจการอุตสาหกรรม ภายใต้หลักการออกแบบที่เป็นสากล และมีการนำเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษเฉพาะด้าน (Cluster)

กลยุทธ์ 1.2 พัฒนากฎระเบียบและข้อบังคับให้เอื้อต่อการลงทุน โดยศึกษา ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการลงทุน อาทิ กฎหมายแรงงาน กฎหมายเกี่ยวกับคนต่างด้าว กฎหมายภาษีอากร กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดตั้งโรงงาน กฎหมายว่าด้วยสถานบริการและการประกอบธุรกิจ กฎหมายที่เกี่ยวกับการค้าเสรี

กลยุทธ์ 1.3 พัฒนามาตรการส่งเสริมการลงทุนและยกระดับสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการลงทุน โดยพัฒนาเครื่องมือสนับสนุนการลงทุนทั้งด้านภาษีในรูปแบบเฉพาะราย (Tailored made) และมิใช่ภาษี พัฒนามาตรการและกลไกด้านสิทธิประโยชน์ โดยเฉพาะที่เร่งรัดให้เกิดการลงทุนโดยเร็ว และในอุตสาหกรรมต้นน้ำที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง พัฒนาศูนย์กลางการเงินและตลาดทุน พัฒนาระบบการอำนวยความสะดวกในการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service: OSS) รวมถึงทำการตลาดเชิงรุกแบบมุ่งเป้า โดยเฉพาะในพื้นที่เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษและอุตสาหกรรมเป้าหมาย และประชาสัมพันธ์ชักชวนนักลงทุน โดยการจัดงานกิจกรรมตามสถานที่ต่าง ๆ (Roadshow Event) ในการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ (ภายใต้กฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก) เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการลงทุนและดึงดูดให้เกิดการลงทุน

กลยุทธ์ 1.4 สร้างปัจจัยในการลงทุนต่อเนื่องและการลงทุนใหม่ ประกอบด้วย

1) ส่งเสริมการวิจัยในเทคโนโลยีและนวัตกรรม ให้สอดรับกับความต้องการในอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนางานวิจัยให้สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี นวัตกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคตตามแนวโน้มโลก และให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ และตรงกับความต้องการของภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพได้จริง เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน สามารถยกระดับและพัฒนาอุตสาหกรรมเดิมและสร้างอุตสาหกรรมใหม่ รวมถึงส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ และยกระดับเศรษฐกิจและสังคมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืน

2) ขับเคลื่อนการลงทุนอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (BCG) โดยส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมที่มีระบบการบริหารจัดการของเหลือใช้หรือซากผลิตภัณฑ์จากอุตสาหกรรม เพื่อลดผลกระทบกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมและการสร้างฐานความรู้ในการขับเคลื่อนการผลิตด้วยมาตรการ Net Zero และส่งเสริมอุตสาหกรรมในพื้นที่ให้พัฒนาเป็นอุตสาหกรรมคาร์บอนต่ำ

3) ยกระดับขีดความสามารถของผู้ประกอบการไทยให้เข้มแข็ง สามารถปรับตัวเข้าสู่เวทีการแข่งขันรูปแบบใหม่ได้ โดยส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม อาทิ หุ่นยนต์ (Robotics) เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) Internet of Things (IoT) และ Augmented Reality (AR)/Virtual Reality (VR) มาใช้ในการเพิ่มขีดความสามารถการผลิต ผ่านการเชื่อมต่อกับบริษัทที่ใช้เทคโนโลยีเข้มข้น (Technology-intensive) สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัยและพัฒนาในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางเทคโนโลยี (Technology Transfer) สร้างโอกาสในการเรียนรู้ พัฒนาทักษะ และความสามารถในการปรับมาตรฐานการผลิตให้ได้ในระดับสากล รวมถึงความรู้และทักษะด้านดิจิทัล การเงินการตลาดยุคใหม่การเข้าถึงตลาดส่งออก รูปแบบธุรกิจต่าง ๆ ตลอดจนการเพิ่มช่องทางการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการ SMEs และ Start up ในพื้นที่ เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงธุรกิจเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานและห่วงโซ่มูลค่าการผลิตของอุตสาหกรรมเป้าหมายได้

4) พัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของนักลงทุน และเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการชักชวนนักลงทุน อาทิ ข้อมูลผู้ประกอบการที่จำแนกประเภทอุตสาหกรรม ข้อมูลปริมาณความต้องการสินค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ ข้อมูลที่เชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานและห่วงโซ่มูลค่าตั้งแต่การผลิตถึงตลาด

แนวทางที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพและการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค โดยมุ่งเน้นพัฒนาโครงข่ายคมนาคม ระบบโลจิสติกส์ ระบบขนส่งสาธารณะ ให้เชื่อมโยงกันอย่างไร้รอยต่อ ปลอดภัย ทั่วถึง และโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลให้มีความต่อเนื่องและทันสมัย รวมถึงส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดต้นทุนในการผลิตและบริการ สำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตลอดจนนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเมือง การคมนาคมและโลจิสติกส์ และความปลอดภัยสาธารณะ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และยกระดับขีดความสามารถของพื้นที่ EEC ให้สามารถรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมสมัยใหม่ เมืองใหม่ และกิจกรรมการท่องเที่ยว มีตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์ ดังนี้

เป้าหมาย : โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคมีความพร้อมในการเปิดให้บริการ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570
2.1 ร้อยละความสำเร็จของโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลัก (ร้อยละ)					
2.1.1 รถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน	10	35	65	80	90
2.1.2 สนามบินอู่ตะเภา	10	30	60	80	90
2.1.3 ท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 3 ท่าเทียบเรือ F1	10	35	45	65	100
2.1.4 ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ 3 ช่วงที่ 1	10	45	75	100	
2.2 ปริมาณการขนส่งสินค้าทางรางภายในปี 2570 เฉลี่ยเพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	5				

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570
2.3 ปริมาณการผลิตไฟฟ้าพลังงานสะอาดเพิ่มขึ้นจากปีฐานไม่น้อยกว่า (ร้อยละ) เมื่อสิ้นสุดแผน	20			25	30
2.4 ความครอบคลุมของโครงข่ายโทรคมนาคม 5G ภายในปี 2570 (ร้อยละ)	100				

กลยุทธ์ 2.1 เร่งรัดโครงการโครงสร้างพื้นฐานหลัก ได้แก่ รถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน สนามบินอู่ตะเภา ท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 3 และท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ 3 ให้แล้วเสร็จตามกำหนดระยะเวลา

กลยุทธ์ 2.2 พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมขนส่ง ให้มีโครงข่ายที่เชื่อมโยงกันทั้งทางบก ทางน้ำ ทางราง และทางอากาศ อย่างไร้รอยต่อ (Seamless Operation) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการลงทุนที่จะเพิ่มขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพความสะดวกและความปลอดภัยด้วยเทคโนโลยีการบริหารจัดการจราจรอัจฉริยะ และมาตรการเชิงรุกมาใช้ในการบริหารจัดการระบบคมนาคมขนส่ง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและโอกาสในการใช้ประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางน้ำเพื่อส่งเสริมด้านนันทนาการและการท่องเที่ยวทางน้ำ

กลยุทธ์ 2.3 พัฒนาระบบโลจิสติกส์ให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูง โดยมุ่งลดต้นทุนโลจิสติกส์เพิ่มขีดความสามารถของธุรกิจ และเพิ่มความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือในกระบวนการนำส่งสินค้าและบริการ รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากอุตสาหกรรมโลจิสติกส์และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ด้วยการส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมในการลงทุน

กลยุทธ์ 2.4 พัฒนาระบบขนส่งระดับรองเชื่อมโยงการขนส่งหลัก โดยการกำหนดมาตรการเชิงรุกในการเปลี่ยนรูปแบบการเดินทางจากรถยนต์ส่วนตัวมาเป็นรถโดยสารสาธารณะ และการขนส่งสินค้าจากถนนไปสู่ระบบรางและทางน้ำ และยกระดับการให้บริการด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น รวมถึงส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางรางและทางน้ำที่มีอยู่ในพื้นที่ให้มากขึ้น

กลยุทธ์ 2.5 พัฒนาและส่งเสริมระบบสาธารณูปโภคให้มีคุณภาพและเพียงพอ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาไฟฟ้าพลังงานสะอาดเพื่อลดผลกระทบกับสิ่งแวดล้อม และระบบสาธารณูปโภคให้สามารถรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมสมัยใหม่ เมืองใหม่ และกิจกรรมการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ 2.6 ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล (Digital Infrastructure) โดยเพิ่มประสิทธิภาพโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล อาทิ อินเตอร์เน็ตความเร็วสูง โครงข่ายเคเบิลใต้น้ำ และโครงสร้างพื้นฐานรองรับอุปกรณ์ IoTs ให้มีความต่อเนื่อง ทันสมัย ครอบคลุมพื้นที่อีอีซี อย่างมีเสถียรภาพและใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ด้วยการแบ่งปันการใช้โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลร่วมกัน (Infrastructure Sharing)

เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่จะเพิ่มขึ้นในพื้นที่อีอีซี ประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้าน เพิ่มมาตรการเชิงรุกเพื่อส่งเสริมการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยง เพื่อให้พื้นที่อีอีซีเป็นศูนย์กลางด้านดิจิทัลของอาเซียน (ASEAN Digital Hub) ยกระดับบุคลากรดิจิทัลให้มีคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการ ด้วยการส่งเสริมและผลักดันให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมลงทุนพัฒนาผลิตบุคลากรให้มีทักษะคุณภาพตามความต้องการ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ด้านดิจิทัลในภาคอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (เกษตร อุตสาหกรรม และบริการ) โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ให้กลายเป็นผู้ประกอบการที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Digitalized Enterprise) ตลอดจนประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเมือง การคมนาคมและโลจิสติกส์ และความปลอดภัยสาธารณะ เร่งรัดพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการบริหารจัดการข้อมูล ด้วยการผลักดันให้ภาครัฐและภาคเอกชนจัดเก็บข้อมูลบนระบบคลาวด์ และมีการแบ่งปันข้อมูล (Data Sharing) ระหว่างกันอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย เพื่อลดภาระการลงทุน เพิ่มการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐาน และให้ภาครัฐ ภาคธุรกิจ และกลุ่มสตาร์ทอัพ สามารถนำข้อมูลไปช่วยในการตัดสินใจ และต่อยอดการพัฒนา อาทิ การสาธารณสุข การท่องเที่ยว การขนส่งโลจิสติกส์ และการตลาด

แนวทางที่ 3 ยกระดับทักษะแรงงานให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยมุ่งเน้นพัฒนากำลังคนและแรงงาน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน และภาคเอกชน โดยเฉพาะในกลุ่มคลัสเตอร์เป้าหมายทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ ผ่านการจัดหลักสูตรระยะสั้นพัฒนาทักษะสำคัญ ตลอดจนจัดให้มีพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Education Sandbox) ผลักดันการทดลองนวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ เพื่อพัฒนากำลังคนและยกระดับทักษะแรงงานให้สามารถก้าวทันต่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) และระบบดิจิทัลที่เข้ามาเปลี่ยนแปลงภาคการผลิตและบริการในอนาคต มีตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์ ดังนี้

เป้าหมาย : จำนวนแรงงานเพียงพอต่อความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570
3.1 ผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยเพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	2.5				
3.2 อัตราการว่างงานเฉลี่ยลดลงต่ำกว่า (ร้อยละ) เมื่อสิ้นสุดแผน	0.83				
3.3 แรงงานที่ได้รับการพัฒนาทักษะตามความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมายมีจำนวนไม่น้อยกว่า (คน)	100,000				

กลยุทธ์ 3.1 พัฒนาฐานข้อมูลการจ้างงาน โดยจัดทำฐานข้อมูลแรงงานของอุตสาหกรรมเป้าหมายทั้งด้านความต้องการและความสามารถในการผลิตแรงงาน เพื่อให้เกิดการบูรณาการทำงานระหว่างเครือข่ายภาครัฐ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีเป้าหมายและฐานข้อมูลในการพัฒนากำลังคนและการยกระดับแรงงานที่ชัดเจนร่วมกัน

กลยุทธ์ 3.2 พัฒนาผลิตภาพแรงงานของอุตสาหกรรมหลัก โดยการสร้างเครือข่ายระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งผู้ประกอบการ สถาบันการศึกษา ศูนย์ฝึกอบรมของทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีศักยภาพ เพื่อยกระดับทักษะฝีมือแรงงานด้วยการสร้างทักษะใหม่ ยกระดับทักษะเดิม และปรับเปลี่ยนทักษะที่มีอยู่ให้ตรงกับความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ (New skill/Upskill/Reskill) รวมทั้งสนับสนุนการจ้างงานผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ มีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคอุตสาหกรรม

กลยุทธ์ 3.3 ขยายผลและต่อยอดการยกระดับทักษะบุคลากรและการศึกษาในพื้นที่อีอีซีตามหลัก Demand Driven ด้วยการจัดหลักสูตรระยะยาว (EEC Model Type A) และการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น (EEC Model Type B) เพื่อเพิ่มทักษะและประสิทธิภาพของแรงงานให้สามารถทำงานร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ โดยผ่านความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและสถานศึกษา ส่งเสริมการปรับหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมให้เชื่อมโยงกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เปลี่ยนแปลงตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจอื่น ๆ

แนวทางที่ 4 พัฒนาเมืองให้มีความทันสมัย น่าอยู่อาศัย และเหมาะสมกับการประกอบอาชีพ โดยมุ่งเน้นเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสมและสอดคล้องกับแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน ยกระดับการบริการด้านสาธารณสุขให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนทุกกลุ่มในพื้นที่ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ตลอดจนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทุกมิติ เพื่อรองรับการขยายตัวของประชากรในเขตเมือง ซึ่งจะเป็นโอกาสในการกระจายความเจริญและยกระดับรายได้ และความเป็นอยู่ของประชาชน ด้วยการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองน่าอยู่และมีศักยภาพในการรองรับการค้าการลงทุน การอยู่อาศัยของคนทุกกลุ่ม เพื่อลดแรงกดดันจากการกระจุกตัวของการพัฒนาในกรุงเทพมหานคร และพื้นที่เมืองเศรษฐกิจ มีตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์ ดังนี้

เป้าหมาย : เมืองใหม่และเมืองเดิมได้รับการพัฒนาให้มีความน่าอยู่อาศัย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570
4.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินอยู่ในกรอบของแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินอีอีซีปี 2580	ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินอยู่ในกรอบปี 2580				
4.2 เมืองใหม่และเมืองเดิมได้รับการพัฒนาตามแผนฯ (เมือง)	2				
4.3 อัตราการส่งต่อผู้ป่วยออกนอกพื้นที่เฉลี่ยลดลง (ร้อยละ)	10				
4.4 ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลงเมื่อเทียบกับปีฐาน (GHG emission) (ร้อยละ)	5	7	10	15	20
4.5 สัดส่วนการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ไม่น้อยกว่า (ร้อยละ) ต่อปี	15				
4.6 ปริมาณน้ำต้นทุนเพียงพอต่อความต้องการในปี 2570 (ล้าน ลบ.ม.)	2,888				

กลยุทธ์ 4.1 เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยการจัดทำผังเมืองที่สนับสนุนการพัฒนาเมืองตามแนวทางการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่อย่างยั่งยืน ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่ให้เติบโตอย่างมีระเบียบ และใช้ประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลักอย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยเฉพาะพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเล หรือที่บริเวณสถานีรถไฟความเร็วสูง พื้นที่รอบสนามบินอู่ตะเภารัศมี 30 กิโลเมตร และพื้นที่รอบศูนย์ธุรกิจและเมืองใหม่น่าอยู่อัจฉริยะ

กลยุทธ์ 4.2 ส่งเสริมการพัฒนาเมืองน่าอยู่ให้เอื้อต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีสมดุล โดยพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นเมืองสังคมคาร์บอนต่ำ มุ่งใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าที่สุด กระทบสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด มีพื้นที่สีเขียวและพื้นที่สาธารณะมากกว่าร้อยละ 30 มีการใช้พลังงานสะอาด มีระบบโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคอัจฉริยะที่สามารถรองรับการเติบโตได้อย่างยั่งยืน และนำเทคโนโลยีระบบอัจฉริยะทั้ง 7 ด้าน และนวัตกรรมที่ทันสมัยมาเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการและบริหารจัดการเมือง สร้างระบบนิเวศสังคมที่อยู่อาศัยสำหรับทุกกลุ่มและระบบนิเวศทางธุรกิจให้เกื้อหนุนกัน ให้เมืองทันสมัยได้มาตรฐานสากล เหมาะต่อการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ และเหมาะต่อการอยู่อาศัย มีความสะดวกสบาย ปลอดภัย มีการบริหารจัดการเมืองที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ ศูนย์ธุรกิจและเมืองใหม่น่าอยู่อัจฉริยะ เมืองการบินภาคตะวันออก และพื้นที่รอบสถานีขนส่งมวลชน (TOD) และ**ยกระดับการพัฒนาพื้นที่เมืองเดิม** ให้น่าอยู่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดี และมีขีดความสามารถในการรองรับการขยายตัวของเมืองอย่างเหมาะสม ภายใต้หลักการความเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของเมืองใหม่และเมืองเดิมให้สนับสนุนกัน อาทิ **พัฒนาจังหวัดฉะเชิงเทรา** ให้เป็นเมืองน่าอยู่ และศูนย์กลางโลจิสติกส์ (Logistics hub) เชื่อมโยงภาคตะวันออกกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศกัมพูชา ลาว และจีน **พัฒนาจังหวัดชลบุรี** ให้เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ และการศึกษาการแพทย์สมัยใหม่ **พัฒนาจังหวัดระยอง** ให้เป็นเมืองนวัตกรรมการวิจัยและพัฒนา และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

กลยุทธ์ 4.3 เพิ่มขีดความสามารถด้านสาธารณสุขในพื้นที่ โดยมุ่งเน้นการขับเคลื่อนระบบสาธารณสุขในพื้นที่ให้มีศักยภาพ ผลักดันให้เกิดการลงทุนทางการแพทย์ในพื้นที่ ยกระดับโรงพยาบาลชุมชนให้เป็นโรงพยาบาลทั่วไป ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่มีสถานพยาบาลขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพในการให้บริการในสาขาต่าง ๆ อยู่ในพื้นที่

กลยุทธ์ 4.4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลและยั่งยืน โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ ด้วยการส่งเสริมให้มีระบบกำจัดขยะ น้ำเสียและการควบคุม กำกับ จัดการมลพิษ ด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสมตามรูปแบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน อาทิ แหล่งน้ำ ดิน และชายหาด สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ดูแลทรัพยากรธรรมชาติและการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม สร้างความเข้าใจและความตระหนักรู้ให้กับทุกภาคส่วน

เพื่อช่วยกันปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตแบบใหม่ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงการผลักดันการนำเทคโนโลยีอัจฉริยะมาใช้ในการมุ่งสู่เป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero)

กลยุทธ์ 4.5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนด้วยการจัดหาแหล่งน้ำดิบ และส่งเสริมการบริหารจัดสรรทรัพยากรน้ำให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำ ลดความเสี่ยงของการขาดแคลนน้ำ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคพาณิชยกรรมอย่างยั่งยืน ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมผลักดันการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อการจัดการน้ำ หรือหลักการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ด้วยเทคโนโลยี 3Rs (Reuse, Reduce, Recycle) ร่วมกับระบบ IoT (Internet of Thing) เพื่อสร้างการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพในภาคอุตสาหกรรม รวมถึงส่งเสริมการสร้างความเข้าใจและความตระหนักรู้ให้กับทุกภาคส่วนใช้ทรัพยากรน้ำอย่างรู้คุณค่า

แนวทางที่ 5 เชื่อมโยงประโยชน์จากการลงทุนสู่ความยั่งยืนของชุมชน โดยมุ่งเน้นยกระดับและเชื่อมโยงผู้ประกอบการในพื้นที่ ให้สามารถเชื่อมโยงเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานของกิจกรรมทางเศรษฐกิจจากการลงทุน ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนภาคบริการ และภาคการเกษตรในพื้นที่อีอีซี ให้สามารถใช้ประโยชน์จากต้นทุน และทรัพยากรในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง สร้างโอกาสในการเพิ่มรายได้ และลดความเหลื่อมล้ำ มีตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์ ดังนี้

เป้าหมาย : ประชากรในพื้นที่อีอีซี มีคุณภาพชีวิตที่ดี

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570
5.1 รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	5				
5.2 ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายจ่าย (Gini Coefficient) ปี 2570 ไม่เกิน	0.260				

กลยุทธ์ 5.1 พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่อีอีซี ให้เข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ด้วยการยกระดับและพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน มีความทันสมัย และมีมูลค่าเพิ่มสูง เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด สามารถเชื่อมโยงไปสู่ภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องและการท่องเที่ยวมูลค่าสูง รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพของกิจกรรมการตลาดเพื่อขยายช่องทางการตลาดให้เข้าถึงผู้บริโภคได้หลากหลายและกว้างขวาง ผ่านกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน วิสาหกิจชุมชน และสถาบันการศึกษา

กลยุทธ์ 5.2 พัฒนาภาคเกษตรให้เข้าถึงเทคโนโลยีและผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและมาตรฐานที่ตลาดต้องการ โดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเพื่อยกระดับผลผลิตและผลิตภัณฑ์การเกษตรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาด สามารถเชื่อมโยงไปสู่ภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่อง อาทิ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมชีวภาพ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรด้วยการแปรรูป พัฒนาระบบการเก็บรักษา และการขนส่งสินค้า เพื่อลดต้นทุนและการสูญเสีย

เพิ่มกิจกรรมช่องทางการตลาดให้มีความหลากหลาย เพื่อลดความผันผวนด้านราคา รวมถึงสร้างโอกาสให้เกษตรกรเป็นนักธุรกิจการเกษตรและส่งเสริมการรวมกลุ่ม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านการตลาด ยกระดับรายได้ และสร้างความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร

กลยุทธ์ 5.3 ยกระดับการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่และชุมชนที่มีอัตลักษณ์ให้มีคุณค่าสูง รองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มรายได้สูง โดยพัฒนาต่อยอดแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องในพื้นที่ ให้รองรับความต้องการที่หลากหลายของนักท่องเที่ยวจากนานาชาติ รวมถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ด้วยแนวคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เช่น การท่องเที่ยว MICE การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการแพทย์ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตลอดจนการดูแลรักษาคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ทั้งชายหาดและเกาะต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ สามารถบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และยั่งยืน เป็นต้น

กลยุทธ์ 5.4 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะอาชีพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยสร้างเสริมองค์ความรู้ทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวัตถุดิบในพื้นที่กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพให้สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและเกิดรายได้จริง ผ่านความร่วมมือของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา

4.7 แผนงาน/โครงการ ที่สำคัญ

แผนงาน/โครงการที่สำคัญภายใต้แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2566 - 2570 จำแนกตามแนวทางการพัฒนา สรุปได้ดังนี้

แผนงาน/โครงการ ที่สำคัญ	หน่วยงานหลัก
แนวทางที่ 1 ส่งเสริมให้เกิดการลงทุนอุตสาหกรรมเป้าหมายและบริการแห่งอนาคต	
1. โครงการประชาสัมพันธ์ชักชวนนักลงทุน	สกพอ./กต.
2. โครงการพัฒนากฎระเบียบและข้อบังคับให้เอื้อต่อการลงทุน	สกพอ./กค./มท.
3. โครงการพัฒนามาตรการส่งเสริมการลงทุนและยกระดับสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการลงทุน	สกพอ.
4. โครงการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จครบวงจร EEC OSS	สกพอ.
5. โครงการพัฒนาเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล (EECd)	สกพอ./ดศ.
6. โครงการพัฒนาเขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi)	อว.
7. โครงการพัฒนาความพร้อมพื้นที่เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ	สกพอ./กนอ./อก./อว./มท./ภาคเอกชน
แนวทางที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพและการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค	
1. แผนงานเร่งรัดโครงการโครงสร้างพื้นฐานหลัก 4 โครงการ	คค./ทร./สกพอ.
2. โครงการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง	คค./ยผ.
3. โครงการพัฒนาระบบขนส่งระดับรองเชื่อมโยงการขนส่งหลัก	คค./สกพอ.
4. โครงการพัฒนาทางหลวงและทางหลวงชนบทรองรับอีอีซี	คค.
5. โครงการพัฒนาและส่งเสริมระบบสาธารณูปโภคให้มีคุณภาพและเพียงพอ	กฟภ./กปภ.
6. โครงการทบทวนแผนปฏิบัติการโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล เพื่อรองรับอีอีซี	ดศ./สกพอ.

แผนงาน/โครงการ ที่สำคัญ	หน่วยงานหลัก
7. โครงการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มความจุทางรถไฟ ช่วงหัวหมาก- ฉะเชิงเทรา -ศรีราชา และโครงการรถไฟทางคู่ ช่วงศรีราชา-มาบตาพุด	คค.
8. โครงการรถไฟทางคู่สายใหม่ ช่วงศรีราชา-ระยอง	คค.
9. โครงการรถไฟความเร็วสูง ระยอง-จันทบุรี-ตราด ช่วงอู่ตะเภา-ระยอง	คค.
10. โครงการพัฒนาท่าเรือเชิงพาณิชย์ (ท่าเรือสัตหีบ)	ทร.
11. โครงการจัดหาพลังงานไฟฟ้า (พลังงานสะอาด) ในพื้นที่อีอีซี	กฟภ.
แนวทางที่ 3 ยกระดับทักษะแรงงานให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและนวัตกรรม	
1. โครงการทบทวนแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาบุคลากรในพื้นที่อีอีซี	สกพอ./อว./ศธ./รง.
2. โครงการขยายผลและต่อยอดการยกระดับทักษะบุคลากรและการศึกษาในพื้นที่อีอีซี ตามหลัก Demand Driven	ศธ./อว./รง./สกพอ.
3. โครงการพัฒนาผลิตภาพแรงงานของอุตสาหกรรมหลัก	อว./ศธ./รง./สกพอ.
4. โครงการพัฒนาฐานข้อมูลการจ้างงาน (Demand and Supply)	อว./ศธ./รง./สกพอ.
แนวทางที่ 4 : พัฒนาเมืองให้มีความทันสมัย น่าอยู่อาศัย และเหมาะสมกับการประกอบอาชีพ	
1. แผนงาน/โครงการเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนในพื้นที่ อีอีซี	สทนช./ชป./กปภ.
2. โครงการศูนย์ธุรกิจ อีอีซี และเมืองใหม่น่าอยู่อัจฉริยะ	สกพอ.
3. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม	มท./สกพอ.
4. โครงการบริหารจัดการน้ำเสียในพื้นที่อีอีซี	มท./ทส.
5. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจร	มท./ทส.
6. แผนงาน/โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลและยั่งยืน	ทส./มท.
7. แผนงาน/โครงการเพิ่มขีดความสามารถด้านสาธารณสุขในพื้นที่	สธ./สกพอ.
8. โครงการพัฒนายกระดับการให้บริการการแพทย์ฉุกเฉินในพื้นที่นำร่องเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	สธ./สกพอ.
9. แผนงาน/โครงการส่งเสริมการพัฒนาเมืองเดิม	มท./สกพอ.
แนวทางที่ 5 เชื่อมโยงประโยชน์จากการลงทุนสู่ความยั่งยืนของชุมชน	
1. โครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่อีอีซีให้เข้าสู่ Supply Chain ของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	มท./สกพอ.
2. โครงการส่งเสริมการพัฒนาทักษะอาชีพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	มท./สกพอ.
3. โครงการยกระดับรายได้ชุมชนจากการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว	กก./มท.
4. โครงการพัฒนาการเกษตรเพื่อเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวอย่างครบวงจร	กษ./กก./มท.
5. โครงการพัฒนาการเกษตรเพื่อเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอย่างครบวงจร	กษ./อว./ภาคเอกชน
6. โครงการพัฒนาฐานข้อมูลพื้นที่และชุมชน	สกพอ./มท./อพท./ภาคเอกชน
7. แผนงาน/โครงการพัฒนาภาคเกษตรให้เข้าถึงเทคโนโลยีและผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและมาตรฐานที่ตลาดต้องการ	กษ./พณ./สกพอ.
8. แผนงาน/โครงการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่และชุมชนที่มีอัตลักษณ์ให้ได้มาตรฐานรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มรายได้สูง	กก./สกพอ.

บทที่ 5
การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Implementation)

การนำแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกไปดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายต้องอาศัยความร่วมมือในการขับเคลื่อนจากหลายภาคส่วน โดยภายใต้พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ทำหน้าที่เป็นองค์กรขับเคลื่อน ประสานงานกับหน่วนงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการ รวมถึงกำกับและติดตามการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกและรับผิดชอบในงานธุรการและงานวิชาการของคณะกรรมการนโยบาย ตลอดจนผลักดันให้เกิดการทำงานอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงาน และสนับสนุนการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่จะให้เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเป็น “**ต้นแบบพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สมบูรณ์แบบ เป็นเป้าหมายของนักลงทุน ช่วยผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน**” ดังนั้น กระบวนการในการขับเคลื่อนหรือกลไกในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงการติดตามประเมินผลจะเป็นปัจจัยสำคัญในการนำไปสู่ความสำเร็จ

5.1 กระบวนการขับเคลื่อนแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกสู่การปฏิบัติ

รูปที่ 5- 1 กระบวนการขับเคลื่อนแผนภาพรวมฯ (2566 - 2570) สู่การปฏิบัติ

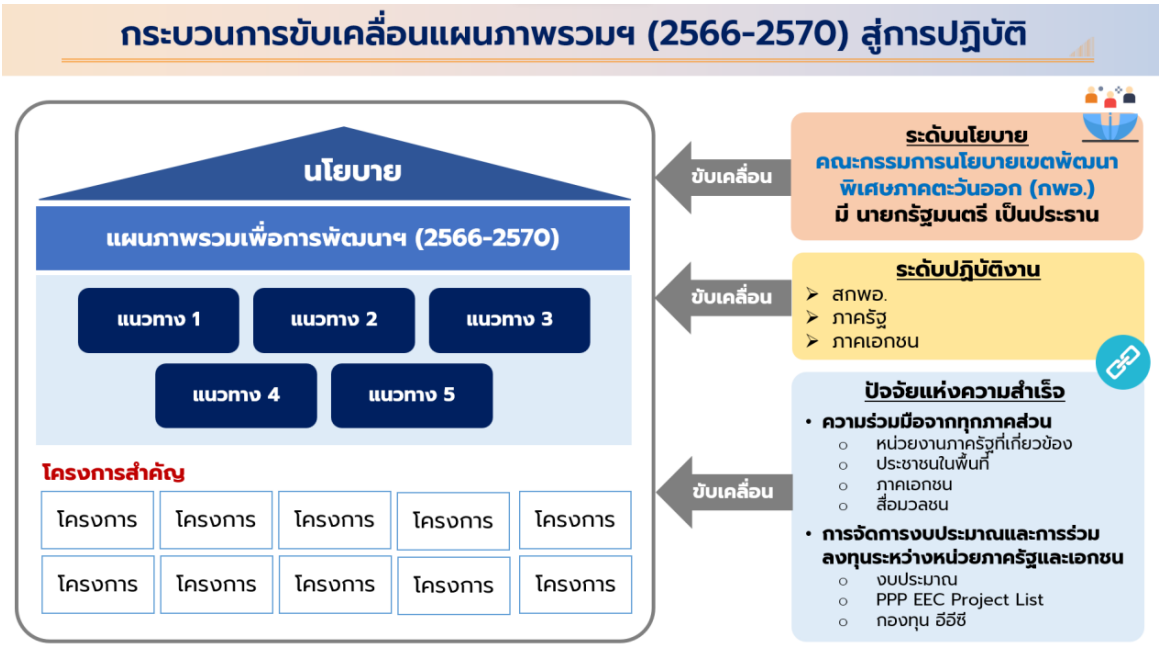

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)

หมายเหตุ : งบประมาณ หมายถึง งบประมาณของภาครัฐ (งบประมาณแผนงานบูรณาการ งบประมาณตามภารกิจของหน่วยงาน และงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

5.2 การติดตามและประเมินผลความสำเร็จ

กรอบแนวคิดในการติดตามประเมินผลความสำเร็จของแผนจะครอบคลุมทั้งการติดตามประเมินผลระดับแผนงานและโครงการ ซึ่งประกอบด้วยการดำเนินงาน 3 ส่วน ดังนี้

5.2.1 การติดตามความก้าวหน้า เป็นการติดตามประเมินผลในระหว่างแผนงาน/โครงการต่าง ๆ อยู่ระหว่างดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานภายใต้กรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ รวมถึงสำรวจถึงประเด็นปัญหาที่อาจพบระหว่างการดำเนินงาน เพื่อจะสามารถแก้ไขและวางแผนรับมือได้อย่างทันท่วงที โดยกลไกการติดตามความก้าวหน้าของสำนักงานครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงการย่อยที่อยู่ภายใต้แผนงานหลัก ต่อเนื่องไปยังการจัดทำรายงานประจำเดือน รายงานผลการดำเนินงานรายไตรมาสและรายงานประจำปีของสำนักงาน โดยพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 กำหนดให้สำนักงานรายงานความคืบหน้าในการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกต่อคณะกรรมการนโยบายอย่างน้อยทุกสามเดือน

5.2.2 การประเมินผลสัมฤทธิ์ เป็นการประเมินการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของปัจจัยความสำเร็จตั้งแต่ระดับแผนงานหรือโครงการสามารถบรรลุเป้าหมาย แนวทางการพัฒนา และภาพรวมการพัฒนาในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

5.2.3 การประเมินผลกระทบ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการติดตามและประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงานตามแผน โดยวิเคราะห์ถึงการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป

5.3 เงื่อนไขต่อความสำเร็จ

เนื่องจากเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกถูกกำหนดเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยให้หลุดจากกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2566 - 2570 จึงนำผลการดำเนินงานพร้อมทั้งเงื่อนไขต่าง ๆ ที่พบจากการดำเนินงานตามแผนภาพรวมฯ พ.ศ. 2560 - 2565 มาพิจารณาอย่างรอบคอบทั้งบริบทการพัฒนา บริบททางเศรษฐกิจ และศักยภาพเชิงพื้นที่ในช่วงเวลาดังกล่าว รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกและไทย เพื่อให้ได้ประเด็นเงื่อนไขสำคัญที่กำหนดความสำเร็จของการพัฒนา ซึ่งเงื่อนไขบางประการอาจส่งผลให้การพัฒนาไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยเงื่อนไขสำคัญต่อความสำเร็จ มีดังนี้

1) ความต่อเนื่องของนโยบายภาครัฐ จากพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ซึ่งกำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกและมีหน่วยงาน สกพอ. เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการประสานงานภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ภารกิจของหน่วยงานบรรลุตามเป้าประสงค์ เช่น การดำเนินงานโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่เพื่อเตรียมความพร้อมรับการลงทุนต้องอาศัยการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน รวมทั้งอาศัยความเข้มข้น

และทิศทางการดำเนินนโยบายของรัฐบาล นอกจากนั้นนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกยังได้บรรจุในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และเป็นประเด็นสำคัญในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งทำให้มีความต่อเนื่องในระยะยาว

2) การได้รับการจัดสรรงบประมาณต่อเนื่องตามแผนที่กำหนดไว้ กลไกงบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนแผนงานการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งเป็นการพัฒนาเชิงพื้นที่ขนาดใหญ่ในด้านเงินลงทุนและการสร้างผลกระทบ ซึ่งแหล่งงบประมาณในการขับเคลื่อนแผนภาพรวมฯ ประกอบไปด้วย งบประมาณของภาครัฐ (งบประมาณแผนงานบูรณาการ งบประมาณตามภารกิจของหน่วยงาน และงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) และงบลงทุนของภาคเอกชน ดังนั้น การได้รับจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่องในโครงการโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่สำคัญ อาทิ โครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 ท่าอากาศยาน (ดอนเมือง-สุวรรณภูมิ-อู่ตะเภา) โครงการพัฒนาท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา โครงการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 3 โครงการพัฒนาท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ 3 และโครงการที่จำเป็นเร่งด่วนต่อการพัฒนาในพื้นที่อีอีซี จะส่งผลให้การพัฒนาเป็นไปอย่างไร้รอยต่อ สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกและเชื่อมโยงกันเป็นระบบโดยสมบูรณ์ตามเป้าหมายของการพัฒนา การดำเนินงานด้านงบประมาณอย่างบูรณาการระหว่างสำนักงาน สำนักงบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงเป็นกลไกที่ต้องให้ความสำคัญเพื่อให้การพัฒนาได้รับการจัดสรรงบประมาณตามแผนที่วางไว้

3) ความพร้อมและความเพียงพอของสาธารณูปโภค การพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มีเป้าหมายหลักคือการยกระดับการลงทุนในทุกด้านให้เกิดฐานเทคโนโลยีใหม่ของประเทศและเกิดการพัฒนาคน ความรู้และเทคโนโลยี ให้ก้าวทันโลกอนาคต จึงต้องอาศัยการลงทุนศักยภาพเป็นตัวผลักดันซึ่งหนึ่งในปัจจัยกำหนดการตัดสินใจลงทุน คือ ความพร้อมของระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพมาตรฐาน เพื่อให้การดำเนินงานของภาคเอกชนทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรหรือภาคบริการ มีความต่อเนื่องไร้รอยต่อทั้งระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์และความเพียงพอของสาธารณูปโภค เช่น แหล่งน้ำดิบ น้ำประปา และระบบไฟฟ้า เป็นต้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่ต้องบริหารจัดการและติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้

4) ความร่วมมือจากภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง การลงทุนในพื้นที่อีอีซี เป็นการลงทุนภายใต้หลักการเอกชนทำ ภาครัฐสนับสนุนและอำนวยความสะดวก รวมทั้งช่วงแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับการลงทุน ทั้งการลงทุนที่เอกชนร่วมลงทุนกับภาครัฐ และการลงทุนโดยภาคเอกชนเอง ดังนั้นจึงต้องสร้างความเชื่อมั่นต่อภาคเอกชนอย่างต่อเนื่องกับสภาพแวดล้อมที่ดีและความร่วมมือของภาครัฐที่มีต่อการลงทุน

5) ความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยง เสริมสร้างความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสภาพอากาศ ภาวะสงคราม โรคระบาด ภัยคุกคามทางไซเบอร์ และความผันผวนทางเศรษฐกิจ ที่กระทบต่อการพัฒนา

ประเทศ เช่น เหตุการณ์ระหว่างปี 2561 - 2565 อาทิ การแพร่ระบาดของโควิด-19 ความขัดแย้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ วิกฤติขาดแคลนชิป หรือการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด เช่น ในอุตสาหกรรมยานยนต์ เป็นต้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลต่อห่วงโซ่อุปทานของโลกและกระทบต่อบทบาทของประเทศไทยในเวทีโลก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการติดตามสถานการณ์ แนวโน้มเพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยงและบริหารแผนการดำเนินงานให้สอดรับต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างทันท่วงที บรรลุเป้าหมายหลักด้านการเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทใหม่

6) การถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยนวัตกรรมและเทคโนโลยี เป็นกรอบแนวคิดหลักของการพัฒนาทางเศรษฐกิจภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 การลดระยะเวลาของการพัฒนาและยกระดับการผลิตสินค้าและบริการให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น จึงต้องอาศัยการลงทุนวิจัยและพัฒนาต่อยอดจากองค์ความรู้และอุตสาหกรรมศักยภาพเดิมให้ตรงตามความต้องการของตลาด รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากผู้มีศักยภาพในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรมให้ประสบผลสำเร็จในการเป็นปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจสู่ภาคการผลิตและการบริการแห่งอนาคต

7) การกำกับและติดตามแผนงาน ความสำเร็จของการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกตามเป้าหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด อาศัยกลไกในการกำกับการดำเนินงานและการติดตามแผนงานให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาและแนวทางการดำเนินงานที่วางไว้ โดยเฉพาะแผนงาน/โครงการที่มีความสำคัญในระดับสูงต่อการบรรลุเป้าหมาย การติดตามแผนงานจะก่อให้เกิดการประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนา ประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผน/โครงการ รวมถึงการประเมินผลกระทบการดำเนินการ ซึ่งสามารถนำผลมาวิเคราะห์ถึงปัจจัยกำหนดการเปลี่ยนแปลง และสำนักงานสามารถรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบทที่เปลี่ยนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงที

ภาคผนวก ก

บทวิเคราะห์แนวโน้ม ศักยภาพ และโอกาส ของอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่อีอีซี

บทวิเคราะห์แนวโน้ม ศักยภาพ และโอกาส อุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่อีอีซี

1. อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่

จากความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อม ทำให้ประเทศผู้นำระดับโลกหลายประเทศให้ความสำคัญและต้องร่วมกันแก้ไข ส่งผลให้แนวโน้มการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าเพิ่มสูงขึ้น โดยยอดขายยานยนต์ไฟฟ้าเติบโตอย่างก้าวกระโดดจากยอดขาย 3.2 ล้านคันในปี 2563 เพิ่มขึ้นเป็น 7.8 ล้านคันในปี 2565 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 143 และ จากการการประเมินของ MIT technology review (2566) ภายในปี 2573 ยอดขายจะเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนร้อยละ 30 ของยอดขายยานยนต์ทั้งโลก ในทางกลับกันยานยนต์สันดาปภายใน (ICE) ก็จะมีแนวโน้มยอดขายที่ลดลง สาเหตุมาจากนานาประเทศเริ่มตระหนักถึงปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและยกระดับปัญหาเป็นปัญหาระดับชาติ เช่น กลุ่มประเทศยุโรปได้ตั้งเป้าหมายลดการใช้งานยานยนต์สันดาปในให้เป็นศูนย์ภายในปี 2578 และ BloombergNEF (2565) ได้ประมาณการว่า ในปี 2583 สัดส่วนการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าต่อยานยนต์รวมในตลาดของประเทศกลุ่มกำลังพัฒนา (Emerging Market) จะเติบโตไปถึงประมาณร้อยละ 45 และในกลุ่มประเทศผู้นำด้านการใช้งานยานยนต์ไฟฟ้า เช่น ประเทศจีน ประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวียร์ และสหรัฐอเมริกา จะมีสัดส่วนถึงร้อยละ 80 แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการเติบโตของอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ในระดับโลก

สำหรับประเทศไทยการเปลี่ยนผ่านอุตสาหกรรมยานยนต์สู่ยานยนต์ไฟฟ้าตลอดห่วงโซ่อุปทานเป็นหนึ่งในเป้าหมายหลักในการพัฒนาภาคการผลิตที่สำคัญ ซึ่งแนวโน้มอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้ามีทิศทางเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง[19] นับตั้งแต่ปี 2561 ถึงปี 2565 ยานยนต์ไฟฟ้ามีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 51 ต่อปี โดยปี 2561 มียอดจดทะเบียนยานยนต์ไฟฟ้าอยู่ที่ 20,669 คัน และเพิ่มขึ้นเป็น 98,182 คันในปี 2565 ทำให้ยอดจดทะเบียนยานยนต์ไฟฟ้าสะสม ณ ปี 2565 มีจำนวน 334,308 คัน ส่วนใหญ่ร้อยละ 77 เป็นยานยนต์ไฟฟ้าแบบไฮบริด (Hybrid Electric Vehicle: HEV) ทั้งนี้สาเหตุมาจากสถานีอัดประจุไฟฟ้า (Charging Station) ยังไม่ทั่วถึง ทำให้ผู้บริโภคขาดความเชื่อมั่นในการซื้อรถไฟฟ้าแบบ 100%

ในพื้นที่อีอีซี จังหวัดชลบุรีและฉะเชิงเทรามีโอกาส ศักยภาพและความได้เปรียบในอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า เนื่องจากเป็นแหล่งผลิตอุตสาหกรรมยานยนต์สันดาปใน และมีความต่อเนื่องตลอดในห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า เช่น แบตเตอรี่ มอเตอร์ไฟฟ้า และสถานีอัดประจุไฟฟ้าจำนวนกว่า 200 แห่ง รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานและความได้เปรียบเชิงพื้นที่ในด้านโลจิสติกส์เพื่อการส่งออก ทั้งนี้ สกพอ. ได้ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษยานยนต์สมัยใหม่และกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษเฉพาะด้านยานยนต์สมัยใหม่ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์อนาคตบ้านโพธิ์ และโครงการนิคมอุตสาหกรรมฉะเชิงเทรา บลูเทค ซิตี้

การส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมยานยน์ไฟฟ้ายังมีประเด็นพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาแรงงานทักษะที่มีชุดความรู้ใหม่ และต้องอาศัยระยะเวลาในการเปลี่ยนแปลง เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมและลดการพึ่งพิงต่างชาติ เนื่องจากสายพานและวิศวกรรมการผลิตเดิมถูกออกแบบมาเพื่อผลิตและประกอบรถยนต์สันดาปใน

[19] จากข้อมูลของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ซึ่งจะมีความแตกต่างกับสายพานการผลิตและการประกอบของรถยนต์ไฟฟ้า เช่น พาร์ทการประกอบเครื่องยนต์ของรถยนต์สันดาบ ที่ต่างกับพาร์ทการประกอบแบตเตอรี่ของรถยนต์ไฟฟ้า และพาร์ทการทำสีรถยนต์ที่มีขั้นตอนการลงสีต่างกัน รวมถึงส่วนของแบตเตอรี่ มอเตอร์ไฟฟ้า หรือชิ้นส่วนโครงรถยนต์ ดังนั้น การปรับเปลี่ยนสายพานการผลิตของผู้ประกอบการไปเป็นการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าอาจทำได้ไม่เร็วนัก

การส่งเสริมให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการใช้รถยนต์ไฟฟ้า ซึ่งรัฐได้มีมาตรการสนับสนุนทั้งสิทธิประโยชน์ทางภาษีและไม่ใช่ภาษีแก่ผู้ผลิต เช่น การงดเว้นภาษีนำเข้าชิ้นส่วน อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต และการงดเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุด 15 ปี หากประกอบการในพื้นที่อีอีซีและมาตรการฝั่งอุปสงค์ที่กระตุ้นให้เกิดความต้องการซื้อยานยนต์ไฟฟ้ามากขึ้น เช่น มาตรการลดภาษียานยนต์ไฟฟ้า ร้อยละ 80 สำหรับยานยนต์ไฟฟ้าที่จดทะเบียนระหว่างวันที่ 9 พฤศจิกายน 2565 – 8 พฤศจิกายน 2568 เป็นระยะเวลา 1 ปี

ดังนั้นแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า จึงมุ่งเน้นการส่งเสริมการลงทุนตลอดห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมยานยนต์ ตั้งแต่การค้นคว้าวิจัยพัฒนาชิ้นส่วนประกอบที่สำคัญ เช่น การจัดตั้งศูนย์ทดสอบ EV Battery และศูนย์ทดสอบยางและล้อแห่งชาติ (ATTRIC) และจัดตั้งสนามทดสอบยานยนต์ขับเคลื่อนอัตโนมัติ (EECi-Aripolis) การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและไม่ใช่ภาษีกับผู้ผลิตยานยนต์ไฟฟ้าต่างชาติที่จะเข้ามาลงทุนในพื้นที่อีอีซีและการส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุนในอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า เช่น การส่งเสริมให้มีสถานีอัดประจุเพิ่มขึ้น 5,000 หัวจ่าย และการพัฒนาอู่ซ่อมรถในพื้นที่ โดยพัฒนาฝีมือแรงงานในอุตสาหกรรมยานยนต์เดิมให้สามารถปฏิบัติงานที่ใช้ทักษะขั้นสูง ทั้งนี้เพื่อพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถในการผลิตของผู้ประกอบการยานยนต์ให้เข้าสู่อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ด้วยการลงทุนในเทคโนโลยีและนวัตกรรม และสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศโดยเฉพาะกลุ่มนักลงทุนศักยภาพที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีให้กับผู้ประกอบการไทย เพื่อให้พื้นที่อีอีซีก้าวสู่การเป็น Super Cluster ของการผลิตยานยนต์ไฟฟ้า และประเทศไทยสามารถปรับเปลี่ยนจากการรับจ้างผลิตเป็นผู้ผลิตเทคโนโลยี ซึ่งจะเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระยะยาว

2. อุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ

เป็นอุตสาหกรรมที่สนับสนุนภาคการเกษตรเป็นหลัก เพื่อพัฒนาให้พืชผลทางการเกษตรมีต้นทุนที่ถูกลงและมีคุณภาพมาตรฐานสามารถเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหารและอุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ โดยเทคโนโลยีที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ ประกอบด้วย **เทคโนโลยีการเกษตรด้านกระบวนการเพาะปลูก (Agritech)** จะเน้นการพัฒนากระบวนการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการเพาะปลูก รวมถึงมาตรฐานหลังการเก็บเกี่ยว ด้วยเทคโนโลยีเครื่องรับรู้ การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการแนะนำอัจฉริยะ เพื่อการจัดการน้ำและดิน การผ่อนแรงและทดแทนแรงงานคน ระบบวิเคราะห์ข้อมูลแบบ Real Time และระบบการตรวจสอบย้อนหลัง **เทคโนโลยีการเกษตรด้านพันธุศาสตร์ การป้องกันและเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว (Biotech)** จะเน้นการพัฒนาคุณภาพของเมล็ดและพืชผล เพื่อเพิ่มผลผลิต เช่น Genetic Engineering Crop Protection และเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว ซึ่งทั้ง 2 เทคโนโลยีมีความสำคัญต่อการพัฒนาเทคโนโลยีในการเกษตร ด้วยระบบ System Integrator และ R&D มุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิตเพื่อเป็นวัตถุดิบในกลุ่มอาหาร เช่น พืชผลทาง

การเกษตร ผลไม้ทั่วไป และเนื้อสัตว์ และกลุ่มชีวภาพ เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ปาล์ม ขยะจากอุตสาหกรรมอาหาร และสาหร่าย จะนำไปผลิตเป็น Biochemicals และ Biofuels ต่อไปในอนาคต

รูปที่ ก-1 ความเชื่อมโยงของกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตจากฐานเกษตร และชีวภาพ (Agriculture and Biology Based Sector)

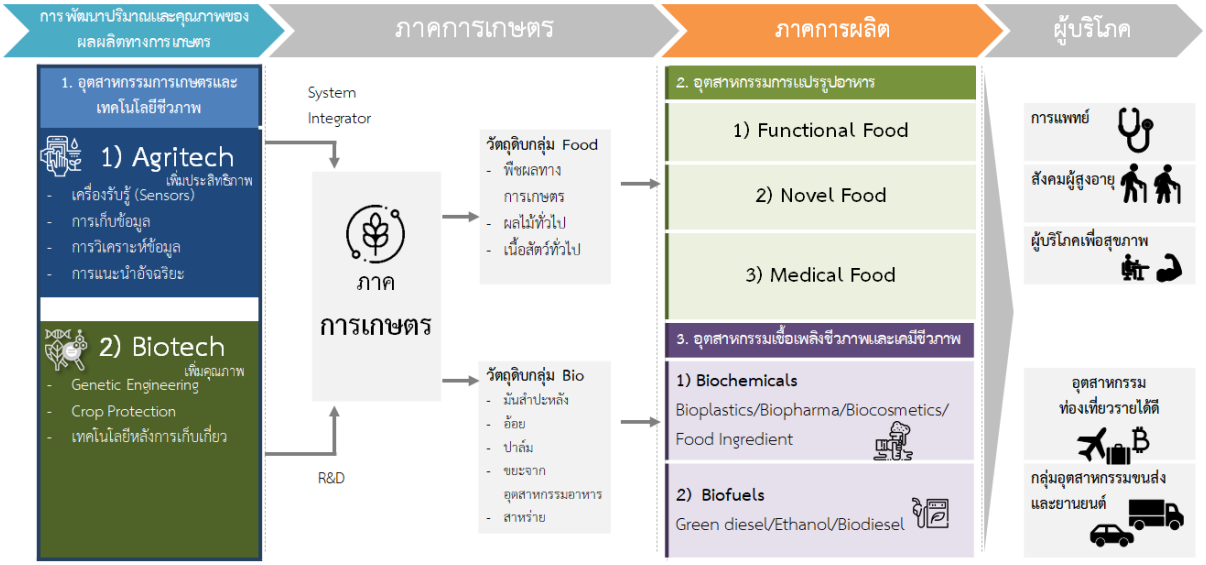

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)

ปัจจุบันเขตพื้นที่อีอีซีได้จัดตั้งเขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi) ที่เป็นเครื่องมือส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการที่จะมาลงทุนอุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ โดย EECi ประกอบด้วย 4 เมืองนวัตกรรมขนาดใหญ่ ได้แก่ เมืองนวัตกรรมชีวภาพ (EECi BIOPOLIS) เมืองนวัตกรรมระบบอัตโนมัติ หุ่นยนต์ และอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (EECi ARIPOLIS) เมืองนวัตกรรมอาหาร (FOOD INNOPOLIS) และเมืองนวัตกรรมการบินและอวกาศ (SPACE INNOPOLIS) รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เช่น เครื่องกำเนิดแสงซินโครตรอน ทั้งหมดมุ่งเน้นงานวิจัยด้านการแพทย์ เกษตร อุตสาหกรรม และอื่นๆ ที่สามารถยกระดับ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

แนวโน้มความต้องการอุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ จากผลการคาดการณ์ขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) พบว่าจะมีการเติบโตของจำนวนประชากรจาก 7 พันล้านคนเป็น 9.3 พันล้านคนในปี 2593 มีการขยายขนาดของเมืองจากร้อยละ 50 ในปัจจุบัน เป็นร้อยละ 70 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในปี 2593 และมีแนวโน้มความต้องการการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่ให้พลังงานและโปรตีนสูง ทั้งหมดนี้ส่งผลให้ความต้องการของตลาดโลกมีแนวโน้มเติบโตถึงประมาณร้อยละ 70 ตลอดช่วงปี 2543 – 2593 (ปี 2000 – 2050) จึงเป็นแนวโน้มในทางที่ดีที่จะเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพของไทยให้เติบโตและมีความสามารถในการผลิตเพียงพอทั้งความต้องการในประเทศและต่างประเทศ โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนกระบวนการการผลิต เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานระดับสากล มีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของตลาด รวมถึงการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยว และการแพร่

ระบาดของโรคอุบัติใหม่ ทำให้ความต้องการสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐานเพื่อเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหารและการแปรรูปเพิ่มสูงขึ้น ก่อให้เกิดความต้องการในการใช้เทคโนโลยี Agritech และ Biotech เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามการส่งเสริมให้เกษตรกรมีความต้องการและเห็นความสำคัญในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตยังคงเป็นประเด็นท้าทาย เนื่องจากเกษตรกรไทยส่วนใหญ่ ไม่มีความรู้และแหล่งเงินทุน อีกทั้งงานวิจัยไม่ตรงกับความต้องการ ส่งผลให้ผู้ประกอบการไม่กล้าลงทุน นอกจากนี้ยังมีกฎหมายหรือกฎเกณฑ์บางอย่างเป็นอุปสรรคในการส่งเสริมการลงทุน เช่น กฎหมายการใช้โดรน เป็นต้น

3. อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กำหนดคำจำกัดความของอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ ประกอบด้วยอุตสาหกรรมการขนส่งผู้โดยสารหรือสินค้าทางอากาศภายในประเทศหรือระหว่างประเทศ ธุรกิจสายการบิน การจัดการท่าอากาศยาน การให้บริการอากาศยานสาธารณะ การเช่าเหมาอากาศยาน การซ่อมบำรุงท่าอากาศยาน การควบคุมการจราจรทางอากาศ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมการให้บริการผู้โดยสาร รวมถึงการผลิตชิ้นส่วนอากาศยาน และการซ่อมบำรุงอากาศยานและชิ้นส่วน

การส่งเสริมอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ในพื้นที่อีอีซี ได้มีการจัดตั้งเขตส่งเสริมเมืองการบินภาคตะวันออก (EECa) บนพื้นที่ 6,500 ไร่ บริเวณสนามบินอู่ตะเภา ตำบลพลา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ให้เป็นศูนย์กลางการบินและเมืองการบินภาคตะวันออกสู่มหานครการบิน (AEROTROPOLIS) ด้วยแนวคิดการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภาให้เป็นสนามบินระดับโลก เป็นศูนย์กลางการบินภูมิภาค เพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมการบิน เชื่อมต่อระบบขนส่งทางอากาศจากพื้นที่อีอีซี ไปยังสนามบินต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้ง การพัฒนาเมืองนวัตกรรมการบินและอวกาศ (SPACE INNOPOLIS) ในพื้นที่ EECi ที่มุ่งเน้นด้านการพัฒนาและวิจัยเทคโนโลยีด้านการบินและอวกาศแบบครบวงจร มีความพร้อมทั้งด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชนและสถาบันการศึกษา และยังมีความเชื่อมโยงกับเมืองนวัตกรรมระบบอัตโนมัติ หุ่นยนต์ และระบบอัจฉริยะ (ARIPOLIS) ที่จะเป็นตัวกลางเชื่อมโยงระหว่างเทคโนโลยีของอุตสาหกรรมการบินและอวกาศกับเทคโนโลยีสมัยใหม่อื่น นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินโครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน (ดอนเมือง-สุวรรณภูมิ-และอู่ตะเภา) ซึ่งเป็นโครงการที่จะช่วยส่งเสริมนักลงทุนให้เกิดการตัดสินใจลงทุนได้รวดเร็วขึ้น

แนวโน้มของอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์มีแนวโน้มฟื้นตัว จากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ที่มีทิศทางดีขึ้นตั้งแต่ปลายปี 2564 การปรับลดมาตรการควบคุมการเดินทาง และประเทศจีนสิ้นสุดนโยบาย Zero Covid-19 ในเดือน ธันวาคม 2565 ทำให้ความต้องการเดินทางทางอากาศกลับมามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการเดินทางภายในประเทศและระหว่างประเทศในภูมิภาคที่เป็นปัจจัยสำคัญของการฟื้นตัว

รูปที่ ก-2 แนวโน้มปริมาณการขนส่งผู้โดยสาร (RPKs)

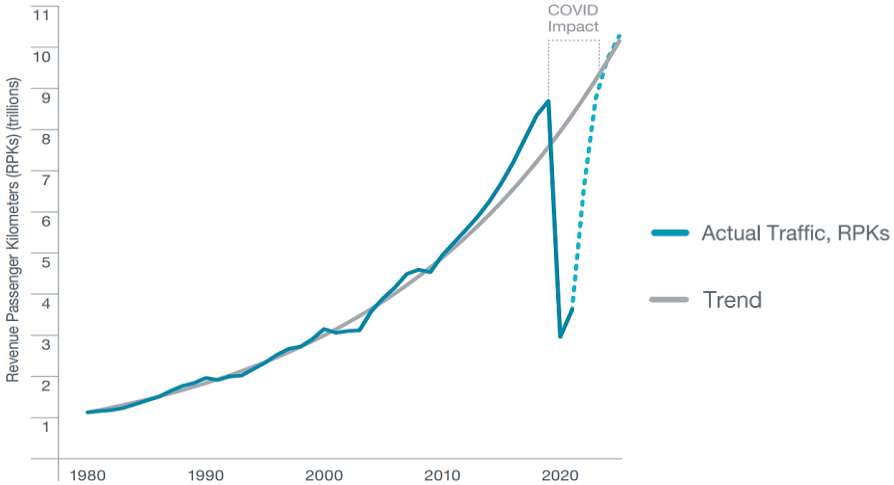

ที่มา: Boeing Commercial Market Outlook (2565)

จากการคาดการณ์ของ Boeing Commercial Market Outlook 2565 – 2584 ที่นำเสนอในปี 2565 คาดการณ์ว่า ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมีอัตราการเติบโตของความต้องการเครื่องบินสูงสุดประมาณ 16,430 ลำ คิดเป็นร้อยละ 40 ของความต้องการเครื่องบินใหม่ทั่วโลก โดยช่วงปี 2565 – 2584 คาดว่าเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะมีอัตราการเติบโตของความต้องการใช้เครื่องบิน (RPK) เฉลี่ยต่อปีเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.3 มากกว่าค่าเฉลี่ยของโลกที่ร้อยละ 3.8 ซึ่งไม่รวมประเทศรัสเซียและกลุ่มประเทศเอเชียกลางที่ยังมีความขัดแย้งและความไม่แน่นอนทางสังคมและเศรษฐกิจสูง สอดคล้องกับ Airbus ที่คาดการณ์ปริมาณการใช้เครื่องบินในภูมิภาคเอเชียจะเติบโตโดยเฉลี่ยถึงร้อยละ 5.7 ต่อปี คิดเป็นจำนวน 17,580 ลำในปี 2584 และมูลค่ากิจการศูนย์ซ่อมบำรุงในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกเติบโตโดยเฉลี่ยถึงร้อยละ 6.6 ต่อปีเช่นกัน ซึ่งการคาดการณ์นี้ได้รวมถึงการสร้างโอกาสตลาดซ่อมบำรุงอากาศยานให้กับประเทศไทยได้ถึง 1.61 ล้านเหรียญสหรัฐในปี 2570 และเพิ่มขึ้นเป็น 2.94 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2580 คิดเป็นการเติบโตในอัตราร้อยละ 5.7 ต่อปี เนื่องจากประเทศไทยตั้งอยู่ในพื้นที่ยุทธศาสตร์ของเอเชีย และเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวอยากมามากที่สุดเป็นลำดับที่ 4 ของโลก (ปี 2565)

รูปที่ ก-3 อัตราการเติบโตของความต้องการใช้เครื่องบิน (RPK) ปี 2565 – 2584

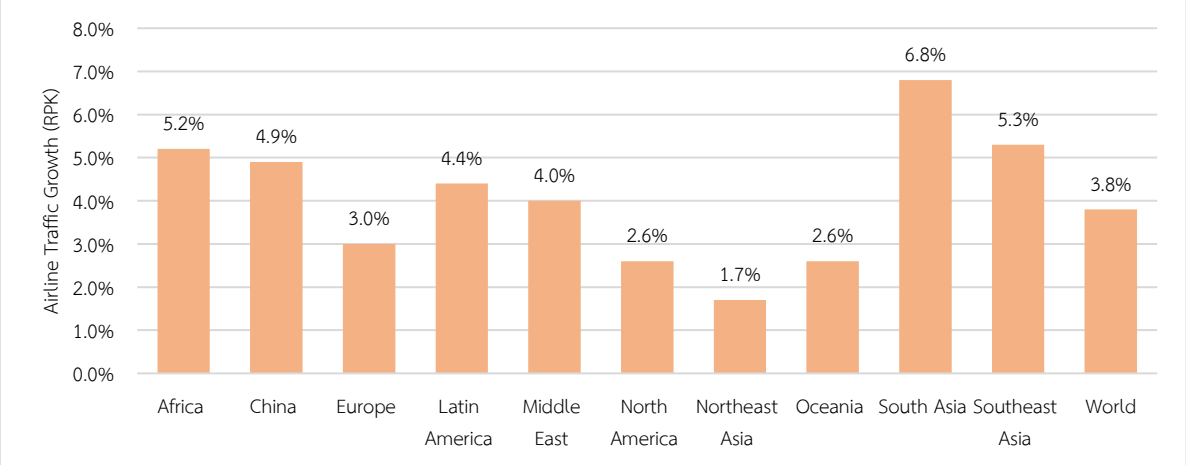

ที่มา: Boeing ประมวลโดย สกพอ.

ปี 2565 อุตสาหกรรมการบินของประเทศไทย มีจำนวนผู้ถือใบอนุญาตประกอบกิจการค้าขายการเดินอากาศ (AOL) 42 รายลดลงจากปี 2560 ที่มี 49 ราย เป็นผลจากการซบเซาของธุรกิจสายการบินในช่วงสถานการณ์โควิด-19 โดยในปี 2565 มีผู้ประกอบการขนส่งทางอากาศที่ประกอบกิจการ 31 ราย แบ่งกลุ่มตามรูปแบบเที่ยวบินได้เป็น แบบไม่ประจำ 15 ราย และเที่ยวบินแบบประจำ 10 ราย และแบบพาณิชย์อื่นๆ 5 ราย และผู้ประกอบการขนส่งทางอากาศที่ไม่ประกอบกิจการในปี 2565 จำนวน 11 ราย ในส่วนของจำนวนผู้ประกอบการที่ได้ใบรับรองผู้ดำเนินการเดินอากาศ (AOC) มีจำนวน 23 ราย โดยเป็นผู้ให้บริการในเส้นทางระหว่างประเทศและภายในประเทศ 22 ราย แบ่งเป็นให้บริการแบบอากาศยานปีกแข็ง 17 ราย และเฮลิคอปเตอร์ 5 ราย และผู้ให้บริการเฉพาะเส้นทางภายในประเทศโดยเฮลิคอปเตอร์ 1 ราย

ในการนี้ จำนวนอากาศยานที่จดทะเบียนในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่มีจำนวนอากาศยานที่จดทะเบียนทั้งสิ้น 314 ลำ เพิ่มขึ้นเป็น 601 ลำ ในปี 2565 แบ่งเป็นอากาศยานเบาพิเศษ 60 ลำ อากาศยานเพื่อการพาณิชย์ 254 ลำ และอากาศยานทั่วไป 287 ลำ ซึ่งสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) คาดการณ์ไว้ว่าในปี 2580 อากาศยานที่จดทะเบียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็น 811 ลำ เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5.7 ต่อปี ด้านสมาคมขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ (IATA) ประเมินว่าการขนส่งทางอากาศของไทยจะกลับสู่ภาวะปกติในปี 2567 จากการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐอย่างต่อเนื่อง เช่น โครงการเราเที่ยวด้วยกันในปี 2563 เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวภายในประเทศ และการเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยวจากต่างชาติ

รูปที่ ก-4 การประมาณการฝูงบินในประเทศไทย ปี 2560 - 2580

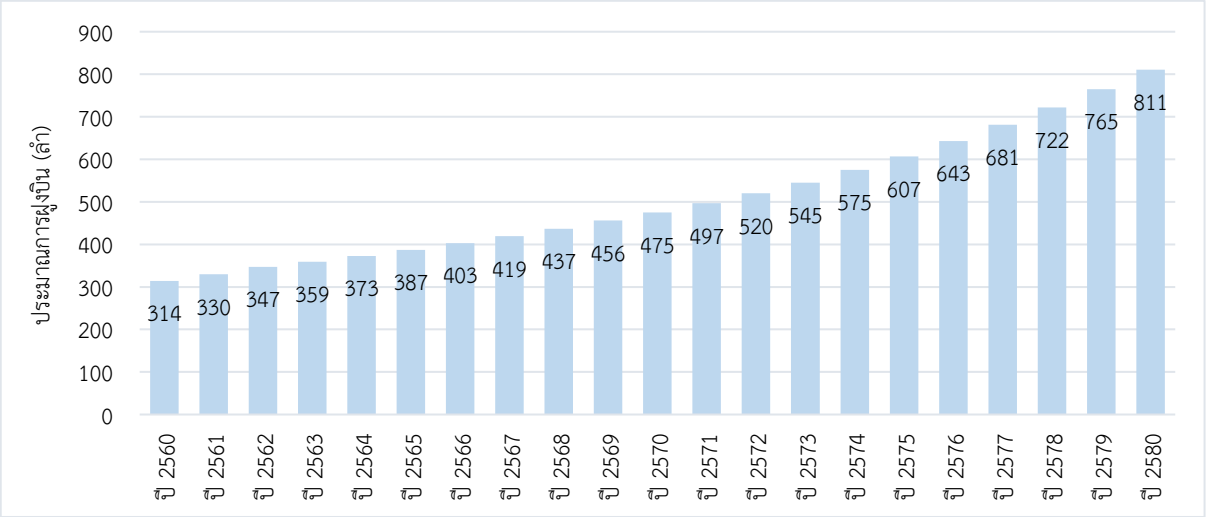

ที่มา : สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

จากสถานการณ์และแนวโน้มข้างต้น พบว่า แนวโน้มอุปสงค์ของการบินในประเทศไทยจะมีทิศทางเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง แม้ว่าชะลอลงจากการแพร่ระบาด COVID-19 แต่อย่างไรก็ตามหากการขยายตัวดังกล่าวกลับมาอยู่ในระดับเท่าเดิมจะเพิ่มความต้องการในการใช้เครื่องบินอีกจำนวนมาก ซึ่งการพัฒนาอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ที่เป็นเป้าหมายการพัฒนาได้แก่ กิจการการให้บริการซ่อมบำรุงอากาศยาน (MRO) กิจการผลิตชิ้นส่วนอากาศยาน (OEM Component Manufacturer) และกิจการโลจิสติกส์ทันสมัย จะช่วย

สนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการบินในภูมิภาคอาเซียน สำหรับแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ของประเทศไทย ไม่เพียงแต่มุ่งเน้นยกระดับการเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ แต่ยังรวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลและโลจิสติกส์ เนื่องจากแนวโน้มในระยะต่อไปของอุตสาหกรรมโลจิสติกส์โลกจะมุ่งสู่การใช้งานระบบจัดการการขนส่งสินค้าผ่านช่องทางดิจิทัล (Digital Freight Forward) ที่มีระบบเทคโนโลยีเป็นแกนหลัก และมีความรวดเร็ว แม่นยำ มากขึ้น ปรับสู่การให้บริการระบบขนส่งแบบอัจริยะ (Smart Logistics) ตามเป้าหมายของอีอีซี

4. อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร

ในพื้นที่อีอีซี การส่งเสริมอุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร ได้ดำเนินการจัดตั้งเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกิจการพิเศษด้านการแพทย์ เป็นพื้นที่ต้นแบบเพื่อเป็นแนวทางกำหนดสิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนและเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมทางการแพทย์ 2 แห่ง คือ(1) ศูนย์นวัตกรรมการแพทย์ครบวงจร ธรรมศาสตร์ พัทยา (EECmd) มีเป้าหมายเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมการแพทย์และเทคโนโลยีเฮลท์เทค มุ่งสู่การเป็น Medical Valley และ (2) ศูนย์การแพทย์จีโนมิกส์มหาวิทยาลัยบูรพา บางแสน (EECg) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนการดำเนินงานแผนปฏิบัติการบูรณาการจีโนมิกส์ไทยแลนด์ โดยกำหนดให้เป็นศูนย์บริการทดสอบทางการแพทย์จีโนมิกส์ ตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยบูรพา (บางแสน) เพื่อการสนับสนุนอุตสาหกรรมการแพทย์แม่นยำ โดยได้รับความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาชั้นนำ เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ และมหาวิทยาลัยบูรพา จากหน่วยงานวิจัยและนวัตกรรม เช่น สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ และสำนักงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ อีกทั้งยังมีความร่วมมือกับหน่วยงานด้านการทำวิจัยทางคลินิก (Clinical Trial Partners) ซึ่งมีความจำเป็นต่ออุตสาหกรรมการแพทย์และยาในอนาคต รวมทั้ง มีการยกระดับระบบบริการสาธารณสุขในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมเป้าหมาย และเพื่อให้เป็น Sandbox ของประเทศ ผ่านการดำเนินโครงการสำคัญ ได้แก่ โครงการยกระดับโรงพยาบาลปลวกแดง 2 เป็นการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุข ภายใต้การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน (PPP) เพื่อให้ประชาชนที่อยู่อาศัยและทำงานในบริเวณใกล้เคียงได้รับบริการสาธารณสุขระดับพรีเมียม อย่างสะดวก ปลอดภัย เพียงพอและทันการณ์ และโครงการพัฒนาโรงพยาบาลธรรมศาสตร์ (ศูนย์พัทยา) ให้เป็นต้นแบบโรงพยาบาลอัจฉริยะ (Digital Hospital) ผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและระบบดูแลผู้ป่วยผ่านระบบการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) มาเพิ่มศักยภาพในการดูแลผู้ป่วย ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี 2567 โดยอุตสาหกรรมการแพทย์ได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุน 28,700 ล้านบาท[20]

อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจรเป็นอุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) ที่สามารถต่อยอดกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยเป้าหมายของการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 จะผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง ด้วยการส่งเสริมการผลิตบุคลากร ยกระดับมาตรฐาน รวมถึงสนับสนุนให้มีการใช้ประโยชน์ ต่อยอดจากผลการศึกษาวิจัยและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามาใช้ในกระบวนการรักษาพยาบาลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ยกระดับบริการสู่การบริการบนฐาน

[20] ข้อมูลจาก BOI ปี 2559 ถึงเดือนมิถุนายน 2565

นวัตกรรมและเทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (Medical Hub) และด้วยความต้องการของตลาดโลกที่เพิ่มขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การขยายตัวของเมือง ประชาชนใส่ใจดูแลสุขภาพมากขึ้น อุตสาหกรรมการแพทย์หลังการระบาดของโรคโควิด-19[21] จึงมีแนวโน้มเติบโตและให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลทางการแพทย์มากขึ้น เช่น Virtual Health Delivery และ Telemedicine มากขึ้น ทั้งนี้ การพัฒนาอุตสากรรมการแพทย์ครบวงจรควรมุ่งเน้นการผลิตแรงงานภาคอุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจรให้เพียงพอ และการดึงดูดกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ซึ่งจำเป็นต้องสร้างความแตกต่างของบริการให้เกิดในพื้นที่อีอีซี และเชื่อมโยงอุตสาหกรรมการแพย์ครบวงจรกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ รวมถึงดำเนินการโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมให้เกิดความสะดวกสบายแก่กลุ่มลูกค้าเป้าหมายเพื่อยกระดับการบริการให้พร้อมเป็น Medical Hub ของภูมิภาคและระดับโลก

5. อุตสาหกรรมดิจิทัล

ในพื้นที่อีอีซี มุ่งเน้นการสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลและระบบนิเวศน์ให้พร้อมต่อการพัฒนา รวมถึงการดึงบริษัทเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาลงทุนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี ด้วยการจัดตั้งเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล (Eastern Economic Corridor of Digital: EECd) หรือ Digital Park Thailand บนพื้นที่ 830 ไร่ ที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เพื่อเป็นศูนย์กลางการลงทุนและพัฒนากำลังคน สร้างสรรค์นวัตกรรม และส่งเสริมการลงทุนของธุรกิจดิจิทัลระดับโลก ตลอดจนยกระดับและพัฒนาอุตสาหกรรมไอซีทีเดิมไปสู่อุตสาหกรรมดิจิทัลยุคใหม่ ภายใต้ความร่วมมือกับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล และให้สิทธิประโยชน์การลงทุนทั้งทางด้านภาษีและไม่ใช่ภาษีแก่นักลงทุน รวมทั้งการจัดตั้งเขตส่งเสริมศูนย์นวัตกรรมดิจิทัลและเทคโนโลยีขั้นสูงบ้านฉาง บนพื้นที่ 519 ไร่ ตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง เพื่อรองรับงานวิจัยพัฒนาและส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญของผู้ประกอบกิจการ รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่สัตหีบและบ้านฉาง

อุตสาหกรรมดิจิทัลมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง จากสถานการณ์โควิด-19 ส่งผลให้ประชาชนหันมาสนใจใช้บริการแพลตฟอร์มออนไลน์มากขึ้น (DEPA, 2565) ประกอบกับสถานการณ์โลกที่มุ่งเน้นการทำ Digital transformation การนำระบบเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น AI Blockchain และ IOT มาใช้ในการพัฒนาทุกมิติทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม คาดการณ์ว่าปี 2567 อุตสาหกรรมดิจิทัลจะมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นกว่าปัจจุบันถึงร้อยละ 100 ซึ่งรัฐบาลและผู้ประกอบในประเทศจะต้องปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น โดยการพัฒนาแรงงานทักษะด้านดิจิทัล การป้องกันภัยคุกคามทางดิจิทัล (Digital threat) และความปลอดภัยของข้อมูลที่จะเป็นประเด็นสำคัญเมื่อภาคธุรกิจปรับตัวสู่ธุรกิจ 4.0

[21] จากรายงานของ Deloitte เรื่อง Global Health Care Outlook (ปี 2566)

ภาคผนวก ข

ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์
แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษ
ภาคตะวันออก พ.ศ. 2566 - 2570

ด้านเศรษฐกิจ

ตารางที่ ข-1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศไทย และพื้นที่อีอีซี (ณ ราคาคงที่) ปี 2554–2564

GDP/GPCP	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (ล้านบาท)											CAGR
	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 60-64
GDP ประเทศไทย	**8,301,559**	**8,902,823**	**9,142,076**	**9,232,088**	**9,521,425**	**9,848,501**	**10,259,940**	**10,693,202**	**10,919,339**	**10,256,873**	**10,409,904**	**0.36%**
อัตราการเติบโต		**7.24%**	**2.69%**	**0.98%**	**3.13%**	**3.44%**	**4.18%**	**4.22%**	**2.11%**	**-6.07%**	**1.49%**	
GDP เกษตร	638,482	655,754	660,363	658,462	615,883	608,752	638,105	677,009	670,375	648,006	662,593	0.95%
อัตราการเติบโต		2.71%	0.70%	-0.29%	-6.47%	-1.16%	4.82%	6.10%	-0.98%	-3.34%	2.25%	
GDP อุตสาหกรรม	2,907,690	3,118,309	3,171,493	3,174,363	3,235,844	3,308,263	3,378,518	3,476,662	3,472,211	3,271,535	3,391,029	0.09%
อัตราการเติบโต		7.24%	1.71%	0.09%	1.94%	2.24%	2.12%	2.90%	-0.13%	-5.78%	3.65%	
GDP บริการ	4,766,470	5,158,853	5,351,831	5,448,768	5,754,368	6,032,557	6,348,316	6,645,431	6,894,957	6,441,315	6,460,268	0.44%
อัตราการเติบโต		8.23%	3.74%	1.81%	5.61%	4.83%	5.23%	4.68%	3.75%	-6.58%	0.29%	
GPCP พื้นที่อีอีซี	**1,124,094**	**1,184,943**	**1,210,275**	**1,212,037**	**1,246,399**	**1,306,678**	**1,347,848**	**1,383,690**	**1,390,113**	**1,290,898**	**1,370,209**	**0.41%**
อัตราการเติบโต		**5.41%**	**2.14%**	**0.15%**	**2.84%**	**4.84%**	**3.15%**	**2.66%**	**0.46%**	**-7.14%**	**6.14%**	
GPCP เกษตร	39,956	36,933	36,173	34,421	31,627	32,086	36,204	35,310	34,774	33,413	33,168	-2.17%
อัตราการเติบโต		-7.56%	-2.06%	-4.84%	-8.12%	1.45%	12.83%	-2.47%	-1.52%	-3.91%	-0.73%	
GPCP อุตสาหกรรม	791,492	835,025	848,832	844,055	865,646	901,389	919,252	930,715	920,723	869,989	925,102	0.16%
อัตราการเติบโต		5.50%	1.65%	-0.56%	2.56%	4.13%	1.98%	1.25%	-1.07%	-5.51%	6.33%	
GPCP บริการ	292,517	314,936	328,264	337,941	354,678	379,802	399,756	426,974	446,206	396,156	421,614	1.34%
อัตราการเติบโต		7.66%	4.23%	2.95%	4.95%	7.08%	5.25%	6.81%	4.50%	-11.22%	6.43%	

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ข้อมูล GDP ณ ราคาคงที่) , 2566

หมายเหตุ: Gross Provincial Cluster Product : GPCP หมายถึง ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด

ตารางที่ ข-2 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศไทย และพื้นที่อีอีซี (ณ ราคาปัจจุบัน) ปี 2555–2564

GDP/GPCP/GPP	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (ล้านบาท)										สัดส่วน/
	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	GDP ปี 64
GDP ประเทศไทย	**12,357,344**	**12,915,159**	**13,230,306**	**13,743,478**	**14,590,337**	**15,488,664**	**16,373,340**	**16,889,169**	**15,661,150**	**16,166,598**	**100**
- เกษตร	1,421,602	1,462,283	1,334,795	1,219,420	1,236,981	1,302,041	1,342,911	1,372,848	1,362,954	1,407,848	8.71
- อุตสาหกรรม	4,273,733	4,420,724	4,526,819	4,592,338	4,791,853	5,029,209	5,278,347	5,254,658	4,791,399	5,218,502	32.28
- บริการ	6,662,009	7,032,152	7,368,692	7,931,720	8,561,503	9,157,414	9,752,082	10,261,663	9,506,797	9,540,248	59.01
GPCP พื้นที่อีอีซี	**1,780,513**	**1,858,580**	**1,926,375**	**1,954,284**	**2,114,445**	**2,260,008**	**2,424,734**	**2,429,116**	**2,089,739**	**2,364,867**	**14.63**
- เกษตร	63,255	61,206	56,902	51,401	55,074	64,155	60,811	64,355	64,412	64,727	4.60
- อุตสาหกรรม	1,291,689	1,347,717	1,392,993	1,388,514	1,486,619	1,579,122	1,690,621	1,654,227	1,411,559	1,642,344	31.47
- บริการ	425,569	449,657	476,480	514,368	572,751	616,731	673,302	710,534	613,768	657,795	6.89
GPP จ.ฉะเชิงเทรา	**340,137**	**319,037**	**324,127**	**317,590**	**341,495**	**342,926**	**390,945**	**388,474**	**341,407**	**400,385**	**2.48**
- เกษตร	20,883	21,219	19,829	18,450	18,205	18,879	19,119	19,530	18,900	19,656	1.40
- อุตสาหกรรม	244,573	224,656	229,217	220,418	239,838	237,187	275,648	269,177	235,417	281,133	5.39
- บริการ	74,680	73,161	75,081	78,721	83,452	86,860	96,179	99,767	87,090	99,595	1.04
GPP จ.ชลบุรี	**624,848**	**682,616**	**732,921**	**794,048**	**897,452**	**947,015**	**994,830**	**1,027,743**	**893,282**	**1,009,363**	**6.24**
- เกษตร	17,175	18,428	16,014	15,102	17,168	19,047	19,067	18,706	17,986	19,188	1.36
- อุตสาหกรรม	356,437	393,436	429,432	466,613	525,742	546,348	559,835	565,510	505,191	605,204	11.60
- บริการ	251,237	270,752	287,475	312,333	354,541	381,619	415,928	443,527	370,104	384,971	4.04
GPP จ.ระยอง	**815,528**	**856,928**	**869,327**	**842,646**	**875,498**	**970,067**	**1,038,959**	**1,012,899**	**855,051**	**955,119**	**5.91**
- เกษตร	25,197	21,559	21,059	17,849	19,701	26,228	22,626	26,119	27,526	25,883	1.84
- อุตสาหกรรม	690,679	729,625	734,344	701,483	721,038	795,587	855,138	819,540	670,951	756,007	14.49
- บริการ	99,652	105,744	113,924	123,314	134,758	148,252	161,195	167,240	156,574	173,229	1.82
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวรายจังหวัด (GPP Per Capita) (บาท)											
จ.ฉะเชิงเทรา	458,696	422,705	422,055	406,548	431,065	425,315	474,814	462,208	398,097	457,736	
จ.ชลบุรี	386,986	414,972	437,489	465,557	517,288	531,453	546,943	553,957	472,368	524,002	
จ.ระยอง	956,168	985,771	981,533	934,137	950,319	1,017,235	1,060,571	1,007,570	829,657	904,857	

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ข้อมูล GDP ณ ราคาปัจจุบัน) , 2566

ตารางที่ ข-3 สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ปี 2564

กลุ่มจังหวัด	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด (GPCP) หน่วย : ล้านบาท				
	GPCP 2021p	GPCP ภาคเกษตร	GPCP ภาคอุตสาหกรรม	GPCP ภาคบริการ	สัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ (GDP)
ตอฉ.บน 2	142,001	38,694	15,625	87,682	0.88%
ชายแดนใต้	146,275	41,335	14,013	90,927	0.90%
เหนือบน 2	204,923	50,122	22,407	132,394	1.27%
ตอฉ.ล่าง 2	267,720	62,684	37,040	167,997	1.66%
ตอฉ.บน 1	273,482	62,711	54,910	155,861	1.69%
เหนือล่าง 2	295,654	75,803	89,620	130,230	1.83%
เหลือล่าง 1	333,558	98,983	52,714	181,862	2.06%
ใต้อันดามัน	352,854	101,140	35,150	216,564	2.18%
กลางล่าง 1	377,318	82,201	127,082	168,035	2.33%
เหนือบน 1	417,321	71,227	105,830	240,265	2.58%
ตอฉ.กลาง	422,716	64,861	107,579	250,277	2.61%
ตอฉ.ล่าง 1	565,983	107,319	155,565	303,099	3.50%
ตะวันออก 2	577,666	120,850	273,211	183,604	3.57%
กลางล่าง 2	615,796	48,695	348,652	218,449	3.81%
ใต้อ่าวไทย	778,678	224,671	171,014	382,993	4.82%
กลางตอนบน	881,947	52,558	529,024	300,365	5.46%
กลาง	1,782,491	37,255	812,598	932,637	11.03%
พื้นที่อีอีซี	**2,364,867**	**64,727**	**1,642,344**	**657,795**	**14.63%**
กรุงเทพฯ	5,365,348	2,012	624,123	4,739,213	33.19%
รวม	**16,166,598**	**1,407,848**	**5,218,502**	**9,540,248**	

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ข้อมูล GDP ณ ราคาปัจจุบัน) , 2566 ประมวลผลโดย สกพอ.

หมายเหตุ: Gross Provincial Cluster Product : GPCP หมายถึง ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด

ตารางที่ ข-4 รายชื่อเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่ออุตสาหกรรมเป้าหมาย (ณ มิถุนายน 2566)

ลำดับ	เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่ออุตสาหกรรมเป้าหมาย	ที่ตั้ง
26 เขตรูปแบบนิคมอุตสาหกรรม		
1	นิคมอุตสาหกรรมดับบลิวเอชเอระยอง 36	จ.ระยอง
2	นิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด (ระยอง)	จ.ระยอง
3	นิคมอุตสาหกรรมดับบลิวเอชเอ ตะวันออก (มาบตาพุด)	จ.ระยอง
4	นิคมอุตสาหกรรมดับบลิวเอชเอ อีสเทิร์นซีบอร์ด	จ.ระยอง
5	นิคมอุตสาหกรรมดับบลิวเอชเอ ชลบุรี	จ.ชลบุรี
6	นิคมอุตสาหกรรมดับบลิวเอชเอ ชลบุรี 2	จ.ชลบุรี
7	นิคมอุตสาหกรรมดับบลิวเอชเอ อีสเทิร์นซีบอร์ด 2	จ.ชลบุรี
8	นิคมอุตสาหกรรมดับบลิวเอชเอ อีสเทิร์นซีบอร์ด 3	จ.ชลบุรี
9	นิคมอุตสาหกรรมดับบลิวเอชเอ อีสเทิร์นซีบอร์ด 4	จ.ชลบุรี
10	นิคมอุตสาหกรรม ซีพีจีซี	จ.ระยอง
11	นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ ชลบุรี	จ.ชลบุรี
12	นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ ชลบุรี (โครงการ 2)	จ.ชลบุรี
13	นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ ระยอง	จ.ระยอง
14	นิคมอุตสาหกรรมปิ่นทอง	จ.ชลบุรี
15	นิคมอุตสาหกรรมปิ่นทอง (แหลมฉบัง)	จ.ชลบุรี
16	นิคมอุตสาหกรรมปิ่นทอง (โครงการ 3)	จ.ชลบุรี
17	นิคมอุตสาหกรรมปิ่นทอง (โครงการ 4)	จ.ชลบุรี
18	นิคมอุตสาหกรรมปิ่นทอง (โครงการ 5)	ชลบุรี
19	นิคมอุตสาหกรรม ที เอฟ ดี 2	จ.ฉะเชิงเทรา
20	นิคมอุตสาหกรรมยามาโตะ อินดัสทรีส์	จ.ชลบุรี
21	นิคมอุตสาหกรรม Smart Park	จ.ระยอง
22	นิคมอุตสาหกรรมเอเชีย คลีน	จ.ชลบุรี
23	นิคมอุตสาหกรรมโรจนะ หนองใหญ่	จ.ชลบุรี
24	นิคมอุตสาหกรรมโรจนะแหลมฉบัง	จ.ชลบุรี
25	นิคมอุตสาหกรรมดับบลิวเอชเอ อินดัสเทรียลเอสเตท ระยอง	จ.ระยอง
26	นิคมอุตสาหกรรมเอ็กโก	จ.ระยอง
2 เขตรูปแบบคลัสเตอร์		
1	กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์อนาคต บ้านโพธิ์	จ.ฉะเชิงเทรา
2	กลุ่มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ บางปะกง	จ.ฉะเชิงเทรา

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2566

ตารางที่ ข-5 มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรมของพื้นที่อีอีซี ปี 2564

จังหวัด	ภาคอุตสาหกรรม (Industrial)	จำแนกรายสาขาอุตสาหกรรม			
		การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	การผลิต	ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบการปรับอากาศ	การจัดหาน้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสีย รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (ล้านบาท)					
พื้นที่อีอีซี	**1,642,344**	**221,243**	**1,291,912**	**112,102**	**17,087**
- จ.ชลบุรี	605,204	3,399	559,670	36,925	5,210
- จ.ระยอง	756,007	217,352	465,160	65,627	7,868
- จ.ฉะเชิงเทรา	281,133	492	267,082	9,550	4,009
สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์รายสาขา ต่อ มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรม (ร้อยละ)					
พื้นที่อีอีซี	**100%**	**13.47%**	**78.66%**	**6.83%**	**1.04%**
- จ.ชลบุรี	100%	0.56%	92.48%	6.10%	0.86%
- จ.ระยอง	100%	28.75%	61.53%	8.68%	1.04%
- จ.ฉะเชิงเทรา	100%	0.18%	95.00%	3.40%	1.43%
สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) ต่อ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมพื้นที่อีอีซี (GPCP) (ร้อยละ)					
พื้นที่อีอีซี	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**
- จ.ชลบุรี	36.85%	1.54%	43.32%	32.94%	30.49%
- จ.ระยอง	46.03%	98.24%	36.01%	58.54%	46.05%
- จ.ฉะเชิงเทรา	17.12%	0.22%	20.67%	8.52%	23.46%

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ข้อมูล GDP ณ ราคาปัจจุบัน) , 2566 ประมวลผลโดย สกพอ.

หมายเหตุ: Gross Provincial Cluster Product : GPCP หมายถึง ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด

ตารางที่ ข-6 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อีอีซี ปี 2565

จังหวัด	จำนวนโรงงาน (แห่ง)		เงินทุน (ล้านบาท)		แรงงาน (คน)	
	นอกนิคมอุตสาหกรรม	ในนิคมอุตสาหกรรม	นอกนิคมอุตสาหกรรม	ในนิคมอุตสาหกรรม	นอกนิคมอุตสาหกรรม	ในนิคมอุตสาหกรรม
พื้นที่อีอีซี	**7,337**	**2,965**	**1,261,315**	**1,577,623**	**445,971**	**211,807**
- จ.ชลบุรี	3,675	1,531	393,854	531,872	215,849	104,471
- จ.ฉะเชิงเทรา	1,713	308	218,401	116,707	109,483	31,449
- จ.ระยอง	1,949	1,126	649,060	929,044	120,639	75,887
รวม	**10,302**		**2,838,938**		**657,778**	

ที่มา: ข้อมูลรายชื่อโรงงานที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการ ณ สิ้นปี 2565 โดย กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2566

ตารางที่ ข-7 ข้อมูลการออกบัตรส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ปี 2561 – 2565

ปี	การส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่อีอีซี		การส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่อีอีซี	
	จำนวน (โครงการ)	มูลค่าเงินลงทุน (ล้านบาท)	จำนวน (โครงการ)	มูลค่าเงินลงทุน (ล้านบาท)
2561	394	373,940	204	277,903
2562	378	171,687	189	129,429
2563	395	257,615	209	175,509
2564	392	184,086	202	99,527
2565	420	262,977	192	219,077
รวม	**1,979**	**1,250,305**	**996**	**901,445**

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2565

ตารางที่ ข-8 ข้อมูลการออกบัตรส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ปี 2561 – 2565

อุตสาหกรรมเป้าหมาย	เงินลงทุน (ล้านบาท)	กิจการใหม่ (New) (ล้านบาท)	กิจการขยาย (Expansion) (ล้านบาท)
อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน	248,929	85,505	163,424
อุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ	28,678	6,227	22,451
อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์	137,347	30,604	106,743
อุตสาหกรรมการเกษตร และแปรรูปอาหาร	39,734	2,486	37,248
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	6,218	6,161	57
รวมอุตสาหกรรม First S-Curve	460,906	130,983	329,923
อุตสาหกรรมดิจิทัล	26,041	25,277	764
อุตสาหกรรมการแพทย์	27,972	20,605	7,367
อุตสาหกรรมระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์	2,778	1,300	1,478
อุตสาหกรรมปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์	379,951	33,649	346,302
อุตสาหกรรมอากาศยาน	3,768	1,853	1,915
รวมอุตสาหกรรม New S-Curve	440,510	82,684	357,826
อุตสาหกรรมพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการศึกษา	48	28	20
อื่นๆ	348,841	123,844	224,997
รวมมูลค่าออกบัตรส่งเสริมทั้งหมด	**1,250,305**	**337,539**	**912,766**

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2566

ตารางที่ ข-9 ยอดขายยานยนต์สันดาปภายในและยานยนต์ไฟฟ้าของโลก ปี 2551 – 2565

ประเภทยานยนต์	ยอดขายยานยนต์จำแนกรายปี (ล้านคัน)														
	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
ยานยนต์สันดาปภายใน (ICE Car)	68.3	65.6	75	78.2	82.1	85.6	88.3	89.7	93.9	95.7	95.1	90.4	78.7	82.6	80.5
ยานยนต์ไฟฟ้า (EV Car)	0	0	0	0.1	0.1	0.2	0.3	0.6	0.8	1.3	2.1	2.3	3.2	6.6	7.8

ที่มา : International Energy Agency, 2566

ตารางที่ ข-10 การผลิตและส่งออกยานยนต์และยอดจดทะเบียนยานยนต์ไฟฟ้าของไทยปี 2551 – 2565

ปี	การผลิตและส่งออกรถยนต์				ยอดจดทะเบียนยานยนต์ไฟฟ้า	
	การผลิต (คัน)	การส่งออก (คัน)	มูลค่าการส่งออก (ล้านบาท)	อัตราการเติบโต (%)	จำนวน (คัน)	อัตราการเติบโต (%)
2561	2,167,694	1,140,640	882,083.63		20,669	
2562	2,013,710	1,054,103	859,917.46	-2.5%	32,248	56%
2563	1,427,074	735,842	680,100.41	-20.9%	35,270	9%
2564	1,685,705	959,194	907,262.25	33.4%	48,571	38%
2565	1,750,000	900,000	973,367.11	7.29%	98,182	102%

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม รวบรวมกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 2565

ตารางที่ ข-11 การปริมาณความต้องการใช้เครื่องบิน (RPKs) ปี 2565 – 2584

ทวีป	คาดการณ์ปริมาณการใช้เครื่องบิน RPKs ปี 2565 – 2584 (ลำ)	การเติบโตของความต้องการการใช้เครื่องบิน RPKs (%)	
		ปี 2560 - 2579	ปี 2565 - 2584
เอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ	1,345	2.2%	1.7%
โอเชียเนีย	650	3.9%	2.6%
อเมริกาเหนือ	9,310	3.0%	2.6%
ยุโรป	8,550	3.7%	3.0%
ตะวันออกกลาง	2,980	5.6%	4.0%
ละตินอเมริกา	2,240	6.10%	4.4%
ประเทศจีน	8,485	6.2%	4.9%
แอฟริกา	1,010	5.9%	5.2%
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	4,255	6.2%	5.3%
เอเชียใต้	2,345	8.00%	6.8%
ทั่วโลก	**41,170**	**4.7%**	**3.8%**

ที่มา : Boeing Commercial Market Outlook, 2565

หมายเหตุ: RPKs (Revenue Passenger- Kilometers) หมายถึง ปริมาณขนส่งผู้โดยสารคิดเป็นคน-กิโลเมตร

ตารางที่ ข-12 ผู้เยี่ยมเยือนและรายได้จากการท่องเที่ยวรายจังหวัดในพื้นที่อีอีซี ปี 2557 - 2565

จังหวัด	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
จ.ชลบุรี									
ผู้เยี่ยมเยือน (คน)	**10,843,412**	**11,742,224**	**16,252,009**	**17,403,161**	**18,211,539**	**18,602,920**	**6,964,743**	**2,813,743**	**14,684,969**
- ไทย	4,367,710	4,784,716	7,615,058	8,131,144	8,569,217	8,636,346	5,506,407	2,784,642	12,827,913
- ต่างชาติ	6,475,702	6,957,508	8,636,951	9,272,017	9,642,322	9,966,574	1,458,336	29,101	1,857,056
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	**108,092.10**	**133,938.30**	**206,271.88**	**240,610.45**	**264,543.05**	**276,328.34**	**62,499.43**	**11,928.47**	**99,470.56**
- ไทย	23,313.87	26,510.88	44,014.17	49,207.72	53,734.41	55,499.48	27,988.92	11,658.28	74,199.54
- ต่างชาติ	84,778.23	107,427.42	162,257.71	191,402.73	210,808.64	220,828.86	34,510.51	270.19	25,271.02
จ.ระยอง									
ผู้เยี่ยมเยือน (คน)	**6,150,336**	**6,650,710**	**6,929,843**	**7,319,948**	**7,761,662**	**7,877,379**	**3,123,783**	**1,360,078**	**2,752,560**
- ไทย	5,678,118	6,151,526	6,419,164	6,792,732	7,208,733	7,310,599	3,002,189	1,352,699	2,641,153
- ต่างชาติ	472,218	499,184	510,679	527,216	552,929	566,780	121,594	7,379	111,407
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	**25,123.85**	**28,379.66**	**30,614.44**	**33,811.36**	**36,858.05**	**37,081.19**	**12,563.29**	**3,924.13**	**9,681.36**
- ไทย	21,496.64	24,346.79	26,383.53	29,192.58	31,807.50	32,004.44	11,757.32	3,900.21	9,365.89
- ต่างชาติ	3,627.21	4,032.87	4,230.91	4,618.78	5,050.55	5,076.75	805.97	23.92	315.47
จ.ฉะเชิงเทรา									
ผู้เยี่ยมเยือน (คน)	**2,794,003**	**2,934,944**	**3,047,651**	**3,239,899**	**3,408,573**	**3,466,731**	**2,072,363**	**1,148,100**	**4,620,716**
- ไทย	2,766,377	2,906,450	3,018,439	3,209,047	3,376,527	3,434,559	2,066,884	1,147,886	**4,615,243**
- ต่างชาติ	27,626	28,494	29,212	30,852	32,046	32,172	5,479	214	5,473
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	**3,781.62**	**3,984.33**	**4,240.41**	**4,655.55**	**4,994.01**	**5,085.78**	**2,751.90**	**1,338.74**	**5,133.66**
- ไทย	3,735.93	3,936.73	4,190.73	4,599.93	4,934.10	5,026.03	2,744.71	1,338.56	5,128.57
- ต่างชาติ	45.69	47.60	49.68	55.62	59.91	59.75	7.19	0.18	5.09

ตารางที่ ข-12 ผู้เยี่ยมเยือนและรายได้จากการท่องเที่ยวรายจังหวัดในพื้นที่อีอีซี ปี 2557 - 2565

จังหวัด	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
รวมพื้นที่อีอีซี									
ผู้เยี่ยมเยือน (คน)	**19,787,751**	**21,327,878**	**26,229,503**	**27,963,008**	**29,381,774**	**29,947,030**	**12,160,889**	**5,321,921**	**22,058,245**
- ไทย	12,812,205	13,842,692	17,052,661	18,132,923	19,154,477	19,381,504	10,575,480	5,285,227	20,084,309
- ต่างชาติ	6,975,546	7,485,186	9,176,842	9,830,085	10,227,297	10,565,526	1,585,409	36,694	1,973,936
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	**136,997.57**	**166,302.29**	**241,126.73**	**279,077.36**	**306,395.11**	**318,495.31**	**77,814.62**	**17,191.34**	**114,285.58**
- ไทย	48,546.44	54,794.40	74,588.43	83,000.23	90,476.01	92,529.95	42,490.95	16,897.05	88,694.00
- ต่างชาติ	88,451.13	111,507.89	166,538.30	196,077.13	215,919.10	225,965.36	35,323.67	294.29	25,591.58

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566

ด้านสังคม

ตารางที่ ข-13 กำลังแรงงานจำแนกตามสภาพแรงงานและเพศในพื้นที่อีอีซี ปี 2560 – 2565

จังหวัด/เพศ	ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (คน)	กำลังแรงงานรวม (คน)					ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน (คน)				
		รวม	กำลังแรงงานปัจจุบัน			กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	รวม	ทำงานบ้าน	เรียนหนังสือ	เด็ก/ชรา ป่วย/พิการจนไม่สามารถทำงานได้	อื่น ๆ
			รวม	ผู้มีงานทำ	ผู้ว่างงาน						
อีอีซี ปี 2560	**2,856,413**	**2,035,291**	**2,034,559**	**2,019,310**	**15,250**	**732**	**821,122**	**295,688**	**180,779**		**344,655**
ชลบุรี	**1,461,156**	**1,047,088**	**1,046,905**	**1,039,580**	**7,324**	**183**	**414,068**	**137,504**	**92,908**		**183,656**
- ชาย	726,789	578,201	578,018	573,869	4,148	183	148,588	10,186	45,416		92,986
- หญิง	734,367	468,887	468,887	465,711	3,176	-	265,480	127,318	47,492		90,671
ระยอง	**739,129**	**555,459**	**554,910**	**549,166**	**5,744**	**549**	**183,670**	**68,660**	**45,658**		**69,352**
- ชาย	372,864	319,173	318,944	315,236	3,708	229	53,692	2,161	21,840		29,691
- หญิง	366,265	236,286	235,966	233,931	2,036	320	129,979	66,500	23,817		39,662
ฉะเชิงเทรา	**656,128**	**432,745**	**432,745**	**430,563**	**2,181**	**-**	**223,384**	**89,524**	**42,214**		**91,646**
- ชาย	319,973	244,279	244,279	242,772	1,508	-	75,694	9,165	22,008		44,520
- หญิง	336,155	188,465	188,465	187,791	674	-	147,690	80,358	20,206		47,126
อีอีซี ปี 2561	**2,891,652**	**2,063,525**	**2,063,261**	**2,049,716**	**13,546**	**263**	**828,127**	**289,717**	**197,296**		**341,114**
ชลบุรี	**1,476,612**	**1,061,096**	**1,061,034**	**1,054,318**	**6,716**	**62**	**415,516**	**134,468**	**104,312**		**176,737**
- ชาย	734,395	585,256	585,194	581,207	3,987	62	149,139	7,349	45,156		96,634
- หญิง	742,216	475,840	475,840	473,111	2,729	-	266,377	127,118	59,155		80,103
ระยอง	**748,292**	**567,110**	**567,006**	**562,765**	**4,241**	**104**	**181,182**	**66,085**	**46,201**		**68,897**
- ชาย	377,299	317,592	317,592	314,920	2,672	-	59,707	2,411	24,954		32,342
- หญิง	370,994	249,518	249,414	247,845	1,569	104	121,475	63,674	21,247		36,555
ฉะเชิงเทรา	**666,748**	**435,319**	**435,221**	**432,633**	**2,588**	**97**	**231,430**	**89,165**	**46,783**		**95,481**
- ชาย	324,993	249,709	249,612	247,723	1,889	97	75,284	8,564	23,239		43,481

ตารางที่ ข-13 กำลังแรงงานจำแนกตามสภาพแรงงานและเพศในพื้นที่อีอีซี ปี 2560 – 2565

จังหวัด/เพศ	ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (คน)	กำลังแรงงานรวม (คน)					ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน (คน)				
		รวม	กำลังแรงงานปัจจุบัน			กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	รวม	ทำงานบ้าน	เรียนหนังสือ	เด็ก/ชรา ป่วย/พิการจนไม่สามารถทำงานได้	อื่น ๆ
			รวม	ผู้มีงานทำ	ผู้ว่างงาน						
- หญิง	341,755	185,609	185,609	184,909	700	-	156,146	80,602	23,544		52,001
อีอีซี ปี 2562	**2,925,590**	**2,074,998**	**2,073,616**	**2,062,047**	**11,570**	**953**	**850,592**	**294,238**	**192,083**		**364,271**
ชลบุรี	**1,491,278**	**1,054,196**	**1,053,361**	**1,048,810**	**4,551**	**835**	**437,082**	**144,122**	**95,506**		**197,454**
- ชาย	741,520	575,418	574,624	571,064	3,560	793	166,102	13,770	43,974		108,359
- หญิง	749,758	478,779	478,737	477,746	991	-	270,979	130,352	51,532		89,095
ระยอง	**757,150**	**582,788**	**582,359**	**577,408**	**4,952**	**-**	**174,362**	**58,054**	**44,720**		**71,588**
- ชาย	381,593	326,244	325,915	323,293	2,622	-	55,349	1,544	22,786		31,019
- หญิง	375,557	256,545	256,445	254,115	2,330	-	119,012	56,510	21,934		40,569
ฉะเชิงเทรา	**677,162**	**438,013**	**437,895**	**435,829**	**2,067**	**118**	**239,148**	**92,063**	**51,856**		**95,229**
- ชาย	329,894	247,993	247,993	246,627	1,366	-	81,901	10,418	23,977		47,506
- หญิง	347,267	190,020	189,902	189,202	701	118	157,247	81,645	27,880		47,723
อีอีซี ปี 2563	**2,959,565**	**2,073,928**	**2,073,051**	**2,048,187**	**24,864**	**523**	**885,637**	**302,713**	**195,033**		**387,891**
ชลบุรี	**1,506,212**	**1,036,085**	**1,035,730**	**1,023,427**	**12,303**	**-**	**470,127**	**152,565**	**99,650**		**217,912**
- ชาย	748,729	583,112	582,880	575,823	7,057	-	165,617	9,667	41,228		114,721
- หญิง	757,483	452,972	452,850	447,604	5,246	-	304,511	142,898	58,422		103,191
ระยอง	**765,775**	**588,618**	**588,249**	**582,069**	**6,180**	**368**	**177,157**	**56,927**	**46,786**		**73,445**
- ชาย	385,785	327,178	326,809	323,255	3,554	368	58,608	2,102	24,314		32,191
- หญิง	379,990	261,440	261,440	258,814	2,626	-	118,550	54,824	22,472		41,253
ฉะเชิงเทรา	**687,579**	**449,226**	**449,071**	**442,690**	**6,381**	**155**	**238,353**	**93,222**	**48,597**		**96,534**
- ชาย	334,803	252,838	252,767	249,098	3,669	71	81,965	10,710	22,334		48,920
- หญิง	352,776	196,388	196,304	193,592	2,712	84	156,388	82,512	26,262		47,614

ตารางที่ ข-13 กำลังแรงงานจำแนกตามสภาพแรงงานและเพศในพื้นที่อีอีซี ปี 2560 – 2565

จังหวัด/เพศ	ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (คน)	กำลังแรงงานรวม (คน)					ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน (คน)				
		รวม	กำลังแรงงานปัจจุบัน			กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	รวม	ทำงานบ้าน	เรียนหนังสือ	เด็ก/ชรา ป่วย/พิการจนไม่สามารถทำงานได้	อื่น ๆ
			รวม	ผู้มีงานทำ	ผู้ว่างงาน						
อีอีซี ปี 2564	**2,992,485**	**2,120,966**	**2,119,793**	**2,094,922**	**24,871**	**668**	**871,519**	**294,061**	**198,710**		**378,748**
ชลบุรี	**1,520,039**	**1,073,246**	**1,072,827**	**1,057,212**	**15,616**	**418**	**446,793**	**141,222**	**97,919**		**207,652**
- ชาย	755,500	594,753	594,502	585,026	9,475	-	160,747	9,890	42,117		108,740
- หญิง	764,539	478,493	478,326	472,185	6,140	167	286,045	131,332	55,802		98,912
ระยอง	**774,393**	**578,578**	**578,328**	**572,438**	**5,890**	**250**	**195,815**	**70,506**	**50,833**		**74,476**
- ชาย	389,961	330,128	330,026	326,148	3,877	102	59,833	3,291	24,137		32,405
- หญิง	384,432	248,450	248,303	246,290	2,013	-	135,982	67,215	26,696		42,071
ฉะเชิงเทรา	**698,054**	**469,142**	**468,637**	**465,272**	**3,365**	**-**	**228,911**	**82,333**	**49,959**		**96,620**
- ชาย	339,720	264,537	264,208	262,215	1,993	-	75,183	7,936	23,286		43,961
- หญิง	358,334	204,605	204,429	203,058	1,372	-	153,728	74,397	26,673		52,659
EEC ปี 2565	**3,277,775**	**2,296,199**	**2,295,654**	**2,275,000**	**20,655**	**544**	**981,576**	**301,166**	**227,978**	**315,272**	**137,160**
ชลบุรี	**1,638,160**	**1,087,794**	**1,087,449**	**1,081,080**	**6,369**	**344**	**550,366**	**151,638**	**116,292**	**179,032**	**103,405**
- ชาย	795,708	586,243	585,899	583,639	2,260	344	209,465	8,831	51,246	73,732	75,656
- หญิง	842,452	501,550	501,550	497,441	4,109	-	340,902	142,807	65,047	105,300	27,749
ระยอง	**897,586**	**679,066**	**679,066**	**669,285**	**9,781**	**-**	**218,521**	**69,549**	**58,586**	**72,822**	**17,563**
- ชาย	435,401	368,144	368,144	366,370	1,773	-	67,257	994	30,086	28,345	7,832
- หญิง	462,185	310,922	310,922	302,914	8,007	-	151,263	68,555	28,500	44,477	9,731
ฉะเชิงเทรา	**742,029**	**529,340**	**529,139**	**524,635**	**4,505**	**200**	**212,689**	**79,979**	**53,099**	**63,418**	**16,193**
- ชาย	359,348	287,552	287,483	285,496	1,987	69	71,796	9,285	25,036	29,442	8,032
- หญิง	382,681	241,787	241,656	239,138	2,518	131	140,893	70,694	28,063	33,976	8,160

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2565

ตารางที่ ข-14 จำนวนแรงงานต่างด้าวในพื้นที่อีอีซี ปี 2555 – 2565

ภาค/จังหวัด	จำนวนแรงงานต่างด้าว (คน)											สัดส่วนต่อแรงงานต่างด้าวทั้งประเทศ
	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	
ทั่วราชอาณาจักร	1,133,851	1,183,835	1,339,834	1,443,474	1,476,841	2,062,807	2,120,546	3,005,376	2,512,328	2,350,677	2,994,453	
กรุงเทพมหานคร	125,514	129,658	120,636	198,433	256,232	340,911	588,795	665,362	584,152	545,444	685,294	22.9%
รวมพื้นที่อีอีซี	**166,682**	**160,255**	**177,198**	**110,773**	**132,726**	**170,665**	**187,891**	**305,396**	**277,651**	**261,828**	**345,588**	**11.5%**
- จ.ชลบุรี	111,339	116,890	140,120	65,850	85,396	99,632	111,496	163,713	156,773	140,420	190,537	6.4%
- จ.ระยอง	35,082	27,321	29,074	29,115	31,062	45,051	52,173	91,490	76,384	79,068	96,350	3.2%
- จ.ฉะเชิงเทรา	20,261	16,044	8,004	15,808	16,268	25,982	24,222	50,193	44,494	42,340	58,701	2.0%
การเติบโตของแรงงานต่างด้าว (%)		-3.86	10.57	-37.49	19.82	28.58	10.09	62.54	-9.08	-5.70	31.99	

ที่มา : สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน, 2565

ตารางที่ ข-15 ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 – 59 ปี

จังหวัด	ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร (ปี)						
	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
ทั่วราชอาณาจักร	8.95	9.04	9.15	9.19	9.30	9.86	9.96
รวมพื้นที่อีอีซี	**9.73**	**9.62**	**9.68**	**9.88**	**9.88**	**10.10**	**10.39**
- จ.ชลบุรี	10.07	9.75	9.78	10.29	10.36	10.55	10.64
- จ.ระยอง	9.64	9.69	9.82	9.49	9.53	9.55	10.19
- จ.ฉะเชิงเทรา	9.03	9.23	9.26	9.39	9.20	9.72	10.12

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา คำนวณจากข้อมูลตัวอย่างของการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรทั่วราชอาณาจักร รอบที่ 3 สำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ , 2565

ตารางที่ ข-16 กำลังแรงงานในพื้นที่อีอีซีจำแนกรายสาขา ปี 2560 – 2565

สาขา	กำลังแรงงาน (คน)					
	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
รวมทุกสาขา	**2,016,822**	**1,810,687**	**2,058,125**	**2,045,915**	**2,081,712**	**2,271,355**
รวม สาขาเกษตร	**223,142**	**231,089**	**266,639**	**281,688**	**262,552**	**266,244**
- เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	223,142	231,089	266,639	281,688	262,552	266,244
รวม สาขาอุตสาหกรรม	**704,068**	**632,598**	**687,239**	**674,545**	**715,356**	**846,088**
- การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน	6,112	4,332	3,506	2,383	1,879	2,536
- การผลิต	**688,081**	**620,532**	**672,309**	**655,269**	**692,832**	**835,582**
- ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ	5,997	3,656	5,546	8,382	8,136	5,056
- การจัดหาน้ำ การจัดการ และการบำบัดน้ำเสีย ของเสีย และสิ่งปฏิกูล	3,877	4,078	5,877	8,511	12,509	2,914
รวม สาขาบริการ	**1,089,611**	**946,999**	**1,104,248**	**1,089,683**	**1,103,804**	**1,159,023**
- การก่อสร้าง	105,913	110,824	121,733	117,304	117,348	129,120
- การขายส่ง และการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และรถจักรยานยนต์	324,162	291,427	348,405	350,366	354,019	381,516
- การขนส่ง และสถานที่เก็บสินค้า	85,186	80,880	86,130	97,966	107,307	103,973
- ที่พักแรม และบริการร้านอาหาร	240,180	196,870	241,388	207,237	190,740	205,784
- ข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสาร	5,464	4,145	5,539	7,779	8,004	4,934
- กิจกรรมทางการเงิน และการประกันภัย	15,683	12,634	16,648	18,791	34,372	27,616
- กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	16,158	12,939	9,931	14,493	22,156	20,012
- กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	13,233	16,153	14,578	14,082	17,984	18,220
- กิจกรรมการบริหาร และการบริการสนับสนุน	48,061	39,036	36,995	33,921	32,929	41,399
- การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ	61,261	46,504	48,357	63,881	49,929	71,532
- การศึกษา	48,312	34,173	44,623	45,345	42,537	41,483
- กิจกรรมด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์	34,259	26,016	31,376	30,335	32,362	33,426
- ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	15,958	14,928	17,383	15,078	31,880	8,534
- กิจกรรมบริการด้านอื่นๆ	67,999	55,270	73,862	67,174	56,321	65,071
- กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือนส่วนบุคคล กิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการที่ทำขึ้นเองเพื่อใช้ในครัวเรือน	7,784	5,201	7,301	5,931	5,916	6,403
ไม่ทราบ	**2,488**	**759**	**3,921**	**2,271**	**8,315**	**3,644**
						อัตราการเติบโต (Growth)
- สาขาเกษตร		3.56	15.38	5.64	-6.79	1.41
- สาขาอุตสาหกรรม		-10.15	8.64	-1.85	6.05	18.28
- สาขาบริการ		-13.09	16.60	-1.32	1.30	5.00

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2565

ตารางที่ ข-17 รายชื่อสถานพยาบาลที่ได้รับมาตรฐาน JCI

ลำดับ	รายชื่อสถานพยาบาล	ประเภท	วันที่ได้รับรอง	จังหวัด
1	ศูนย์ตรวจสุขภาพแอดไลฟ์	Ambulatory Care Program	14/01/2021	กรุงเทพฯ
2	โรงพยาบาลเอกอุดร	Hospital program	24/01/2015	อุดรธานี
3	โรงพยาบาลเอกชล	Hospital program	31/10/2015	ชลบุรี
4	โรงพยาบาลเอเชียคอสเมติก	Ambulatory Care Program	24/09/2016	นนทบุรี
5	โรงพยาบาลกรุงเทพ เชียงใหม่	Hospital program	29/08/2015	เชียงใหม่
6	โรงพยาบาลกรุงเทพ	Hospital program	30/06/2007	กรุงเทพฯ
		Acute Coronary Syndrome	10/3/2021	
		Breast Cancer	1/11/2008	
		Diabetes Type II	1/12/2011	
		Heart Failure	29/10/2008	
		Knee Replacement	10/2/2018	
		Low Back Pain	2/12/2011	
		Primary Stroke	31/10/2008	
7	โรงพยาบาลกรุงเทพ หัวหิน	Hospital program	21/01/2012	ประจวบคีรีขันธ์
8	โรงพยาบาลกรุงเทพ พัทยา	Hospital program	19/09/2009	ชลบุรี
		Acute Coronary Syndrome	28/09/2018	
		Traumatic Brain Injury	16/12/2022	
9	โรงพยาบาลกรุงเทพ ภูเก็ต	Hospital program	23/05/2009	ภูเก็ต
10	ศูนย์ทันตกรรม BIDC	Ambulatory Care Program	8/11/2012	กรุงเทพฯ
11	โรงพยาบาลบางปะกอก 9	Hospital program	1/11/2013	กรุงเทพฯ
12	ศูนย์บริการทันตกรรมครบวงจร BFC Dental	Ambulatory Care Program	7/3/2020	กรุงเทพฯ
13	โรงพยาบาลบีเอ็นเฮช	Hospital program	29/05/2009	กรุงเทพฯ
14	โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์	Hospital program	2/2/2002	กรุงเทพฯ
		Heart Failure	5/5/2022	กรุงเทพฯ
15	โรงพยาบาลเจ้าพระยา	Hospital program	17/03/2012	กรุงเทพฯ
16	โรงพยาบาลผู้สูงอายุและศูนย์กายภาพบำบัด Chersery	Long Term Care Program	28/01/2022	กรุงเทพฯ
17	โรงพยาบาลเชียงใหม่ราม	Hospital program	7/11/2009	เชียงใหม่
18	โรงพยาบาลจุฬารัตน์ 3 (เทพารักษ์)	Hospital program	12/4/2014	สมุทรปราการ
19	คลินิกคอสม่าแคร์ (นวลจันทน์)	Ambulatory Care Program	1/10/2020	กรุงเทพฯ
20	ดีพ แอนด์ ฮาร์โมนิแคร์ ไอวีเอฟ เซ็นเตอร์	Ambulatory Care Program	29/07/2021	กรุงเทพฯ

ตารางที่ ข-17 รายชื่อสถานพยาบาลที่ได้รับมาตรฐาน JCI

ลำดับ	รายชื่อสถานพยาบาล	ประเภท	วันที่ได้รับรอง	จังหวัด
21	ศูนย์รักษาผู้มีบุตรยากเจตนิน	Ambulatory Care Program	22/07/2017	กรุงเทพฯ
22	โรงพยาบาลกมล	Hospital program	7/11/2015	กรุงเทพฯ
23	โรงพยาบาลเกษมราษฎร์	Hospital program	21/11/2020	นนทบุรี
24	โรงพยาบาลผู้สูงอายุกล้วยน้ำไท	Home Care Program	20/11/2014	กรุงเทพฯ
25	โรงพยาบาลกล้วยน้ำไท	Hospital program	12/12/2015	กรุงเทพฯ
26	โรงพยาบาลกล้วยน้ำไท 2	Long Term Care Program	15/11/2014	กรุงเทพฯ
27	โรงพยาบาลกระบี่ นครินทร์	Hospital program	2/10/2015	กระบี่
28	โรงพยาบาลมหาชัย	Hospital program	7/3/2014	สมุทรสาคร
29	โรงพยาบาลมะลิ	Hospital program	14/01/2022	กรุงเทพฯ
30	โรงพยาบาลเม็ดพาร์ค	Hospital program	25/02/2023	กรุงเทพฯ
31	โรงพยาบาลนวมินทร์ 9	Hospital program	18/05/2013	กรุงเทพฯ
32	โรงพยาบาลนนทเวช	Hospital program	25/06/2011	กรุงเทพฯ
33	โรงพยาบาลโอเวอร์บรุ๊ค	Hospital program	3/2/2018	เชียงราย
34	โรงพยาบาลพญาไท 2	Hospital program	24/05/2014	กรุงเทพฯ
		Heart Failure	6/9/2018	
		Infertility	17/12/2022	
		Knee Replacement	8/9/2018	
35	โรงพยาบาลพิษณุเวช	Hospital Program	21/12/2012	พิษณุโลก
36	โรงพยาบาลปิยะเวท	Hospital Program	3/6/2017	กรุงเทพฯ
37	ประชาชื่น อิมเมจจิ้ง เซ็นเตอร์	Ambulatory Care Program	3/2/2022	กรุงเทพฯ
38	โรงพยาบาลพระราม 9	Hospital Program	20/11/2010	กรุงเทพฯ
39	ไพร์ม เฟอร์ทิลิตี้ เซ็นเตอร์	Ambulatory Care Program	5/12/2019	กรุงเทพฯ
40	โรงพยาบาลปริ๊นซ์ สุวรรณภูมิ	Hospital Program	15/03/2023	สมุทรปราการ
41	ศูนย์หัวใจสิริกิติ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	Hospital Program	26/08/2017	ขอนแก่น
42	รัชวิภา เอ็ม อาร์ ไอ เซ็นเตอร์	Ambulatory Care Program	21/03/2014	กรุงเทพฯ
43	สถาบันการแพทย์จักรีนฤบดินทร์	Hospital Program	12/10/2019	สมุทรปราการ
44	โรงพยาบาลราชพฤกษ์	Hospital Program	24/08/2019	ขอนแก่น
45	โรงพยาบาลสมิติเวช ศรีนครินทร์	Hospital Program	11/8/2007	กรุงเทพฯ
		Childhood Asthma	25/08/2012	
46	โรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท	Hospital Program	27/01/2007	กรุงเทพฯ
47	โรงพยาบาลเสรีรักษ์	Hospital Program	29/05/2021	กรุงเทพฯ
48	โรงพยาบาลศิครินทร์ หาดใหญ่	Hospital Program	20/02/2015	สงขลา
49	โรงพยาบาลศิครินทร์	Hospital Program	24/11/2012	กรุงเทพฯ

ตารางที่ ข-17 รายชื่อสถานพยาบาลที่ได้รับมาตรฐาน JCI

ลำดับ	รายชื่อสถานพยาบาล	ประเภท	วันที่ได้รับรอง	จังหวัด
		Acute Myocardial Infarction	12/11/2016	
		Diabetes Mellitus	28/11/2015	
		Primary Stroke	26/11/2014	
50	โรงพยาบาลศิริราช ปิยมหาราชการุณย์	Hospital Program	21/12/2013	กรุงเทพฯ
		Hip replacement	25/03/2021	
		Knee Replacement	22/11/2014	
51	โรงพยาบาลสิริโรจน์	Hospital Program	15/12/2012	ภูเก็ต
52	โรงพยาบาลศรีสวรรค์	Hospital Program	1/3/2014	นครสวรรค์
53	โรงพยาบาลสุขุมวิท	Hospital Program	29/04/2015	กรุงเทพฯ
54	โรงพยาบาลสินแพทย์	Hospital Program	11/5/2010	กรุงเทพฯ
55	โรงพยาบาลสินแพทย์ ลำลูกกา	Hospital Program	2/4/2021	ปทุมธานี
56	โรงพยาบาลสินแพทย์ ศรีนครินทร์	Hospital Program	24/04/2021	กรุงเทพฯ
57	โรงพยาบาลสินแพทย์ เทพารักษ์	Hospital Program	14/05/2021	สมุทรปราการ
58	โรงพยาบาลเวิล์ดเมดิคอล	Hospital Program	12/12/2014	นนทบุรี
59	โรงพยาบาลเวชธานี	Hospital Program	26/03/2010	กรุงเทพฯ
		Diabetes Type II	29/03/2013	
		Hip replacement	6/4/2019	
		Infertility	24/08/2019	
		Knee Replacement	31/03/2013	
		Lumbar Decompression and Fixation	4/7/2017	
60	โรงพยาบาลวัฒนแพทย์ อ่าวนาง	Hospital Program	10/10/2020	กระบี่
61	โรงพยาบาลยันฮี	Hospital Program	22/01/2011	กรุงเทพฯ

ที่มา: Joint Commission International (2566)

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ ข-18 ข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในพื้นที่อีอีซี ปี 2562

ภาคการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	ปริมาณก๊าซเรือนกระจก (หน่วย: ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า)				สัดส่วนจำแนกรายภาค
	จ.ระยอง	จ.ชลบุรี	จ.ฉะเชิงเทรา	พื้นที่อีอีซี	
ภาคพลังงาน (Energy)	14,044,768	8,061,900	3,194,383	25,301,051	**50.33**
ภาคการขนส่ง (Transport)	1,800,868	13,637,089	1,309,442	16,747,399	**33.32**
ภาคการจัดการของเสีย (Waste)	1,148,373	771,151	493,613	2,413,137	**4.80**
ภาคการเกษตร (Agriculture)	57,826	171,229	585,562	814,618	**1.62**
ภาคการใช้ประโยชน์ที่ดิน และป่าไม้ (LULUCF)	53,091	4,370	36,402	93,863	**0.19**
ภาคกระบวนการอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ (IPPU)	4,675,920	164,006	56,697	4,896,623	**9.74**
รวม	**21,780,847**	**22,809,746**	**5,676,098**	**50,266,691**	**100**
สัดส่วนจำแนกรายจังหวัด	**43.33**	**45.38**	**11.29**	**100**	

ที่มา: องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) (2564) (โครงการ ขับเคลื่อนสู่ Net Zero EEC เพื่อสนับสนุนการลงทุนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ เพื่อสนับสนุนให้พื้นที่ EEC มีแผนที่นำทางและแผนปฏิบัติการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero emission) ตามบริบทของพื้นที่)

ตารางที่ ข-19 ปริมาณของเสียอันตรายและไม่อันตรายในพื้นที่อีอีซี ปี 2565

เดือน	ปริมาณของเสีย (ตัน)								
	จ.ฉะเชิงเทรา			จ.ชลบุรี			จ.ระยอง		
	ของเสียอันตราย	ของเสียไม่อันตราย	รวม	ของเสียอันตราย	ของเสียไม่อันตราย	รวม	ของเสียอันตราย	ของเสียไม่อันตราย	รวม
มกราคม	6,357.0	20,700.8	27,057.8	23,551.2	58,817.6	82,368.8	41,214.0	132,938.2	174,152.2
กุมภาพันธุ์	7,224.9	23,616.8	30,841.6	17,589.8	58,845.0	76,434.7	36,150.3	89,021.2	125,171.5
มีนาคม	7,825.5	21,887.2	29,712.7	26,069.8	60,813.7	86,883.5	56,463.2	94,320.1	150,783.3
เมษายน	5,700.3	25,193.4	30,893.7	17,353.2	58,575.8	75,929.0	36,885.6	82,696.1	119,581.7
พฤษภาคม	6,755.8	24,638.4	31,394.2	23,993.4	53,720.0	77,713.3	45,516.4	82,047.9	127,564.3
มิถุนายน	7,453.2	23,080.3	30,533.5	23,867.7	64,026.9	87,894.6	43,533.6	97,047.3	140,580.9
กรกฎาคม	6,563.7	31,406.6	37,970.3	19,694.1	57,483.2	77,177.3	40,078.6	92,596.5	132,675.1
สิงหาคม	6,945.8	26,188.7	33,134.4	22,287.4	57,355.6	79,643.0	39,726.5	72,346.5	112,073.0
กันยายน	7,381.1	35,292.6	42,673.7	24,642.2	63,083.1	87,725.4	41,448.7	83,643.7	125,092.4
ตุลาคม	6,683.7	33,166.4	39,850.1	21,035.6	75,312.7	96,348.2	46,935.4	79,495.1	126,430.5
พฤศจิกายน	7,313.5	26,724.4	34,037.8	23,845.2	65,214.7	89,059.9	45,319.1	80,090.4	125,409.5
ธันวาคม	8,138.6	28,389.5	36,528.1	22,135.9	64,757.7	86,893.6	36,284.2	84,936.0	121,220.2
รวม ปี 2564	84,343.0	320,284.9	404,627.9	266,065.5	738,005.9	1,004,071.4	509,555.6	1,071,179.0	1,580,734.5
รวมพื้นที่อีอีซี									**2,989,433.8**

ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2565

ด้านทรัพยากรน้ำ

ตารางที่ ข-20 การคาดการณ์ความต้องการใช้น้ำในปี 2570

จังหวัด	ปริมาณความต้องการน้ำ (ลบ.ม.)									
	เพื่อการอุปโภค			เพื่อการอุตสาหกรรม			เพื่อการเกษตรกรรม			รวม
	ผิวดิน	บาดาล	รวม	ผิวดิน	บาดาล	รวม	ผิวดิน	บาดาล	รวม	
จ.ชลบุรี	166,859,624	9,893,215	176,752,839	253,943,379	28,891,607	264,834,986	179,745,944	1,393,530	181,139,475	622,727,300
จ.ระยอง	70,291,526	9,783,240	80,074,766	319,214,969	29,988,459	349,203,428	250,844,86	2,143,242	252,987,928	682,266,122
จ.ฉะเชิงเทรา	45,908,554	5,909,656	51,818,210	128,981,921	4,949,571	133,931,492	1,396,450,075	860,500	1,397,310,576	1,583,060,278
รวม	**283,059,704**	**25,586,111**	**308,645,815**	**702,140,269**	**63,829,637**	**747,969,906**	**1,576,196,019**	**4,397,272**	**1,831,437,979**	**2,888,053,700**

ที่มา: สำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.)

ตารางที่ ข-21 การคาดการณ์ความต้องการใช้น้ำในปี 2580

จังหวัด	ปริมาณความต้องการน้ำ (ลบ.ม.)									
	เพื่อการอุปโภค			เพื่อการอุตสาหกรรม			เพื่อการเกษตรกรรม			รวม
	ผิวดิน	บาดาล	รวม	ผิวดิน	บาดาล	รวม	ผิวดิน	บาดาล	รวม	
จ.ชลบุรี	197,341,563	10,997,131	208,338,694	278,154,783	35,381,936	313,536,719	179,745,944	1,698,705	181,444,650	703,320,063
จ.ระยอง	96,157,048	12,388,598	108,545,46	351,855,323	34,906,884	386,762,208	250,844,686	2,612,600	253,457,286	748,765,140
จ.ฉะเชิงเทรา	66,970,331	8,007,115	74,977,446	158,493,319	24,363,262	105,202,945	1,396,450,075	1,048,945	1,397,499,020	1,637,036,212
รวม	**360,468,942**	**31,392,844**	**283,316,140**	**788,503,425**	**94,652,082**	**805,501,872**	**1,827,040,705**	**5,360,250**	**1,832,400,956**	**3,089,121,415**

ที่มา: สำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.)

รูปที่ ข-1 สถานการณ์น้ำในพื้นที่อีอีซี

ที่มา : สำนักงานชลประทานที่ 9 จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ ข-22 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่อีอีซี ต้องขับเคลื่อน 20 โครงการ

ลำดับ	ชื่อแผนงาน/โครงการ	ปีที่ดำเนินการ (ปี พ.ศ. -พ.ศ.)	หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)	ปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)
โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและการจัดการทรัพยากรน้ำรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (38 โครงการ)				**53,697.62**	**872.66**
- โครงการที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ (22 โครงการ)				**16,659.95**	**317.79**
1) ดำเนินการแล้วเสร็จ 15 โครงการ				**7,103.13**	**238.59**
1	เพิ่มความจุอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล จ.ระยอง	2561 - 2562	ชป.	203.90	23.87
2	เพิ่มความจุอ่างเก็บน้ำหนองค้อ จ.ชลบุรี	2563 - 2563	ชป.	50.00	2.60
3	เพิ่มประสิทธิภาพระบบผันน้ำแม่น้ำบางปะกง-อ่างเก็บน้ำบางพระ จ.ชลบุรี	2563 - 2563	EW	150.00	20.00
4	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและปริมาณการจ่ายน้ำท่อส่งน้ำหนองปลาไหล-หนองค้อ จ.ชลบุรี	2563 - 2563	EW	450.00	-
5	สระทับมา จ.ระยอง	2558 - 2564	EW/เอกชน	2,210.00	47.00
6	อ่างเก็บน้ำคลองกระแส จ.ชลบุรี	2561 - 2563	ชป.	278.80	18.12
7	เพิ่มความจุอ่างเก็บน้ำมาบประชัน จ.ชลบุรี	2564	ชป.	26.00	0.60
8	ศึกษา สำรวจ และประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ของการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลขนาดใหญ่ ในพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	2563 - 2564	ทบ.	76.06	12.00
9	ระบบสูบกลับคลองสะพาน-อ่างเก็บน้ำประแสร์ เส้นที่ 1 จ.ระยอง	2561 - 2564	ชป.	700.00	50.00
10	เพิ่มความจุอ่างเก็บน้ำคลองหลวงรัชชโลธร จ.ชลบุรี	2563 - 2564	ชป.+EW	299.00	27.00
11	โครงการก่อสร้างระบบท่อส่งน้ำดิบอ่างเก็บน้ำคลองหลวง-ชลบุรี จ.ชลบุรี	2563 - 2564	EW	1,835.00	-
12	เพิ่มความจุอ่างเก็บน้ำบ้านบึงขยาย จ.ชลบุรี	2565	ชป.	37.37	2.40
13	ปรับปรุงเครือข่ายน้ำอ่างเก็บน้ำคลองใหญ่-อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล จ.ระยอง	2562 - 2565	ชป.	372.00	-

ตารางที่ ข-22 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่อีอีซี ต้องขับเคลื่อน 20 โครงการ

ลำดับ	ชื่อแผนงาน/โครงการ	ปีที่ดำเนินการ (ปี พ.ศ. -พ.ศ.)	หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)	ปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)
14	ศึกษาการผลิตน้ำจืดจากน้ำทะเลเพื่อแก้ไขปัญหาความเสี่ยงของการขาดแคลนน้ำในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Desalination) จ.ชลบุรี/จ.ระยอง	2565 (เสร็จ ก.ย.65)	สทนช./สกพอ.	15.00	-
15	เพิ่มความจุอ่างเก็บน้ำคลองสียัด จ.ฉะเชิงเทรา	2563 -2566	ชป.	400.00	35.00
2) อยู่ระหว่างดำเนินการ 7 โครงการ				**9,556.82**	**79.20**
1	อ่างเก็บน้ำคลองพะวาใหญ่ จ.จันทบุรี	2560 - 2566	ชป.	998.00	
2	อ่างเก็บน้ำคลอหางแมว จ.จันทบุรี	2560 - 2566	ชป.	938.90	
3	ปรับปรุงขยาย กปภ.สาขาชลบุรี-พนัสนิคม-พานทอง-ท่าบุญมี ระยะที่ 1 จ.ชลบุรี	2561 - 2566	กปภ.	2,868.22	-
4	ปรับปรุงขยาย กปภ.สาขาบ้านฉาง (รองรับ EEC) จ.ระยอง	2561 - 2566	กปภ.	1,514.70	-
5	ปรับปรุงคลองพานทองเพื่อผันน้ำไปอ่างเก็บน้ำบางพระ จ.ชลบุรี	2561 - 2566	ชป.	1,600.00	20.00
6	อ่างเก็บน้ำห้วยกรอกเคียน จ.ฉะเชิงเทรา (กนช.1/63 20 มี.ค.63)	2564 - 2567	ชป.	670.00	19.20
7	อ่างเก็บน้ำคลองโพล้ จ.ระยอง (กนช.3/63 28 ก.ย.63)	2565 -2569	ชป.	967.00	40.00
- กลุ่มโครงการ และโครงการที่ต้องขับเคลื่อน 16 โครงการ				**37,037.67**	**554.87**
1) กลุ่มโครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพิ่มน้ำต้นทุนอ่างฯประแสร์ จ.ระยอง และ อ่างฯงพระ จ.ชลบุรี (7 โครงการ)				**23,918.11**	**195.00**
1	อ่างเก็บน้ำคลองวังโตนด จ.จันทบุรี (เพิ่มน้ำต้นทุน 99.5 ล้าน ลบ.ม. มีสถานะล่าช้ากว่าแผน ไม่สามารถคาดการณ์กำหนดการณ์แล้วเสร็จใหม่ได้)	2567 - 2570	ชป.	4,410.90	-
2	เครือข่ายน้ำอ่างเก็บน้ำประแสร์-อ่างเก็บน้ำหนองค้อ-อ่างเก็บน้ำบางพระ จ.ชลบุรี	2567 - 2570	ชป.	9,500.00	70.00
3	ระบบสูบกลับคลองสะพาน-อ่างเก็บน้ำประแสร์ เส้นที่ 2 จ.ระยอง (กนช.3/64 10 ก.ย.64)	2567 - 2569	ชป.	759.50	50.00
4	ปรับปรุงขยาย กปภ.สาขาชลบุรี-พนัสนิคม-พานทอง-ท่าบุญมี ระยะที่ 2 จ.ชลบุรี	2567 - 2569	กปภ.	2,126.00	-
5	ปรับปรุงขยาย กปภ.สาขาพัทยา-แหลมฉบัง-ศรีราชา จ.ชลบุรี	2567 - 2569	กปภ.	1,849.00	-
6	เครือข่ายน้ำคลองโพล้-อ่างประแสร์ จ.ระยอง	2569 - 2570	ชป.	180.25	20.00
7	เครือข่ายน้ำคลองวังโตนด-อ่างประแสร์ เส้นที่ 2 จ.ระยอง	2569 - 2572	ชป.	5,092.46	55.00
2) กลุ่มโครงการเพิ่มน้ำต้นทุนอ่างฯคลองสียัด จ.ฉะเชิงเทรา (2 โครงการ)				**6,149.91**	**66.00**
1	อุโมงค์ส่งน้ำอ่างเก็บน้ำคลองพระสะทึง-อ่างเก็บน้ำคลองสียัด จ.ฉะเชิงเทรา	2570 - 2572	ชป.	5,809.74	60.00
2	ระบบสูบกลับอ่างเก็บน้ำคลองสียัด จ.ฉะเชิงเทรา	2569 - 2571	ชป.	340.17	6.00
3) กลุ่มโครงการเพิ่มน้ำต้นทุนในพื้นที่ EEC (7 โครงการ)				**6,969.65**	**293.87**
1	อ่างเก็บน้ำบ้านหนองกระทิง จ.ฉะเชิงเทรา (กนช.4/63 28 ธ.ค.63)	2567 - 2570	ชป.	550.00	15.00
2	อ่างเก็บน้ำคลองกะพง จ.ฉะเชิงเทรา (กนช.3/64 10 ก.ย.64)	2568 - 2572	ชป.	770.00	27.50
3	ขุดลอกคลองใน คบ.พระองค์ไชยานุชิต จ.ฉะเชิงเทรา	2567 - 2571	ชป.	350.00	7.00
4	พัฒนาพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากเป็นแก้มลิง คบ.บางพลวง ก่อสร้าง ปตร.บ้านวังชัน จ.ฉะเชิงเทรา	2568 - 2571	ชป.	2,686.69	200.00
5	อ่างเก็บน้ำเขาจอมแห-เขานั่งยอง จ.ระยอง	2568 - 2569	ชป.	370.00	1.40
6	อ่างเก็บน้ำคลองน้ำเขียว จ.ระยอง	2568 - 2570	ชป.	280.96	17.50
7	ระบบสูบกลับอ่างเก็บน้ำคลองหลวงรัชชโลธร จ.ชลบุรี	2568 - 2570	กปภ.	1,962.00	25.47

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม ปี 2566

ที่มา : คณะทำงานศึกษาแนวทางการกำหนดต้นทุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อีอีซี, 2566

ด้านพลังงานไฟฟ้า

ตารางที่ ข-23 ปริมาณการใช้ไฟฟ้ารายจังหวัดในพื้นที่อีอีซี จำแนกรายสาขา ปี 2561 - 2565

การใช้พลังงานไฟฟ้ารายสาขา	ปริมาณการใช้ไฟฟ้า (ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง/ปี)										การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
	ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563		ปี 2564		ปี 2565		
	ปริมาณ	%	ปริมาณ	%	ปริมาณ	%	ปริมาณ	%	ปริมาณ	%	
พื้นที่อีอีซี											
ครัวเรือน	3,527.0	12.6	3,888.8	13.5	4,054.6	14.9	4,140.2	14.1	4,220.5	13.9	19.7
ธุรกิจการค้า	2,469.4	8.8	2,642.5	9.2	2,438.6	8.9	2,322.7	7.9	2,651.7	8.7	7.4
อุตสาหกรรม	21,827.1	77.8	22,003.3	76.5	20,563.3	75.3	22,772.2	77.3	23,303.7	76.7	6.8
เกษตรกรรม	17.8	0.1	30.6	0.1	27.3	0.1	12.4	0.0	21.5	0.1	20.6
อื่น ๆ	201.3	0.7	208.9	0.7	207.6	0.8	203.5	0.7	193.8	0.6	-3.7
รวม	**28,042.6**	**100.0**	**28,774.0**	**100.0**	**27,291.4**	**100.0**	**29,451.0**	**100.0**	**30,391.2**	**100.0**	**8.4**
จ.ฉะเชิงเทรา											
ครัวเรือน	592.9	11.7	652.2	12.6	693.4	14.0	720.3	13.6	723.7	13.3	22.1
ธุรกิจการค้า	317.9	6.3	346.1	6.7	384.2	7.7	395.6	7.5	419.0	7.7	31.8
อุตสาหกรรม	4,148.6	81.6	4,155.9	80.2	3,856.7	77.7	4,164.5	78.4	4,285.3	78.5	3.3
เกษตรกรรม	3.8	0.1	2.9	0.1	3.1	0.1	6.2	0.1	9.5	0.2	150.0
อื่น ๆ	19.6	0.4	26.3	0.5	24.8	0.5	23.1	0.4	21.7	0.4	10.3
รวม	**5,082.8**	**100.0**	**5,183.4**	**100.0**	**4,962.2**	**100.0**	**5,309.7**	**100.0**	**5,459.1**	**100.0**	**7.4**
จ.ระยอง											
ครัวเรือน	899.5	8.6	993.0	9.3	1,057.9	10.6	1,101.4	10.2	1,117.5	10.1	24.2
ธุรกิจการค้า	423.7	4.0	460.6	4.3	497.8	5.0	504.2	4.7	547.9	5.0	29.3
อุตสาหกรรม	9,124.1	86.8	9,103.7	85.6	8,294.6	83.5	9,163.1	84.5	9,296.1	84.3	1.9
เกษตรกรรม	14.0	0.1	27.6	0.3	24.1	0.2	6.2	0.1	12.0	0.1	-14.4
อื่น ๆ	44.3	0.4	53.7	0.5	62.6	0.6	65.1	0.6	59.2	0.5	33.5
รวม	**10,505.7**	**100.0**	**10,638.7**	**100.0**	**9,937.0**	**100.0**	**10,840.0**	**100.0**	**11,032.6**	**100.0**	**5.0**
จ.ชลบุรี											
ครัวเรือน	2,034.6	16.3	2,243.6	17.3	2,303.3	18.6	2,318.5	17.4	2,379.3	17.1	16.9
ธุรกิจการค้า	1,727.8	13.9	1,835.7	14.2	1,556.5	12.6	1,423.0	10.7	1,684.8	12.1	-2.5
อุตสาหกรรม	8,554.4	68.7	8,743.7	67.5	8,412.0	67.9	9,444.5	71.0	9,722.4	69.9	13.7
เกษตรกรรม	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.1
อื่น ๆ	137.3	1.1	128.9	1.0	120.3	1.0	115.3	0.9	112.9	0.8	-17.7
รวม	**12,454.0**	**100.0**	**12,951.9**	**100.0**	**12,392.2**	**100.0**	**13,301.3**	**100.0**	**13,899.42**	**100.0**	**11.6**

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลพลังงานในประเทศไทย (THAI ENERGY DATA) กระทรวงพลังงาน, 2566

ตารางที่ ข-24 โครงสร้างพื้นฐานการผลิตไฟฟ้าที่เชื่อมต่อกับโครงข่ายระบบสายส่งกำลังไฟฟ้า (Electrical Grid) ปี 2565

โรงไฟฟ้าจำแนกตามผู้ผลิตไฟฟ้า	กำลังผลิตติดตั้ง (MW)			
	จ.ฉะเชิงเทรา	จ.ชลบุรี	จ.ระยอง	รวม
กฟผ. (EGAT) 1 แห่ง	3,248.00			3,248.00
กฟภ. (PEA) 1 แห่ง		3.34		3.34
ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายใหญ่ (IPP) 5 แห่ง		3,913.00	2,006.50	5,919.50
ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายเล็ก (SPP) 49 แห่ง	221.00	821.00	2,509.00	3,551.00
ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายเล็กมาก (VSPP) 157 แห่ง	17.84	79.50	22.55	119.90
รวม	**3,486.84**	**4,816.84**	**4,538.05**	**12,841.73**

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลพลังงานในประเทศไทย (THAI ENERGY DATA) กระทรวงพลังงาน, 2566

ตารางที่ ข-25 กำลังการผลิตติดตั้งของโรงไฟฟ้าในพื้นที่อีอีซีจำแนกตามประเภทเชื้อเพลิงหลัก ปี 2561 - 2565

โรงไฟฟ้าจำแนกตามประเภทเชื้อเพลิงหลัก			กำลังการผลิตติดตั้ง (MW)					
			ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	เฉลี่ยปี 2561-2565
การผลิตไฟฟ้าที่เชื่อมต่อกับระบบการไฟฟ้า	พลังงานเชื้อเพลิงฟอสซิล (Fossil Fuel)	ก๊าซธรรมชาติ (Natural Gas), น้ำมันดีเซล (Diesel Oil)	6,542.00	6,632.00	7,282.00	7,282.00	10,449.34	7,637.47
		ถ่านหิน (Coal)	2,241.00	2,241.00	2,241.00	2,241.00	2,231.50	2,239.10
		รวม	**8,783.00**	**8,873.00**	**9,523.00**	**9,523.00**	**12,680.84**	**9,876.57**
	พลังงานทดแทน/พลังงานสะอาด (Renewable Energy)	แสงอาทิตย์ (Solar)	59.95	59.95	59.95	59.95	60.05	59.97
		ก๊าซชีวภาพ (Biogas)	6.55	6.55	6.55	6.55	6.55	6.55
		ชีวมวล (Biomass)	78.00	78.00	70.00	70.00	70.00	73.20
		ขยะ (Waste)	2.40	16.30	16.30	16.30	24.30	15.12
		รวม	**146.90**	**160.80**	**152.80**	**152.80**	**160.90**	**154.84**
	รวมการผลิตไฟฟ้าที่เชื่อมต่อกับระบบการไฟฟ้า		**8,929.9**	**8,929.90**	**9,033.80**	**9,675.80**	**9,675.80**	**12,841.73**
	สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้า (ร้อยละ)		**1.6**	**1.64**	**1.78**	**1.58**	**1.58**	**1.25**
การผลิตไฟฟ้าเพื่อใช้เอง และเพื่อจำหน่ายไฟฟ้าโดยตรงหรือบริการให้ผู้ใช้ไฟฟ้าอื่น	พลังงานเชื้อเพลิงฟอสซิล (Fossil Fuel)	ก๊าซธรรมชาติ (Natural Gas), น้ำมันดีเซล (Diesel Oil)	2,811.11	2,880.03	2,567.93	2,915.86	2,996.91	2,834.37
		ถ่านหิน (Coal)	167.11	167.11	131.61	131.61	131.61	145.81
		อื่น ๆ [กากน้ำมัน (Pitch), ลมร้อนทิ้ง (Heat Waste)]	64.00	314.05	314.05	314.05	314.05	264.04
		รวม	**3,042.22**	**3,361.19**	**3,013.59**	**3,361.52**	**3,442.57**	**3,244.22**
	พลังงานทดแทน/พลังงานสะอาด (Renewable Energy)	แสงอาทิตย์ (Solar)	36.52	56.19	125.94	190.25	288.42	139.46
		ก๊าซชีวภาพ (Biogas)	4.79	4.79	4.79	5.80	5.80	5.19
		ชีวมวล (Biomass)	37.71	37.71	39.16	22.26	21.80	31.73
		รวม	**79.02**	**98.69**	**169.89**	**218.31**	**316.02**	**176.39**
	รวมการผลิตไฟฟ้าเพื่อใช้เอง และเพื่อจำหน่ายไฟฟ้าโดยตรง หรือบริการให้ผู้ใช้ไฟฟ้าอื่น		**3,121.24**	**3,459.88**	**3,183.48**	**3,579.83**	**3,758.59**	**3,420.60**
	สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้า (ร้อยละ)		**2.53**	**2.85**	**5.34**	**6.10**	**8.41**	**5.05**
รวม	พลังงานเชื้อเพลิงฟอสซิล (Fossil Fuel)		11,825.22	12,234.19	12,536.59	12,884.52	16,123.40	13,120.78
	พลังงานทดแทน/พลังงานสะอาด (Renewable Energy)		225.92	259.49	322.69	371.11	476.92	331.22
	รวม		**12,051.14**	**12,493.68**	**12,859.28**	**13,255.63**	**16,600.32**	13,452.01
	สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้า (ร้อยละ)		**1.87**	**2.08**	**2.51**	**2.80**	**2.87**	**2.43**

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน และ กระทรวงพลังงาน, 2566 , ประมวลผลโดย สกพอ.

ภาคผนวก ค

ตัวชี้วัด และเป้าหมายของแผนภาพรวม เพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2566 - 2570

ตารางที่ ค- 1 ตัวชี้วัด และเป้าหมายของแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2566-2570

ลำดับ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	ข้อมูลฐาน
1	จำนวนเงินการลงทุนจริงเพิ่มขึ้น 500,000 ล้านบาท (เฉลี่ย 100,000 ล้านบาทต่อปี)	จำนวนเงินลงทุนจริงของภาคเอกชนในพื้นที่อีอีซี ของสาขาก่อสร้างและอุตสาหกรรมเป้าหมาย ประกอบด้วย สิ่งปลูกสร้างและเครื่องจักร เครื่องมือ ช่วงปี 2566-2570 เพิ่มขึ้น 500,000 ล้านบาท หมายเหตุ : อุตสาหกรรมเป้าหมายจำแนกตามคลัสเตอร์อุตสาหกรรม ได้แก่ บริการดิจิทัลและอิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์สมัยใหม่ เศรษฐกิจ BCG การแพทย์และสุขภาพ	สศช. สกพอ. กรอ. BOI	เงินลงทุนจริงในพื้นที่อีอีซีของภาคเอกชนในสาขาก่อสร้างและอุตสาหกรรมเป้าหมาย ช่วงปี 2561-2565 รวม 358,323 ล้านบาท (เฉลี่ย 71,665 ล้านบาทต่อปี)
2	ผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (GPCP EEC) ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 6.3	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 แบบปริมาณลูกโซ่ (Chain Volume Measure) ในช่วงปี 2566-2570 ขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6.3	สศช.	• ปีฐาน 2565 = 1,411,534.68 ล้านบาท • ช่วงปี 2560-2565 อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก1 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.38 ต่อปี
3	ดัชนีความก้าวหน้าของคน 1) ดัชนีย่อยด้านชีวิตการงาน ขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ 2 2) ดัชนีย่อยด้านเศรษฐกิจ ขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ 2	ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index) ในพื้นที่อีอีซี ช่วงปี 2566-2570 ขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2 ประกอบด้วย 1) ดัชนีย่อยด้านชีวิตการงาน (Employment) ประกอบด้วย • อัตราการว่างงาน • อัตราการทำงานต่ำระดับ • แรงงานที่มีหลักประกันทางสังคม • อัตราการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน 2) ดัชนีย่อยด้านเศรษฐกิจ (Economic) ประกอบด้วย • ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว • สัดส่วนประชากรยากจน • ครัวเรือนที่มีหนี้สินเพื่อการอุปโภคบริโภค • ดัชนีความไม่เสมอภาคด้านรายจ่าย	สศช.	ดัชนีความก้าวหน้าของคนพื้นที่อีอีซี 1) ดัชนีย่อยด้านชีวิตการงาน • ปีฐาน 2565 = 0.896 • ช่วงปี 2560-2565 อัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.93 ต่อปี 2) ดัชนีย่อยด้านเศรษฐกิจ • ปีฐาน 2565 = 0.818 • ช่วงปี 2560-2565 อัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 0.13 ต่อปี

ตารางที่ ค- 2 ตัวชี้วัดและเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่ 1 : ส่งเสริมให้เกิดการลงทุนอุตสาหกรรมเป้าหมายและบริการแห่งอนาคตในพื้นที่อีอีซี

ลำดับ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	ข้อมูลฐาน
1.1	มูลค่าความตกลงสิทธิประโยชน์รวม 1.3 ล้านล้านบาท (เฉลี่ย 260,000 ล้านบาทต่อปี)	มูลค่าความตกลงสิทธิประโยชน์ หมายถึง มูลค่าที่ภาคเอกชนตกลงจะมาลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่อีอีซี ประกอบด้วย มูลค่าความตกลงสิทธิประโยชน์ที่ออกโดย สกพอ. และมูลค่าการออกบัตรส่งเสริมการลงทุนโดย สกท.	สกพอ. สกท.	มูลค่าการออกบัตรส่งเสริมการลงทุน ช่วงปี 2561-2565 รวม 1.25 ล้านล้านบาท (เฉลี่ย 250,061 ล้านบาทต่อปี)
1.2	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเป้าหมายเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 เมื่อสิ้นสุดแผน	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่อีอีซี เมื่อสิ้นสุดแผน มีจำนวนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ● ช่วงปี 2566-2570 อัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเป้าหมายเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6	กรอ.	● ปีฐาน 2565 = 3,183 แห่ง ● ช่วงปี 2561-2565 อัตราการขยายตัวของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเป้าหมายเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.9 ต่อปี
1.3	สัดส่วนรายได้ของธุรกิจ SME อุตสาหกรรมเป้าหมายต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในพื้นที่อีอีซี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 7 ภายในปี 2570	สัดส่วน = รายได้ของธุรกิจ SME ที่ประกอบกิจการในอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่อีอีซี หารด้วย มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมพื้นที่อีอีซี ณ ราคาประจำปี ● ภายในปี 2570 สัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 7	สสว. สศช.	● ปีฐาน 2565 ● สัดส่วนรายได้ของธุรกิจ SME ที่ประกอบกิจการในอุตสาหกรรมเป้าหมายต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ช่วงปี 2561-2564 เฉลี่ยร้อยละ 6.84
1.4	จำนวนผู้ประกอบการ SME ในอุตสาหกรรมเป้าหมายเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.5	จำนวนผู้ประกอบการ SME ในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ของพื้นที่อีอีซี มีจำนวนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.5 เมื่อสิ้นสุดแผน ● ช่วงปี 2566-2570 อัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ประกอบการ SME ในอุตสาหกรรมเป้าหมายของพื้นที่อีอีซี เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.5	สสว.	● ปีฐาน 2565 = 35,876 ราย ● ช่วงปี 2561-2565 อัตราการขยายตัวของจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจ SME อุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2.93 ต่อปี

ตารางที่ ค- 3 ตัวชี้วัดและเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่ 2 : เพิ่มประสิทธิภาพและการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค

ลำดับ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	ข้อมูลฐาน
2.1	ร้อยละความสำเร็จของโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลัก (ร้อยละ)	โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลัก (EEC Project List) ดำเนินการสำเร็จตามที่กำหนดไว้ในแผนดำเนินการ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาในช่วง ปี 2566-2570 ดังนี้ **1. รถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน** ● ปี 2566 : เป้าหมายการดำเนินการร้อยละ 10 ดังนี้ - การส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างโครงการแล้วเสร็จ	สกพอ. รฟท. ทร. กทท. กนอ.	ปีฐาน 2565 โครงสร้างพื้นฐานหลัก (EEC Project List) มีสถานะโครงการ ดังนี้ 1. รถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน ร้อยละ 9.92

ตารางที่ ค- 3 ตัวชี้วัดและเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่ 2 : เพิ่มประสิทธิภาพและการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค

ลำดับ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	ข้อมูลฐาน
		- งานออกแบบ และก่อสร้าง (Design & Build) o ARL พญาไท-สุวรรณภูมิ ร้อยละ 72.57 o HSR สุวรรณภูมิ-อู่ตะเภา ร้อยละ 0.88 o ARL ส่วนต่อขยายดอนเมือง-พญาไท ร้อยละ 0.01 o TOD สถานีมักกะสัน และศรีราชา ร้อยละ 1.95 ● ปี 2567 : เป้าหมายการดำเนินการร้อยละ 35 ดังนี้ - งานออกแบบ และก่อสร้าง (Design & Build) o ARL พญาไท-สุวรรณภูมิ ร้อยละ 89.43 o HSR สุวรรณภูมิ-อู่ตะเภา ร้อยละ 41.36 o ARL ส่วนต่อขยายดอนเมือง-พญาไท ร้อยละ 34.7 o TOD สถานีมักกะสัน และศรีราชา ร้อยละ 2.7 ● ปี 2568 : เป้าหมายการดำเนินการร้อยละ 65 ดังนี้ - งานออกแบบ และก่อสร้าง (Design & Build) o ARL พญาไท-สุวรรณภูมิ ร้อยละ 96.54 o HSR สุวรรณภูมิ-อู่ตะเภา ร้อยละ 78.93 o ARL ส่วนต่อขยายดอนเมือง-พญาไท ร้อยละ 68.1 o TOD สถานีมักกะสัน และศรีราชา ร้อยละ 16.25 ● ปี 2569 : เป้าหมายการดำเนินการร้อยละ 80 ดังนี้ - งานออกแบบ และก่อสร้าง (Design & Build) o ARL พญาไท-สุวรรณภูมิแล้วเสร็จ o HSR สุวรรณภูมิ-อู่ตะเภา ร้อยละ 94.9 o ARL ส่วนต่อขยายดอนเมือง-พญาไท ร้อยละ 86.7 o TOD สถานีมักกะสัน และศรีราชา ร้อยละ 42.8 ● ปี 2570 : เป้าหมายการดำเนินการร้อยละ 90 ดังนี้ - งานออกแบบ และก่อสร้าง (Design & Build) o HSR สุวรรณภูมิ-อู่ตะเภาแล้วเสร็จ o ARL ส่วนต่อขยายดอนเมือง-พญาไท ร้อยละ 96.9 o TOD สถานีมักกะสัน และศรีราชา ร้อยละ 66.9 **2. สนามบินอู่ตะเภา และเมืองการบินภาคตะวันออก** ● ปี 2566 : เป้าหมายการดำเนินการร้อยละ 10 ดังนี้ - เตรียมการก่อสร้าง รื้อถอน และรื้อย้ายทรัพย์สินเดิม - งานก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค o โรงผลิตไฟฟ้าและน้ำเย็น ร้อยละ 31.01 o โรงผลิตประปาและบำบัดน้ำเสีย ร้อยละ 60.5		2. สนามบินอู่ตะเภา และเมืองการบินภาคตะวันออก ร้อยละ 8.3 3. ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ 3 ช่วงที่ 1 ร้อยละ 5 4. ท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 3 ท่าเทียบเรือ F1 ร้อยละ 3

ตารางที่ ค- 3 ตัวชี้วัดและเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่ 2 : เพิ่มประสิทธิภาพและการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค

ลำดับ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	ข้อมูลฐาน
		o งานเชื้อเพลิงอากาศยาน ปรับแผนดำเนินการสอดคล้องกับงานก่อสร้างทางวิ่งที่ 2 - ออกประกาศเชิญชวนงานก่อสร้างโครงการทางวิ่งและทางขับที่ 2 ● ปี 2567 : เป้าหมายการดำเนินการร้อยละ 30 ดังนี้ - การเริ่มนับระยะเวลาโครงการ (NTP) - งานก่อสร้างหลักของสนามบินอู่ตะเภา ตามสัญญาร่วมลงทุนและแผนการก่อสร้าง ร้อยละ 32.5 - งานก่อสร้างทางวิ่งและทางขับที่ 2 ร้อยละ 30.5 - งานก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค o โรงผลิตไฟฟ้าและน้ำเย็น ร้อยละ 57.58 o โรงผลิตประปาและบำบัดน้ำเสีย ร้อยละ 76.9 - งานออกแบบหอบังคับการบินแล้วเสร็จ - เริ่มก่อสร้างโครงการก่อสร้างส่วนขยายมอเตอร์เวย์สาย 7 ส่วนต่อขยายเชื่อมสนามบินอู่ตะเภา (M7) ● ปี 2568 : เป้าหมายการดำเนินการร้อยละ 60 ดังนี้ - งานก่อสร้างหลักของสนามบินอู่ตะเภา ตามสัญญาร่วมลงทุนและแผนการก่อสร้าง ร้อยละ 62.2 - งานก่อสร้างทางวิ่งและทางขับที่ 2 ร้อยละ 58.13 - งานก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค o โรงผลิตไฟฟ้าและน้ำเย็น (ร้อยละ 91.45) o โรงผลิตประปาและบำบัดน้ำเสีย แล้วเสร็จ - งานก่อสร้างหอบังคับการบิน ปรับแผนดำเนินการสอดคล้องกับภาพรวมโครงการ ● ปี 2569 : เป้าหมายการดำเนินการร้อยละ 80 ดังนี้ - งานก่อสร้างหลักของสนามบินอู่ตะเภา ตามสัญญาร่วมลงทุนและแผนการก่อสร้าง ร้อยละ 90.1 - งานก่อสร้างทางวิ่งและทางขับที่ 2 ร้อยละ 85.77 - งานก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค o โรงผลิตไฟฟ้าและน้ำเย็น แล้วเสร็จ - งานติดตั้งระบบการให้บริการอุตุนิยมวิทยาการบิน ● ปี 2570 : เป้าหมายการดำเนินการร้อยละ 90 ดังนี้ - งานก่อสร้างทุกกิจกรรมภายใต้โครงการ แล้วเสร็จ		

ตารางที่ ค- 3 ตัวชี้วัดและเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่ 2 : เพิ่มประสิทธิภาพและการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค

ลำดับ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	ข้อมูลฐาน
		- เตรียมความพร้อมสำหรับการทดสอบ ORAT และขอใบรับรองรองมาตรฐานสนามบิน **3. ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ 3 ช่วงที่ 1** ● ปี 2566 : เป้าหมายการดำเนินการร้อยละ 10 ดังนี้ - งานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานในภาพรวม ร้อยละ 60 o งานก่อสร้างเขื่อนกันทราย ร้อยละ 20 o งานขุดลอกและถมทะเล ร้อยละ 14 o งานก่อสร้างเขื่อนกันคลื่น ร้อยละ 12 o งานก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค ร้อยละ 3.5 o งานก่อสร้างท่าเทียบเรือบริการ ร้อยละ 0.37 ● ปี 2567 : เป้าหมายการดำเนินการร้อยละ 45 ดังนี้ - งานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานในภาพรวม ร้อยละ 90 o งานก่อสร้างเขื่อนกันทราย ร้อยละ 25 o งานขุดลอกและถมทะเล ร้อยละ 18 o งานก่อสร้างเขื่อนกันคลื่น ร้อยละ 20 o งานก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค ร้อยละ 5.7 o งานก่อสร้างท่าเทียบเรือบริการ ร้อยละ 0.87 o งานถมทะเลพื้นที่ก่อสร้างท่าเรือก๊าซ (แปลง B) แล้วเสร็จ ● ปี 2568 : เป้าหมายการดำเนินการร้อยละ 75 ดังนี้ - งานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานทุกกิจกรรมแล้วเสร็จ - งานก่อสร้างท่าเทียบเรือก๊าซ ร้อยละ 30 - งานก่อสร้างถังบรรจุ LNG ร้อยละ 25 - งานระบบท่อและสาธารณูปโภค ร้อยละ 20 ● ปี 2569 : เป้าหมายการดำเนินการร้อยละ 100 ดังนี้ - งานก่อสร้างท่าเทียบเรือก๊าซแล้วเสร็จ - งานก่อสร้างถังบรรจุก๊าซ LNG แล้วเสร็จ - งานระบบท่อและสาธารณูปโภคแล้วเสร็จ หมายเหตุ : ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดระยะที่ 3 ช่วงที่ 2 มีแผนเตรียมการก่อนเริ่มก่อสร้าง ปี 2570 **4. ท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 3 ท่าเทียบเรือ F1** ● ปี 2566 : เป้าหมายการดำเนินการร้อยละ 10 ดังนี้ - งานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน (ส่วนที่ 1) ร้อยละ 13 - งานถมทะเลพื้นที่ 2 ร้อยละ 95		

ตารางที่ ค- 3 ตัวชี้วัดและเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่ 2 : เพิ่มประสิทธิภาพและการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค

ลำดับ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	ข้อมูลฐาน
		- งานขุดลอกและถมทะเลพื้นที่ E0 ร้อยละ 65 - งานก่อสร้างคันหินล้อมพื้นที่ E0 ร้อยละ 28 - รายงาน EHIA โครงสร้างหน้าท่าแล้วเสร็จ ● ปี 2567 : เป้าหมายการดำเนินการร้อยละ 35 ดังนี้ - งานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน (ส่วนที่ 1) ร้อยละ 38 - งานถมทะเลพื้นที่ 2 และพื้นที่ E0 แล้วเสร็จ - งานขุดลอกและถมทะเลท่าเทียบเรือ F1 แล้วเสร็จ - งานก่อสร้างคันหินล้อมท่าเทียบเรือ F1 แล้วเสร็จ - การดำเนินการอื่น ๆ ได้แก่ o ได้ข้อสรุปแนวทางการปรับปรุงคุณภาพดิน o ได้รับใบอนุญาตปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ o ได้ผู้รับจ้างงานส่วนที่ 2 ● ปี 2568 : เป้าหมายการดำเนินการร้อยละ 45 ดังนี้ - งานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน (ส่วนที่ 1) ร้อยละ 90 - งานปรับปรุงคุณภาพดินท่าเทียบเรือ F1 แล้วเสร็จ - งานก่อสร้างท่าเทียบเรือ F1 (ส่วนที่ 2) ร้อยละ 30 ● ปี 2569 : เป้าหมายการดำเนินการร้อยละ 65 ดังนี้ - งานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน (ส่วนที่ 1) ร้อยละ 95 - งานถมทะเลพื้นที่ 3 และพื้นที่ F2 แล้วเสร็จ - งานก่อสร้างคันหินล้อมท่าเทียบเรือ F2 แล้วเสร็จ - งานก่อสร้างท่าเทียบเรือ F1 (ส่วนที่ 2) ร้อยละ 60 - งานก่อสร้างโครงสร้างหน้าท่าเทียบเรือ F1 ร้อยละ 40 ● ปี 2570 : เป้าหมายการดำเนินการร้อยละ 100 ดังนี้ - งานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน (ส่วนที่ 1) แล้วเสร็จ - งานก่อสร้างท่าเทียบเรือ F1 แล้วเสร็จ - งานก่อสร้างโครงสร้างหน้าท่าเทียบเรือ F1 แล้วเสร็จ - งานติดตั้งอุปกรณ์ท่าเทียบเรือ F1 แล้วเสร็จ - งานปรับปรุงคุณภาพดินท่าเทียบเรือ F2 แล้วเสร็จ หมายเหตุ : ท่าเทียบเรือ F2 มีแผนการเริ่มก่อสร้าง ปี 2572		
2.2	ปริมาณการขนส่งสินค้าทางรางภายในปี 2570 เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 5	ปริมาณการขนส่งสินค้าโดยรถไฟ (Rail Freight Transportation) ของสถานีภายในพื้นที่อีอีซี ช่วงปี 2566-2570 มีอัตราขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5 ● ช่วงปี 2566-2570 อัตราการขยายตัวของปริมาณการขนส่งสินค้าทางรางเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 5	รฟท.	● ปีฐาน 2565 = 8.50 ล้านตัน ● ช่วงปี 2561-2565 อัตราการขยายตัวของปริมาณการ

ตารางที่ ค- 3 ตัวชี้วัดและเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่ 2 : เพิ่มประสิทธิภาพและการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค

ลำดับ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	ข้อมูลฐาน
				ขนส่งสินค้าทางรางลดลงเฉลี่ยร้อยละ 4.6 ต่อปี
2.3	ปริมาณการผลิตไฟฟ้าพลังงานสะอาดเพิ่มขึ้นจากปีฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 เมื่อสิ้นสุดแผน	การผลิตไฟฟ้าโดยใช้พลังงานสะอาด (RE) ในพื้นที่อีอีซี ประกอบด้วย ● การผลิตไฟฟ้าที่เชื่อมต่อกับระบบการไฟฟ้า ● การผลิตไฟฟ้าเพื่อใช้ในกิจการของตนเองของภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจ (IPS) ● การผลิตไฟฟ้าเพื่อจำหน่ายโดยตรงระหว่างภาคเอกชน (Private PPA) โดยมีเป้าหมายรายปี ดังนี้ ● ปี 2566-2568 เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 จากปีฐาน ● ปี 2569 เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 จากปีฐาน ● ปี 2570 เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 จากปีฐาน หมายเหตุ : เชื้อเพลิงสำหรับผลิตไฟฟ้าพลังงานสะอาด ได้แก่ แสงอาทิตย์ ก๊าซชีวภาพ ชีวมวล ขยะ น้ำ ลม ความร้อนใต้พิภพ	พน. กกพ.	● ปีฐาน 2565 = 476.92 MW ● ช่วงปี 2561-2565 อัตราการขยายตัวของ ปริมาณการผลิตไฟฟ้าพลังงานสะอาดเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 20.68 ต่อปี
2.4	ความครอบคลุมของโครงข่ายโทรคมนาคม 5G ร้อยละ 100 ภายในปี 2570	โครงข่ายโทรคมนาคมที่ใช้เทคโนโลยี 5G มีการให้บริการที่ครอบคลุมจำนวนประชากรในพื้นที่อีอีซี ร้อยละ 100 ภายในปี 2570	กสทช.	ความครอบคลุมของโครงข่ายโทรคมนาคม 5G ปีฐาน 2565 ร้อยละ 95.7

ตารางที่ ค- 4 ตัวชี้วัดและเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่ 3 : ยกระดับทักษะแรงงานให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ลำดับ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	ข้อมูลฐาน
3.1	ผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5	ผลิตภาพแรงงาน (Labor productivity) หรือประสิทธิภาพในการทำงานของปัจจัยการผลิตด้านแรงงานเมื่อเปรียบเทียบผลงานทางเศรษฐกิจในพื้นที่อีอีซี มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5 เมื่อสิ้นสุดแผน ● ช่วงปี 2566-2570 อัตราการขยายตัวของผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5	สศช. สสช. รง.	● ปีฐาน 2565 ● ปี 2564 = 654,062 บาท/คน/ปี ● ช่วงปี 2561-2564 อัตราการขยายตัวของผลิตภาพแรงงานลดลงเฉลี่ยร้อยละ 0.43 ต่อปี

ตารางที่ ค- 4 ตัวชี้วัดและเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่ 3 : ยกระดับทักษะแรงงานให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ลำดับ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	ข้อมูลฐาน
3.2	อัตราการว่างงานเฉลี่ยลดลงต่ำกว่าร้อยละ 0.83 เมื่อสิ้นสุดแผน	อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate) หรือจำนวนผู้ว่างงานทั้งหมดต่อผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานในพื้นที่อีอีซี ช่วงปี 2566-2570 มีอัตราเฉลี่ยลดลงต่ำกว่าร้อยละ 0.83	สสช. รง.	อัตราการว่างงานช่วงปี 2559-2563 เฉลี่ยร้อยละ 0.83
3.3	แรงงานที่ได้รับการพัฒนาทักษะตามความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมายมีจำนวนไม่น้อยกว่า 100,000 คน	แรงงานที่ได้รับการพัฒนาทักษะตามความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมายของพื้นที่อีอีซีจากกระบวนการอบรมหลักสูตร การผลิตกำลังคน และการพัฒนาบุคลากรตามรูปแบบอีอีซีโมเดล (EEC Model Type A & B) และ แรงงานที่ได้รับการพัฒนาทักษะภายใต้แผนงานบูรณาการอีอีซี ช่วงปี 2566-2570 มีจำนวนเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 100,000 คน	EEC HDC รง.	แรงงานที่ได้รับการพัฒนาทักษะตามความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมาย ช่วงปี 2560-2565 จำนวน 152,026 คน (เฉลี่ยปีละ 25,338 คน)

ตารางที่ ค- 5 ตัวชี้วัดและเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่ 4 : พัฒนาเมืองให้มีความทันสมัย น่าอยู่อาศัย และเหมาะสมกับการประกอบอาชีพ

ลำดับ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	ข้อมูลฐาน
4.1	การใช้ประโยชน์ที่ดินอยู่ในกรอบของแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินอีอีซี ปี 2580	การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Use) ของพื้นที่อีอีซี มีขนาดพื้นที่สอดคล้องกับเป้าหมายการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตในระยะ 20 ปี (2560-2580) ที่กำหนดไว้ในแผนผังการใช้ประโยชน์ ในที่ดิน เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ดังนี้ ● พื้นที่พัฒนาเมืองและชุมชน 1,097,391 ไร่ ● พื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรม 424,854 ไร่ ● พื้นที่ชนบทและพัฒนาเกษตรกรรม 4,850,419 ไร่ ● พื้นที่อนุรักษ์พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 1,678,753 ไร่ ● พื้นที่อื่น ๆ 239,833 ไร่	ยผ. พด. สกพอ.	ในปี 2564 การใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภท มีขนาดพื้นที่ดังนี้ ● พื้นที่พัฒนาเมืองและชุมชน 971,411 ไร่ ● พื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรม 285,636 ไร่ ● พื้นที่ชนบทและพัฒนาเกษตรกรรม 5,331,741 ไร่ ● พื้นที่อนุรักษ์พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 1,421,176 ไร่ ● พื้นที่อื่น ๆ 281,286 ไร่
4.2	เมืองใหม่และเมืองเดิมได้รับการพัฒนาสำเร็จตามแผนอย่างน้อย 2 เมือง	การพัฒนาเมืองใหม่ และเมืองเดิมดำเนินการสำเร็จตามแผนอย่างน้อย 2 เมืองภายในปี 2570 ประกอบด้วย ● **เมืองใหม่** : การพัฒนา หรือสร้างเมืองขึ้นใหม่ในบริเวณพื้นที่โล่งว่างที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อรองรับ	สกพอ. ยผ.	ในปี 2565 อยู่ระหว่างพัฒนาโครงการ ดังนี้ ● โครงการศูนย์ธุรกิจอีอีซีและเมืองใหม่น่าอยู่อัจฉริยะ - ออกแบบรายละเอียดผังการพัฒนาโครงการ

ตารางที่ ค- 5 ตัวชี้วัดและเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่ 4 : พัฒนาเมืองให้มีความทันสมัย น่าอยู่อาศัย และเหมาะสมกับการประกอบอาชีพ

ลำดับ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	ข้อมูลฐาน
		การขยายตัวของประชากร และการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย อาทิ - โครงการศูนย์ธุรกิจอีอีซีและเมืองใหม่น่าอยู่อัจฉริยะ - โครงการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภาและเมืองการบินภาคตะวันออก ● **เมืองเดิม** : การพัฒนาพื้นที่ในบริเวณที่มีการกระจุกตัวของการอยู่อาศัยของประชากร และการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะพื้นที่ในเขตเทศบาลของอีอีซี		- รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะประกอบการจัดตั้งโครงการ ● โครงการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภาและเมืองการบินภาคตะวันออก - จัดทำแผนแม่บทสนามบินฉบับสมบูรณ์ - รื้อย้ายสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่โครงการ - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่โครงการ
4.3	อัตราการส่งต่อผู้ป่วยออกนอกพื้นที่เฉลี่ยลดลงร้อยละ 10	จำนวนผู้ป่วยจากพื้นที่อีอีซีที่ส่งออกนอกพื้นที่เพื่อไปรับการรักษาต่อในสถานบริการระดับเดียวกัน หรือสถานบริการที่มีศักยภาพสูงกว่า ช่วงปี 2566-2570 มีจำนวนเฉลี่ยลดลงร้อยละ 10 เมื่อสิ้นสุดแผน หมายเหตุ : พื้นที่อีอีซีอยู่ในเขตสุขภาพที่ 6 ประกอบด้วย จ.ชลบุรี จ.ระยอง จ.ฉะเชิงเทรา จ.สระแก้ว จ.สมุทรปราการ จ.ปราจีนบุรี จ.จันทบุรี	สธ.	● ปีฐาน 2565 = 951 ราย ● ช่วงปี 2561-2565 อัตราการส่งต่อผู้ป่วยออกนอกพื้นที่ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 2.6 ต่อปี
4.4	ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG emission) ลดลงร้อยละ 20 เมื่อเทียบกับปีฐาน	การปล่อยก๊าซเรือนกระจกของพื้นที่อีอีซีที่เกิดขึ้นจริงจากทุกกิจกรรมสู่ชั้นบรรยากาศมีปริมาณลดลงร้อยละ 20 (ปี 2570 เทียบกับปี 2565) ซึ่งประกอบด้วยสาขาย่อย ดังนี้ ● ภาคพลังงาน (Energy) ● ภาคการขนส่ง (Transport) ● ภาคการจัดการของเสีย (Waste) ● ภาคการเกษตร (Agriculture) ● ภาคการใช้ประโยชน์ที่ดินและป่าไม้ (LULUCF) ● ภาคกระบวนการอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ (IPPU)	อบก. สผ.	● ปีฐาน 2565 ● ปี 2562 = 50.27 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (TgCO eq) จำแนกรายสาขาดังนี้ - ภาคพลังงาน 25.3 ล้านตัน - ภาคการขนส่ง 16.75 ล้านตัน - ภาคการจัดการของเสีย 2.41 ล้านตัน - ภาคการเกษตร 0.81 ล้านตัน - ภาคการใช้ประโยชน์ที่ดินและป่าไม้ 0.09 ล้านตัน

ตารางที่ ค- 5 ตัวชี้วัดและเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่ 4 : พัฒนาเมืองให้มีความทันสมัย น่าอยู่อาศัย และเหมาะสมกับการประกอบอาชีพ

ลำดับ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	ข้อมูลฐาน
				- ภาคกระบวนการอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ 4.9 ล้านตัน
4.5	สัดส่วนการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ต่อปี	ปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่อีอีซีที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ (Recycle) ทั้งการแปรรูปเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิต และผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ต่อปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งหมดในพื้นที่ ช่วงปี 2566-2570 มีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ต่อปี	คพ.	สัดส่วนการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ ช่วงปี 2561-2565 เฉลี่ยร้อยละ 14.11
4.6	ปริมาณน้ำต้นทุนเพิ่มขึ้นเป็น 2,888 ล้าน ลบ.ม. เพียงพอต่อความต้องการในปี 2570	น้ำต้นทุนจากแหล่งน้ำผิวดิน และแหล่งน้ำใต้ดินของพื้นที่อีอีซี มีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็น 2,888 ล้าน ลบ.ม. เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำในภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และการอุปโภคบริโภค ในปี 2570 (จากการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งน้ำและการจัดการทรัพยากรน้ำรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ปี 2563-2580))	สทนช. กปภ. ทบ.	ปี 2560 มีปริมาณน้ำต้นทุน 2,539 ล้าน ลบ.ม. จำแนกดังนี้ ● อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลาง 1,368 ล้าน ลบ.ม. ● น้ำที่จัดสรรจากลุ่มน้ำเจ้าพระยา 597 ล้าน ลบ.ม. ลุ่มน้ำปราจีนบุรี และลุ่มน้ำนครนายก 395 ล้าน ลบ.ม. ● น้ำบาดาล 79 ล้าน ลบ.ม ● โครงข่ายท่อผันน้ำคลองพระองค์เจ้าไชยานุชิต-อ่างเก็บน้ำบางพระ 70 ล้าน ลบ.ม. ● โครงข่ายท่อผันน้ำแม่น้ำบางปะกง-อ่างเก็บน้ำบางพระ 30 ล้าน ลบ.ม.

ตารางที่ ค- 6 ตัวชี้วัดและเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่ 5 : เชื่อมโยงประโยชน์จากการลงทุนสู่ความยั่งยืนของชุมชน

ลำดับ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	ข้อมูลฐาน
5.1	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน (Average Monthly Income Per Household) ซึ่งเป็นเงินหรือสิ่งของที่ครัวเรือนได้รับมาจากการทำงานหรือผลิตเอง หรือจากทรัพย์สิน หรือได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นทั้งรายได้ประจำ และรายได้ไม่ประจำ ในพื้นที่อีอีซี ช่วงปี 2566-2570 มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปี	สสช.	● ปีฐาน 2564 = 27,898 บาท/เดือน ● ช่วงปี 2560-2564 อัตราการขยายตัวของรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนลดลงเฉลี่ยร้อยละ 0.29 ต่อปี

ตารางที่ ค- 6 ตัวชี้วัดและเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่ 5 : เชื่อมโยงประโยชน์จากการลงทุนสู่ความยั่งยืนของชุมชน

ลำดับ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	ข้อมูลฐาน
5.2	ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายจ่าย (Gini Coefficient) ปี 2570 ไม่เกิน 0.260	ค่าสัมประสิทธิ์ของความไม่เสมอภาคด้านรายจ่าย (Gini Coefficient) ซึ่งแสดงถึงความไม่เท่าเทียมกันของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของประชากรในพื้นที่อีอีซี ช่วงปี 2566-2570 มีค่าไม่เกิน 0.260	สศช.	ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายจ่าย ช่วงปี 2561-2565 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.276

ตารางที่ ค- 7 รายชื่ออักษรย่อของ กระทรวง กรม และหน่วยงานเจ้าของแหล่งข้อมูลสำหรับการติดตามประเมินผลตัวชี้วัด แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2566-2570

อักษรย่อ	กระทรวง กรม และหน่วยงาน
กกพ.	สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน
กทท.	การท่าเรือแห่งประเทศไทย
กนอ.	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
กปภ.	การประปาส่วนภูมิภาค
กรอ.	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
กสทช.	คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
คพ.	กรมควบคุมมลพิษ
ทบ.	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
ทร.	กองทัพเรือไทย
พด.	กรมพัฒนาที่ดิน
พน.	กระทรวงพลังงาน
ยผ.	กรมโยธาธิการและผังเมือง
รง.	กระทรวงแรงงาน
รฟท.	การรถไฟแห่งประเทศไทย
สกท.	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
สกพอ.	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
สทนช.	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
สธ.	กระทรวงสาธารณสุข
สผ.	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สศช.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สสช.	สำนักงานสถิติแห่งชาติ
สสว.	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
อบก.	องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)
EEC HDC	สำนักงานคณะทำงานด้านการพัฒนาบุคลากรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ภาคผนวก ง

พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก พ.ศ. 2561

หน้า ๑
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

พระราชบัญญัติ
เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
พ.ศ. ๒๕๖๑

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑
เป็นปีที่ ๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อดำเนินการพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันออกให้เป็นระบบและโดยสอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมการประกอบพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ทันสมัย สร้างนวัตกรรม และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

หน้า ๒
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒/๒๕๖๐ เรื่อง การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๑๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

(๒) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๘/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

(๓) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๗/๒๕๖๐ เรื่อง ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ในที่ดินในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก” หมายความว่า พื้นที่ตามมาตรา ๖

“เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ” หมายความว่า พื้นที่ภายในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกตามที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดตามมาตรา ๔๐

“ผู้ประกอบกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ” หมายความว่า ผู้ประกอบกิจการซึ่งเป็นนิติบุคคล หรือบุคคลอื่นใดซึ่งมีความรู้ความสามารถพิเศษ ซึ่งได้รับอนุญาตจากเลขาธิการตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดให้ประกอบอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษหรือกิจการที่เกี่ยวเนื่องหรือเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ

“อุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ” หมายความว่า อุตสาหกรรมที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดตามมาตรา ๓๙

“อุตสาหกรรมเป้าหมาย” หมายความว่า อุตสาหกรรมเป้าหมายตามกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย

“คณะกรรมการนโยบาย” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

หน้า ๓
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

"เลขาธิการ" หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

"กองทุน" หมายความว่า กองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๖ ให้พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง และพื้นที่อื่นใดที่อยู่ในภาคตะวันออกที่กำหนดเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาเป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เพื่อวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) พัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

(๒) จัดให้มีการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรเพื่อลดอุปสรรคและต้นทุนในการประกอบกิจการ

(๓) จัดทำโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่มีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่อง ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบโดยสมบูรณ์

(๔) กำหนดการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสมกับสภาพและศักยภาพของพื้นที่โดยสอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(๕) พัฒนาเมืองให้มีความทันสมัยระดับนานาชาติที่เหมาะสมต่อการอยู่อาศัยอย่างสะดวก ปลอดภัย เข้าถึงได้โดยถ้วนหน้าและการประกอบกิจการอย่างมีคุณภาพ

ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตาม (๓) จะตราพระราชกฤษฎีกาให้พื้นที่บางส่วนในเขตจังหวัดอื่นที่ติดต่อหรือเกี่ยวข้องกับพื้นที่ตามวรรคหนึ่ง และเฉพาะพื้นที่เท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการดังกล่าว ให้เป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกด้วยก็ได้

หน้า ๔
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

มาตรา ๗ ในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ ให้รัฐจัดให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการตามแผนการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้มีความน่าอยู่และทันสมัยโดยสอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน และพัฒนาระบบการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร ระบบสาธารณูปโภค ระบบคมนาคมและขนส่ง ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระบบการส่งเสริมนวัตกรรม ระบบพลังงานที่มีความมั่นคง ระบบการบริหารจัดการน้ำ ระบบการควบคุมและขจัดมลภาวะ ระบบการผลิตสินค้าและการให้บริการโดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และการอื่นใดที่จำเป็นต่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ทั้งนี้ ต้องดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย มั่นคง และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบกิจการทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้ามาประกอบอุตสาหกรรมเป้าหมาย อุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ และกิจการที่เกี่ยวเนื่องในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนา และการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมตลอดจนให้มีการถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญจากผู้ประกอบกิจการ สถาบันการศึกษาหรือสถาบันวิจัยที่มีศักยภาพสูงเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

(๓) จัดสรรงบประมาณ จัดหาแหล่งเงินที่เหมาะสมและจำเป็น รวมถึงให้การสนับสนุนด้านอื่นเพื่อให้การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

(๔) สร้างบรรยากาศที่ดีสำหรับการประกอบกิจการและการอยู่อาศัย โดยลดขั้นตอนในการประกอบธุรกิจให้มีความสะดวกรวดเร็ว มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เช่น สถานศึกษา สถานพยาบาล สวนสาธารณะ และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(๕) ส่งเสริมและสนับสนุนสถาบันการเงินไทยและต่างประเทศในการให้บริการทางการเงินในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้มีความสะดวก รวดเร็ว และมีข้อจำกัดเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินและระบบเศรษฐกิจของประเทศ

มาตรา ๘ การดำเนินโครงการหรือกิจการใดภายในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม สุขภาพของประชาชนหรือชุมชนตามที่มี

หน้า ๕
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

กฎหมายกำหนด ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการเป็นการเฉพาะเพื่อพิจารณาให้ความเห็นหรือความเห็นชอบรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการหรือกิจการนั้น โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานที่ถูกต้องและมีข้อมูลครบถ้วน

ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึงรายการเอกสารที่ต้องยื่นพร้อมกับรายงานตามวรรคหนึ่ง โดยระบุหัวข้อที่จะต้องจัดทำรายงานให้ชัดเจน และกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการอนุญาตของทางราชการโดยเคร่งครัดโดยให้ถือว่าการพิจารณารายงานเป็นการอนุญาตตามกฎหมายดังกล่าว

ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษเพิ่มเติมจากสำนักงานหรือผู้ขออนุญาต และให้จ่ายค่าตอบแทนคณะกรรมการผู้ชำนาญการเพิ่มเติมเป็นพิเศษได้ตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด

ในกรณีที่ไม่มีผู้ชำนาญการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการใด หรือมีแต่ไม่เพียงพอ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีหน้าที่อนุญาตให้มีผู้ชำนาญการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นให้เพียงพอโดยเร็ว โดยมิให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการขอและการออกใบอนุญาต และคุณสมบัติของผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้มีหน้าที่ศึกษาหรือจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมาใช้บังคับ และจะอนุญาตให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยเป็นผู้มีหน้าที่ศึกษาหรือจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมก็ได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด

มาตรา ๙ ในการดำเนินการเพื่อพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หากคณะกรรมการนโยบายเห็นว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งใดก่อให้เกิดความไม่สะดวกหรือล่าช้า มีความซ้ำซ้อนหรือเป็นการเพิ่มภาระการดำเนินการโดยไม่จำเป็น หรือมีปัญหาหรืออุปสรรคอื่นใด ให้คณะกรรมการนโยบายเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้มีการดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งดังกล่าว หรือมีกฎหมายขึ้นใหม่ เพื่อให้การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกมีประสิทธิภาพ สะดวก และรวดเร็ว ทั้งนี้ ต้องไม่กระทบต่อความเสมอภาค สิทธิและเสรีภาพของประชาชน และต้องไม่เลือกปฏิบัติ

หน้า ๖
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

หมวด ๒
คณะกรรมการนโยบาย

มาตรา ๑๐ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ

(๒) รองนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นกรรมการ

(๔) ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เป็นกรรมการ

(๕) ประธานกรรมการสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และประธานสมาคมธนาคารไทย เป็นกรรมการ

(๖) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญอันจะเป็นประโยชน์แก่การกำหนดนโยบายและการดำเนินการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จำนวนไม่เกินห้าคน เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการตาม (๕) หรือ (๖) หรือมีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการนโยบายประกอบด้วยกรรมการเพียงเท่าที่มีอยู่

การประชุมและการลงมติของคณะกรรมการนโยบายให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

การพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระและการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือการแต่งตั้งเพิ่มให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

มติของคณะกรรมการนโยบายมีผลผูกพันกระทรวงและหน่วยงานทุกหน่วยที่เป็นกรรมการอยู่ด้วย

มาตรา ๑๑ คณะกรรมการนโยบายมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

(๒) ให้ความเห็นชอบแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก แผนการใช้ประโยชน์ในที่ดินในภาพรวม แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค แผนการดำเนินงาน และแผนการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรภายในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

(๓) ให้ความเห็นชอบแผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดินและแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค

(๔) ประกาศกำหนดพื้นที่เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ อุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ และสิทธิประโยชน์ที่จะให้แก่ผู้ประกอบกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่ง

(๕) อนุมัติแผนงาน โครงการ และงบประมาณในการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

(๖) ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือให้เอกชนเป็นผู้ลงทุน

(๗) ออกระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๘) พิจารณาอนุมัติ อนุญาต ให้สิทธิ หรือให้สัมปทานตามมาตรา ๓๗

(๙) แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของเลขาธิการตามมาตรา ๔๔ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการนโยบายตามมาตรา ๑๐ (๔) และ (๖) ประเภทละหนึ่งคน

(๑๐) แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจหรือคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการนโยบายมอบหมาย

(๑๑) กำกับดูแลการดำเนินงานของสำนักงาน และออกระเบียบและข้อบังคับให้สำนักงานปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

หน้า ๘
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

(๑๒) ติดตามและประเมินผลการดำเนินการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก รวมทั้งแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โดยต้องรายงานผลการดำเนินการให้คณะรัฐมนตรีทราบทุกรอบระยะเวลาตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(๑๓) ปฏิบัติการอื่นใดที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

การดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) เมื่อคณะกรรมการนโยบายได้มีมติอนุมัติหรือให้ความเห็นชอบเรื่องใดแล้ว ให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ หากไม่มีข้อทักท้วงหรือไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหรือเห็นชอบตามมติคณะกรรมการนโยบาย

ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตาม (๔) (๖) และ (๗) เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๒ เพื่อให้การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดกระบวนการพิจารณาการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือให้เอกชนเป็นผู้ลงทุนและวิธีการกำกับดูแลและติดตามผลการดำเนินการไว้เป็นการเฉพาะแล้ว การร่วมลงทุนกับเอกชนหรือให้เอกชนเป็นผู้ลงทุนตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการตามกระบวนการและวิธีการดังกล่าว โดยให้ถือว่าการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือการให้เอกชนเป็นผู้ลงทุนนั้นได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐแล้ว

การกำหนดกระบวนการพิจารณาการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือให้เอกชนเป็นผู้ลงทุนและวิธีการกำกับดูแลและติดตามผลการดำเนินการตามวรรคหนึ่งจะใช้กับโครงการประเภทหรือลักษณะใดให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ คณะกรรมการเฉพาะกิจ และคณะอนุกรรมการ ได้รับค่าตอบแทน ค่าใช้จ่าย และประโยชน์ตอบแทนอื่น ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๓
สำนักงาน

มาตรา ๑๔ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่เป็นหน่วยงานของรัฐ แต่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วย

หน้า ๙
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

วิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น แต่ในกรณีที่รัฐจะจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปหรืองบประมาณอื่นใดให้แก่สำนักงาน ให้สำนักงบประมาณมีหน้าที่จัดสรรเงินงบประมาณให้แก่สำนักงานได้โดยตรง

ให้สำนักงานเป็นหน่วยงานเลขานุการของคณะกรรมการนโยบาย

กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนโดยรวมไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

มาตรา ๑๕ สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบในงานธุรการและงานวิชาการของคณะกรรมการนโยบาย

(๒) เสนอแนะคณะกรรมการนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒

(๓) ศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบเบื้องต้นจากการกำหนดและการดำเนินการตามนโยบาย แผน และมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก รวมตลอดทั้งแนวทางหรือมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาผลกระทบดังกล่าวเสนอต่อคณะกรรมการนโยบาย

(๔) กำกับ ติดตาม และรายงานความคืบหน้าในการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกต่อคณะกรรมการนโยบายอย่างน้อยทุกสามเดือน

(๕) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อทราบ

(๖) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเป็นไปตามนโยบาย แผน และมาตรการที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(๗) ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการกำหนดเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ

(๘) ลงทุนหรือร่วมลงทุนกับบุคคลอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อการประกอบกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกและเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ

(๙) ตั้งบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดเพื่อประกอบกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกและเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ

(๑๐) กู้ยืมเงินเพื่อใช้จ่ายในกิจการของสำนักงาน

หน้า ๑๐
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการนโยบายมอบหมาย

ในการดำเนินการตาม (๘) (๙) และ (๑๐) ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการนโยบายแล้ว โดยคณะกรรมการนโยบายอาจกำหนดเงื่อนไขตามที่เห็นสมควรก็ได้ และในกรณีการดำเนินการตาม (๑๐) ถ้าเกินห้าสิบล้านบาทต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อน

มาตรา ๑๖ ให้สำนักงานมีเลขาธิการคนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการนโยบายแต่งตั้งมีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานของสำนักงานและขึ้นตรงต่อคณะกรรมการนโยบาย

ให้เลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน

มาตรา ๑๗ เลขาธิการต้องเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ที่จะยังประโยชน์แก่กิจการของคณะกรรมการนโยบายและสำนักงานตามที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนด มีสัญชาติไทย มีอายุไม่เกินหกสิบห้าปี สามารถทำงานให้แก่สำนักงานได้เต็มเวลา และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๒) เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๓) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๔) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๕) เป็นกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง

(๖) เป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๒๓

(๗) เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือเคยถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเป็นผู้อยู่ในระหว่างต้องห้ามหรือเคยถูกตัดสิทธิมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้ ไม่ว่าด้วยเหตุใด

(๘) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

(๙) เคยเป็นผู้ต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการหรือผู้บริหารบริษัทมหาชนจำกัด เพราะเหตุมีลักษณะที่แสดงถึงการขาดความเหมาะสมที่จะได้รับความไว้วางใจให้บริหารจัดการกิจการที่มีมหาชนเป็นผู้ถือหุ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

หน้า ๑๑
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดหรือกฎหมายเกี่ยวกับการพนันในฐานความผิดเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก

มาตรา ๑๘ การแต่งตั้งเลขาธิการให้ทำเป็นสัญญาจ้างตามแบบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด โดยประธานกรรมการนโยบายเป็นผู้ลงนามในสัญญาจ้าง

สัญญาจ้างตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่ง เงื่อนไขการทำงาน การประเมินผลงาน การพ้นจากตำแหน่ง การเลิกจ้าง ค่าจ้าง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของเลขาธิการ

เลขาธิการอยู่ในตำแหน่งตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้างซึ่งต้องไม่เกินคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ให้คณะกรรมการนโยบายเป็นผู้กำหนดอัตราค่าจ้างและประโยชน์ตอบแทนอื่นของเลขาธิการ

มาตรา ๑๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง เลขาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๗

(๔) ไม่ผ่านการประเมินผลงาน

(๕) ถูกเลิกจ้างตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง

(๖) คณะกรรมการนโยบายมีมติให้เลิกจ้างเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย

มาตรา ๒๐ เลขาธิการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบการบริหารกิจการของสำนักงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ รวมทั้งนโยบาย แผน และมาตรการที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(๒) บังคับบัญชา บรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน ตลอดจนให้พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้

หน้า ๑๒
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด แต่ถ้าเป็นตำแหน่งรองเลขาธิการและผู้ตรวจสอบภายในต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายก่อน

(๓) กำหนดระเบียบและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงาน พนักงานและลูกจ้าง โดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(๔) ออกระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้หรือเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการภายในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการที่ดีและหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(๕) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการนโยบายมอบหมาย

ในกิจการของสำนักงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนสำนักงาน เพื่อการนี้ เลขาธิการอาจมอบอำนาจให้รองเลขาธิการหรือพนักงานกระทำการแทนก็ได้ และในกรณีมีความจำเป็นซึ่งมิใช่กรณีตามมาตรา ๔๓ เลขาธิการอาจมอบอำนาจให้บุคคลอื่นกระทำการแทนได้ ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ระเบียบตาม (๔) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๒๑ ให้มีรองเลขาธิการตามจำนวนที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดเพื่อช่วยเลขาธิการในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่เลขาธิการมอบหมาย

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การแต่งตั้ง และการพ้นจากตำแหน่งของรองเลขาธิการให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้คณะกรรมการนโยบายแต่งตั้งรองเลขาธิการคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนเลขาธิการ ในกรณีที่ไม่มีรองเลขาธิการหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้คณะกรรมการนโยบายแต่งตั้งพนักงานของสำนักงานคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนเลขาธิการ

ให้ผู้รักษาการแทนเลขาธิการตามวรรคหนึ่งมีหน้าที่และอำนาจอย่างเดียวกับเลขาธิการ

มาตรา ๒๓ เลขาธิการและรองเลขาธิการต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญากับสำนักงานหรือในกิจการที่กระทำหรือจะกระทำให้แก่สำนักงาน ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

หน้า ๑๓
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

คู่สมรสหรือบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของเลขาธิการหรือรองเลขาธิการผู้ใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเลขาธิการหรือรองเลขาธิการผู้นั้นมีส่วนได้เสียในกิจการของสำนักงาน

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่กรณีที่เลขาธิการหรือรองเลขาธิการได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการนโยบายให้เป็นกรรมการในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่สำนักงานเป็นผู้ถือหุ้น

นิติกรรมใดที่ได้ทำขึ้นโดยฝ่าฝืนมาตรานี้ไม่มีผลผูกพันสำนักงาน เว้นแต่คณะกรรมการนโยบายจะได้ให้สัตยาบัน

มาตรา ๒๔ รายได้ของสำนักงานมี ดังต่อไปนี้

(๑) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสมและจำเป็น

(๒) เงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อันได้มาจากการลงทุน การประกอบกิจการ หรือการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจของสำนักงาน

(๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้

(๔) ดอกผลหรือผลประโยชน์อื่นที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของสำนักงาน

บรรดารายได้ที่สำนักงานได้รับจากการดำเนินงานให้ตกเป็นของสำนักงาน และเมื่อหักค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานและค่าภาระต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น ค่าบำรุงรักษาและค่าเสื่อมราคา ประโยชน์ตอบแทนของคณะกรรมการนโยบาย พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน เงินสมทบกองทุนเพื่อการสงเคราะห์และสวัสดิการ เงินกองทุน และเงินสำรองเพื่อใช้จ่ายในกิจการของสำนักงานแล้วเหลือเท่าใดให้นำส่งเป็นรายได้ของรัฐ

เงินสำรองเพื่อใช้จ่ายในกิจการของสำนักงานตามวรรคสอง ประกอบด้วยเงินสำรองธรรมดาซึ่งตั้งไว้เผื่อขาด เงินสำรองเพื่อขยายกิจการ เงินสำรองเพื่อไถ่ถอนหนี้ และเงินสำรองอื่นตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ทั้งนี้ การกำหนดวงเงินสำรองแต่ละประเภทต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

การนำเงินสำรองออกมาใช้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ทรัพย์สินของสำนักงานไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดีและผู้ใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้มิได้

มาตรา ๒๕ ให้สำนักงานวางและรักษาไว้ซึ่งระบบบัญชีที่เหมาะสมโดยถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปและสอดคล้องกับระบบบัญชีที่กระทรวงการคลังได้วางไว้

หน้า ๑๔
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

ปีบัญชีให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๒๖ ให้สำนักงานจัดให้มีการตรวจสอบภายในเป็นประจำ

ให้คณะกรรมการนโยบายแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนเป็นคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อเสนอความเห็นเกี่ยวกับผลการตรวจสอบภายในต่อคณะกรรมการนโยบาย

ในการตรวจสอบภายใน ให้ผู้ตรวจสอบภายในรายงานผลการตรวจสอบโดยตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ

ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๗ ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้สอบบัญชีอิสระที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้ความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีของสำนักงาน

มาตรา ๒๘ ให้ผู้สอบบัญชีรายงานผลการสอบบัญชีต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี และให้สำนักงานเผยแพร่งบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับรองแล้วภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบ

หมวด ๔
การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

มาตรา ๒๙ ให้สำนักงานจัดทำนโยบายและแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก แผนการใช้ประโยชน์ในที่ดินในภาพรวม แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค แผนการดำเนินงาน และแผนการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรที่สะดวกและรวดเร็ว เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์สูงสุดและให้การใช้พื้นที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งกำหนดหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องซึ่งรับผิดชอบการดำเนินการเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อให้ความเห็นชอบ และเมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าวในการดำเนินการ เว้นแต่คณะกรรมการนโยบายจะกำหนดเป็นอย่างอื่น

นโยบายและแผนตามวรรคหนึ่งต้องคำนึงถึงความเชื่อมโยงกับแผนการใช้ประโยชน์ในที่ดินและแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของพื้นที่ต่อเนื่องกับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

หน้า ๑๕
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

โดยให้ยึดหลักการคุ้มครอง เคารพ และเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตามหลักการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในบริบทของการประกอบธุรกิจ และสิทธิตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย

มาตรา ๓๐ เมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบแผนตามมาตรา ๒๙ แล้ว ให้สำนักงานร่วมกับกรมโยธาธิการและผังเมือง และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจัดทำรายละเอียดของแผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคให้สอดคล้องกับแผนดังกล่าว โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบแผนนั้น

แผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคตามวรรคหนึ่ง ต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของพื้นที่ต่อเนื่องกับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกด้วย และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยระบบดังต่อไปนี้

(๑) ระบบสาธารณูปโภค

(๒) ระบบคมนาคมและขนส่ง

(๓) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(๔) ระบบการตั้งถิ่นฐานและภูมิสังคม

(๕) ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การประกอบอุตสาหกรรมเป้าหมาย อุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ และการประกอบกิจการ

(๖) ระบบบริหารจัดการน้ำ

(๗) ระบบการควบคุมและขจัดมลภาวะ

(๘) ระบบป้องกันอุบัติภัย

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคำนึงถึงความสัมพันธ์กับชุมชน สุขภาวะของประชาชน สภาพแวดล้อม และระบบนิเวศตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วย ทั้งนี้ โดยให้สร้างความรับรู้ที่ถูกต้องแก่ประชาชนในพื้นที่ และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้เสีย ประชาชน และชุมชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๓๑ ในระหว่างการจัดทำแผนผังตามมาตรา ๓๐

(๑) ให้ดำเนินการตามหลักวิชาการผังเมือง

หน้า ๑๖
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

(๒) คณะกรรมการนโยบายจะมีมติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามนโยบายและแผนตามมาตรา ๒๙ ในเรื่องใดไปพลางก่อนก็ได้

มาตรา ๓๒ แผนผังที่จัดทำขึ้นตามมาตรา ๓๐ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายและคณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้ว ให้ผังเมืองตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองในส่วนที่ใช้บังคับในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกอยู่ก่อนวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติแผนผังนั้นเป็นอันยกเลิกไป และให้กรมโยธาธิการและผังเมืองดำเนินการจัดทำผังเมืองขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับแผนผังดังกล่าว ในระหว่างที่ยังจัดทำผังเมืองไม่แล้วเสร็จ ให้ถือว่าแผนผังที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติเป็นผังเมืองรวมตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองสำหรับแต่ละจังหวัดที่อยู่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการใดเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หรือเพื่อสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกในการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้เกิดการบูรณาการและผลสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพสูงสุด ไม่ว่าการนั้นจำเป็นต้องดำเนินการภายในหรือภายนอกเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หากการดำเนินการดังกล่าวเป็นหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐหน่วยใดหน่วยหนึ่งหรือหลายหน่วย คณะรัฐมนตรีจะกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหน่วยใดหน่วยหนึ่งหรือสำนักงานเป็นผู้ดำเนินการแต่เพียงหน่วยเดียว หรือให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทั้งหมดหรือบางหน่วยร่วมกันดำเนินการหรือร่วมกับสำนักงานดำเนินการก็ได้ โดยคณะรัฐมนตรีจะกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ มาตรฐาน และคุณลักษณะเฉพาะที่จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกด้วยก็ได้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากมีกฎหมายกำหนดให้ผู้ดำเนินการนั้นต้องได้รับอนุมัติหรืออนุญาตหรือต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานของรัฐหน่วยใด ให้คณะกรรมการนโยบายเป็นผู้พิจารณาอนุมัติหรืออนุญาตหรือให้ความเห็นชอบแทนหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น แต่ต้องแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจอนุมัติหรืออนุญาตหรือให้ความเห็นชอบตามกฎหมายนั้นทราบก่อนเข้าดำเนินการ และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจอนุมัติหรืออนุญาตหรือให้ความเห็นชอบตามกฎหมายนั้นมีหน้าที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่หน่วยงานของรัฐหรือสำนักงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง

หน้า ๑๗
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

ถ้าคณะรัฐมนตรีมิได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น หน่วยงานของรัฐหรือสำนักงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งจะมอบให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น ให้ถือว่าเอกชนนั้นได้รับอนุมัติหรืออนุญาตหรือได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายแทนหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายนั้นแล้ว แต่หน่วยงานของรัฐหรือสำนักงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งต้องควบคุมดูแลการดำเนินการของเอกชนดังกล่าวให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นด้วย

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องได้มาซึ่งที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ให้สำนักงานมีอำนาจดำเนินการโดยวิธีการจัดซื้อ เช่า เช่าซื้อ แลกเปลี่ยน เวนคืน หรือโดยวิธีการอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ก่อนการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการนโยบายแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อศึกษาความเหมาะสมของพื้นที่ ความเหมาะสมทางด้านการเงิน ตลอดจนผลกระทบและแนวทางหรือมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาผลกระทบดังกล่าว และความคุ้มค่าที่ประชาชนในพื้นที่และรัฐจะได้รับ

ที่ดินที่สำนักงานได้มาตามพระราชบัญญัตินี้ สำนักงานมีอำนาจใช้หรือจัดหาประโยชน์ในที่ดินนั้นได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด และถ้าเป็นที่ดินที่ได้มาจากการซื้อ เช่าซื้อ หรือแลกเปลี่ยนกับที่ดินที่ซื้อหรือเช่าซื้อ หรือมีผู้อุทิศให้ ให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงานและให้สำนักงานมีอำนาจขาย แลกเปลี่ยน หรือให้เช่าซื้อได้

มาตรา ๓๕ ให้สำนักงานและผู้ซึ่งทำธุรกรรมกับสำนักงานในกิจการเกี่ยวกับที่ดินและอสังหาริมทรัพย์บรรดาที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามกฎหมายนั้น

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก คณะกรรมการนโยบายโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจให้สำนักงานเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มาตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อการดำเนินการหรือประกอบกิจการอื่นใดนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้โดยไม่ต้องดำเนินการเพิกถอนเขตปฏิรูปที่ดินสำหรับที่ดินส่วนนั้น

ในการใช้ที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้อำนาจของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นอำนาจของคณะกรรมการนโยบาย และให้หน้าที่

หน้า ๑๘
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นหน้าที่และอำนาจของเลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย

ที่ดินที่สำนักงานมีอำนาจใช้ตามวรรคหนึ่ง สำนักงานโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายจะมอบให้บุคคลอื่นใช้โดยมีค่าตอบแทนได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ในกรณีที่ที่ดินที่สำนักงานมีอำนาจเข้าใช้ตามวรรคหนึ่งมีบุคคลอื่นมีสิทธิใช้ประโยชน์อยู่ก่อน ให้สำนักงานจัดหาที่ดินอื่นให้ผู้นั้นใช้แทนหรือจะจ่ายค่าชดเชยหรือให้ประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๓๗ เพื่อให้การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และนโยบายและแผนตามมาตรา ๒๙ ให้คณะกรรมการนโยบายเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติ อนุญาต ให้สิทธิ หรือให้สัมปทานแก่บุคคลซึ่งดำเนินการอันเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกตามกฎหมายดังต่อไปนี้ด้วย แต่ในกรณีเป็นการดำเนินการภายนอกเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกจะต้องเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกันและต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้น

(๑) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ เว้นแต่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของกระทรวงการคลัง

(๒) กฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย

(๓) กฎหมายว่าด้วยการชลประทานหลวง

(๔) กฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการพลังงาน

(๕) กฎหมายว่าด้วยทางหลวงสัมปทาน

(๖) กฎหมายว่าด้วยพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ

ในการอนุมัติ อนุญาต ให้สิทธิ หรือให้สัมปทานตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการนโยบายคำนึงถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามกฎหมายนั้น แต่ในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายเห็นว่าหากมีการแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขเช่นว่านั้นจะทำให้การอนุมัติ อนุญาต ให้สิทธิ หรือให้สัมปทานดังกล่าวมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ให้แจ้งให้ผู้มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอความเห็น และเมื่อคณะกรรมการนโยบายพิจารณาแล้ว ให้ประกาศหลักเกณฑ์

หน้า ๑๙
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

วิธีการ หรือเงื่อนไขที่เห็นสมควรในราชกิจจานุเบกษา และให้คณะกรรมการนโยบายอนุมัติ อนุญาต ให้สิทธิ หรือให้สัมปทาน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้น

เมื่อคณะกรรมการนโยบายได้อนุมัติ อนุญาต ให้สิทธิ หรือให้สัมปทานตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เลขาธิการหรือพนักงานของสำนักงานซึ่งเลขาธิการมอบหมายมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายตามวรรคหนึ่งด้วย

มาตรา ๓๘ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของสำนักงานให้เกิดประสิทธิภาพ เลขาธิการอาจขอให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐมาปฏิบัติงานเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานเป็นการชั่วคราวได้ แต่ต้องทำความตกลงกับหน่วยงานของรัฐนั้นก่อน และเมื่อหมดความจำเป็นเมื่อใด ให้รีบส่งตัวผู้นั้นคืนสังกัดเดิม

ให้ถือว่าข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐที่มาปฏิบัติงานเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานเป็นการชั่วคราวตามวรรคหนึ่งไม่ขาดจากสถานภาพเดิมและคงได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้าง แล้วแต่กรณี จากสังกัดเดิม

คณะกรรมการนโยบายอาจกำหนดค่าตอบแทนพิเศษให้แก่ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งในระหว่างปฏิบัติงานในสำนักงานด้วยก็ได้

หมวด ๕
เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรา ๓๙ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไปสู่การใช้เทคโนโลยีขั้นสูง สร้างนวัตกรรม และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันในด้านต่าง ๆ คณะกรรมการนโยบายอาจกำหนดให้มีเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษขึ้นเพื่อพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน หรือเพื่อส่งเสริมให้เกิดกิจการที่เกี่ยวเนื่องหรือเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษหรือเพื่อให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญจากผู้ประกอบกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ สถาบันการศึกษาหรือสถาบันวิจัยที่มีศักยภาพสูงด้วย

ในการกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ คณะกรรมการนโยบายจะประกาศกำหนดจากอุตสาหกรรมเป้าหมายทั้งหมดหรือบางส่วน หรืออุตสาหกรรมอื่นนอกเหนือจากอุตสาหกรรมเป้าหมาย

หน้า ๒๐
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

โดยอาจรวมถึงอุตสาหกรรมการบริการ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการจัดประชุม หรืออุตสาหกรรมอื่นใดด้วยก็ได้ แต่อย่างน้อยต้องประกอบด้วยอุตสาหกรรมด้านต่าง ๆ ที่มีการพัฒนาตามวรรคหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ยานยนต์สมัยใหม่

(๒) อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ

(๓) การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

(๔) การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ

(๕) การแปรรูปอาหาร

(๖) หุ่นยนต์

(๗) การบินและโลจิสติกส์

(๘) เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ

(๙) ดิจิทัล

(๑๐) การแพทย์และสุขภาพครบวงจร

ในการส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษตามวรรคสอง ให้นำหลักการการออกแบบที่เป็นสากล และการพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกมาประกอบการพิจารณาด้วย

ในการส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษตามวรรคสอง ให้คำนึงถึงการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการแก่ผู้ประกอบกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ และผู้ซึ่งเข้ามาปฏิบัติงานในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษด้วย

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการนโยบายจะกำหนดให้พื้นที่ใดในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเป็นเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่อวัตถุประสงค์ในการผลักดันการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านที่ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อกันก็ได้

ก่อนการกำหนดเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานจัดให้มีการศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินการ ประโยชน์ ผลกระทบ และมาตรการเยียวยาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนหรือชุมชนที่อาจได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย พร้อมทั้งจัดทำร่างแผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ โดยให้นำความในมาตรา ๓๐ วรรคสาม มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม และให้เผยแพร่ผลการศึกษาและร่างแผนผังดังกล่าวในระบบเครือข่ายสารสนเทศของสำนักงานและวิธีการอื่นที่ทำให้ประชาชนทราบได้เป็นการทั่วไปด้วย

หน้า ๒๑
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

มาตรา ๔๑ เจ้าของที่ดินซึ่งมีที่ดินที่ตั้งอยู่ภายในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก อาจขอให้สำนักงานดำเนินการกำหนดให้ที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษได้ โดยต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และชำระค่าบริการและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง ตามที่สำนักงานประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบาย

ในกรณีที่สำนักงานดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้วเห็นว่าที่ดินบริเวณดังกล่าวเหมาะสมที่จะประกาศกำหนดให้เป็นเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ และผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวได้ให้ความยินยอมที่จะรับผิดชอบการเยียวยาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนหรือชุมชนที่อาจได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายตามแนวทางที่สำนักงานกำหนดแล้ว ให้สำนักงานเสนอคณะกรรมการนโยบายพิจารณาเพื่อประกาศกำหนดพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษได้

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอตามวรรคหนึ่งเป็นประชาชนในพื้นที่ร่วมกันยื่นคำขอ สำนักงานจะดำเนินการโดยลดหรือยกเว้นค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้ก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๔๒ การจัดตั้ง เปลี่ยนแปลงเขต และการยุบเลิกเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษแต่ละเขต ให้คณะกรรมการนโยบายประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ประกาศจัดตั้งเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อของเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ

(๒) วัตถุประสงค์ของเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ

(๓) บริเวณของเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ โดยให้มีแผนที่กำหนดแนวเขตไว้ท้ายประกาศด้วย

(๔) แผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ

ให้นำความในมาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒ มาใช้บังคับแก่การจัดทำแผนผังและผลบังคับของแผนผังตาม (๔) ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๓ การดำเนินการหรือการกระทำใดภายในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายดังต่อไปนี้ หากกฎหมายกำหนดให้ผู้ดำเนินการหรือผู้กระทำต้องได้รับอนุมัติ อนุญาต ใบอนุญาต หรือความเห็นชอบจากหน่วยงานของรัฐหรือคณะกรรมการตามกฎหมายนั้น หรือต้องจดทะเบียนหรือแจ้งต่อหน่วยงานของรัฐหรือคณะกรรมการตามกฎหมายนั้นก่อน ให้ถือว่าเลขาธิการเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติ

หน้า ๒๒
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

อนุญาต ออกใบอนุญาต หรือให้ความเห็นชอบ หรือเป็นผู้มีอำนาจในการรับจดทะเบียนหรือรับแจ้งตามกฎหมายนั้น

(๑) กฎหมายว่าด้วยการขุดดินและถมดิน

(๒) กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

(๓) กฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องจักร

(๔) กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

(๕) กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เฉพาะเพื่อการอนุญาตให้คนต่างด้าวตามมาตรา ๕๔ (๑) หรือ (๒) อยู่ต่อในราชอาณาจักร

(๖) กฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์

(๗) กฎหมายว่าด้วยโรงงาน

(๘) กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน

เมื่อได้รับอนุมัติ อนุญาต ใบอนุญาต หรือความเห็นชอบจากเลขาธิการหรือได้จดทะเบียนหรือแจ้งต่อเลขาธิการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ถือว่าผู้ดำเนินการหรือผู้กระทำการนั้นได้รับอนุมัติ อนุญาต ใบอนุญาต หรือความเห็นชอบจากหน่วยงานของรัฐหรือคณะกรรมการตามกฎหมายนั้นแล้ว หรือได้จดทะเบียนหรือแจ้งต่อหน่วยงานของรัฐหรือคณะกรรมการตามกฎหมายนั้นแล้ว

ภายใต้บังคับวรรคสี่ การอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต ให้ความเห็นชอบรับจดทะเบียนหรือรับแจ้งตามวรรคสอง เลขาธิการต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามกฎหมายนั้น และต้องแจ้งหน่วยงานของรัฐหรือคณะกรรมการตามกฎหมายนั้นหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน

ในกรณีที่เลขาธิการเห็นว่าหากมีการแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามกฎหมายตามวรรคสาม จะทำให้การอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต ให้ความเห็นชอบรับจดทะเบียน หรือรับแจ้งตามกฎหมายนั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐหรือคณะกรรมการตามกฎหมายนั้นเพื่อเสนอความเห็น และเสนอคณะกรรมการนโยบายพิจารณา หากคณะกรรมการนโยบายเห็นชอบ ให้เลขาธิการดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้น แทนหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่มีอยู่เดิม

หน้า ๒๓
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เลขาธิการจะมอบอำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้รองเลขาธิการ พนักงานของสำนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานใดที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ปฏิบัติการแทนก็ได้ เมื่อมีการมอบอำนาจดังกล่าวให้แจ้งหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทราบด้วย

ให้เลขาธิการ รองเลขาธิการ พนักงานของสำนักงาน และเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้รับมอบอำนาจตามวรรคห้า มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายตามวรรคหนึ่งด้วย

มาตรา ๔๔ ผู้ขอรับอนุมัติ อนุญาต ใบอนุญาต ความเห็นชอบ หรือขอจดทะเบียนหรือแจ้งตามมาตรา ๔๓ มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของเลขาธิการต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ที่คณะกรรมการนโยบายแต่งตั้งได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งนั้น

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ถือว่าเป็นการอุทธรณ์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้นแล้ว

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งให้เป็นที่สุด

มาตรา ๔๕ ในการอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับจดทะเบียน หรือรับแจ้งตามมาตรา ๔๓ ให้เลขาธิการมีอำนาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน ค่าใช้จ่ายหรือค่าอื่นใดที่กฎหมาย ข้อบัญญัติ หรือเทศบัญญัติว่าด้วยการนั้นกำหนดไว้ และให้มีอำนาจเรียกเก็บค่าบริการในการดำเนินการดังกล่าวเพิ่มเติมได้ตามอัตราที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนด

ค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน ค่าใช้จ่าย หรือค่าอื่นใดที่เลขาธิการเรียกเก็บตามวรรคหนึ่งให้นำส่งหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมนั้น

มาตรา ๔๖ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ชื่อ เครื่องหมาย หรือถ้อยคำในประการที่น่าจะทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษโดยมิได้เป็นเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๗ คณะกรรมการนโยบายจะกำหนดให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษและกิจการที่เกี่ยวเนื่องในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษต้องส่งเงินบำรุงกองทุนตามอัตรา หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่สำนักงานประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายก็ได้

มาตรา ๔๘ ให้ผู้ประกอบกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษได้รับสิทธิประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างตามหมวดนี้ตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ดังต่อไปนี้

หน้า ๒๔
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

(๑) สิทธิในการถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินเพื่อการประกอบกิจการหรือห้องชุดเพื่อการประกอบกิจการหรือการอยู่อาศัยตามมาตรา ๔๙

(๒) สิทธิในการนำคนต่างด้าวเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักร

(๓) สิทธิในการที่จะได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีอากร

(๔) สิทธิในการทำธุรกรรมทางการเงิน

(๕) สิทธิประโยชน์อื่นตามมาตรา ๕๙

ในการกำหนดสิทธิประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการนโยบายจะกำหนดให้แตกต่างกันก็ได้ โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่ง

มาตรา ๔๙ ให้ผู้ประกอบกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษซึ่งเป็นนิติบุคคลและเป็นคนต่างด้าวตามประมวลกฎหมายที่ดิน มีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินภายในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการประกอบกิจการที่ได้รับอนุญาตได้โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตตามประมวลกฎหมายที่ดิน

ให้ผู้ประกอบกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษซึ่งเป็นนิติบุคคลและเป็นคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดมีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุด โดยได้รับการยกเว้นจากการจำกัดสิทธิของคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด

ผู้ประกอบกิจการซึ่งจะมีสิทธิ และจำนวนที่ดินหรือห้องชุดตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

มาตรา ๕๐ ในกรณีที่ผู้ประกอบกิจการตามมาตรา ๔๙ ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ แต่มิได้มีการประกอบกิจการภายในเวลาสามปี หรือหยุดประกอบกิจการในที่ดินดังกล่าว ผู้ประกอบกิจการนั้นต้องจำหน่ายที่ดินดังกล่าวภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่สำนักงานแจ้งให้ทราบ มิฉะนั้นให้สำนักงานมีอำนาจดำเนินการให้มีการจำหน่ายที่ดินดังกล่าวแทนผู้ประกอบกิจการแล้วคืนเงินที่ได้จากการจำหน่ายที่หักค่าใช้จ่ายแล้วให้แก่ผู้ประกอบกิจการ

มาตรา ๕๑ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมให้บุคคลผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเทคโนโลยีและก่อให้เกิดนวัตกรรมเข้ามาประกอบกิจการหรือทำงานในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ บุคคลดังกล่าวรวมทั้งคู่สมรส บุพการี และบุตรที่อยู่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

หน้า ๒๕
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

หรือเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษอาจได้รับการลดหย่อนภาษี สิทธิเกี่ยวกับการเข้าเมืองและการขออนุญาตทำงาน และสิทธิอื่นเพิ่มเติม ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดก็ได้

ลักษณะของบุคคลและสิทธิที่จะได้รับตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๕๒ การเช่า เช่าช่วง ให้เช่า หรือให้เช่าช่วงที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ มิให้นำความในมาตรา ๕๔๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการเช่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๔๒ มาใช้บังคับ

การเช่า เช่าช่วง ให้เช่า หรือให้เช่าช่วงตามวรรคหนึ่ง ห้ามมิให้ทำสัญญาเช่าเป็นกำหนดเวลาเกินห้าสิบปี ถ้าได้ทำสัญญากันไว้เป็นกำหนดเวลานานกว่านั้นก็ให้ลดลงมาเป็นห้าสิบปี การต่อสัญญาเช่าอาจทำได้แต่จะต่อสัญญาเกินสี่สิบเก้าปีนับแต่วันครบห้าสิบปีไม่ได้

มาตรา ๕๓ ในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายมีมติให้นำที่ราชพัสดุมาใช้เพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งการนำไปให้เช่า หรือให้เช่าช่วง ให้อำนาจทั้งปวงของกรมธนารักษ์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุนั้นเป็นอำนาจของสำนักงาน แต่ถ้าที่ราชพัสดุนั้นอยู่ในความครอบครองหรือใช้ประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐอื่นใด ต้องได้รับความยินยอมจากหน่วยงานของรัฐนั้นก่อน ทั้งนี้ คณะกรรมการนโยบายอาจกำหนดให้สำนักงานแบ่งสัดส่วนรายได้ที่ได้รับจากการใช้ที่ราชพัสดุนั้นให้เป็นรายได้ของหน่วยงานของรัฐที่ครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุนั้นอยู่เดิมหรือกรมธนารักษ์ก็ได้

การใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุตามวรรคหนึ่ง มิให้นำหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุมาใช้บังคับ

การจดทะเบียนการเช่าที่ดินอันเป็นที่ราชพัสดุหรือที่ดินของรัฐ ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด และเมื่อได้จดทะเบียนตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าได้มีการจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว

การเช่า เช่าช่วง ให้เช่า หรือให้เช่าช่วงตามมาตรานี้ไม่ถือว่าเป็นการร่วมทุนตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ เว้นแต่คณะกรรมการนโยบายจะมีมติเป็นรายกรณีให้ถือว่าเป็นการร่วมทุนตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ

มาตรา ๕๔ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ให้ผู้ประกอบกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษซึ่งได้รับสิทธิตามมาตรา ๔๘ (๒) มีสิทธินำคนต่างด้าวดังต่อไปนี้เข้ามาและ

หน้า ๒๖
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

อยู่ในราชอาณาจักรได้ตามจำนวนและระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตจากเลขาธิการ แม้ว่าจะเกินกำหนดจำนวนหรือระยะเวลาให้อยู่ได้ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

(๑) ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านใด ๆ ที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(๒) ผู้บริหารหรือผู้ชำนาญการ

(๓) คู่สมรสและบุคคลซึ่งอยู่ในอุปการะของบุคคลใน (๑) หรือ (๒)

สิทธิการเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักร รวมทั้งการนำคู่สมรสและบุคคลซึ่งอยู่ในอุปการะเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับแก่บุคคลผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดให้เชิญชวนให้เข้ามาทำงานในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

กรณีที่คนต่างด้าวตามวรรคหนึ่งยังมิได้เข้ามาในราชอาณาจักร เมื่อเลขาธิการอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้ใดเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เลขาธิการแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองทราบ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองต่อไป

กรณีที่คนต่างด้าวตามวรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) ได้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรและได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองแล้ว ให้เลขาธิการอนุญาตให้คนต่างด้าวนั้นอยู่ต่อในราชอาณาจักรและให้ออกหนังสือรับรองการอนุญาตให้คนต่างด้าวนั้นอยู่ในราชอาณาจักรต่อไปได้

มาตรา ๕๕ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ให้ผู้ได้รับอนุญาตให้เข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา ๕๔ (๑) และ (๒) มีสิทธิทำงานตำแหน่งหน้าที่การทำงานที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด โดยไม่ต้องได้รับใบอนุญาตทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว แต่ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ทั้งนี้ ให้ถือว่าหนังสืออนุญาตของเลขาธิการมีสถานะเป็นใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว

มาตรา ๕๖ ให้ผู้ประกอบกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษมีสิทธิได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีอากรตามมาตรา ๔๘ (๓) ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย

หน้า ๒๗
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

นอกจากสิทธิตามวรรคหนึ่งแล้ว คณะกรรมการนโยบายอาจกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดหรือบางรายได้รับประโยชน์เช่นเดียวกับผู้ประกอบกิจการในเขตปลอดอากร คลังสินค้าทัณฑ์บน หรือเขตประกอบการเสรีด้วยก็ได้

มาตรา ๕๗ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ คณะกรรมการนโยบายอาจประกาศให้ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกซึ่งประกอบกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรทั้งหมดหรือแต่บางส่วน โดยจะกำหนดเงื่อนไขให้ต้องปฏิบัติไว้ด้วยก็ได้

มาตรา ๕๘ ผู้ประกอบกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งได้รับสิทธิตามมาตรา ๔๘ (๔) มีสิทธิ ดังต่อไปนี้

(๑) ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินทั้งหมดหรือบางส่วนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(๒) สามารถใช้เงินตราต่างประเทศเพื่อชำระค่าสินค้าหรือบริการระหว่างผู้ประกอบกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตาม (๑) และ (๒) ให้คณะกรรมการนโยบายพิจารณาตกลงร่วมกับธนาคารแห่งประเทศไทยก่อน

มาตรา ๕๙ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ คณะกรรมการนโยบายจะประกาศกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ หรือผู้ประกอบวิชาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ ได้รับสิทธิพิเศษอื่นใดตามมาตรา ๔๘ (๕) ตามที่เห็นสมควร ดังต่อไปนี้ก็ได้

(๑) ในกรณีที่การประกอบวิชาชีพใดมีกฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพหรือผู้ขออนุญาตต้องมีสัญชาติไทยหรือต้องได้รับใบอนุญาต จดทะเบียน หรือรับรองก่อนการประกอบวิชาชีพตามกฎหมายแล้ว คณะกรรมการนโยบายอาจประกาศให้ผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาต จดทะเบียน หรือรับรองให้ประกอบวิชาชีพนั้นในประเทศที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด สามารถประกอบวิชาชีพนั้นเพื่อกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(๒) สิทธิและประโยชน์อื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยให้อำนาจ

หน้า ๒๘
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

ของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนและอำนาจของคณะกรรมการนโยบายเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายตามกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายเป็นอำนาจของคณะกรรมการนโยบายด้วย

มาตรา ๖๐ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษในส่วนที่เกี่ยวกับอากาศยาน มิให้นำความในมาตรา ๔๑/๒๓ มาตรา ๔๑/๓๓ และมาตรา ๔๑/๙๕ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาใช้บังคับแก่ผู้ขอรับใบอนุญาตผลิตอากาศยาน ผู้ขอรับใบอนุญาตผลิตส่วนประกอบสำคัญของอากาศยาน และผู้ขอรับใบรับรองหน่วยซ่อม ซึ่งประกอบกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ แต่ผู้ขอรับใบอนุญาตผลิตอากาศยาน ผู้ขอรับใบอนุญาตผลิตส่วนประกอบสำคัญของอากาศยาน หรือผู้ขอรับใบรับรองหน่วยซ่อม ซึ่งประกอบกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษต้องมีคุณสมบัติตามที่เลขาธิการกำหนดโดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

หมวด ๖
กองทุน

มาตรา ๖๑ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงาน เรียกว่า “กองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ ชุมชน และประชาชนที่อยู่ภายในหรือที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

มาตรา ๖๒ กองทุนประกอบด้วย

(๑) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้

(๒) เงินบำรุงตามมาตรา ๔๗

(๓) เงินสมทบจากรายได้ของสำนักงานตามมาตรา ๒๔ (๒)

(๔) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้

(๕) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ตกเป็นของกองทุน

(๖) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

หน้า ๒๙
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เงินและทรัพย์สินที่เป็นของกองทุนไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา ๖๓ ให้สำนักงานเป็นผู้รับเงิน จ่ายเงิน เก็บรักษา และบริหารจัดการเงินกองทุนแยกออกจากงบประมาณของสำนักงาน

การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษา และการบริหารจัดการเงินกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๖๔ เงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อการพัฒนาพื้นที่หรือชุมชน รวมตลอดทั้งช่วยเหลือ หรือเยียวยาประชาชนและชุมชนบรรดาที่อาจได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

(๒) สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาและให้ทุนการศึกษาแก่ประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกหรือที่อยู่ใกล้เคียงและได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

(๓) ค่าใช้จ่ายอื่นที่จะส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(๔) ค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

การใช้จ่ายเงินกองทุนตาม (๑) และ (๒) ให้คำนึงถึงความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

หมวด ๗
การกำกับดูแล

มาตรา ๖๕ ให้นายกรัฐมนตรีมีหน้าที่และอำนาจกำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของสำนักงาน เพื่อการนี้จะสั่งให้สำนักงานชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น หรือทำรายงานก็ได้

ในกรณีที่เห็นว่าสำนักงานกระทำการใดอันมิชอบ หรืออาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหาย นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้สำนักงานยับยั้งหรือระงับการกระทำการนั้นได้

หมวด ๘
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท

หน้า ๓๐
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๗ ให้ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกและเขตส่งเสริมตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒/๒๕๖๐ เรื่อง การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๑๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกหรือเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ แล้วแต่กรณี ตามพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าคณะกรรมการนโยบายตามพระราชบัญญัตินี้จะได้มีมติให้ยกเลิกหรือกำหนดเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๖๘ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒/๒๕๖๐ เรื่อง การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๑๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ทำหน้าที่คณะกรรมการนโยบายตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีคณะกรรมการนโยบายตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องจัดให้มีคณะกรรมการนโยบายภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖๙ ในวาระเริ่มแรก ให้เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒/๒๕๖๐ เรื่อง การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๑๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งเลขาธิการตามมาตรา ๑๖ ซึ่งต้องแต่งตั้งเลขาธิการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๗๐ ให้โอนบรรดาหน้าที่และอำนาจ กิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ความรับผิด รวมทั้งงบประมาณของสำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒/๒๕๖๐ เรื่อง การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๑๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นของสำนักงาน

มาตรา ๗๑ ให้ถือว่าการดำเนินการใด ๆ ที่คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก คณะกรรมการบริหารการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

หน้า ๓๑
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และสำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ได้อนุมัติ ให้ความเห็นชอบ หรือดำเนินการไปแล้วตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒/๒๕๖๐ เรื่อง การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๑๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๘/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๗/๒๕๖๐ เรื่อง ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ในที่ดินในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ ยังคงมีผลใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าคณะกรรมการนโยบายตามพระราชบัญญัตินี้จะได้มีมติให้ยกเลิกหรือกำหนดเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๗๒ ให้ถือว่าการอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับจดทะเบียน หรือรับแจ้ง รวมถึงการดำเนินการใด ๆ เพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายภายในเขตส่งเสริมของเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกที่ได้อนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต ให้ความเห็นชอบ รับจดทะเบียน หรือรับแจ้ง หรือดำเนินการไปแล้วตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒/๒๕๖๐ เรื่อง การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๑๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๘/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๗/๒๕๖๐ เรื่อง ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ในที่ดินในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับต่อไปได้ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗๓ ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐที่เลขาธิการขอให้มาปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒/๒๕๖๐ เรื่อง การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๑๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ ผู้ใดประสงค์จะเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน ให้แสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และเมื่อได้ผ่านการคัดเลือกหรือประเมินจากเลขาธิการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดและได้รับการบรรจุเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานแล้ว ให้เป็นอันออกจากราชการหรือออกจากงาน แล้วแต่กรณี

หน้า ๓๒
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างที่ออกจากราชการหรือออกจากงานตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าเป็นการออกจากราชการหรือออกจากงานเพราะเลิกหรือยุบตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการหรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการหรือกฎหมายจัดตั้งหน่วยงานนั้น แล้วแต่กรณี หรือในกรณีเป็นลูกจ้าง ให้ถือว่าเป็นการให้ออกจากงานเพราะทางราชการยุบตำแหน่งหรือทางราชการเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด และให้ได้รับบำเหน็จตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง

ในกรณีผู้ที่ออกจากราชการหรือออกจากงานตามวรรคหนึ่งยังมีสัญญาที่จะต้องรับราชการหรือปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้เพื่อชดใช้ทุนแล้ว ให้นับระยะเวลาที่มาปฏิบัติงานกับสำนักงานเป็นการรับราชการหรือปฏิบัติงานตามสัญญานั้นด้วย

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หน้า ๓๓
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๓๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ภาคตะวันออกเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูง หากมีการพัฒนาพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เป็นระบบและโดยสอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนแล้วจะทำให้การใช้ที่ดินในภาคตะวันออกเป็นไปอย่างเหมาะสมกับสภาพและศักยภาพของพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ทั้งยังจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมให้มีการประกอบพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ทันสมัย สร้างนวัตกรรม และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและการเกษตรกรรมดั้งเดิม ตลอดจนวิถีชีวิตของชุมชนในพื้นที่ดังกล่าว แต่กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันไม่เอื้อต่อการพัฒนาพื้นที่ตามแนวทางดังกล่าว ไม่มีการวางแผนการบริหารพื้นที่แบบองค์รวม การพัฒนาด้านต่าง ๆ จึงเป็นไปอย่างแยกส่วนและกระจัดกระจาย ผลของการขาดการบูรณาการดังกล่าว ทำให้ไม่สามารถพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันออกได้อย่างเต็มศักยภาพ ทั้งการจัดทำระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ยังขาดความต่อเนื่องและเชื่อมโยงกัน กรณีจึงสมควรกำหนดให้ภาคตะวันออกเป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มีการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ชัดเจนแน่นอนโดยเหมาะสมกับสภาพและศักยภาพของพื้นที่ สอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีการบูรณาการการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคให้ต่อเนื่องและเชื่อมโยงกันทั้งในและนอกเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พัฒนาเมืองให้มีความทันสมัยระดับนานาชาติที่เหมาะสมต่อการอยู่อาศัยและการประกอบกิจการ มีการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร รวมทั้งให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกอบกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเป็นการเฉพาะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

EEC
เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
เชื่อมโลก ให้ไทยแล่น

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ชั้น 25 อาคารโทรคมนาคม บางรัก เลขที่ 72 ซอยวัดม่วงแค
ถนนเจริญกรุง แขวงบางรัก เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร 10500

+66 2033 8000
saraban@eeco.or.th
www.eeco.or.th
EEC WE CAN
Eastern Economic Corridor - EEC